

MAÚT
MAGYAR ÚT- ÉS VASÚTÜGYI TÁRSASÁG

Útügyi alapfogalmak gyűjteménye

18. változat, 2025. március 31.

119/2025. (IV. 16.) számú ÚB határozat

Forrás:

- **jogszabályok,**
- **jogszabálytervezetek,**
- **útügyi műszaki előírások**

Korábbi változatoknál közreműködtek: Barna Zsolt, Győri Beáta

Összeállította: Gajdán Zsófia, PMS 2000 Mérnöki Társaság

Szabvány és ütügyi műszaki előírás alkalmazása előtt győződjön meg arról, hogy jelent-e meg módosítása, helyesbítése, nincs-e visszavonva,

Rövidítés	Szám	Cím
Jogszabályok		
Kkt.	1988. évi I. törvény	A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény
	1995. évi LVII. törvény	A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
Étv.	1997. évi LXXVIII. törvény	Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
	1998. évi XXVI. törvény	A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
Ktftv.	1999. évi LXIII. törvény	A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény
Aptv.	2003. évi CXXVIII. törvény	A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény
Vtv.	2005. évi CLXXXIII. törvény	A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény
Nvtv.	2011. évi CXCVI. törvény	A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény
	2011. évi CCIX. törvény	A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény
Közbesz. tv.	2015. évi CXLIII. törvény	A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény
	2023. évi LXIX. törvény	Az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény
OTÉK	253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet	Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet
	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	A transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről szóló 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet
	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. Rendelet
	14/2010. (II. 5.) Korm. rendelet	A közlekedési területeken végzett szakértői tevékenység folytatásának részletes feltételeiről, valamint a bejelentésre és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokról
	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Az utak építésének, forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről szóló 93/2012. (V. 10.) Korm. Rendelet
	266/2013 (VII. 11.) Korm. Rendelet	Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről
KENYI	337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet	A kerékpárutakkal összefüggő egyes műszaki adatok nyilvántartásáról szóló 337/2016. (XI. 17.) Korm. rendelet

KRESZ	1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet
	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről szóló 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet
	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet
	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	Az Országos Vasúti Szabályzat II. kötetének kiadásáról
	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	A közutakon végzett munkák elkorlátozási és forgalombiztonsági követelményeiről szóló 3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet (Hatályon kívül helyezve: 2023.08.29.)
	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	A közúti jelzőtáblák méreteiről és műszaki követelményeiről
	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet	Az útburkolati jelek tervezési és létesítési előírásairól szóló 11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet
	40/2001. (XI. 23.) KöViM rendelet	A közúti útbaigazítás rendszerének és jelzéseinek követelményeiről
	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	A forgalomirányító jelzőlámpák követelményeiről, tervezési, telepítési és üzemeltetési előírásairól szóló 41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet
	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	A hagyományos vasúti rendszerek kölcsönös átjárhatóságáról szóló 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet
	5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	A helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet
	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet	A közúti jelzőtáblák megtervezésének, alkalmazásának és elhelyezésének követelményeiről szóló 83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet

Jogszabály-tervezetek

KÉSZ	-	A közutak építésének szabályairól szóló ITM rendelet-tervezet
KTSZ	-	A közutak tervezésének szabályairól szóló ITM rendelet-tervezet
KKSZ	-	Az országos közutak, a helyi közutak és a közforgalom elől el nem zárt magánutak kezelésével kapcsolatos feladatok szabályairól szóló ITM rendelet-tervezet
KÖZVIL		A közvilágításról szóló Korm. rendelet-tervezet

Fogalom	Definíció	Forrás	Megjegyzés	Típus	Felhasználásra ajánlott verzió
Azonosító tábla	Az út mentén elhelyezett tábla, melynek feliratának tartalma azonos a címzéssel.	e-UT 08.01.23:2000		UME	
22 pontos hídállapot-értékelés	Egységesen előre rögzített, 22 hídelemet tartalmazó helyszíni hídvizsgálati módszer.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024		UME	x
A betonburkolat fajtái	Vasalatlan (kereszt- és hosszirányban), hézagaiban vasalt és folytonosan vasalt betonburkolat.	e-UT 06.03.37:2021		UME	
A betonburkolatok jelölése	A betonburkolatokat CP betűkkel, valamint a hajlító-húzó szilárdság és a hasító-húzó szilárdság jellemző értékével jelölik.	e-UT 06.03.37:2021		UME	
A menetirány szerinti jobb oldal	Az úttestnek az a része, amely - a menetirányt tekintve - az úttest útburkolati jellel megjelölt vagy képzeletbeli felezővonalától jobb oldalra esik. Egyirányú forgalmú úton és körforgalmú úton az úttest, továbbá osztottpályás úton a menetirányt tekintve jobb oldalra eső úttest teljes szélességében menetirány szerinti jobb oldalnak tekintendő.	KRESZ		Jogszabály	
A visszanyert aszfalt szemnagysága (particle size of reclaimed asphalt)	A visszanyert aszfaltban lévő aszfaltdarabok legnagyobb mérete, szitanyílásméretként (U) megadva.	e-UT 05.02.15:2008		UME	
Abszolút alsó és felső határérték	A termékosztályhoz tartozó határértékeket jelenti.	e-UT 05.01.15:2018	Pl.: G _c 85/15 esetén a <i>d</i> szítán átesett anyagmenynyiség abszolút határértékei: 0–15.	UME	
Abszolút százalék	Az abszolút százalék (vagy rövidítve: absz. %) kifejezést valamilyen százalékban leírt számértékhez rendelt, annak változtatását százalékban előíró számnál a mértékegység jelölésére alkalmazhatjuk.	e-UT 06.03.53:2018	Az abszolút% azt jelenti, hogy a százalékban előírt értéket a megadott abszolút számértékkel kell növelni vagy csökkenteni és nem az előírt számot kell ilyen százalékos arányban változtatni. Példa: Ha a réteg tömörségére előírt követelmény 95%, de attól legfeljebb –3 abszolút százalékkal el lehet térni, akkor ez azt jelenti, hogy 95–3 = 92% tömörség még megfelel. Viszont hibás lenne, ha a 95 százalékos tömörség 3 százalékával csökkentenék az előírt értéket. Ennek számítása más eredményt szolgáltatna: 95 – (95 · 0,03) = 92,15%.	UME	
Acél pályalemez	Az acél pályalemez a főtartók, a keresztartók, a hosszartók és merevítőbordák által alátámasztott, viszonylag vékony (jellemzően 10–16 mm vastagságú) pályalemez, amely viseli a szigetelési rendszert, a hídpályaburkolatot, a járdákat, szegélyeket és egyéb, az üzemeléssel kapcsolatos szerelvényeket.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022		UME	
Adalékanyag	Jelen előírásban a természetes eredetű szemcsés ásványi alkotóanyag (szemhalmaz), amely alkalmas a betonban való felhasználásra.	e-UT 07.02.11:2022		UME	

Adalékanyag	Természetes eredetű és/vagy mesterséges ásványi anyagok, törés nélkül, mint kavics és természetes homok, törve, mint zúzalék és zúzott homok, valamint a betonban való felhasználásra alkalmas, visszanyert vagy újrahasznosított szemcsés anyag.	e-UT 06.03.36:2019	UME	
Adalékanyag mértékadó vízfelvétele	A kiszárított állapotú újrahasznosított adalékanyag vízfelvételének és mértékadó víztartalmának különbsége, tömegszázalékban kifejezve.	e-UT 05.02.31:2008	UME	
Adalékanyag mértékadó víztartalma	Az újrahasznosított adalékanyag víztartalma közvetlenül a betonba való keverése előtt, tömegszázalékban kifejezve. A víztartalom az anyag hidrotechnikai állapotjellemzője, amely az anyagot a mérés időpontjában jellemzi.	e-UT 05.02.31:2008	UME	
Adalékanyag rövid idejű mértékadó vízfelvétele	Az adalékanyag mértékadó vízfelvételének az a tömegszázalékban kifejezett része, amely a víznek a mértékadó víztartalmú adalékanyaghoz való hozzáadásától a beton bedolgozásáig tartó időre esik.	e-UT 05.02.31:2008	UME	
Adalékanyag vízfelvétele	Az újrahasznosított adalékanyag víztartalmának légköri nyomással elérhető lehetséges legnagyobb értéke, amely a kiszárított anyag tömegére vonatkoztatott és tömegszázalékban kifejezett anyagjellemző (MSZ EN 1097-6).	e-UT 05.02.31:2008	UME	
Adalékanyagok	Az e-UT 06.03.53:2018 útügyi műszaki előírás adalékanyagoknak nevezi a kötőanyaggal stabilizálándó szemcsés talajokat és közettermékeket, melyek összetétele megfelel jelen előírás 7. táblázata követelményeinek.	e-UT 06.03.53:2018	Ezeket az adalékanyagokat rendszerint más helyen termelik ki, és a kitermelés helyéről szállítják a helyszínre. Az adalékanyag megnevezés az esetben is alkalmazható, ha az építés helyszínén lévő talaj szemcsés anyagú, összetétele megfelel jelen előírás 7. táblázatban megadott értékeknek, és azt sem kitermelni, sem helyszínre szállítani nem kell.	UME
Adalékszer	Additív alapanyag, mely a keverékhez kis mennyiségben adható hozzá, pl. szerves vagy szervetlen szálak, vagy polimerek a mechanikai tulajdonságok, a bedolgozhatóság vagy a keverék színének a befolyásolására.	e-UT 05.02.55:2008	UME	
Adalékszer	A beton anyagaihoz csekély mennyiségben hozzáadagolt és a betonkeverékbe bekevert, a beton valamely tulajdonságát megváltoztató folyós vagy szilárd anyag.	e-UT 06.03.36:2019	UME	
Adalékszer betonhoz	„Olyan alkotóanyag, amelyet a beton keverési folyamata során a cement tömegéhez képest kis mennyiségben adagolnak a friss vagy szilárd beton tulajdonságainak módosítására.” (MSZ 4798)	e-UT 07.02.11:2022	UME	
Adaptációs idő	Műszaki paraméterek meghatározó alapértéke, amely adott peremfeltételek mellett az ember alkalmazkodási képességének határán belül van.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Adatfelelős	A meghatározott feladatot ellátó szerv, szervezeti egység vagy személy, aki az adatot előállította, illetve akinek a működése, tevékenysége során az adat keletkezett.	e-UT 08.01.22:2020	UME	

Adatgyűjtési jellemző	A minőségügyi ellenőrzések során vizsgált olyan tulajdonság, amelyre még – kellő tapasztalat hiányában – nincsenek meghatározva küszöbszintek, így építési minősítési jellemzőként vagy jóállási minősítési jellemzőként nem alkalmazható.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021 e-UT 07.02.11:2022	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021-ban foglaltak szerint: Amennyiben nem a kivitelező végzi az adatgyűjtési vizsgálatokat, az külön feltüntetésre kerül. A kivitelező által végzett adatgyűjtési vizsgálatokat az MMT-ben szerepeltetni kell, azok eredményeit a minősítési dokumentációhoz csatolni kell. e-UT 07.02.11:2022 megjegyzés: Amennyiben nem a kivitelező végzi az adatgyűjtési vizsgálatokat, az külön feltüntetésre kerül. A kivitelező által végzett adatgyűjtési vizsgálatokat az MMT-ben szerepeltetni kell, azok eredményeit továbbítani szükséges a megrendelő felé.	Jogszabály-tervezet, ÚME
Adatgyűjtési jellemző	A minőségügyi ellenőrzések során vizsgált olyan tulajdonság (a gyártásközi jellemzőket is beleértve), amelyre még – kellő tapasztalat hiányában – nincsenek meghatározva küszöbszintek, így építési minősítési jellemzőként vagy jóállási minősítési jellemzőként nem alkalmazható.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Adatkezelés	Az adatbanki adatkezelés alatt értendő az adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Admix	Olyan helyszíni melegremix technológia, amely többfunkciós célgéppel, külön egység(ek)ként a géplánchoz csatolt berendezéssel (berendezésekkel) a felmelegített aszfalt kopóréteget (vagy a kopóréteg hideg lemarását követően meghagyott réteget, vagy annak felső részét) melegen marja fel, a felmárt aszfaltot szükség szerinti mennyiségű új aszfalt hozzáadásával a gép a keverője megkeveri, majd a gép beépítőegységével elteríti, előtömörítetten beépíti. A réteget (általában kopó- vagy kötőréteggént építendő réteget) a szokásos módon tömörítik hengerekkel. Az eljárással készített aszfaltréteg vastagsága kopóréteg esetében jellemzően 4–5 cm.	e-UT 05.02.55:2008		UME
Agglomeráció (szennyvízelvezetéssel összefüggő)	Olyan terület, amelyen belül a népesség és/vagy a gazdasági tevékenység elegendően koncentrált ahhoz, hogy a települési szennyvizet összegyűjtsék, szennyvíztisztító telepre és végső kibocsátási pontra vezessék.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Ágyazat	A felépítménynek az a része, amely a járműterhelést sínekről az aljakon keresztül, megosztóan és rugalmasan csillapítva az alépítményre viszi át.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Ágyazat nélküli felépítmény	Az alátámasztó szerkezetre ágyazat nélkül közvetlenül leerősített sínnel kialakított megoldás.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet		jogszabály
Ágyazóréteg	A burkolatalap-réteg és a kiselemes burkolat közötti, szemcsés vagy kötőanyagos, hajlékony, félmerev vagy merev, a burkolóelemek megfelelő alátámasztását biztosító réteg.	e-UT 06.03.43:2022		UME
Ajánlattevő	Az a gazdasági szereplő, aki (amely) a közbeszerzési eljárásban ajánlatot nyújt be.	Közbesz. tv.		Jogszabály

Akadálymagasság (ha, m)	Az a magassági méret, amelyet a megállási látótávolság számításánál figyelembe kell venni.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Akadálymentes	Az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.	Étv.	Jogsabály	
Akadálymentes	Az épített környezet akkor akadálymentes, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Akadálymentes (közlekedési létesítmény)	A közlekedési létesítmények olyan kialakítása, amely az egyetemes tervezés elvének megfelelően minden ember számára, beleértve a korlátozott közlekedőképességű személyeket is, biztosítja annak kényelmes, biztonságos, önálló használatát.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Akadálymentes várakozóhely	A mozgáskorlátozottakat szállító járművek részére fenntartott várakozóhely.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Aktív kiegészítő anyagok	A köváz finom tartományába eső szemcseméretű, hidraulikus kötőképeségű anyagok (cement, hidraulikus més, erőművi pernye), és meszek (őrlött égetett més, hidratált més).	e-UT 06.03.26:2020	UME	
Aktív mérőfelület	Az a közel sík felület, amelyen a vizsgált jármű mérés közben mozog.	e-UT 08.01.51:2018, e-UT 08.01.53:2022	UME	
Aktív mészdonorok	Olyan poranyagok vagy oldatok, amelyek aktív CaO- vagy Ca(OH)2-tartalmuk által a puccolánokkal keverve – megfelelő hőfokon és nedvességű térben – önszilárduló rendszert képeznek. Ilyenek a különböző minőségű égetett meszek, mészhidrátok, mészhidrát-melléktermékek stb.	e-UT 05.02.41:2002	UME	
Akusztikai járműkategória	A keresztmetszeti forgalomszámlálás adataiból összevonással meghatározott járműkategóriák. Az összevonás módját a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 5. számú mellékletének 4.2. pontja írja elő.	e-UT 03.07.48:2024	UME	
Akusztikus jel	Az úttest felületén kialakított olyan útburkolati jel, ami kerékháladás hatására fokozott hanghatást kelt.	e-UT 05.02.43:2019, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME	
Alacsony szegély	Az útburkolat szélén lévő, az útpályával párhuzamos, a csatlakozó útburkolat szintjétől számított 2 centimétert meghaladó, de 6 centimétert el nem érő magasságú – ferde szegélynek nem minősülő – szegély, amely elválasztja az útpályát a mellette fekvő területtől.	KTSZ	Jogsabály-tervezet	
Alagút	A transzeurópai közúthálózatnak Magyarország területén lévő, zárt földtani közegbe beágyazott vonalas műtárgya, amely a közutat valamely akadály alatt vezeti át.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	jogsabály	
Alagút	Olyan műtárgy, mely az utat valamely természetes akadály (hegy, folyó) alatt vezeti át.	e-UT 08.01.24:1999	UME	

Alagút (közúti alagút)	Olyan műtárgy, amely – az utat magában foglalva –, valamely természetes akadály alatt vezet át.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Alagút (Közúti alagút)	80 méternél hosszabb zárt, földtani közegbe beágyazott vonalas műtárgy, ami valamely természetes akadály, vagy kiterjedtebb építmény alatt vezet át, amely az átvezetett forgalom jellege szerint lehet kizárólag gépjárműforgalmú, vagy vegyes használatú. A gépjárműforgalmú alagút az átbocsátott járművek nagysága szerint korlátlan, vagy korlátozott használatú. A vegyes használatú alagút a gépjárműforgalom mellett más (pl. gyalogos-, kerékpáros, közúti, vasúti) forgalmat is átvezet, mint a városi aluljárók egy része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagút forgalmi ürszelvénye	Az alagúthasználó járműforgalom (gépjármű, vasút, kerékpár, gyalogos, személyzet) számára szabadon tartandó térrészek keresztmetszete, amely közlekedésbiztonsági tartalékot is figyelembe vesz, és amelyen belül rendeltetésszerű üzemben ideiglenes és végleges építmény, vagy alagút-berendezési tárgy nem lehet. Mérete nagyobb, mint a közlekedési szelvényé.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagút hossza	Az alagút teljesen lefedett részén mért leghosszabb forgalmi sáv hossza.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	jogszabály
Alagút tervezési sebessége	Az alagutat magába foglaló útszakaszra előírt tervezési sebesség.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútépítés	Az alagút, vagy alagútjárat szelvényének teljes kialakítása (a fejtés, a biztosítás, a falazat megépítése, valamint a szigetelés munkáival együtt).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútépítő gép	Az alagútépítés munkaterét mozgó biztosítással védő, a fejtést és falazatépítést kiszolgáló berendezés.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútfúró gép (TBM Tunnel Boring Machine)	Alagútépítő gép, amely teljes körszelvényű üreget hajt ki biztosítás és/vagy falazat nélkül.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagúthajtás	Az alagút, vagy alagútjárat szelvényének kialakítását célzó fejtési, és biztosítási munkák.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagúthasználó	A közúti alagútban közlekedő jármű, annak vezetője és utasa(i), az alagútban haladó gyalogos, kerékpáros, az alagút üzemeltetését és fenntartását végző személyzet és gépei, járművei.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagúti hatásterület	A felszín alatti közútépítéssel érintett azon térszíni terület, amelyre az alagút építéséből, vagy használatából kedvezőtlen hatás várható.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútjárat	Különálló földalatti műtárgy, amely az osztott pályás közút egyik pályáját fogadja magába.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútjárat eleje/vége	Az alagútjárat teljesen lefedett részén a hosszabbik forgalmi sáv szelvénye az alagútportálban az út szelvényezése szerint.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútjárat hossza	Az alagútjárat teljesen lefedett részén mért leghosszabb forgalmi sáv hossza.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútkapuzat	Lásd az Alagútportál (szerkezet) fogalmat.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútkezelő	A közlekedési hatóság által kijelölt, a közúti közlekedésről szóló törvényben meghatározott közútkezelő.	18/2007. (II. 20.) Korm. Rendelet, e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	jogszabály, UME

Alagútlánc	Két vagy több, az útvonalon egymást követő alagút, – amelyek között a közúthálózat egyéb útjaival nincs közúti kapcsolat (elágazás, becsatlakozás) – alagútláncot alkot.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagút-mérnökségi telep	Az alagút üzemeltetésével és fenntartásával kapcsolatos tevékenység központja, az alagútkezelő telepe, amely célszerűen a közútkezelő mérnökségi telepe is.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútportál (szerkezet)	Az alagút szerkezetének az alagút bejáratánál és kijáratánál az alagút falazatával együtt, zárt dilatációs egységként épülő, építésszerűen kialakított része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútszerkezet	Az alagúti létesítmény végleges teherviselő és vízzáró szerepű elemeinek összessége.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagút-szigetelés	Az alagút végleges szerkezetének az alagút belső terét szárazon tartó végleges eleme(i).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alagútvédelmi terület	A felszín alatti közútépítéssel érintett azon térszíni terület, amelyen belül valamilyen sajátos tevékenység a földalatti létesítmény sértetlenségét és használati értékét veszélyeztetheti.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alap levegőterheltség	A vizsgált légszennyező forrás működése nélkül a környezetében kialakult, – jogszabályban meghatározott időtartamra vonatkoztatott – átlagos levegő terheltségi szint, amelyhez a vizsgált légszennyező forrás kibocsátásának hatása hozzáadódik.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alapanyag	Az aszfaltkeverék-típusok gyártásához felhasznált kötőanyagok, különféle kőanyag-halmazok, egyéb alapanyagok, visszanyert aszfalt, aszfaltadalékszerek gyűjtőfogalma.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Alapanyag (acélszerkezetek)	Az(ok) az anyag(ok), amely(ek) az acélszerkezet leggyártásánál kerül(nek) felhasználásra és beépül(nek) a szerkezetbe.	e-UT 07.02.12:2021	UME
Alapanyagok	Az aszfalt keveréktípusok gyártásához felhasznált kötőanyagok, különféle kőanyag-halmazok és adalékszerek gyűjtőfogalma.	e-UT 05.02.55:2008, e-UT 05.02.16:2004	UME
Alapdiagram (fundamentális diagram)	Három forgalomtechnikai jellemző (forgalomnagyság, sebesség, sűrűség) közötti összefüggéseket ábrázoló diagram	e-UT 02.01.23:2009	UME
Alapév (év1)	Az az év, melyre a legfrissebb évi átlagos napi forgalmak rendelkezésre állnak.	e-UT 02.01.31:2005	UME
Alapfelület	A beton- vagy vasbeton szerkezeti elem azon része, amelyre a felületvédelmi rendszert fel kell hordani.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Alaphalmaz	Az az érzékszervi ellenőrzéssel homogénnek tekinthető földműanyag-mennyiség, amelyet egyidőben, egységesnek tekinthető körülmények között állítottak elő, vagy építettek be, ide értve a kitermelés előtt álló földműanyagokat is. Az a termelési mennyiség, szállítási mennyiség, szállítási részmennyiség (vasúti vagon, tehergépkocsi, hajórakomány), vagy tárolt mennyiség, amelyet egy időben, egységesnek tekinthető körülmények között állítottak elő. Folyamatos eljárás (termelés, gyártás) esetén egy meghatározott időtartam alatt előállított mennyiség tekintendő egy alaphalmaznak.	e-UT 09.04.16:2023	UME

Alaphalmaz	Az a termelési mennyiség, szállítási mennyiség, szállítási részmenyiség (vasúti vagon-, tehergépkocsi-, hajórakomány), vagy tárolt mennyiség, amelyet egy időben, egységesnek tekinthető körülmények között állítottak elő. Folyamatos eljárás (termelés, gyártás) esetén egy meghatározott időtartam alatt előállított mennyiség tekintendő egy alaphalmaznak.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Alapszintű közvilágítási szolgáltatás	Az e rendelet szerinti létesítési és üzemeltetési előírások és a 6. melléklet szerinti közvilágítási naptár által meghatározott legalább 4090 óra/év időtartamot kitevő ki- és bekapcsolási idővel működő közvilágítás.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet	
Alaptábla	Az olyan jelzőtábla, amely alatt kiegészítő tábla adhat útmutatást a jelzés értelmezésére.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály	
Alapteljesítmény	A termék típusvizsgálata során a gyártó által vizsgált és teljesítménynyilatkozatban vállalt jellemzők szintjeinek/osztályainak összessége, melyek alapját képezik a gyártó gyártásellenőrzési tevékenységének.	e-UT 05.01.15:2018	UME	x
Alaptérkép	A közút tervezéshez szükséges környezetének olyan vetülete, amely az adott tervfázis által megkövetelt léptékben készül, és tartalmazza a tervezéshez szükséges helyeken a magassági adatokat, valamint feltünteteti az épített, a földalatti és földfeletti természeti környezet tervezés időpontjában ismert valamennyi úttervezést befolyásoló adatát.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Alapvető jellemzők	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 4. pontja szerinti meghatározás.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály	
Alapvonal	A vízszintes alsó elhatárolású nagybetűk alsó határoló vonalában rajzolható elméleti vonal, amelyhez igazítva a betűk sort alkotnak	e-UT 04.02.12:2012	UME	
Alátámasztás	Az építménynek az a része, amely a vasút feletti építmény terhet az altalajnak átadja.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Alátöltés	Nagy mélységű hézag/repedés több rétegben történő kitöltésének alsó rétege.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Alcsomópont	A csomópontrendszer elemi egysége, amelynek tervezésekor a csomópont tervezésére vonatkozó előírások szerint kell eljárni, de a csomóponti funkciót nem önállóan, hanem a csomópont többi elemével együtt látja el.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Alépítmény	Pályatestnek az ágyazat alatti, teherviselő szerkezete.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Alépítmény-korona	Az alépítménynek az ágyazat alatt kialakított felülete.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Alj	A vasúti felépítménynek az a szerkezeti eleme, melynek feladata a sínek alátámasztása, a nyomváltóság biztosítása és a járműterhelésnek az ágyazatra történő elosztása.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Alj	A vasúti felépítménynek az a szerkezeti elem, melynek feladata a sínek alátámasztása, a nyomtávolság, a síndőlés biztosítása és a járműterhelésnek az ágyazatra történő elosztása.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	

Alkalmassági bizonyítvány	A felhasználásra kerülő új anyag (termék/, újfajta szerkezet felhasználása szempontjából lényeges tulajdonságainak és – szükség szerint gyártási körülményeinek vizsgálata alapján megállapított minőségi követelményeit és alkalmazási feltételeit tartalmazó dokumentum, melyet a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium által kijelölt intézmény állíthat ki.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Alkalmassági vizsgálat	A mérőeszköz vizsgálata annak megállapítására, hogy alkalmas-e a mérőeszköz az adott mérési feladat végrehajtására, előre meghatározott hibahatáron belül.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Alkalmazás (a jelzőtábla alkalmazása)	A jelzőtábla meghatározott forgalomtechnikai célok elérése érdekében történő felhasználása.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Alkalmazás (a jelzőtábla alkalmazása)	A jelzőtábla meghatározott forgalomtechnikai célok elérése érdekében való felhasználása.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Alkalmazás (a jelzőtábla alkalmazása)	A jelzőtábla meghatározott forgalomtechnikai célok elérése érdekében való felhasználása.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Alkalmazás (a tábla alkalmazása)	A tábla meghatározott forgalomtechnikai célok elérése érdekében történő felhasználása, valamint meghatározott úti célok elérésének segítése.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Alkalmazás (az útburkolati jel alkalmazása)	Az útburkolati jel meghatározott forgalomtechnikai célok elérése érdekében történő felhasználása.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Alkalmazástechnológiai utasítás	A beépíteni kívánt termék felhasználására a gyártó által meghatározott követelmények, feltételek összessége.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Alkalmazástechnológiai utasítás	A beépíteni kívánt termék felhasználására a gyártó által meghatározott követelmények, feltételek összessége.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022, e-UT 07.04.13:2021, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Állami építési beruházás	Olyan építési beruházás, amelynek előkészítéséhez és megvalósításához felhasznált központi költségvetési vagy a nem közvetlen európai uniós forrás mértéke külön-külön vagy együttesen a beruházás becsült értékének ötven százalékát meghaladja, függetlenül attól, hogy az építési beruházás az állam javára valósul-e meg.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Állami magasépítési beruházás	Olyan építmény létrehozására, felújítására, átalakítására, bővítésére, helyreállítására, lebontására irányuló állami építési beruházás, amelynek a meghatározott rendeltetésétől függően a csatlakozó rendezett terepszinthez képest egy vagy több építményszintje létezik vagy létesül, és amely magában foglalja azon sajátos építményfajták körébe tartozó építmények létrehozását, felújítását vagy bővítését is, amelyek a csatlakozó rendezett terepszinten vagy terepszint alatt az építmény rendeltetésszerű, biztonságos használatához elengedhetetlenek.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály

Állandó forgalmi rend	A közúti forgalom tartós szabályozása építésekkel és közúti jelzésekkel (forgalomirányító jelzőlámpákkal, jelzőtáblákkal, útburkolati jelekkel és egyéb úttartozékokkal, útfelszerelési tárgyakkal) a biztonságos, gyors és zavartalan közlekedés biztosítására.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Állandó idejű jelzésidőterv	A jelzések egymás után következésének az a módja, ahol minden jelzés hossza és sorrendje előre megállapított, és azonos programban üzem közben nem változtatható.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Állandó idejű jelzéssterv	A jelzések egymás után következésének az a módja, ahol minden jelzés hossza előre megállapított és azonos programban van, üzem közben nem változtatható.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Állandó jellegű korlátozás	Minden olyan korlátozás, amely az objektum műszaki és/vagy minőségi paramétereinek adottságából fakadó, vagy az abban bekövetkezett változás eredményeképpen tartósan fennálló körülmény, és nem tartozik az ideiglenes korlátozások körébe.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Állandó munkahely	Az olyan munkaterület, melynek helye a közúton legalább egy munkanapig elkorlátozó elemeinek, jelző és előjelző tábláinak elhelyezésével együtt - nem változik.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Állandó munkahely	Olyan munkaterület, melynek helye a közúton az elkorlátozó elemeinek, jelző- és előjelző tábláinak elhelyezésével együtt az egy munkanapot meghaladja.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Állandó útburkolati jel	Az állandó közúti forgalmi rend kialakítását szolgáló, az úttest felületén lévő forgalomszabályozó létesítmény.	e-UT 05.02.43:2019, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Állapotjellemző faktor	Az ÁJF az SP-LFWD műszerrel mért teherbírást és a tömörséget egyetlen számmal jelöli, mely alkalmas annak elbírálására, hogy adott szerkezetnél, szerkezeti rétegnél a mért értékek, a kockázat, a terhelés, a szerkezeti réteg helye és a szerkezeti réteg funkciója alapján a talajállapot milyen, alkalmas-e, vagy sem a továbbépítésre. Számítása a nedvességtartalmat is tartalmazó SP-LFWD teherbírásból (E_d) és dinamikus tömörségi fokból (T_{rd} , %) történik.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: ÁJF UME
Állapotszint-mutatók	Burkolatfelület-állapot leromlási arányai (0–100% között) és osztályzatai (1-től 5-ig) gyűjtőneve	e-UT 09.02.26:2008	UME
Állomás	– A közúti villamos és a közúttól elkülönített vasút MFAV vonalain állomásnak csak a végállomások minősülnek, melyek vonatok fogadására és indítására, vonattalálkozássra, továbbá személy és áruforgalomra berendezett szolgálati helyek. – A mélyvezetésű vasút metró vonalain: a személyforgalom lebonyolítására kialakított létesítmények illetve szolgálati helyek (felszíni, kéregalatti, mélyállomások), melyek nem minden esetben rendelkeznek vágánykapcsolattal. – A helyiérdekű vasúton: vonattalálkozássra, továbbá személy- és áruforgalomra, esetleg csak az utóbbiak egyikére berendezett szolgálati hely. – A fogaskerekű vasúton: utascserére kiépített és kijelölt forgalmi kitérő, amely a vágánykapcsolat segítségével vonattalálkozást tesz lehetővé.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály

Állomás	A közúti vasút (villamos) vonalain állomásnak csak a végállomások minősülnek, melyek vonatok fogadására és indítására, vonattalálkozássra, továbbá személy- és áruforgalomra berendezett szolgálati helyek. A helyiérdekű (elővárosi) vasúton vonattalálkozássra, továbbá személy- és áruforgalomra, esetleg csak az utóbbiak egyikére berendezett szolgálati hely.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Állomási létesítmények	Szolgáltató létesítmények és üzemi berendezések az utasok, a forgalmi és az üzemi személyzet számára, valamint központi állomásokon (autóbusz-pályaudvarokon) a járművek ápolása, vizsgálata és javítása céljából.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Altalaj	A talaj azon része, amely az útépítési munka során nem kerül eltávolításra.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Általános fékút	Az a távolság, amelyen belül a pályasebességnek megfelelő sebességgel közlekedő vonat a legkedvezőtlenebb körülmények között gyorsfékezéssel megállítható, ha a fékrendszere előírászerű és a mozdonyvezető a vonatkozó vállalati utasításban előírtak szerint kezdi meg a fékezést.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Általános járműjelző	A valamennyi járműre vonatkozó három fényjelzős - kör- vagy nyíl alakú jelzéseket mutató - fényjelző készülék.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Általános piros	A forgalomirányító berendezés azon jelzésállapota, amikor minden fényjelző készüléken egyidejűleg tilos jelzés látható.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Általános útirányjelző tábla	Az útbaigazító jelzőtáblák műszaki előírásában[1] említett útirányjelző táblák.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Aluljáró	Minden 80 méternél rövidebb, zárt, földtani közegbe beágyazott, terepszint alatti közúti közlekedést szolgáló műtárgy, ahol a műtárgy hosszának nem része az aluljárót megelőző és követő rámpaszakaszok hossza.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Alvállalkozó	Az a gazdasági szereplő, aki (amely) a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítésében az ajánlattevő által bevontan közvetlenül vesz részt, kivéve a) azon gazdasági szereplőt, amely tevékenységét kizárólagos jog alapján végzi, b) a szerződés teljesítéséhez igénybe venni kívánt gyártót, forgalmazót, alkatrész vagy alapanyag eladóját, c) építési beruházás esetén az építőanyag-eladót.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Alvállalkozó kivitelező	A megrendelő vállalkozó kivitelezővel kivitelezési szerződést kötő vállalkozó kivitelező.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Jogszabály
Antiklinális (felboltozódás)	Olyan geológiai szerkezet, amelyet a kőzetrétegekre vízszintes síkban ható összenyomó erők alakítottak ki.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Anyagnyerőhely	Gyűjtőfogalom, amely a földműszerkezetek, víz- és közműépítési, vagy egyéb mélyépítési munkák megépítéséhez szükséges ásványi nyersanyagot tartalmazó helyeket jelöli jelen ügyi műszaki előírás szövegében. Ilyenek lehetnek például az ásványi nyersanyag-kinyerő hely, bánya, célkitermelő, bevágás stb.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Árnyékoló előépítmény	A kedvezőtlen tájolású alagútportálból kihaladó jármű vezetője elvakításának megakadályozását célzó, az alagútjáráshoz csatlakozó műtárgy vagy más építmény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Árok	Az útkeresztmetszet útkoronán kívüli, a felszíni vízelvezetést szolgáló műtárgya.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Árvízcsúcs-csökkentő tározó	Vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló olyan állandóan vagy időszakosan vizet tartó tározó, amelynél a maximális tározási térfogat legalább 50%-a árvízvisszatartásra szabadon áll.	1995. évi LVII. törvény	vízkárelhárítási célú tározó, árvízi tározó	Jogszabály
Árvízi lefolyási sáv	A nagyvízi meder azon része, amely az árvíz és a jég elvezetésében részt vesz, mely lehet elsődleges, másodlagos és átmeneti lefolyási sáv.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Árvízmentesítés	A mederből kilépő vizek, árvizek kártételei elleni megelőző tevékenység, amely az elönthető területet (árteret) árvízvédelmi művek (töltések, falak, árvízcsúcscsökkentő tározók, árapasztó csatornák) létesítésével mentesíti (mentesített ártér) a rendszeres elöntéstől.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Ásványi adalék anyag	Zúzottkő, kavics, homok, töltőanyag stb. (MSZ 9996/1)	e-UT 06.03.22:1989		UME
Ásványi alapanyagok	A különféle természetes eredetű és természetes állapotban felhasznált ásványi anyagok, az ásványi anyagok osztályozásával, az ásványi anyagok törésével, zúzásával és osztályozásával előállított anyagok, vagy termékek. Ásványi alapanyagok fogalomkörébe tartoznak továbbá a jelen előírás szerint felhasználható kohósalak-zúzalékok és aszfaltgranulátumok is.	e-UT 05.02.16:2004		UME
Ásványvíz	Olyan természetes felszín alatti víztartóból vagy vízádóból származó víz, amelynek ásványi anyag tartalma jellemzően eltér a rendszeres emberi fogyasztásra szolgáló ivóvíztől, és annak összetétele megfelel a vonatkozó jogszabályban meghatározott (így például biológiai, kémiai) határértékeknek.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Aszfalt	Mindazon keverék és ebből készült réteg, amely ásványi adalékanyagból és szénhidrogén alapú kötőanyagból áll (MSZ 9996/1)	e-UT 06.03.22:1989		UME
Aszfalt (asphalt)	Kőanyaghalmoz és bitumen kötőanyag keveréke.	e-UT 05.02.15:2008		UME
Aszfalt alap-kopóréteg	Kizárólag az A és a B forgalmi terhelési osztályokba tartozó utak, kisforgalmú önkormányzati utak, továbbá a közforgalom elől el nem zárt kisforgalmú magánutak burkolatalapjára az aszfaltbeton alapréteg és az aszfaltbeton kopóréteg kombinációjaként, egy rétegben előnyösen építhető aszfaltréteg. (A kisforgalmú utak, kerékpárutak, gyalogjárdák tervezése során két rétegvastagságot egyesítő, egy rétegben beépítendő aszfaltburkolat.)	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		UME
Aszfalt alapréteg	A burkolat alatti aszfaltréteg vagy aszfaltrétegek.	e-UT 05.02.55:2008 e-UT 05.02.16:2004		UME
Aszfalt alapréteg (röviden: alapréteg)	A legalább három rétegből álló aszfaltburkolat legalsó rétege, amely biztosítja a kapcsolatot az aszfalt kötőréteg és a burkolatalap között.	KÉSZ, e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		Jogszabály-tervezet, UME
Aszfalt erősítőréteg	Az ÚT 2-1.202 szerint egy vagy több aszfaltréteg, amely biztosítja, hogy megfelelő minőségű kivitelezés mellett, a tervezésnél feltételezett körülmények között újabb erősítést csak a tervezési élettartam (t) lejáratát követően kell végezni.	e-UT 05.02.16:2004		UME

Aszfalt keveréktípusok	Az ÚT 2-3.301-1, az ÚT 2-3.301-2 és az ÚT 2-3.301-5 útügyi műszaki előírások szerinti betűjelölésekkel ellátott, különféle szemmegoszlási határfeltételeket kielégítő, különféle összetételű és tulajdonságú aszfaltkeverékek	e-UT 05.02.55:2008		UME
Aszfalt kopóréteg (röviden: kopóréteg)	Az aszfaltburkolat legfelső rétege, amely a forgalmi és az időjárási hatások közvetlen viselésére alkalmas.	KÉSZ, e-UT 05.02.11:2018/M1:2021 e-UT 07.03.23:2008/M1:2022		Jogszabály-tervezet, UME
Aszfalt kötőréteg (röviden: kötőréteg)	A legalább kettő rétegből álló aszfaltburkolatban az aszfalt kopóréteg alatti aszfalttréteg, a legalább három rétegből álló aszfaltburkolatban a kopóréteg és az alapréteg közötti egy vagy több aszfalttréteg.	KÉSZ, e-UT 05.02.11:2018/M1:2021 e-UT 07.03.23:2008/M1:2022		Jogszabály-tervezet, UME
Aszfaltadalékszer	Olyan alapanyag, amely az aszfalt gyártása során az aszfaltkeverő gép keverőegységébe vagy ezt megelőzően a bitumenhez kis mennyiségben adagolható a bitumen lefolyásának gátolása, a bedolgozhatóság elősegítése, a keverék színének megváltoztatása, visszanyert aszfalt adagolása esetén fiatalító szer (rejuvenátor) esetleges használata, hőmérséklet-csökkentés stb. céljából.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		UME
Aszfaltbeton (AC)	Olyan hengereltaszfalt aszfalttípus, amelyben a kőanyagkeverék folytonos szemmegoszlású.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		UME
Aszfaltbeton nagyon vékony rétegekhez (BBTM)	A francia útépitési gyakorlatból az európai szabályozásba átvett BBTM jelű, vékony rétegvastagságban építhető szakaszos, vagy szemkihagyásos szemmegoszlású aszfaltbeton változat. Zajcsökkentő hatású aszfalt kopóréteggént is építhető.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		UME
Aszfaltburkolat	Az aszfalt útpályaszerkezetben az aszfalttrétegek – a kopó-, a kötő- és az alapréteg – együttes elnevezése.	KÉSZ, e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		Jogszabály-tervezet, UME
Aszfaltburkolat	Az útpályaszerkezetben a kopó- és kötőréteg együttese.	e-UT 05.02.55:2008 e-UT 05.02.16:2004		UME
Aszfaltburkolati rendszer	Az aszfaltburkolati rendszer olyan háromrétegű aszfaltburkolat, amely a járművek számára kellő érdességű és tartósságú burkolatot jelent, biztosítja a teherelosztást, és együttdolgozik a szigetelési rendszer rétegeivel. Részei: aszfalt kopóréteg, aszfalt kötőréteg, védőaszfalt réteg.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022		UME
Aszfaltburkolatú utak igénybevételi kategóriái	Az utak e-UT 06.03.13 útügyi műszaki előírás szerinti forgalmi terhelési osztálya (A, B, C, D, E, K és R) alapján normál (N), fokozott (F) és intenzív (I) igénybevételi kategóriákat kell megkülönböztetni. Az A forgalmi terhelési osztály alatt a könnyű (P) igénybevételi kategória található.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021 1. táblázata – Aszfaltburkolatú utak igénybevételi kategóriái	UME
Aszfaltburkolatú utak igénybevételi kategóriái	Az utak e-UT 06.03.13 útügyi műszaki előírás szerinti forgalmi terhelési osztálya (A, B, C, D, E, K és R) alapján normál (N), fokozott (F) és intenzív (I) igénybevételi kategóriákat kell megkülönböztetni. Az A forgalmi terhelés alatt könnyű (P) igénybevételi kategória található. Az egyes igénybevételi kategóriákba az e-UT 05.02.11 szerinti, eltérő teljesítményű, az igénybevételi kategóriáinak megfelelő; (N), (F), illetve (mF) és (mI) jelzetű aszfaltkeverékeket kell építeni az 1. táblázat szerint.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	e-UT 05.02.11:2018 1. táblázata – Aszfaltburkolatú utak igénybevételi kategóriáinak meghatározása	UME

Aszfaltgranulátum	Az aszfalt pályaszerkezeti rétegekből különböző módszerekkel – marással, marással és rostálással, művi aprítással és rostálással stb. – visszanyert, olyan szemcseméretű anyag, amely az új aszfaltkeverék gyártásához – a jelen előírás szerinti mennyiségekben – visszaadagolható.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Aszfaltkeverék (röviden: keverék)	Olyan – kőanyagból, bitumenes kötőanyagból és esetenként adalékszerből álló – homogén keverék, amelyet jellemzően útépitésre használnak.	KÉSZ, e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Jelölésekor az aszfaltkeverék-típus jelölését követi a bitumen jele és fokozata. Például: AC 22 kötő (mI) PmB 25/55-65. (Megjegyzés: az aszfaltkeverék- Jogszabály-tervezet, típusok követelményeire vonatkozó fejezetek végén több példa is található a keverékek jelölésére.) UME
Aszfaltkeverék-típus (röviden: keveréktípus)	Azonos követelményeket kielégítő aszfaltkeverékek csoportja, melyek többfajta kötőanyaggal is készülhetnek.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Jelölésekor az aszfalttípus jele utáni szám az aszfaltkeverék kőanyagának D névleges legnagyobb szemnagyságát jelzi, milliméterben. Ezt követi az aszfaltburkolati rétegre történő utalás kopó, kötővagy alap jelzettel, végül az igénybevételi kategóriára ill. a modifikálásra utaló (N), (F) (mF) vagy (mI) jelzet. Például: AC 11 kopó (mF). A rétegre utaló jelzet mutatja, hogy az adott aszfaltkeverék-típust jellemzően mely aszfaltrétegben alkalmazzák. A normál igénybevételi kategóriába építhető keverékek (N) jelzetet kapnak. A fokozott igénybevételi kategóriába építhető keverékek esetén, ha az aszfaltkeverékek polimerrel modifikált bitumennel, gumival modifikált bitumennel vagy modifikálószerrel készülnek, akkor (mF), egyéb esetben (F) jelzetet kapnak. Az intenzív igénybevételi kategóriába építhető kötő és kopó jelzetű aszfaltkeverék-típusok kizárólag polimerrel modifikált bitumennel vagy modifikálószerrel gyárthatók, ezért (mI) jelzetet kapnak. UME
Aszfaltmodifikáló szer	Olyan aszfaltadalékszer, amely az aszfaltkeverék tulajdonságainak kedvezőbbé tétele céljából a modifikált bitumenek helyett az aszfaltgyártók telephelyén használható fel. A modifikálószer megfelelő adagolásával maradéktalanul biztosítani lehet az adott modifikált aszfaltkeverék-típusra előírt teljesítménykövetelményeket (maradó alakváltozás, vízérzékenység, merevség, fáradás). A modifikálószerkezt az aszfaltkeverő telepen keverik be az útépitési bitumenbe, vagy közvetlenül az aszfaltkeverő gép keverőegységébe adagolják.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME

Aszfalttípus	Lényeges tulajdonságaikban megegyező aszfaltkeverékek csoportja.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Az MSZ EN 13 108 szabványsorozatból a Magyarországon használt aszfalttípusok az alábbiak (zárójelben az aszfalttípus jele): aszfaltbeton (AC), aszfaltbeton nagyon vékony rétegekhez (BBTM), zúzalékvázas masztixaszfalt (SMA), öntöttaszfalt (MA).	UME
Átadási pont	A víziközmű törzshálózat azon része, amely beépített mérőberendezés, elzárószervélvén és mintavételi lehetőség útján biztosítja két víziközmű-rendszer kapcsolatát, valamint az összekapcsolt víziközmű-rendszerek üzemeltetése során az ivóvízátadás, -átvétel és a szennyvízátadás, -átvétel mennyiségi és minőségi elszámolásának műszaki feltételeit.	2011. évi CCIX. törvény		Jogszabály
Átalakítás	Ameglévő vasúti építmény engedélyezett műszaki paramétereinek, kapacitásának növelése vagy használati módjának megváltoztatása érdekében végzett, új vasúti építmény építésének nem minősülő építési munka.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet		jogszabály
Átengedő jelzés	Olyan fényjelzés, amelyet a közlekedő haladási iránya szerint a vasúti ájtjáró előtt helyeznek el, és amelynek a jelzését a közlekedő a vasúti ájtjáró területére belépése után már nem látja.	e-UT 03.06.11:2005		UME
Átengedő típusú fényjelző készülék	A fényjelző készülékek azon típusa, amelyet a közlekedő haladási iránya szerint a csomópontba belépésének helye előtt helyeznek el, és amelynek a jelzéseit a közlekedő a csomópontba (úttestre) belépése után már nem látja.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Átereszt	2,0 m vagy ennél kisebb szabad nyílású áthidaló műtárgy.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Átereszt	Olyan vasúti pályatartozék, amely vasúti terhet visel, a vasúti pálya alatti szabad nyílást hidal át, és amelynek belső átmérője, vagy a hídfőkre vagy hídfalazatokra merőlegesen mért nyílása két méternél nem nagyobb.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet		jogszabály
Átfeszítés	Függőleges támaszok között áthúzódo, vezeték jellegű szerkezet.	e-UT 08.01.24:1999		UME
Áthaladási elsőbbséget szabályozó jelzőtábla	Az olyan jelzőtábla, amely tájékoztatást ad a járművezetőknek arról, hogy milyen típusú útvonalon haladnak, illetve jelzi (és előjelzi) elsőbbségadási kötelezettségüket.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004		Jogszabály
Áthidaló szerkezet	Teherhordó szerkezet a vágányok úrszelvénye felett (födém, lemezhid, csarnoktető).	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Áthívó jelzés	Olyan fényjelzés, amelyet a közlekedő haladási iránya szerint a vasúti ájtjárót követően helyeznek el, és amelynek a jelzését a közlekedő a vasúti ájtjáró területére történő belépése után egészen a jelző vonalának eléréséig folyamatosan látja.	e-UT 03.06.11:2005		UME
Áthívó típusú fényjelző készülék	A fényjelző készülékek azon típusa, amelyet a közlekedő haladási iránya szerint a csomópontból (csomópontrészből, úttestről) kilépésének helyén helyeznek el, és amelynek a jelzéseit a közlekedő a csomópontba belépése után egészen a jelző vonalának eléréséig folyamatosan látja.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Ájtjáró	Párhuzamos alagútjáratok közötti, a folyó alagútszelvénytől eltérő szelvényű összeköttetés (pl. harántjárát, vagy harántfolyosó).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME

Átlageltérés	A minősítési jellemző megfelelő számú geodéziai méréssel vagy laborvizsgálattal megállapított eredményei statisztikai átlagának eltérése az előírt értéktől.	KÉSZ e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Átlagminta, gyűjtőminta	A gyűjtőminta a mintavétel eredménye. A mintavételi alapnak a vizsgálat céljára elkülönített része, amelyet az egész áru összetételére, valamint minőségi követelményeire nézve jellemzőnek ismerünk el. Az átlagmintát a pontminták összekeverésével készítjük.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Átlagos napi forgalom (ÁNF, jármű/nap és E/nap)	A közút meghatározott keresztmetszetén mindkét irányban áthaladó napi összes forgalom éves átlaga.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Átlagostól szélsőséges mértékben eltérő időjárási körülmény	A tíz éves gyakoriságnál nagyobb – az adott munkafázis vonatkozásában kedvezőtlen – időjárási eltérés.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Átlépési távolság	A peron mellett álló személyszállító vasúti kocsí lépcsőjének a peron szélétől – annak szintjében – mért távolsága.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály x
Átlépési távolság	A peron mellett álló személyszállító vasúti kocsí lépcsőjének (alacsonypadlós jármű esetén belépőszintjének) a peron szélétől – annak szintjében – mért távolsága.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Átmeneti ív	A helyszínrajzi és a hossz-szelvényi vonalvezetésnél az egyenes és a körív közé iktatott olyan görbe, amely fokozatos görbületátmenetet biztosít.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Átmeneti ív	A vasúti vágány meghatározott görbületváltozású geometriai szakasza, két eltérő görbületű pályaszakasz csatlakozásánál, az oldalgyorsulás ugrásszerű változásának kiküszöbölése céljából.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Átmeneti ív	A vasúti vágány meghatározott görbületváltozású geometriai szakasza, két eltérő görbületű pályaszakasz csatlakozásánál, a gyorsulás ugrásszerű változásának kiküszöbölése végett.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Átmeneti jelzés	A szabad jelzést követő jelzés.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Átmeneti szakasz	Az az úthossz (útterület), amely mentén a folyópályaszakaszon alkalmazott keresztmetszet a csomóponti többlet forgalmi sávokkal csomóponti területté kiszélesedik, valamint a gyorsítószakaszok sávjainak beszűkülésével folyópályaszakasszá csökken.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Átmeneti szerkezet	Olyan visszatartó rendszerelem, amely két különböző szerkezetű, magasságú, anyagú, merevségű vagy visszatartási szintű korlát között biztosít kapcsolatot.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Átmeneti zóna	A lakott területet jelző táblán belül fekvő, de a beépítettséget tekintve külsőségi jellegű terület.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Átmenő főirány	A csomóponton áthaladási elsőbbséggel rendelkező forgalmi áramlat.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Átmenő főpálya	A folyópálya csomóponton átvezető szakasza.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Átmenő fővágány	Állomáson és megállóhelyeken a nyílt pálya vágányainak egyenes irányban álló váltón (váltókon) át folytatását képező vágány.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály

Átmenő fővágány	Állomáson és megálló-rakodóhelyen a nyílt pálya vágányának egyenes irányban álló váltón (váltókon) át folytatását képező vágány.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Átérzeti helyszínrajz	A tervezési terület és környezetének helyszínrajza, amely bemutatja a tervezés tárgyát képező közúti létesítmény azon belüli elhelyezkedését és az úthálózattal való kapcsolatán kívül annak forgalmi szerepkörét, funkcióját, a természetes és mesterséges kötöttségeket, valamint a járulékosan megvalósítandó létesítményeket. Tanulmánytervek esetében munkatérképként is alkalmazható.	e-UT 03.00.21:2006	UME	
Átszelési kitérő	Az irányváltás mindkét végén lehetséges, és a vágány szintbenfekvő keresztezését (átszelését) is biztosítja.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Áttekintő térkép	A teljes tervezési terület átfogó térképe, amely bemutatja a tervezés tárgyát képező közúti létesítménynek a térségen belüli elhelyezkedését, a meglévő és tervezett úthálózattal való kapcsolatát. Szakaszolt tervezési feladat esetén egyértelműen jelöli a tárgyi tervezési szakasz elhelyezkedését a többi szakaszhoz viszonyítva. Tanulmánytervek esetében munkatérképként való alkalmazása megengedett akkor, ha a vizsgálni kívánt szempont azt indokolja.	e-UT 03.00.21:2006	UME	
Átvételi vizsgálat	A híd létesítését vagy korszerűsítését követő műszaki átadás-átvétel időszakában megtartott részletes szerkezetvizsgálatok.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Auditálási fázisok	Egy projekt megvalósításának azon meghatározott szakaszai, amelyek kapcsán a közúti biztonsági auditok készítésének szükségessége felmerülhet.	e-UT 02.01.44:2025	UME	
Autóbusz	Személyszállítás céljára készült, elektromos felsővezetékhez nem kötött olyan gépkocsi, amelyben - a vezető ülését beleértve - kilencnél több állandó ülőhely van.	KRESZ	Jogszabály	
Autóbusz- (trolibusz-) megállóhely	Az utasok fel- és leszállására szolgáló létesítmény, ahol a közhasználatú, menetrend szerint közlekedő jármű megáll és az utascsere ideje alatt tartózkodik.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Autóbusz forgalmi sáv	A menetrend szerint közlekedő közforgalmú autóbuszok és trolibuszok közlekedésére kijelölt forgalmi sáv.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Autóbusz-, trolibusz-megállóhelyi félsziget	Részben, vagy teljesen a forgalmi sávon megálló autóbusz vagy trolibusz mellett az utascsere lebonyolítására szolgáló, szegéllyel körülfatartott, az útpálya rovására kiszélesített járdafelület.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Autóbusz-állomás (autóbusz-pályaudvar)	A jelentős helyi, távolsági utas- és autóbusz-forgalom központi érkezési, átmenő és kiindulási létesítménye.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Autóbusz-forgalmi sáv	A menetrend szerint közlekedő közforgalmú autóbuszok és trolibuszok közlekedésére szolgáló, útburkolati jellel és jelzőtáblával kijelölt forgalmi sáv.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Autóbusz-forgalmi sáv (buszsáv)	Autóbuszok és trolibuszok közlekedésére szolgáló útburkolati jellel és jelzőtáblával kijelölt különleges forgalmi sáv.	e-UT 03.07.24:2009	UME	

Autóbusz-öböl	A menetrend szerint közlekedő közforgalmú autóbuszok és trolibuszok megállóhelye, valamint a megállóhelyre történő ki- és beállásra kialakult úttestkiöblösödés, ahol a jármű megállóhelyét jelző táblát is elhelyezték.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Autóbuszöböl, trolibuszöböl	A menetrend szerint közlekedő közforgalmú jármű megállóhelye, valamint a megállóhelyre történő ki- és beállásra kialakított úttestkiöblösödés, ahol a jármű megállóhelyét jelző táblát is elhelyezték.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Autóbuszperon	Az útpályához képest szegéllyel kiemelt felület, amely az utasok ki- és beszállására szolgál; kialakítását tekintve lehet közép-peron, vagy sziget-peron; ez utóbbi lehet hosszirányú, derékszögű, vagy ferdeszögű elrendezésű; az egymás melletti szigetperonok párhuzamos elhelyezésűek.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Autóbuszvonal, trolibuszvonal végállomása	Autóbusz-viszonylat végein az utasok leszállására, a kocsik visszafordítására, az esetleges végállomási várakozásra (ritkábban tárolásra) és az utasok felszállóhelyéül szolgál.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Autóbusz-zsilip	Autóbuszok (trolibuszok) megállóból történő kihaladásának elősegítésére, illetőleg a megállóból elindulás után vagy autóbuszforgalmi sávról továbbhaladás esetén szükséges. A menetirány-változtatáskor a kívánt forgalmi sáv elfoglalásához szükséges sávváltoztatások elérésére szolgáló olyan forgalomtechnikai elrendezés, ahol az autóbusz (trolibusz) megállóhelye vagy az autóbusz-forgalmi sáv melletti forgalmi sávon (-okon) haladó járműveket megállítják, és az autóbusz (trolibusz) számára autóbuszjelzővel a többi jármű szabad jelzése előtt és/vagy után adnak szabad jelzést.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Automatikus (működésű, leolvasású) mérőeszköz	A mérőeszköz kezelő beavatkozása nélkül állapítja meg és rögzíti a mérési eredményeket.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Automatikus számlálóállomás	Az útkeresztszetszetben kiépített – érzékelőből és műszertartó szekrényből (dobozból) – álló mérőhely, amelyen forgalomszámláló automatával végeznek forgalomfelvételeket.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Autonóm üzem	A telepített változtatható jelzésképpű jelzőtábla a helyben telepített érzékelők által vezérelten, külső beavatkozás és központi vezérlés nélkül működik.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Autópálya	Európai léptékben is jelentős gazdasági súlyú térségek vagy országok, országrészek összekapcsolására szolgáló nagytérési szerepű, magas szolgáltatási színvonalú úthálózati elem, amely jelzőtáblával autópályaként van megjelölve.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Autópálya	Jelzőtáblával autópályaként megjelölt osztottpályás út.	KRESZ	Jogszabály
Autópálya-mérnökség (APM)	Telephelye annak a szervezetnek, amely rendelkezik az országos közúthálózat bármely gyorsforgalmi útjának kezelői jogával és a szervezet kezelésére bízott gyorsforgalmi út egy adott szakaszának üzemeltetése és fenntartása céljára létesül. Feladata az adminisztráció és a kezelői személyzet megfelelő munkakörülményeinek, szociális ellátásának biztosítása, a szükséges géppark elhelyezése, kezelése, karbantartása, fenntartása, a tevékenységhez kapcsolódó raktározás.	e-UT 03.07.21:2019	UME

Autóút	Európai léptéknél kisebb jelentőségű gazdasági térségek vagy régiók összekapcsolására, illetve országon belüli közlekedési igények kielégítésére szolgáló regionális szerepű úthálózati elem, amely jelzőtáblával autóútként van megjelölve.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Autóút	Jelzőtáblával autóútként megjelölt út.	KRESZ	Jogszabály
Az út határa	Az útnak – a kiemelt szegélyt, az útpadkát, a rézsút, az út víztelenítését szolgáló árkot, csatornát, más vízelvezető létesítményt is magában foglaló – külső széle.	Kkt.	Jogszabály
Az út műtárgya	A híd, a pontonhíd, a hajóhíd, a felüljáró, az átereszt, az alagút, az aluljáró, a támfal, a bélésfal, az út víztelenítését szolgáló árok, csatorna vagy más vízelvezető létesítmény; a két méternél nagyobb nyílású áthidaló műtárgy: híd, a két méternél kisebb nyílású áthidaló műtárgy: átereszt.	Kkt.	Jogszabály
Az út tartozéka	A várakozóhely, pihenőhely, a vezetőoszlop, a korlát, az útfenntartási és közlekedésbiztonsági célokat szolgáló műszaki és egyéb létesítmény, berendezés (így különösen jelzőtábla, jelzőlámpa, segélykérő telefon, parkolójegy-kiadó automata, sorompó) – a Komplex Közlekedési Ellenőrző Pont kivételével –, a zajárnyékoló fal és töltés, hóvédő erdősáv, fasor vagy cserjesáv (védelmi rendeltetésű erdő), valamint a közút határától számított két méter távolságon belül ültetett fa – az összefüggő üzemi gyümölcsöshöz tartozó fák kivételével, az út üzemeltetéséhez szükséges elektronikus hírközlő eszközök és hálózatok.	Kkt.	Jogszabály
Az út területe	A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény	Kkt.	Jogszabály
Azonosítás	Az úton a hivatkozásnak (címzésnek) megfelelő fizikai hely megjelölése.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Azonosítás	Az úton a hivatkozásnak (címzésnek) megfelelő fizikai hely megjelölése.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Azonosító pont	Könnyen felismerhető pontja az útnak, melynek azonosító száma és helye ismert.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Azonosító pont	Könnyen felismerhető pontja az útnak, melynek azonosító száma és helye ismert.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Azonosító tábla	Az út mentén elhelyezett tábla, melyen az azonosítást segítő szám van.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Azonosító tábla	Az út mentén elhelyezett tábla, melyen az azonosítást segítő szám van.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Baggeremulziós homok	Növényiolaj-tartalmú emulzió és homok keveréke, ami idővel térhálósodik, hidrofób tulajdonságokat vesz fel.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Baleseti góchely	Azok a legfeljebb 300 méter hosszú útszakaszok, amelyeken a legutolsó három évben legalább hat személyi sérüléssel járó baleset történt.	e-UT 03.02.12:2008	UME

Bázikus jellegű pernyék (W)	A bázikus jellegű pernyék hidraulikus és puccolános tulajdonságú porok. Főként aktív kalcium-oxidot (CaO), szilícium-dioxidot (SiO ₂), valamint alumínium-oxidot (Al ₂ O ₃) tartalmaznak. A fennmaradó részekben vas-oxid (Fe ₂ O ₃) és más vegyületek találhatóak. Az aktív kalcium-oxid aránya legalább 10,0 tömegszázalék legyen. A bázikus jellegű pernyét csak száraz állapotban szállíthatjuk, tárolhatjuk és használhatjuk fel kötőanyag-ként.	e-UT 05.02.41:2002	UME	
Be- és kijárat pont	A telekhatáron lévő, a garázsokba való bejutást, illetve onnan kijutást biztosító pont.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Be- és kiléptető kapuk	A garázsba, parkolótérre való bejutást, illetve távozást biztosító, ellenőrzést szolgáló áteresztő pontok.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Beágyazódás (Embedment)	A zúzalékszemeknek a forgalom hatására a meglévő útfelületbe való benyomódási folyamata. A beágyazódást befolyásoló tényezők: a nehézgépjárművek forgalomsűrűsége a nyári hónapok alatt, a fogadóréteg ún. burkolatkeménysége, a zúzalék szemnagysága (nagyobb szemnagyságú zúzott kőanyag csökkenti a beágyazódás mértékét), a forgalom sebessége (az emelkedőkben és a csomópontokban tapasztalt lassú forgalom növeli a beágyazódást, fordítva, a gyors forgalom kisebb mértékű beágyazódást eredményez), az árnyékos területek, az út átlagos hőmérsékletének csökkenése csökkenti a beágyazódás mértékét.	e-UT 06.03.63:2019	UME	
Becsatlakozást segítő sáv	A gyorsító sáv és a befogadó sáv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Beépítésre vonatkozó technológiai utasítás	A vállalkozónak/kivitelezőnek (továbbiakban vállalkozó) az az utasítása, amely az építendő réteg aszfaltkeverékének szállítására, beépítésének módjára, feltételeire vonatkozó szükséges és elégséges adatokat tartalmazza. Az utasításban fel kell tüntetni, hogy a beépítésre kerülő aszfaltot az aszfaltkeverék gyártója hengereltaszfaltok esetében meleg vagy mérsékelt meleg, illetve öntöttaszfalt-keverékek esetében forró vagy mérsékelt forró eljárással állítja elő. Ezt a dokumentumot a vállalkozó adja át az építetőnek elfogadásra.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	UME	
Beépítésre vonatkozó technológiai utasítás	Valamely konkrét munka esetére a permetezési-szórási (az adagolási) mennyiségek előírt értékeit, továbbá a kivitelezéssel kapcsolatos minden főbb azonosítási és műszaki adatot tartalmazó, a vállalkozó által készített dokumentum, amelyet az építető hagy jóvá.	e-UT 06.03.63:2019	UME	
Beépítéstechnológiai utasítás	Az adott aszfaltkeverék elterítésének és betömörítésének körülményeire vonatkozó, megrendelő által jóváhagyott utasítás, összeállításakor a műszaki-gazdasági igényeket (a gyártás, a szállítás, az elterítés és a tömörítés egyenkapacitására való törekvés, a réteggel szembeni minőségi követelmények kiegészítésének biztosítása) és a helyi lehetőségeket kell összhangba hozni.	e-UT 06.03.22:1989	UME	
Befogadó	Az a legközelebbi természetes vagy mesterséges felszíni víz vagy zárt csatornahálózat, amelybe a közút területén megjelenő vizeket el lehet vezetni.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	

Befogadósáv	Szintbeni csomópontban az alárendelt irányból kanyarodó járművek becsatlakozását szolgáló többlet forgalmi sáv, amely megkönnyíti az elsőbbséggel nem rendelkező jármű számára az elsőbbségadást és a biztonságosabb becsatlakozást.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Behajlás (süllyedési amplitúdó)	Egy adott pontban, meghatározott terhelési körülmények (terhelés, terhelési idő) között mért függőleges elmozdulás, amely a dinamikus mérés során jellemzi a vizsgált anyagréteg függőleges irányú alakváltozását.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: s , mértékegysége: mm	UME
Behajtóküszöb	Csomóponti ág csatlakozásának közelében kialakított pályaszintemelés.	e-UT 03.02.12:2008		UME
Behaladási idő	A behaladási távolság megtételéhez szükséges időtartam.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME
Behaladási távolság	Az induló szabad jelzés forgalmi irányában a helyzetjelző vonaltól (gyalogosoknál a járda szélétől) az induló és kihaladó irányok által meghatározott konfliktusmező legközelebbi pontjáig mért távolság.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME
Behatároló ellenőrzés	Ha a vállalkozó elfogadja az építetetői ellenőrzés vagy az eseti ellenőrzés eredményét és az építetetői ellenőrzés vagy az eseti ellenőrzés eredményei alapján javítania kell a „hibás” teljesítés elkerülése érdekében, vagy javítani szeretne a „megfelelő minőségű” teljesítés esetén az értécsökkentés mértékének mérséklése vagy elkerülése érdekében, jogosult behatároló ellenőrzés lefolytatására.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 09.04.15:2018		UME
Behatási pont	A vonat által működtetett fény-, illetve fény- és félsorompóval biztosított szintbeni közúti-vasúti átjárók esetén a vasúti pályába beépített, a vonatot érzékelő szerelvények helye.	e-UT 03.06.11:2005		UME
Bejáráti műtárgy	Transzformátorok és kapcsolóterek, szellőzőgépház és szellőzőkürtő, készenléti és tűzoltóanyagok raktára, esetleg további üzemi terek elhelyezésére szolgáló és az alagútportáljával egybeépített, vagy az alagútjáratok portáljai között elhelyezett építmény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Bejáráti szakasz (alagútszerkezetre vonatkozóan)	Zárt építési módszerrel épülő alagútszakasz és a szabad útpálya között nyitott építési módszerrel épített alagútszakasz.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Bekapcsolási program	A jelzőlámpás forgalomirányításon kívüli állapotról a jelzőlámpás forgalomirányítási állapotra biztonságos áttérést lehetővé tevő program.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Bekötési vízmérő	A felhasználási hely ivóvízhasználatának mérésére szolgáló, az ivóvíz-bekötővezeték végpontjára telepített mérő.	2011. évi CCIX. törvény		Jogszabály
Belépő sáv	A körpálya megközelítésére szolgáló forgalmi sáv.	e-UT 03.03.11:2022		UME
Bélésfal	Bevágásban vezetett út esetén a természetes talajok és kőzetek megtámasztására szolgáló falazatjellegű műtárgy.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Belső betonkorrozio	Belső károsodás, amelyet a fagyás, sós fagyás, az instabil cementkő átkristályosodása okoz (duzzadó vegyületek, kristálynyomás, ioncsere), vagy a cementkő és az adalékanyag egymásra hatása, vagy az adalékszer összeférhetőségének hibája válhatnak ki.	e-UT 07.04.13:2021		UME
Belső forgalmi sáv	Az azonos útpályán egymás melletti, azonos irányba haladó forgalmi sávok közül a bal szélső forgalmi sáv.	KTSZ		Jogszabály-tervezet

Belterületi főút	Az egyes településrészeket összekapcsoló, nagy helyi forgalmat – vagy a településen áthaladó országos forgalmat – levezető belterületi közút.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belterületi gyűjtőút	Olyan belterületi közút, amely a település lakó- és kiszolgáló útjainak forgalmát összegyűjtve vezeti a település főúthálózatára.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belterületi kiemelt út	Településrészek közötti, jelentős forgalmat magas színvonalon kiszolgáló belterületi közút.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belterületi kiszolgáló út	A település lakott területén a lakófunkciótól eltérő rendeltetésű területek kiszolgálását biztosító belterületi közút.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belterületi közút	A közút lakott területének közúti jelzőtáblával megjelölt határán belül elhelyezkedő szakasza.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belterületi lakóút	A települések lakott területén, a lakófunkciót kiszolgáló belterületi közút, amely a lakóterületek belső forgalmát bonyolítja le.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Belvíztározó	A belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület.	1995. évi LVII. törvény	vízkárelhárítási célú tározó	Jogszabály
Bemérés	Egy adott pont helyszíni vízszintes illetve magassági értelmű helyzetének meghatározása geodéziai méréssel.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Benyúlás mértéke (Szb)	A konzol jellegű akadálynál az a szélességi méret, mellyel a konzol a burkolat szintje fölé nyúlik be.	e-UT 08.01.24:1999		UME
Berendezési sáv	belterületi közutak területének a közúti úrszelvény és a gyalogos úrszelvény közé eső, a különböző utcabútorok és berendezések (pl. oszlopok) elhelyezésére szolgáló része.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Berendezési sáv	Belterületi közutak területének jellemzően a közúti úrszelvény és a gyalogosúrszelvény közé eső, a különböző utcabútorok és berendezések (pl. oszlopok, forgalomtechnikai jelzések) elhelyezésére szolgáló része.	e-UT 03.07.25:2022		UME
Beruházás becsült értéke	Az adott tervfázisnak megfelelő részletezettségű méret-mennyiség számítás alapján megbecsült teljes, általános forgalmi adó nélkül számított bekerülési költsége.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Besorolási osztályok	A kationaktív bitumenemulziók követelményeit az MSZ EN 13 808 keretelőírás alapján (besorolási) osztályok megadásával kell előírni. A szabályozás módja olyan, hogy a besorolási osztályokhoz tartozóan „nincs követelmény” vagy az érték „megadandó”, de nem követelmény, vagy a besorolási osztályhoz „előírt” értéktartomány vagy értékhatar tartozik.	e-UT 05.01.21:2018		UME
Beszállítói deklarált érték	A referenciaértékhez mint jellemző értékhez képest megengedett eltérések mértéke. Ez az érték képezi a gyártásellenőrzési vizsgálatok alapját.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Betét	A jelzőtáblán felíratot vagy jelképet tartalmazó, a tábla alapszínétől eltérő színű téglalap alakú felület, vagy más közúti jelzőtábla rajzát tartalmazó, az ilyen tábla alakjának megfelelő alakú felület.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004		Jogszabály
Betétfázis	Meghatározott forgalmi igény hatására megjelenő külön fázis.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME
Betétprogram	Külön forgalmi igény hatására jelentkező, a szabályos fázisrendtől eltérő program.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME

Betétprogram	Külön forgalmi igény hatására jelentkező, a szabályos fázisrendtől eltérő program.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Beton járdalapok	Az MSZ EN 1339 Beton járdalapok. Követelmények és vizsgálati módszerek előírási szerint értelmezve.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Beton útburkoló elemek	Az MSZ EN 1338 Beton útburkoló elemek. Követelmények és vizsgálati módszerek szerint értelmezve.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Beton útszegélyelemek	Az MSZ EN 1340 Beton útszegélyelemek. Követelmények és vizsgálati módszerek szabvány előírásai szerint. Az elemeket egy vagy több cél teljesítése érdekében alkalmazzák: elválasztás, fizikai vagy vizuális lehatárolás, betonozott területek, vagy egyéb felületek vízelvezetése, vagy szegélyezése.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Beton, vasbeton, feszített beton közötti műtárgyak	Beton-, vasbeton, feszített beton szerkezetek: · hidak és átereszek, amik közúti terhet viselnek, · közúti terhet viselő egyéb műtárgyak, · gyalogos-, kerékpáros hidak, átereszek, · geotechnikai műtárgyak, támfalak.	e-UT 07.02.11:2022	UME
Betonfelület-védelmi rendszerek	Betonszerkezetek megelőző vagy utólagos védelmére szolgáló bevonati vagy egyéb rendszerek.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Betonkő burkolat (BK)	A rakott idomkő burkolat egy fajtája, amelyhez meghatározott összetételű beton útburkoló elemeket használnak fel. A minőségi követelményeket és a beépítés technológiáját az ÚT 2-3.212 tartalmazza. (A betonkővet a kereskedelem térkő néven forgalmazza.)	e-UT 06.03.12:2009	UME
Betűköz	A szövegsoron belül a háttérnek a két szomszédos betű közötti vízszintes szélessége, e műszaki előírás szabályai szerint.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Betűköz	Két egymást követő betű esetén az első betűt jobb oldalról érintő függőleges egyenes és a következő betűt bal oldalról érintő függőleges egyenes közötti távolság.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Betűmagasság	A karakter magassága.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Betűtípus	Az azonos betű szélességi méretét tekintve eltérő változata	e-UT 04.02.12:2012	UME
Bírálati terv	A tervzsűrire összeállított, a tervfázisnak megfelelő műszaki tartalommal és részletezettséggel elkészített, az adott tervfázishoz tartozó, szükséges egyeztetéseket tartalmazó tervdokumentáció.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Bitumenemulzió kötőanyagú kátyúzókeverék	Kátyúzásra használt, durva és finom kőanyaghalmazból és töltőanyagból készült homogén keverék, amelyhez a kötőanyag egészét bitumenemulzió formájában adják hozzá.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Bitumenes hézagkitöltő szalag	Előformázott, bitumentartalmú termoplasztikus szalagprofil, amelyet kitöltés céljából aszfaltrétegek csatlakozó hézagaiba melegítéssel építenek be.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Bitumenes hézagkitöltő szalag	Előformázott, bitumentartalmú, termoplasztikus profilszalag, amelyet kitöltés céljából aszfaltrétegek csatlakozó hézagaiba építenek be.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Bitumenes repedéslezáró szalag	A meghibásodott burkolat felületén a gyártó előírásainak megfelelően – hidegen, vagy melegítéssel – alkalmazandó bitumen alapú, előformázott szalagprofil, mely a repedésekbe víz és egyéb káros anyag bejutását megakadályozza.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Bitumenes repedéslezáró szalag	A meghibásodott burkolat felületén a gyártó előírásainak megfelelően – hidegen, vagy melegítéssel – alkalmazandó bitumenalapú, előformázott profilszalag, amely a repedésekbe a víz és egyéb káros anyag bejutását megakadályozza.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Biztonsági berendezés	A közúton közlekedők, valamint a közút mellett tartózkodó személyek, elhelyezett tárgyak és útkörnyezet védelmét szolgáló úttartozékok (pl. terelőoszlop, terelőkorlát, terelőfal, vakítást gátló háló, közúti visszatartó rendszer egyéb elemei, terelőlánc, gyalogos korlát, védőháló, hidakon alkalmazott leesés elleni védelem, védőkerítés, vadvédelmi berendezések).	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Biztonsági berendezések	A közúton közlekedők, valamint a közút mellett lévő személyek és tárgyak védelmét szolgáló eszközök (terelőoszlop, terelőkorlát, terelőfal, vakítást gátló háló stb.).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Biztonsági dokumentáció	A 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet 13. § (4) és (5) bekezdésében és 2. melléklete 2. Biztonsági dokumentáció fejezetében megfogalmazottak szerinti, az alagutat használók biztonsága érdekében szükséges megelőző és óvintézkedéseket ismertető dokumentáció.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Biztonsági korlát	Az útkorona szélén vagy az elválasztó sávban – beleértve a műtárgyakat – hosszanti irányban felszerelt olyan közúti visszatartó rendszer, amelynek a járművek ütközésével szembeni feltartóztató képessége a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat szerint ellenőrzött, ütközési kísérlettel igazolt, és minősített.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Biztonsági korlát alakváltozása	A honosított európai szabványsorozat szerint meghatározott dinamikus elhajlás, a hasznos szélesség és járműbehatolás értéke.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Biztonsági köz	A közúti vasúti járművek legkedvezőtlenebb burkolókörei között ívekben alkalmazandó távolság.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, e-UT 03.07.24:2009	jogszabály, UME
Biztonsági minimumkövetelmények	Az alagútra vonatkozó biztonsági követelmények rendszere, amelyeket a tervezés és a működés során egyaránt teljesíteni kell.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Biztonsági sáv	Az útpálya mindkét szélén kialakított, forgalmi sávon túlnyúló burkolt felület.	KTSZ, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	Jogszabály-tervezet, UME
Biztonsági sáv	A szélső forgalmi sáv melletti olyan burkolt sáv (osztottpályás úton a belső forgalmi sáv mellett is), amelyen általában a forgalmi sáv szélét jelző vonalat is elhelyezik.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Biztonsági sáv	A közúti forgalmi sáv melletti burkolt sáv, melyre a vezetővonalat festik vagy más esetben belterületi utakon a forgalmi sávhoz csatlakozó szélével ellentétes szélét kiemelt szegély határolja.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Biztonsági sáv	A közúti forgalmi sáv és a közúti vasúti úrszelvény közelebb eső oldalai közötti sáv.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Biztonsági sáv	A forgalmi sáv melletti, azon oldalirányban túlnyúló, olyan – burkolattal ellátott – sáv, amelyen általában a forgalmi sáv szélét jelző vonalat elhelyezik.	e-UT 03.03.11:2022	UME

Biztonsági sáv	A szögben kialakított várakozóhelyeknél a közlekedési folyosó és a jármű elhelyezésére szolgáló kijelölt terület közötti távolság.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Biztonsági sáv	A közlekedési szelvény eleme, az útpálya része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztonsági szakasz	A kapaszkodósáv, illetve az előzési sáv azon része, amely a folyópályára való visszacsatlakozás (átmeneti szakasz) előtt ahhoz szükséges, hogy a visszacsatlakozás biztonságosan megtörténhessen.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Biztonsági táblázatok	Az összeférhetetlen zöld jelzések tiltása, a kimaradásuk esetén balesetveszélyt okozó fényjelek, valamint a közbenső idők táblázatainak összessége.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME	
Biztonsági tiszt	A jogszabályban meghatározott feladatú, hatás- és felelősségi körű természetes, vagy jogi személy.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztonsági többlet	Az alagút forgalmi úrszelvényének a közlekedési szelvényen túli biztonsági térköze.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztonsági világítás	Rendkívüli üzemi állapothoz tartozó forgalom fenntartásához szükséges világítási szint.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztonsági zóna	Az a terület, amely az elkorlátozás vonala, és a munkaterületen elhelyezkedő akadály között mind a közlekedés, mint a munkavégzés biztonsága szempontjából szükséges.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Biztonságos melegítési hőmérséklet	A gyártó által ajánlott legnagyobb hőmérséklet, amelyre a hézagkitöltő anyag felmelegíthető és azon 6 órán át károsodás nélkül tartható.	e-UT 05.02.42:2008	UME	
Biztonságos melegítési hőmérséklet	A gyártó által ajánlott legnagyobb hőmérséklet, amelyre a hézagkitöltő anyag felmelegíthető és azon 6 órán át károsodás nélkül tartható.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Biztonságos melegítési hőmérséklet (hézagkitöltő anyag)	A gyártó által ajánlott legnagyobb hőmérséklet, amelyre a hézagkitöltő anyag felmelegíthető és azon hat órán át tartható.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Biztonságtechnika	Az élet- és vagyonvédelem, valamint a balesetelhárítás célját és a bekövetkező baleseti károk csökkentését szolgáló műszaki megoldások rendszere.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Biztosítás	Az alagúthajtás során beépítendő szerkezeti elemek rendszere, amely a munkabiztonságot és a megnyitott üreg korlátozott idejű állékonyságát hivatott szolgáltatni a falazat beépítéséig.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztosítási osztály	A biztosítási intézkedések rendszerszemléletű csoportosítása a feladat és a körülmények figyelembevételével.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztosítási szelvény	A hagyományos építési módszerrel megépített biztosítás belső kontúrja a falazat elkészültének időpontjában (lásd még építési határvonalak, A vonal).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Biztosítatlan vasúti átgázó	A közúti járművek forgalmát az r) pontban meghatározott berendezések vagy jelzőr nem szabályozza.	KRESZ	Jogszabály	
Biztosított vasúti átgázó	A közúti járművek forgalmát teljes sorompó; teljes sorompó és piros fényt adó kiegészítő berendezés; hangjelző berendezés; fény sorompó; félsorompóval kiegészített fény sorompó; jelzőr szabályozza.	KRESZ	Jogszabály	
Blokk	Az alagút falazatának egy ütemben betonozott szakasza.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	

Bontási és építési betonhulladék	Az út- és pályaburkolatok, valamint az építmények, épületek és szerkezetek bontása és építése során keletkező beton anyagú hulladék, amely adalékanyagként betonkészítés céljára alkalmassá tehető.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Bonthatatlan	Olyan út feletti akadály, melynek sem az egésze, sem egyes szerkezetei nem bonthatóak el.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Bontott aszfalt	Aszfaltrétegek marással vagy felbontással eltávolított anyaga, amelyet megfelelő előkészítéssel és technológiával újra fel lehet használni. A bontott aszfalt kezelését az ÚT 2-3.706 (e-UT 05.02.51) Bontott útépitési anyagok újrahasználata és hasznosítása. Általános feltételek című üggyi műszaki előírás tartalmazza.	e-UT 06.03.11:2010	UME
Bontott építési termék	Építmény bontása során keletkezett, újbóli felhasználásra szánt, újrafeldolgozás nélkül beépítésre szánt anyag, szerkezet.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Borút	Kizárólag borvidéken belüli olyan útvonal, amelyen a borvidék települései, borospincéi, borozói érhetők el és egymást követő pontjain a látogató a borkultúrával kapcsolatosan a jellemző termelési, kulturális, építészeti értékekre és hagyományokra épülő, helyi jellegzetességű programmá szervezett szolgáltatásban részesül.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Bővített pihenőhely	Olyan meglévő pihenőhely (szolgáltató létesítmény), melynek mérete azonos az egyszerű pihenőhelyével, de az egyszerű pihenőhelyhez képest többlet szolgáltatást nyújt.	e-UT 03.07.22:2007	UME
Budapesti Közúti Adatbank (BUKA)	A fővárosi önkormányzat és fővárosi kerületi önkormányzatok által működtetett helyi közutak műszaki, minőségi, és mennyiségi adatainak nyilvántartása, amely adatrendszere megfelel az OKA adatrendszerének.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Burkolat	A szilárd burkolatú út útpályaszerkezetének felső egy vagy több együttdolgozó rétege, amely a forgalmi terhelésből keletkező igénybevételeket jelentősen elosztva, lecsökkentve közvetíti a burkolatalapra.	KÉSZ, e-UT 06.03.53:2018	Jogszabály-tervezet
Burkolat	A pályaszerkezet egy vagy két rétegből álló felső része. Két réteg esetén ez a kopó- és kötőréteg együttesét jelenti. A kopóréteg a burkolat felső rétege, amely a járművek kerekeivel közvetlenül érintkezik, a forgalmi és az időjárási hatások közvetlen viselésére alkalmas. A kötőréteg az a pályaszerkezeti réteg, amely lehetővé teszi a kopó- és az alapréteg között a megfelelő együttdolgozást, teherelosztó hatásával növeli a pályaszerkezet alakváltozással szembeni ellenálló képességét.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Burkolat	A szilárd burkolatú útpályaszerkezet felső, egy vagy több együttdolgozó rétege, amely a forgalmi terhelésből keletkező igénybevételeket a burkolatalapra jelentősen elosztva, lecsökkentve közvetíti.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Burkolatalap	Az útpályaszerkezet földműszerkezetre épülő egy vagy több rétege, amely a burkolatból átadódó igénybevételeket jelentősen elosztva, lecsökkentve közvetíti a földműszerkezetre.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet

Burkolatalap	Az útpályaszerkezet egy vagy több rétegből álló része, amely a burkolat által átadott igénybevételeket lecsökkentve közvetíti a földműre. A burkolatalap felső rétege többnyire bitument vagy bitumenes kötőanyagot tartalmazó aszfaltkeverékből –, míg a burkolatalap alsó rétege vagy kötőanyag nélküli szemcsés anyagból (pl. zúzottkő, kohósalakkő, mechanikai stabilizáció, FZKA), vagy kötőanyagot (pl. cement, bitumen, pernye, mész, bitumen, bitumenes kötőanyag) is tartalmazó keverékből vagy soványbetonból készül.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Burkolatalap	Az útpályaszerkezet földműre épülő egy vagy több rétege, amely a burkolatból átadódó igénybevételeket jelentősen elosztva, lecsökkentve közvetíti a földműre.	e-UT 06.03.53:2018, e-UT 05.02.56:2019, e-UT 06.03.26	UME
Burkolatalap-réteg	A burkolatalaphoz tartozó útpályaszerkezeti réteg.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Burkolatfelület állapotjellemző adatok	• Kátyús felület, db/km • Kérgés felülete, felület% • Szszes repedékes felület, felület% • Burkolatszélhiba, m2/km	e-UT 09.02.26:2008	UME
Burkolatfelület állapotosztályzata	Az adott minősítő szakaszon rögzített burkolathibák alapján kiszámított jelzőszám 1-től 5-ig terjedő értéke. A számított burkolatfelület-állapotosztályzatok jelentése: • 1 – jó • 2 – megfelelő • 3 – tűrhető • 4 – nem megfelelő • 5 – rossz	e-UT 09.02.26:2008	UME
Burkolathiba	A tervezett állapottól a megengedettnél nagyobb, látható vagy mérhető eltérés a burkolaton.	e-UT 09.02.26:2008	UME
Burkolathiba-felvétel (állapotfelvétel)	A burkolathibák gépi (Roadmaster-G Terepi Adatfelvevő) eszközzel történő észlelése, egyéb tulajdonságainak (szélesség, szakaszos vagy pontszerű kiterjedtség, jelleg, súlyosság) szakértői becslés alapján történő rögzítése.	e-UT 09.02.26:2008	UME
Burkolati jelzőtest	Útburkolati jelet megerősítő, vagy azt helyettesítő, illetve ideiglenes forgalmi sávot kijelölő útburkolatba süllyeszthető vagy útburkolatra ragasztható eszköz, mely fényvisszavető elemet tartalmaz.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Burkolati jelzőtest	Útburkolati jelet megerősítő vagy azt helyettesítő, illetve ideiglenes forgalmi sávot kijelölő útburkolatba süllyeszthető vagy útburkolatra ragasztható eszköz.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Burkolati jelzőtest	Az útburkolati jelet megerősítő vagy azt helyettesítő, az útburkolatba süllyeszthető vagy az útburkolatra ragasztható eszköz, amely fényvisszavető elemet is tartalmazhat.	e-UT 04.00.14:2007	UME
Burkolati szivárgórendszer	A burkolati szivárgórendszer a hídpálya aszfaltburkolatán ájtutó, a szigetelés felszínén vándorló víz összegyűjtésére és kivezetésére alkalmasan megtervezett és kialakított vízelvezető rendszer.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Burkolatkeményesség	A kúpos mérőtüske benyomódása a vizsgált felületbe adott tömeg hatására, adott időtartam alatt.	e-UT 09.04.12:2001	UME

Burkolatprizma	Az útburkolati jelekkel kialakított forgalmi rend hangsúlyozására elhelyezett forgalomtechnikai eszköz, amely a járművek fényszórói által kibocsátott fény visszaverésével (retroreflektív vagy passzív) vagy önállóan kibocsátott fénnel (aktív) biztosítja a funkciója ellátását.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME	
Burkolatszélesség	Az útburkolatnak az útkoronán vagy kiemelt szegélyek között mért teljes szélessége.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Burkolatszívárgó	A burkolat rétegeiben megjelenő felszíni vizeknek a korona szélén hosszirányban, illetve az út nagy hosszúságú szakaszának végén, műtárgyak előtt az út tengelyére merőlegesen kialakított létesítmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Burkológörbe (fordulókör)	A kanyarodó jármű legszélső pontjainak függőleges vetülete által az útburkolaton leírt felületet határoló vonal, amely a belső és külső legkisebb vízszintes körívsugár, valamint a járhatósági feltétel meghatározását szolgálja.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Burkolóidom	Az a szilárd anyagból készített kültéri, burkolásra szánt test (természetes kőből, betonkőből előállítva), melynek legnagyobb (hosszúság) és legkisebb (vastagság) méretei aránya 6:1-nél nem nagyobb, és mintázatba lerakása esetén 25 milliméternél (vagy a vastagság 1/5-énél) nagyobb hézagtavolság sehol sem keletkezik.	e-UT 06.03.43:2022	UME	
Burkolt vasúti pályaszerkezet	Általában vályús sínes felépítményű vasúti pálya, amelynek vágányközei és a közúthoz csatlakozó fele közúti terhelésre is alkalmas burkolattal van kiképezve.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Céljelölő információs tábla (céljelölő tábla)	Önállóan vagy a térképes információs táblán megjelölt létesítmények megközelíthetőségét a létesítmény jelképével, megnevezésével illetőleg irányával mutató színes közterületi információs tábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME	
Célvizsgálat	Állékonyságot vagy a teherviselő képességet veszélyeztető meghibásodás észlelését követő vagy nagyobb beavatkozás tervezését megelőző, a híd meghatározott részére kiterjedő, esetleg terheléssel végzett szakértői vizsgálat.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Célzott közúti biztonsági felülvizsgálat (CKBF)	A közutakon vagy útszakaszokon a balesetek és sérülések kockázatát fokozó veszélyes állapotok, hibák és hiányosságok feltárása érdekében végzett helyszíni vizsgálat.	e-UT 02.01.44:2025	UME	
Címzés	A híd típusjeléből; megyekódból; hídtörzsszámból álló, karaktert tartalmazó jel; (P L L L L L L L / L)	e-UT 08.01.23:2000	UME	
Cinkporos alapozó	Cinkben gazdag, a száraz filmben legalább 80 tömegszázalék cinkpor-pigmenttartalmú, EP- vagy PUR-műgyanta vagy szilikát kötőanyagú korróziógátló alapozó.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME	
C-ITS (Cooperative Intelligent Transport Systems)	Az infrastruktúra és a jármű közötti kommunikációt lehetővé tevő intelligens közlekedési rendszerek.	e-UT 04.01.15:2019	UME	
Családos várakozóhely	A gyermekkel utazó családok nagyobb helyigényét biztosító várakozóhely.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Csatlakozási hézag	A mozgások biztosítása céljából a burkolatban a különböző szerkezeti elemek és a burkolat közötti csatlakozásnál tudatosan kialakított térköz.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Csatlakozási pont	Az a pont, ahol az egymással párhuzamos útpályák csatlakozása esetén a két útburkolat széle csatlakozik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	

Csatlakozó hálózat	Több felhasználási hely ivóvizét az ivóvíz-bekötővezeték végpontjától a házi ivóvízhálózatokba szállító vízvezeték-hálózat (csatlakozó ivóvízhálózat), vagy több felhasználási hely szennyvizét a házi szennyvízhálózatból a szennyvíz-bekötővezeték végpontjáig szállító vezeték-hálózat (csatlakozó szennyvízhálózat), amely az érintett felhasználási helyek szerinti ingatlantulajdonosok közös tulajdonát képezi.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Csatorna	Egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízelétesítmény.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Cserje	Többől elágazó, a fánál rendszerint kisebb méretű, az öt méteres magasságot és tíz centiméteres törzsátmérőt ritkán elérő fás szárú növény.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Csomópont	Két vagy több út – amelyek közül legalább kettő közút –, olyan találkozási helye, ahol a különböző irányú forgalmi áramlatok között kapcsolat van.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Csomópont	Az egymást keresztező vagy az egymáshoz csatlakozó utak valamennyi ágában a járműosztályozó, a keresztezési sokszög és az ürítési szakasz együttes hosszának megfelelő terület.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Csomópont	Két vagy több út találkozási helye, ahol a különböző irányú forgalmi áramlatok mindegyike – vagy egy része – között kapcsolat van.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Csomópont (közúti csomópont)	Olyan útkeresztesítés, útleágazás, utak kiágazása, valamint csatlakozása, ahol a különböző irányú forgalmi áramlatok mindegyike – vagy egy része – közötti kapcsolat megoldott és megengedett.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Csomópont területe	A csomópontot alkotó utak valamennyi ágában a járműosztályozó (ennek hiányában az útpálya csomópont előtti utolsó 50 méteres szakasza), a keresztezési sokszög, és a csomóponti mozgásokat kiszolgáló egyéb útszakaszok és az azok által közrezárt területek együttese.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Csomóponti ág	A főpálya megközelítésére, és/vagy elhagyására szolgáló csomóponti elem.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Csomóponti térség	Utak kereszteződésének, elágazásának olyan kiterjedésű területe, melyet a behaladó jármű-előosztályozók kezdete határoz meg (ha ez nem határozható meg, akkor a behaladó járműosztályozók, vagy a szükséges látótávolságok területe határoz meg).	e-UT 08.01.21:2003	UME
Csomópontrendszer	Egymáshoz közel fekvő alcsomópontok összessége, amelyek együttesen töltik be a csomóponti funkciót.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Csoportos hiba	Három vagy annál több szomszédos világítótest működésképtelensége vagy rendellenes működése.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Csoportvezérlő berendezés	Több forgalomirányító berendezés együttes működését szabályozó (önálló vagy központból vezérelt) készülék.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Csőernyő	Alagúttengellyel közel párhuzamosan elhelyezkedő – acélcsövek, mikrocölöpök, vagy injektált szerkezetek, – amelyek a fejtési keresztmetszeten kívül helyezkednek el, és a fejtés környezetét felülről és oldalról biztosítják, a hosszirányú teherelosztással.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Csökkentett rálátási háromszög	Az a háromszög, amelyet az úttest felezővonalának és a vasúti pálya tengelyének metszéspontjától az út tengelyén a fénysorompó jelzőjétől, illetve a vasúti átjáró kezdete jelzőtábla oszlopától visszafelé mért 1 méter távolságban, valamint a vasúti pályán mindkét irányban Lv távolságban levő pontok határoznak meg. Az Lv távolság azonos a teljes rálátási háromszögnél leírt definícióval.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Csökkentett szolgáltatási szintű vasúti pálya	Legfeljebb 40 km/óra sebességgel közlekedő vonatokkal járt, folyamatosan nem felügyelt vasúti pálya, amelyen közforgalmú vasúti személyszállítási tevékenységet nem folytatnak.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Csúcsóratényező (ω, %)	A mértékadó óraforgalom (MOF) és az évi átlagos napi forgalom (ÉÁNF) hányadosának százalékban kifejezett értéke, ω, % = MOF50/ÉÁNF · 100	e-UT 02.01.23:2009	UME	
Csúszófelületek	A saruk (egyes mozgó elasztomer saruk, mozgó fazéksaruk, gömbsüveg saruk) egyes elemei közti relatív eltolódást vagy/és elfordulást biztosító saruelemek. Általában nemfém anyagból készülnek.	e-UT 07.03.11:2018	UME	
Csúszósúrlódási együttható	A csúszósúrlódási együttható megfelel az egyes mérőeszközök fékezőerő-együtthatóinak (SFT , illetve SFC).	e-UT 09.02.29:2023	Jele: SF UME	
Declared Value (DV)	Ez az osztály azt jelenti, hogy a gyártónak a rendelkező nyilatkozat és az azt követő szabályozó megjelölés részeként szolgáltatnia kell egy értéket.	e-UT 05.01.21:2018	UME	
Detektor	Radioaktív sugárzás intenzitását észlelő és azt elektromos jellé átalakító műszer.	e-UT 09.02.11:2019	UME	
Detektor (érzékelő)	Valamilyen jelenség érzékelésére szolgáló eszköz vagy műszer.	e-UT 04.01.12:2007	UME	
Detektorszőnyeg	Általában ideiglenes mérésre használt érzékelők, rendszerint hurokdetektorok közvetlen alkalmazásra előkészített formája.	e-UT 04.01.12:2007	UME	
Digitális adatállomány	A digitális adatállomány olyan alfanumerikus számítógépes adatbázis, amely közúti felhasználásra alkalmas helyazonosítással ellátva tartalmaz műszaki adatokat. A lineáris helymegjelölés alapelveit az e-UT 08.01.21 Országos közutak nyilvántartása. Kettős helyazonosítás szabályozása című műszaki előírás tartalmazza, a térbeli pozíció jelölését EOVS vagy WGS84 vonatkoztatási rendszerben kell megadni.	e-UT 08.01.22:2020	UME	
Digitális fénykép	Az út és környezetének képi dokumentálását végző fájl.	e-UT 09.02.28:2020	UME	
Digitális terv	Digitális úton előállított tervi munkarészek összessége. Formátumuk alapján megkülönböztetünk szerkeszthető (EOVS – Egységes Országos Vetület) koordináta-rendszerben rögzített, vektoros, referenciaállományokkal ellátott (DWG) és nem szerkeszthető (PDF) formátumú digitális terveket.	e-UT 08.01.22:2020	UME	
Díjköteles várakozóhely	A díjfizetés ellenében igénybe vehető várakozóhely.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x

Dilatációs elem (dilatáció)	Olyan, a felszerkezet végén (vagy megszakításainál) beépített híd szerkezeti elem (hídtartozék), amely minden időben biztosítja a kocspályán a sima, folyamatos áthaladást, a végkeresztmetszet bármely okból bekövetkező mozgásai (hosszirányú, keresztirányú eltolódás, elfordulás) ellenére. A dilatáció megakadályozza a víz szerkezetbe jutását.	e-UT 07.03.11:2018		UME
Dilatációs szerkezetek	Külön csoportot képeznek a dilatációs elemek között. A dilatációs szerkezetek a mozgást nem anyaguk rugalmas alakváltozása révén veszik fel, hanem relatív mozgást lehetővé tevő szerkezeti elemeket tartalmaznak.	e-UT 07.03.11:2018		UME
Dinamikus elhajlás	A járművisszatartó rendszer forgalom felőli oldala bármely pontjának legnagyobb oldalirányú dinamikus eltolódása a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat részletes meghatározásai szerint. (1. ábra)	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	Jelölése: D_N	UME
Dinamikus mérési mód	A jármű egyenletes sebességgel halad át a mérőeszközön.	e-UT 08.01.51:2018		UME
Dinamikus teherbírási modulus	Könnyű ejtősúlyos teherbírásmérő berendezéssel meghatározott (E_{vd}) teherbíráseérték, amelynél az ejtősúly emelése kézi erővel történik.	KÉSZ		Jogszába-tervezet
Dinamikus teherbírási modulus	Könnyű ejtősúlyos teherbírásmérő berendezéssel meghatározott teherbíráseérték, amelynél az ejtősúly emelése kézi erővel történik.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: SP-LFWD mérésnél E_d , illetve $E_{d, vég}$, BP-LFWD mérésnél E_{vd} Mértékegysége: MPa, N/mm ² , vagy MN/m ²	UME
Dinamikus teherbírási modulus	A dinamikus tárcsás vizsgálattal meghatározható a teherbírási modulus. A mérés elve, hogy az ismert átmérőjű (általában 300 mm) tárcsára ismert nagyságú tömeget ejtenek rugó közvetítésével, adott magasságból, és mérik a tárcsa függőleges elmozdulását. A mérés a KUAB 2m FWD ejtősúlyos mérőberendezéssel történik. A mérés abban is különbözik a statikus tárcsás vizsgálattól, hogy a terhelés meghatározott időtartamú (0,015 ... 0,022 s), ezért a pillanatnyi terhelő erő az elmozdulás mérése precíziós műszereket igényel.	e-UT 09.02.31:1998		UME
Dinamikus teherbírási modulus	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000		UME
Dinamikus tömörségi fok	Az SP-LFWD műszerrel mért helyszíni relatív tömörség (T_{IE}) és a nedvességkorrekciós tényező (T_{rw}) szorzata, amely az adott nedvességtartalmú réteg relatív tömörségi fokát az optimális víztartalom mellett létrehozható legnagyobb tömörség alapján számítja. Más, sűrűségáramok mérésén alapuló tömörségméréssel meghatározott tömörségi fokkal (T_{rp}) számszakilag egyező érték.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: T_{rd} , Mértékegysége: %	UME
Dinamikus tömörségmérés	Térfogatváltozás mérésén alapuló, SP-LFWD műszerrel végrehajtott vizsgálati módszer, melynél a módosított Proctor-tömörítési munkának megfelelő munkát 18 ütéses sorozattal hajtják végre a helyszínen. A tömörségi fokot 0,35 MPa tárcsa alatti terhelés hatására létrejött süllyedési amplitúdók sorozatából (a tömörödési görbéből) határozza meg. A dinamikus tömörségi fok (T_{rd} , %) a helyszíni relatív tömörségi fok és a nedvességkorrekciós tényező szorzata.	e-UT 09.02.36:2023		UME

Dőlésmérő (Inclinometer)	Mérőműszer, mely méri saját tengelyének (mérési irány) a vízszinteshez viszonyított dőlését. Két egymásra merőleges műszerrel térbeli elfordulás is mérhető.	e-UT 09.02.28:2020		UME
Drén (porózus) betonelem	Olyan receptúrával készülő betonstruktúra, amelynek a hézagterfoglata elérheti a 25%-ot.	e-UT 06.03.43:2022		UME
DTA-50	1:50 000-es méretarányú, a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. – illetve jogutódja – által készített digitális térképi adatbázis.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Dummy szakasz	Az útnak olyan szakasza, mely a valóságban van, de a nyilvántartásban lévő kiterjedése 0 méter, vagyis a szakasz hossza 0 méter (pl. kompátkelő, két út közös szakasza, több út közös szakasza).	e-UT 08.01.21:2003		UME
Durvakőanyag-halmaz	Olyan durvább szemnagyságú termékek megnevezése, amelyek D szemnagysága 125 mm-nél kisebb, vagy azzal egyenlő, d szemnagysága pedig a vonatkozó termékszabvány d szemnagyságával egyenlő méretű.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Durvakőanyag-tartalom	Az aszfaltkeverék kőanyagkeverékének 2,00 mm feletti része.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Röviden: kőanyagtartalom.	UME
EDR	Egységes Digitális Rádiótávközlő rendszer.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Effektív benyomódás, PTS_{eff}	A felület érdességének hatása nélküli, számított benyomódás.	e-UT 09.04.12:2001		UME
Egy nyomon haladó jármű	Kétkerekű jármű, amelyen a kerekek a jármű hossztengetyét tekintve egymás mögött helyezkednek el.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Egyéb információk	Az Országos Közüti Adatbank számára adatforrásként használható minden olyan egyéb információs forrás, mely az igényelt, illetve rögzíteni kívánt adatokat megbízható módon és az elvárt pontossági követelményeknek megfelelően tartalmazza, valamint azok felhasználása nem ütközik jogi és egyéb szabályozási eljárásokba. Ilyen információk lehetnek például közösségi webterképek, video- és fényképfelvételek, szakmai dokumentációk stb.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Egyéb vasútvonal	Az országos jelentőségű vasútvonalnak nem minősülő vasútvonal, beleértve az országos jelentőségű vasútvonalat és a saját célú vasúti pályahálózatot vagy iparvágányt összekötő vasúti pályát is.	Vtv.		jogszabály
Egyedi eltérés	A minősítési jellemző egyetlen geodéziai mérési vagy laborvizsgálati eredményének eltérése az előírt értéktől.	KÉSZ e-UT 07.03.23:2018/M1:2022		Jogszabály-tervezet
Egyedi eltérés	A minősítési jellemző egyetlen mérési vagy vizsgálati eredményének eltérése az előírt értéktől.	e-UT 06.03.53:2018, e-UT 05.02.56:2019, e-UT 06.03.26		UME
Egyedi hiba	Egy darab világítótest működésképtelensége vagy rendellenes működése.	KÖZVIL		Jogszabály-tervezet
Egyedi korlát	Olyan, számítással vagy szimulációval igazolt megfelelőséggel bíró közúti visszatartó rendszer, amelynek a járművek ütközésével szembeni feltartóztató képessége a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat szerint nem ellenőrzött, ütközési kísérlettel nem igazolt.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025		UME
Egyedi műszaki dokumentáció	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 15. pontja szerinti dokumentáció.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet		Jogszabály

Egyedi termék	Nem sorozatban gyártott, meghatározott célra szánt, egyedileg tervezett és legyártott építési termék, amely egyetlen, beazonosítható építménybe kerül beépítésre.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Egyenértékű (felületi) modulus átlaga	Adott hosszon (általában egy kilométeres szakaszra) vonatkozó egyenértékű modulusok számtani átlaga. (Amennyiben a szakasz hosszabb, mint 1 km, az 1 km-re számított és a tört, maradék szakaszra meghatározott számtani átlagok átlaga.) Jele: Ee atl, egysége (MPa). Adatbanki mezőnév: EATL.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Egyenértékű A hangnyomásszint	Annak a folyamatos, állandó A-hangnyomásszintnek az értéke adott T idő alatt, amely azonos a vizsgált időben változó zaj effektív értékével. Jelölése: LAeq, dBA	e-UT 03.07.48:2024	UME
Egyenlő esélyű hozzáférés	A szolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; az épület egyenlő eséllyel hozzáférhető, ha mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók; az információ egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha az mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, az ahhoz való hozzájutás pedig az igénybe vevő számára akadálymentes.	1998. évi XXVI. törvény	Jogszabály
Egyenlő esélyű hozzáférés	A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény meghatározása szerint.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Egyes minta	Az anyagnak az a mennyisége, amelyet az alaphalmazból a mintavevő berendezés egy műveletével vettek.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Egyesített jelzőtábla	Egyetlen táblán több, de legfeljebb 3 közúti jelzőtábla jelzési képének együttese.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Egyesminta	Az anyagnak az a mennyisége, amelyet az alaphalmazból egy mintavételi művelettel vettek.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Egyetemes tervezés	A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvénnyel összhangban.	e-UT 03.07.25:2022	Megjegyzés: Jelen előírás vonatkozásában a gyalogosközlekedési létesítmények oly módon történő tervezése, amely már a tervezés folyamatának az elején figyelembe veszi a közlekedők képességeinek különbözőségét, így azok különleges tervezési megoldások és adaptáció nélkül biztosítják a lehető legtöbb ember számára – a szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt használata mellett – a legteljesebb és legönállóbb használhatóságot. UME

Egyeztető vizsgálat	Harmadik – független – akkreditált laboratórium által végzett vizsgálat, melyre akkor van szükség, ha bármelyik fél valamelyik megfelelést igazoló vizsgálat eredményét vitatja. Megjegyzés: a szórósó vizsgálatára elfogadható olyan laboratórium, mely klorid-ion- ill. szemmegoszlás vizsgálatára akkreditált.	e-UT 08.03.11:2010		UME
Egyoldalas biztonsági korlát	Az egyoldali ütközés ellen felszerelt, valamint kialakított közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025		UME
Egyrétegű felületi bevonat (EFB) (Single Surface Dressing)	Egy réteg kötőanyag és egy réteg zúzott kőanyag közvetlenül egymást követő elterítése.	e-UT 06.03.63:2019	e-UT 06.03.63:2019 1.a) ábra	UME
Egyrétegű, kettős zúzalékolású felületi bevonat (EkzFB) (Racked-in Surface Dressing)	Egy réteg kötőanyag és két réteg zúzottkő közvetlenül egymást követő elterítése, a második zúzottkő réteg kisebb szemnagyságú.	e-UT 06.03.63:2019	e-UT 06.03.63:2019 1.b) ábra	UME
Egysávos körforgalom	Olyan körforgalom, amelynek minden csomóponti ágán a körpályára belépő és a kilépő sávok egysávosak, valamint egysávos körpályával rendelkezik.	e-UT 03.03.11:2022		UME
Egységjármű	A forgalomtechnikai számításokban a különféle járművek egyébként egymástól eltérő jellemzőinek kiküszöbölésére szolgáló, az átlagos személygépkocsi jellemzőivel rendelkező elméleti jármű [jele: E].	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Egységjármű (E)	A forgalomtechnikai számításokban a különféle járművek egyébként egymástól eltérő jellemzőinek kiküszöbölésére szolgáló, az átlagos személygépkocsi jellemzőivel rendelkező elméleti jármű.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Egységjármű (E)	A forgalomtechnikai számításokban a különféle járművek egymástól eltérő forgalmi jellemzőinek kiküszöbölésére szolgáló, az átlagos személygépkocsi jellemzőivel rendelkező, elméleti jármű. Elvileg minden közúti jármű annyi személygépkocsi-egységet képvisel, ahány személygépkocsi át tudna haladni ugyanazon a keresztmetszeten ugyanannyi idő alatt, amíg az adott jármű áthalad.	e-UT 02.01.23:2009		UME
Egységjármű (Ej)	A forgalmi számításokban a valós járművek egymástól eltérő jellemzőinek kiküszöbölésére szolgáló, átlagos személygépkocsi jellemzőivel rendelkező elméleti jármű.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Egységjármű-átszámítási tényező (egységjárműszorzó)	A különböző forgalmi tulajdonságú járművek személygépkocsi-egységre való átszámításához használt szorzótényező. Az egyes forgalomszámlálási jár-műosztályok egységjármű-szorzóit, kül- és belterületre az ÚT 2-1.109 előírás tartalmazza.	e-UT 02.01.23:2009		UME
Egységjárműszorzó (E/járműfajta)	Az a szám, amelyekkel az azonos fajtájú járművek darabszámát megszorozva, a forgalomnagyság értéke egységjárműben kifejezve adható meg.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Egységtengely (Et)	A méretezésnél használt olyan ikerkerékű egyes tengely, amelyre az úton áthaladó különböző súlyú tengelyek vagy nehéz járművek áthaladási számait átszámítjuk az azonos nagyságú fűrésztápi rongáló hatás alapján. Az egységtengely-terhelés nagysága 100 kN (F100). A rongáló hatás tényezőit az ÚT 2-1.202 adja meg.	e-UT 06.03.12:2009		UME

Egységtengely (Et)	A méretezésnél használt olyan ikerkerekű egyes tengely, amelyre az úton áthaladó különböző súlyú tengelyek vagy nehéz járművek áthaladási számait átszámítjuk, az azonos nagyságú fárasztási rongáló hatás alapján. Az egységtengely-terhelés nagysága a jelen előírás szerint 100 kN-nal egyenlő. Ennek értéke független az előírt legnagyobb megengedett tengelysúly nagyságának esetleges későbbi változásától.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Egységtengely-áthaladási szám (F100 [db])	Az útpályaszerkezet méretezési számításokban, a méretezési forgalom meghatározásához, a 3,5 tonna össztömeg feletti, különféle járművek egymástól eltérő tengelyterhelésének átszámított értéke, amely az út keresztmetszélyében valamely időszak alatt áthaladó elméleti egységtengelyek számával kerül meghatározásra.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Egységtengely-áthaladási szám (F100, db)	Az út keresztmetszetében valamely időszak alatt áthaladó egységtengelyek száma.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Egységtengely-áthaladási szám (F100, db)	Az út keresztmetszetében valamely időszak alatt áthaladó egységtengelyek száma.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Egyszerű kitérő	Az irányváltozást csak az egyik végén teszi lehetővé.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Egyszerű pihenőhely	Megállási lehetőség, a legszükségesebb (továbbiakban: minimális) utaskiszolgálást nyújtó szolgáltató létesítmény.	e-UT 03.07.22:2007		UME
Egyszerű vágánykapcsolás	Két kitérő és a köztük lévő egyenes vágányszakas.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet		jogszabály
Egyszerűsített minőségügyi ellenőrzés	A hosszú technológiai idejű minőségügyi ellenőrzések esetében a vonatkozó utügyi műszaki szabályozási dokumentumokban meghatározott, e rendelet vagy az építető előírásai szerint alkalmazott laborvizsgálat, amelynek eredményközlési időpontja legfeljebb tizenöt nap.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Együttes méret	A betűszélességnek és a betűt megelőző és azt követő betűköz felének összege.	e-UT 04.02.12:2012		UME
Ejtés	A könnyű ejtősúlyos mérőberendezés ejtősúlyának szabályozott módon történő egyszeri leejtése. Az ekkor mért süllyedési amplitúdók (S_{ij}) és tárcsasebesség (V_{ij}) az i = sorozat melletti j = 1–3 indexszel kerülnek azonosításra, ami egy lehetséges jelölési rendszert mutat be, azonban ez készüléktípustól függően változhat.	e-UT 09.02.36:2023	Az első ejtés süllyedési amplitúdója például S_{01} jelöléssel jellemezhető. Mértékegysége: mm	UME
Ejtősúlyos behajlásmérő berendezés	A dinamikus teherbírási modulus mérésére alkalmas precíziós műszerekkel ellátott berendezés illetve mérőkocsi. Használatos angol rövidítése és elnevezése: FWD = FALLING WEIGHT DEFLECTOMETER	e-UT 09.02.31:1998		UME
Ejtősúlyos behajlásmérő berendezés	A dinamikus behajlás mérésére alkalmas nagy pontosságú műszerekkel ellátott berendezés, illetve mérőkocsi. Használatos angol rövidítése és elnevezése: FWD = FALLING WEIGHT DEFLECTOMETER.	e-UT 09.02.33:2000		UME
Ejtősúlyos behajlásmérő berendezés	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000		UME
Elágazó/fonódó alagútjárat	Olyan alagútszakasz, melyben a járatok száma változik (lassítósávval, gyorsítósávval vagy anélkül).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME

Elasztomer saru (rugalmas anyagú saru, műgumi saru)	Korlátozott mértékben tesz lehetővé elfordulást és eltolódást számottevő kényszererők fellépése mellett.	e-UT 07.03.11:2018	UME	
Elektromos jármű töltőhelye	Várakozóhely, amelyen az elektromos járművek a töltés időtartama alatt várakozhatnak.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Elektronikus egység	A mérőeszköznek a detektor tápfeszültségét előállító, valamint az elektronikus jeleket feldolgozó és kiértékelő része.	e-UT 09.02.11:2019	UME	
Elektronikus építési napló	Az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központtól, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról szóló kormányrendeletben e-építési naplóként meghatározott elektronikus alkalmazás.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Jogszabály	
Elektronikus közbeszerzési rendszer	A közbeszerzésekért felelős miniszter által üzemeltetett központi közbeszerzési nyilvántartás és a közbeszerzési eljárások elektronikus lebonyolítását támogató informatikai rendszer.	Közbesz. tv.	Jogszabály	
Elektronikus levél	Az egyedi levelezési címek között levelezőprogram segítségével küldhető és fogadható adategyüttes.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet	
Elektronikus útdíjszedési és díjellenőrzési létesítmények	Az elektronikus díjszedéshez, díjellenőrzéshez szükséges létesítmények, valamint egyéb sajátos építmények, amelyek magukban foglalják különösen a tartószerkezeteket és a tartozékokat, kamerákat, telematikai berendezéseket, oszlopokat, kábelszekrényeket, csatornákat, föld alatti és föld feletti jelzőket, védőműtárgyakat és egyéb telepített informatikai berendezéseket.	Kkt.	Jogszabály	
Elem	Az a (fényt kibocsátó vagy visszaverő) elemi tárgy vagy tárgycsoport a változtatható jelzéstartalmú jelzőtábla kijelző felületén, amelyet a kívánt jelzéstartalom létrehozása céljából más elemekkel együtt aktivizálnak.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály	
Élesség	Értékek megadása vagy kiírása során az értékes számjegyek számát fejezi ki. Pl. a 45,152 méter távolság kiírása mm-éles, a 45,12 méter távolság pedig centiméter-éles.	e-UT 09.04.15:2018	UME	
Életciklus	Anyagok, szerkezetek használati időszakának egymást követő szakaszainak összessége a nyersanyagbeszerzéstől vagy természeti erőforrásból történő előállításától a végső ártalmatlanításig.	OTÉK	Jogszabály	
Életciklus	Egy termék használatának, szolgáltatás nyújtásának vagy egy építési beruházás fennállásának összes egymást követő, illetve egymással kapcsolatban álló szakasza – ideértve az elvégzendő kutatást és fejlesztést, a gyártást, a kereskedelmet és annak feltételeit, a szállítást, a felhasználást és a karbantartást is – a nyersanyag beszerzésétől, illetve az erőforrások megteremtésétől az eltávolításig, ártalmatlanításig, az adott területek eredeti állapotának helyreállításáig, illetve a szolgáltatás vagy a használat végéig.	Közbesz. tv.	Jogszabály	
Életmentő árok	Metrónál az állomások hosszában, a két sínszál között az emberi méreteknak megfelelően életvédelmi célra kialakított mélyedés.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	

Élettartam	A forgalomba adástól, vagy a megerősítés időpontjától számított azon időtartam, amelynek végére a pálya-szerkezet leromlása már olyan fokú, hogy megerősítését teherbírási okból elő kell irányozni.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Élettartam	A hasznos élettartam, vagyis a várható (fizikai, környezeti, igénybevételi hatások, műszaki körülmények mellett) végbemenő fizikai elhasználódásnak a biztonságos használhatóságot nem veszélyeztető időszaka.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Élettartam költség	Egy adott műszaki létesítmény tervezési időtávjában felmerülő összes költség adott időpontra diszkontált értéke, amely magában foglalja a tervezés, a kivitelezés, az üzemeltetés, fenntartás és elbontás költségeit is.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Elhelyezés (a jelzőtábla elhelyezése)	A jelzőtáblának az útburkolat szélétől és a terepszinttől mért távolságának, valamint hosszirányú (ha van, szelvényezés szerinti) helyének meghatározásával való kijelölése, és a jelzőtábla tartószerkezetre rögzítése.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Elhelyezés (az útburkolati jel elhelyezése)	Az útburkolati jelnek az úton hossz- és keresztirányban való kijelölése és felfestése, illetve beépítése.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Elhelyezési távolság	Az elhelyezési távolság a védendő útszakasz körömvonala és a hóvédmű közti távolság. A hóvédművet a várható egymás után következő hófúvások összes jóleradításának függvényében kell a körömvonaltól mérve elhelyezni.	e-UT 08.03.12:1983	UME
Elindulási látómező	Az a csomóponti rálátási háromszög, amelyet a megállásra kötelezett jármű vezetőjének kell látnia a megállási pontról.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Elindulási látótávolság	Az a szabadon belátható távolság, mellyel az elsőbbséggel rendelkező út szélétől 3,00 m távolságra álló jármű vezetőjének kell rendelkezni ahhoz, hogy az elsőbbséggel rendelkező jármű zavarása nélkül rá tudjon hajtani az elsőbbséggel rendelkező útra.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Elindulási rálátási terület	A vasúti átvjáróban, illetve a csomópontban elsőbbséggel rendelkező járművek észlelhetőségéhez szükséges terület, amelynek szabad átláthatósága lehetővé teszi az elindulni kívánó közúti jármű vezetője számára a vasúti átvjárón, illetve a csomóponton történő biztonságos áthaladást.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Elkorlátozás kezdete	A közúti munkahely kezdetének (úttesten általában a forgalom irányát eltérítő) elhatárolása.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Elkorlátozás vége	A közúti munkahely végének elhatárolása.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Elkorlátozó elemek	A közúton folyó vagy azt érintő munkák, illetőleg a közúti munkahely határának jelzésére, a közlekedők figyelmének a felhívására szolgáló eszközök, berendezések, amelyek fogalommeghatározását külön rendelet tartalmazza.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Elkorlátozó elemek	A közúton folyó vagy azt érintő munkák, illetőleg a közúti munkahely határának jelzésére, a közlekedők figyelmének a felhívására szolgáló eszközök, berendezések.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Elkülönített pályás közúti vasút	A kiépítési sebesség függvényében elkülönített pályán – meghatározott keresztvezési, megközelítési és pályaparaméterekkel – épült közúti vasút.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály

Elkülönített pályás közúti vasút	A kiépítési sebesség függvényében elkülönített pályán – meghatározott keresztezési, megközelítési és pályaméretekkal – épült közúti vasút.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Ellátási terület	Olyan, települési közigazgatási területtel vagy területekkel egyértelműen behatárolható terület, amelyen belül a felhasználók részére az adott víziközmű-szolgáltatást ugyanaz a víziközmű-szolgáltató végzi.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Ellenállás (EuroCode)	Talajzóna, tartószerkezet, tartószerkezeti elem, vagy ezek egy keresztmetszetének a külső hatásokkal szembeni, mechanikai tönkremenetel nélkül elérhető teherbírása, például nyírási, nyomási vagy hajlítási igénybevétel során.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Ellenívek	Két egymáshoz csatlakozó különböző irányú ív.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Ellenőrzés és vizsgálat	A közutak szakszerű felügyelete a közútkezelési szolgáltatási osztálynak megfelelően meghatározott gyakorisággal.	5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	Jogszabály
Ellenőrző érték	A hordozható saját etalonon nyert mérési adatok átlaga.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Ellenőrző mérés	Saját etalonon végzett mérés.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Ellenőrző minta	Ugyanarról a mintavételi helyről a megrendelő, a vállalkozó és az ellenőrző (kontroll) laboratórium képviselőinek jelenlétében történő mintavétel.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Ellenőrző minta	Ugyanabból a szállítmányból a gyártó és a vevő jelenlétében történő mintavétel.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Ellenőrző terminál	Fixen telepített beépített mérőberendezésekkel felszerelt, járműellenőrzés végzését biztosító ellenőrzőhely, ahol az ellenőrzés folyamatos.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Ellenőrző vizsgálat	A szórósó megfelelőségének igazolásához szükséges azon vizsgálatok, melyeket a megrendelő, felhasználó végez vagy végeztet el.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Ellenőrzőhely	Járműellenőrzési tevékenység végrehajtásához tartozó terület, amely rendszerint a csatlakozó közút elválásától (lassítószárván annak kezdetétől) a becsatlakozásig (gyorsítószárváig) tartó útszakasz, valamint a kapcsolódó, működést biztosító infrastruktúra helyszükséglete.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Ellenőrzőhelyi kollektor út	Az ellenőrzőhely főpályával párhuzamos első átmenő útja.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Ellenzőernyő	A fényjelző eleje fölé helyezett eszköz a fantomhatás csökkentésére vagy a látómező korlátozására.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Elméleti hosszirányú útprofil	A valódi hosszirányú útprofil egyenetlenségeinek területkiegyenlítéssel nyert középvonala.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Előbevágás	Az alagút bejáratánál kialakított műtárgy, amelyik átmenetet biztosít az útszakasz és az alagút bejárata között.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Előformázott hézagprofil	Vulkanizált gumiból készült, előformázott, rugalmas, összenyomható, a betonburkolatok hézagréseibe célberendezéssel beépítésre kerülő profil, amely a hézagrést kitölti és a hézagrésben a megfelelő felületek nyomási reakciójával a hézagrést eltömíti és a víz behatolása elől lezárja.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Előformázott hézagprofil	Vulkanizált gumiból készült, előformázott, rugalmas, összenyomható, a betonburkolatok hézagréseibe célberendezéssel beépítésre kerülő profil, amely a hézagrést kitölti, a hézagrésben a megfelelő felületek nyomási reakciójával a hézagrést eltömíti és a víz behatolása elől lezárja.	e-UT 08.02.33:2008		UME
Élőhelyhid	A közút által keresztezett értékes természeti környezet élő és élettelen elemei kapcsolatának, egységének megőrzése céljából létesített átjáró. Az érintett ökoszisztéma egységének, folytonosságának biztosítása történhet tájátjáróval (hidak alatti zavartalan terület megfelelő kialakításával), vagy tájhíddal (közút felett e célra épített híd megfelelő kialakításával).	e-UT 03.07.53:2019		UME
Előírt érték	A tervezett állapot elérése érdekében követelményként meghatározott szint, amely a minőségügyi ellenőrzés alapját képezi.	KÉSZ, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 06.03.26:2020 e-UT 07.03.23:2018/M1:2022 e-UT 06.02.11:2022, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023		Jogszabály-tervezet, UME
Előírt érték	A tervezett állapot elérése érdekében, a minőségügyi ellenőrzés alapját képező, követelményként meghatározott szint.	e-UT 06.03.36:2019, e-UT 05.02.56:2019		UME
Előírt érték	A tervezett állapot elérése érdekében követelményként meghatározott szint, amely a minőségügyi ellenőrzés alapját képezi.	e-UT 06.03.37:2021, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023		UME
Előírt határ	Valamely minősítési jellemző – a kor műszaki színvonalának megfelelő – gyártási és beépítési technológiája, valamint mérési és vizsgálati bizonytalansága alapján elfogadott, megengedett küszöbszintje.	KÉSZ, e-UT 09.04.15:2018, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 06.03.36:2019, e-UT 05.02.56:2019, e-UT 06.03.26:2020, e-UT 06.03.37:2021, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 07.02.11:2022, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021 előírása szerint az akkreditálás szempontjából ezt úgy kell érteni, hogy az egyszerű elfogadás döntési szabályát kell alkalmazni.	Jogszabály-tervezet, UME
Előírt keverési összetétel (Input Target Composition)	A keverék-összetétel megadása az alapanyagok, a szemmegoszlási görbe és a keverékhez adott kötőanyag százalékarányának feltüntetésével. Ez rendszerint a laboratóriumi keveréktervezés és annak validálásának az eredménye.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021		UME
Előírt szilárdság	A betonkeveréknek a szilárdsági osztály megadásával előírt keverék tervezésekor figyelembe veendő szilárdsági követelménye.	e-UT 06.03.36:2019		UME
Előkenés	A hézag oldalfalának tisztítást követően kellősitő anyaggal történő bevonása tapadóhíd képzése céljából.	e-UT 08.02.12:2022		UME
Előkészítési dokumentáció	Az állami építési beruházásnak az ágazati beruházási tervbe és a keretprogramba történő felvétele érdekében elkészített tanulmányok, tanulmánytervek, szakvélemények, koncepciók, engedélyek és dokumentációk összessége.	2023. évi LXIX. törvény		Jogszabály
Előkészítő jelzés	A szabad jelzést megelőző jelzési kép.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály

Előlap (a jelzés előlapja)	A jelzés látható része, amely magában foglalja a kijelző felületet és – ha van – a háttérpajzsot.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Előnedvesítés	A homogén keverék előállítása érdekében az ásványianyag-keverék bitumenemulzió adagolása előtti, vízzel történő keverése.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Előregyártott szerkezet	Jelen műszaki előírásban a híd megvalósítása során beépített olyan vasbeton szerkezet, amelyet nem a végleges beépítés helyén készítenek és utókezelnek (hanem előregyártó üzemben, vagy az építés helyszínén).	e-UT 07.02.11:2022	UME
Előszűrő	Az útszakaszon várható/tervezett sebességgel közlekedő járművek menet közben történő súly- és méretmérése, illetve az erre szolgáló mérőberendezés, kiegészítve rendszám-azonosítással és átnézeti kép készítésével.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Előtűzés	A fejtési homlokról előre behajtott, az alagúttengellyel közel párhuzamosan elhelyezkedő, főte feletti elsődleges biztosítási elemek összessége.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Elővárosi vasút	A közúti közlekedéstől túlnyomórészt szintben elválasztott pályával rendelkező vasút, amelyet a közút külön szintben, vagy biztosított átjáróban keresztezhet.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Elővárosi vasúti pályahálózat	Elővárosi vasúti szolgáltatás végzéséhez szükséges vasúti pályahálózat.	Vtv.	jogszabály
Előzárási idő	A fényesorompó villogó piros fényre váltásától a - vasúti pályára engedélyezett legnagyobb sebességgel közlekedő - vonatnak a vasúti átjáróhoz érkezéséig eltelt idő.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	A fény-, illetve félsorompóval kiegészített, fényesorompóval biztosított vasúti átjáró előzárási idejének számításánál 1,6 m/sec legkisebb közúti járműsebességet és 10 sec biztonsági többletidőt kell figyelembe venni.
Előzés	Járművel az úttesten azonos irányban haladó jármű melletti elhaladás. Párhuzamos közlekedés esetében a különböző forgalmi sávokban folyamatosan haladó járművek egymás melletti elhaladása nem minősül előzésnek.	KRESZ	Jogszabály
Előzési látótávolság	Annak az útszakasznak a hossza, amelyre az előzés biztonságos végrehajtásához a járművezetőnek akadálytalanul előre kell látnia.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Előzési látótávolság	A biztonságos előzés végrehajtásához szükséges, akadálytalanul áttekinthető úthossz az ÚT 1-1.201 sz. Közutak tervezési szabályzata szerint.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Előzési sáv	Az olyan többlet forgalmi sáv, amelyet az előzés lehetőségének biztosítása céljából alakítanak ki a folyópálya szakaszok irányonként egy forgalmi sávval történő bővítésével úgy, hogy a többletsáv a forgalmi sávból balra válik ki, és balról csatlakozik vissza.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Előzési sáv	Az olyan többlet forgalmi sáv, amelyet az előzés lehetőségének biztosítása céljából alakítanak ki a folyópályaszakaszok irányonként egy forgalmi sávval történő bővítésével oly módon, hogy a többletsáv a forgalmi sávból balra válik ki, és jobbra csatlakozik vissza.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Elsodrás biztonsági sáv	Az a vágánytengellyel párhuzamos legnagyobb távolság, ahol a vonat sebességéből származó elsodró hatás már nem érvényesül.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály

Elsodrási határ	Az a vágánytengellyel párhuzamos sávot határoló vonal, amely sávon belül vonat közlekedése esetén a tartózkodás veszélyes.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Az elsodrási határ vágánytengelytől mért távolságát - a vasúti pályára engedélyezett sebesség függvényében - a 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet II. függelék j) pontban szereplő táblázat tartalmazza.	Jogszabály
Elsodrási határ	Az a vágánytengellyel párhuzamos vonal, amelyen kívül a vonat sebességéből származó elsodró hatás már nem érvényesül.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	A 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet I. függelék 1.1. Vasúti pálya 10. pontjának táblázatában a vonat sebességéhez (km/h) tartozó elsodrási határ (m) megadásra kerül.	jogszabály
Elsodrási határ	Az a vágánytengellyel vagy a közúti sáv tengelyével párhuzamos vonal, amely sávon belül jármű közlekedése esetén gyalogos tartózkodása veszélyes.	e-UT 03.07.25:2022		UME
Első típusvizsgálat	A hézagkitöltő anyag vizsgálata annak megállapítására, hogy az a feldolgozásnál és végleges állapotában kielégíti jelen útügyi műszaki előírásban rögzített összes vonatkozó követelményt.	e-UT 05.02.42:2008		UME
Első típusvizsgálat	A hézagkitöltő anyag vizsgálata annak megállapítására, hogy az a feldolgozásnál és végleges állapotában kielégíti az összes meghatározott – azaz jelen útügyi műszaki előírásban rögzített vonatkozó – követelményt.	e-UT 08.02.33:2008		UME
Elsőbbség	Továbbhaladási jog a közlekedés más résztvevőjével szemben. Azt a járművet, amelynek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem kényszerítheti haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására. Azt a gyalogost, akinek elsőbbsége van, az elsőbbségre kötelezett nem akadályozhatja és nem zavarhatja áthaladásában.	KRESZ		Jogszabály
Elsődleges (primer) korrózióvédelem	A korróziós környezet hatásaival szembeni ellenálló képesség növelése a beton megfelelő összetétele (tartós beton) és a szerkezeti kialakítás megválasztásával, a szerkezet készítése során vagy elkészülte előtt.	e-UT 07.04.13:2021		UME
Elsődleges biztosítás	A fejtési munkaterület előzetes biztosítása a biztosítás, illetve a falazat beépítéséig; a pajzs mint eszköz mozgó elsődleges biztosítás, amely a fejtés palástját biztosítja, és kombinálható az elsődleges homlok és homlok elé nyúló biztosítás többféle módjával.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Elsődleges teherhordó szerkezeti elem	Olyan szerkezeti elem, melyben az e-UT 07.01.12 szerinti állandó és függőleges forgalmi terhekből igénybevétel keletkezik, és ez az erőtanai számításban – közvetlenül vagy közvetett módon – dokumentálva van.	e-UT 07.02.11:2022		UME
Elsőrendű árvízvédelmi vízelétesítmény	A vízfolyások mentén lévő vagy létesülő fővédelmi művé nyilvánított, három vagy több település árvízvédelmét szolgáló (térsegi) árvízvédelmi létesítmény (így például töltés, fal, magaspárt, árvízi tározó, árapasztó csatorna), továbbá a folyó nyílt árterében fekvő település vagy településrész árvízmentesítését szolgáló töltés.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály

Elszámolási teljesítmény	Mérés nélküli vételezés esetén a közvilágítási berendezés fogyasztásának elszámolásához figyelembe vett villamos teljesítmény. LED-es világítótestek esetén $T_q = 25\text{ °C}$ -on gyártó által megadott állandósult állapotban hálózathoz felvett hatásos teljesítményének egész számra történő felkerekített értéke. Ezt az értéket a világítótesten időálló módon wattban fel kell tüntetni névleges hálózati feszültség esetén. Kisülőlámpák esetén külön rendeletben meghatározott értékkel kell figyelembe venni.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Eltakarási engedély	Egymásra ráépülő szerkezeti elemek esetén a munkafolyamatot követő másik munkafolyamat megkezdésének dokumentált engedélyezése az építési műszaki ellenőr által.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Eltűrhető forgalomnagyság (Fe, E/h)	Az a forgalomnagyság, amelynél a forgalom már csak az eltűrhető szolgáltatási szinten tud lebonyolódni.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Eltűrhető szolgáltatási szint	Amelynél a járműforgalom csak jelentős akadályoztatással, igen korlátozott forgalmi körülmények között, fokozott balesetveszéllyel és jelentősen megnövekedett eljutási idővel képes haladni, a járműoszlopok kialakulása gyakori, így az előzés már nem lehetséges.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Eltűrhető szolgáltatási szint és forgalomnagyság	Az a forgalomnagyság az adott útszakaszon, amelynél a járműforgalom csak jelentős akadályoztatással, igen korlátozott forgalmi körülmények között, fokozott balesetveszéllyel és jelentősen megnövekedett eljutási idővel képes haladni, a járműoszlopok kialakulása gyakori, így az előzés már erősen korlátozott.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Elválási pont	Az a pont, ahol az egymással párhuzamos útpályák elválása esetén a két útburkolat széle elválik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Elválasztás nélküli forgalmú gyalog- és kerékpárút	Az olyan gyalog- és kerékpárút, ahol az erre a célra kiépített útfelületen a gyalogosok és a kerékpárosok vegyesen, egymástól el nem választva használhatják a teljes útfelületet.	e-UT 04.02.11:2012	UME
Elválasztó berendezés	Forgalmi irányokat egymástól elválasztó, fizikai akadályt képező eszköz.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Elválasztó berendezés	Forgalmi irányokat egymástól fizikailag elválasztó eszköz.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Elválasztó hézag	Olyan hézag, amely a betonburkolatot – a burkolat teljes vastagságában és a csatlakozási vonal teljes hosszában – másfajta építménytől (pl. épülettől, aknátlól stb.) választja el.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Elválasztó hézagok	A betonburkolatot másfajta építménytől (pl. épülettől, aknátlól stb.) választja el a burkolat teljes vastagságában és a csatlakozási vonal teljes hosszában.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Elválasztó réteg	Olyan közbenső réteg, amely a burkolatalap-réteget elválasztja a betonburkolattól, megakadályozva azok együttléteződését.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Elválasztó vonal	A több sorban egymással párhuzamos irányban haladó forgalmi sávok elválasztására szolgáló - általában keskeny szaggatott vonalként felfestett - útburkolati jel.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007 e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	Jogszabály

Elválasztósáv	Az ellentétes vagy azonos forgalmi irányú útpályákat, egymástól elválasztó vagy az útpálya ellentétes vagy azonos forgalmi irányai közötti elválasztó berendezések számára is helyet biztosító terület.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Elválasztósáv	A közúti pályákat vagy forgalmi sávokat egymástól elválasztó terület.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Elválasztósáv	A forgalmi irányok fizikai elválasztására szolgáló sáv.	e-UT 03.02.33:2024		UME x
Elválasztósziget	Közúti pályákat vagy forgalmi sávokat egymástól elválasztó járdasziget.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Elválasztott forgalmú gyalog- és kerékpárút	Az olyan gyalog- és kerékpárút, ahol az e célra kiépített útfelületen a gyalogosok és a kerékpárosok egymástól elválasztva, a teljes útfelületről csak a számukra kijelölt útfelület-részt használhatják.	e-UT 04.02.11:2012		UME
Elvárt élettartam (acélszerkezet bevonatrendszere)	Az adott korróziós igénybevételi kategóriában az adott bevonatrendszer első nagyobb karbantartásáig a (a mechanikai sérülés kivételével) a bevonat meghibásodása nélküli időtartam.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023		UME
Elvárt műszaki teljesítmény	Az építési termék olyan lényeges terméktulajdonsága, amely az építményre vonatkozó alapvető követelmények teljesüléséhez szükséges, valamint a terméktulajdonsághoz kapcsolódó elvárt szint, osztály vagy leírás.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet		Jogszabály
Emelt sebességű út vagy útszakasz	Olyan út vagy útszakasz, amelyen „Sebességkorlátozás” jelzőtábla lakott területen 50 km/óránál, lakott területen kívül, autópálya és autópálya kivételével 90 km/óránál nagyobb sebességet jelez.	e-UT 04.05.14:2020	Lásd KRESZ 26. § 29. bek.; 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 1. számú melléklet, FMSZ. 3 pont.	UME
Emelt szintű közvilágítási szolgáltatás	Az alapszintű közvilágítás szolgáltatás üzemidejét meghaladó, a közvilágítási szolgáltatásra vonatkozó üzemeltetési szerződésben rögzített magasabb műszaki színvonalú szolgáltatás.	KÖZVIL		Jogszabály-tervezet
Emelt szintű peron	Új járművek üzembe állítása esetén a jármű kialakításához, valamint az utasforgalom szempontjaihoz alkalmazkodó megnövelt magasságú peron.	e-UT 03.07.24:2009		UME
Emulziós aszfaltkeverék (EA)	Elsősorban fenntartási munkákhoz használatos, az e-UT 05.02.16 szerinti, bitumenemulzióval, hideg eljárással gyártott, meghatározott ideig tárolható (deponált, vagy zsákosan kiserelt) aszfalt-keverékek gyűjtőneve.	e-UT 05.01.21:2018		UME
Energiaközpont	Az alagút energiaellátása betáplálási berendezéseinek és kapcsolótereinek, valamint az alagútüzem távérzékelési és távirányító berendezései tápegységeinek, a szünetmentes áramforrásnak, az alagúti tűzkárelhárítás vezénylő berendezéseinek helyt adó építmény, amely az alagútkapuzat közelében, az alagútkapuzat részeként, és/vagy a folyóalagúthoz kapcsolódva létesülhet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Engedélyezési terv	Az építést megelőző hatósági engedélyezési eljárás alapjául szolgáló terv.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Engedélyezett sebesség	Az a legnagyobb sebesség, mellyel az adott pályán ténylegesen közlekedni szabad. Kisebb vagy legfeljebb akkora, mint a kiépítési sebesség.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály

Építési alapponthálózat	Az építési munkákhoz létesített geodéziai alapponthálózat. Az építési alapponthálózat tartalmazza a felmérési alapponthálózat pontjait.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Építési beruházás	Az építési tevékenység megvalósításával összefüggésben végzett gazdasági, és építésügyi tevékenységek összessége.	Étv.		Jogsabály
Építési beruházás	A Kbt. szerinti építési beruházás.	2023. évi LXIX. törvény		Jogsabály
Építési Beruházási Folyamatok Rendszere	A Tervezői Szolgáltatások Rendszerére épülő, az állami építési beruházások előkészítési és megvalósítási szakaszai, valamint a megvalósítást követő üzemeltetési szakasz folyamatának és résztvevőinek, azok feladatainak, képesítéseinek, összeférhetetlenségének, egymáshoz való viszonyának, felelősségi körének meghatározására irányuló szabályrendszer.	2023. évi LXIX. törvény		Jogsabály
Építési forgalom	Az építési tevékenységet támogató vasúti közlekedés, valamint az épített vasúti pálya és tartozékainak kipróbálását szolgáló próbamenetek.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet		jogsabály
Építési határvonal	Szerződéses és elszámolási célt szolgáló kontúrvonal: - A vonal: a hagyományos módszerrel épített alagút biztosításának belső határvonala, amely a szigetelés és a falazat beépítéséhez előírt határvonalat határozza meg. E vonalon belül a falazat megépítésekor a biztosításnak semmilyen része vagy eleme nem lehet. - B vonal: a hagyományos módszerrel épített alagút elméleti fejtési határvonala, amely oly módon biztosítja a tervezett vastagságú és építésű biztosítás beépítését, hogy a fejtési kontúr várható deformációját a falazat beépítéséig terjedő időszakban figyelembe veszi, azzal az engedménnyel, hogy a biztosításban az elsődleges biztosításból, vagy a közetkörnyezetből származó idegen anyagként a beépítendő biztosítás anyagánál csak tartósan szilárdabb, a falazat vastagságának egyharmadát el nem érő benyúló elem, vagy kőzetcsúcs maradhat. - C vonal: a zárt módszerrel épülő alagutak építésénél a geológiai indokolt túlfejtést és a hagyományos módszerrel épülő alagutak építésénél az elsődleges biztosítás és a biztosítás várható deformációját is figyelembe vevő, kizárólag elszámolási célt szolgáló elméleti fejtési határvonal.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	(Lásd még: fejtési szelvény, kitörési szelvény)	UME
Építési hossz-szelvény	A geodéziai, geológiai, hidrogeológiai és geotechnikai jellemzőket, a tervezett építési intézkedéseket és ideiglenes biztosítási szerkezeteket is (a fedőrétegekkel, az alagút magassági vonalvezetésével, a fontosabb alagúti berendezésekkel és műtárgyakkal együtt) feltüntető hossz-szelvény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Építési kereszt-szelvény	Olyan kereszt-szelvény, amely meghatározott szelvényben tartalmazza különösen a terep magassági adatait, a közút tengelyét, a magassági adatokat, az útpályaszerkezetet és a koronaszélességét, az esésviszonyokat, a terület-igénybevétel határát, a részü és a vízelvezető árkok, valamint – szükség szerint – a szivárgók, műtárgyak valamint a meglévő és tervezett közművek kialakítását.	KTSZ		Jogsabály-tervezet

Építési magasság	A hídon lévő vasúti pálya sínkorona szintje és a híd alatt nyitvatartandó tér felső határa közötti távolság.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Építési minősítési jellemző	Az építmény, az építményrész vagy az építési alapanyag azon geodéziai méréssel vagy laborvizsgálattal meghatározott, számértékben kifejezett tulajdonsága, amely alapján az építmény rendeltetésszerű használata, annak minősége, valamint a vállalkozó kivitelező által elvégzett munka szerződésszerű teljesülése a vonatkozó ütügyi műszaki szabályozási dokumentumok alapján meghatározható az építés során.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 07.02.11:2022	Jogszabály-tervezet, ÚME	
Építési munkaterület	Az építőipari kivitelezési tevékenység végzésének az építtető által a fővállalkozó kivitelezőnek, alvállalkozói szerződés esetén a megrendelő vállalkozó kivitelező által az alvállalkozónak átadott helye; ennek minősül a munkaszervezéssel összefüggő felvonulási, előkészítési, valamint a tevékenység végzéséhez szükséges építési anyagok, gépek, szerkezetek, szerelvények és felvonulási épületek elhelyezésére és az előkészítő technológiai munkafolyamatok elvégzésére szolgáló terület is.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Jogszabály	x
Építési napló	Az építőipari kivitelezési tevékenység megkezdésétől annak befejezéséig vezetett, hatósági és bírósági eljárásban felhasználható, a szerződés tárgya szerinti építőipari kivitelezési tevékenység jellemzőit - jogszabályban meghatározott módon - tartalmazó dokumentum.	Étv.	Jogszabály	
Építési napló	Az építőipari kivitelezési tevékenység megkezdésétől annak befejezéséig vezetett, hatósági és bírósági eljárásban felhasználható dokumentáció, amely időrendben tartalmazza a szerződés tárgya szerinti építőipari kivitelezési tevékenység, illetve az építési-szerelési munkák adatait, továbbá a munka menetére, megfelelőségére és dokumentumaira (pl. tervrajzi kiegészítések) vonatkozó vagy az elszámoláshoz szükséges jelentős tényeket.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 24. § (2)	Jogszabály	
Építési szelvény	Alagutak, földalatti terek teherhordó szerkezeteinek belső építménykontúrja, amely az építési és kitűzési eltéréseket és az építési móddal összhangban lévő alakú és méretű falazat (végleges szerkezet) várható deformációját is figyelembe vevő szerkezeti határvonal, és ami a mintakeresztszelvényben ábrázolt szerkezeti vonalat 5 centiméternél jobban nem közelítheti meg.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Építési szerkezet	Az alagúthajtás során megnyitott üreg korlátozott idejű állékonyságát szolgáltató elsődleges biztosítás és biztosítás, valamint az alagútépítés céljából kifejtett üreg végleges, tartós megtámasztását szolgáló falazat szerkezeti elemeinek összességét jelenti.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Építési termék	A 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 1. pontja szerinti építési termék.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály	

Építési termék	Bármely olyan termék vagy készlet, amelyet azért állítottak elő és hoztak forgalomba, hogy építményekbe vagy építmények részeibe állandó jelleggel beépítsék és amelynek teljesítménye befolyásolja az építménynek az építményekkel kapcsolatos alapvető követelmények tekintetében nyújtott teljesítményét.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Építési termék teljesítménye	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 5. pontja szerinti építési termék teljesítmény.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Építési termékek alkalmassági követelményei	Az aszfaltkeverékek gyártásához csak olyan termékek használhatók fel, amelyek teljesítményét harmonizált európai szabvány alapján, vagy európai műszaki értékeléssel (ETA) rendelkező termékek esetében az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendeletében foglaltak szerinti teljesítménynyilatkozáttal igazoltak. A teljesítménynyilatkozat az előzőekben felsoroltakon kívül nem harmonizált európai szabvány, nemzetközi szabvány vagy a 275/2013. (VII. 16.) kormányrendelet alapján kiállított nemzeti műszaki értékelés (NMÉ) alapján is kiállítható, ha az építési termék tervezett felhasználása céljából a lényeges tulajdonságok, ezek vizsgálatának és értékelésének módszerei a 305/2011/EU rendelet szerint meghatározhatók.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Építési terület	Olyan telek vagy telkek csoportja, amely a nyomvonal jellegű építmények elhelyezésére szolgál.	Étv.	Jogszabály
Építési tevékenység	Építmény, építményrész, épüleategyüttes megépítése, átalakítása, bővítése, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése, karbantartása, javítása, lebontása, elmozdítása érdekében végzett építési-szerelési vagy bontási munka végzése.	Étv.	Jogszabály
Építési tűrések	A tervekben meghatározott és a tényleges méretek között megengedett különbség.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Építésre alkalmatlan napok száma	Az átlagostól szélsőséges mértékben eltérő időjárási körülmény miatt vagy egyéb, a vállalkozó kivitelező ellenőrzési körén kívül bekövetkező helyzetből adódóan az érdemi munkafolyamatot jelentős mértékben késleltető naptári napok száma.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Építést jelző tábla	Az útelzárás, a forgalomterelés vagy az elkorlátozás okáról tájékoztatást adó tábla.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Építésügyi műszaki irányelv	Jogszabály vagy európai vagy nemzeti szabvány által nem vagy nem teljeskörűen szabályozott területen, ismételt vagy folyamatos alkalmazás céljára, széles körű szakmai összefogással és állami felügyelet mellett létrehozott, magyar nyelven kiadott, mindenki számára hozzáférhető építésügyi műszaki előírás.	Étv.	Jogszabály
Épített környezet	A környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.	Étv.	Jogszabály

Építmény	Építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, - rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készültségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül - minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma).	Étv.	Jogszabály
Építmény	Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti építmény.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Építményekre vonatkozó alapvető követelmények	Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletben meghatározott alapvető követelmények.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Építményinformációs modell (BIM)	A különböző építmények többdimenziós, építési helyszínre, beépítésre kerülő építőanyagokra és építési termékekre, folyamatokra, azok fizikai és funkcionális jellemzőinek digitális modellezésére épülő, az építmény akár teljes életciklusára kiterjedően szimulációt és optimalizációt lehetővé tevő módszertan.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Építőipari műszaki engedély (ÉME)	A nem szabványosított, az Unió szintjén nem specifikált építőipari termékek megfelelőség tanúsításának az alapja, azaz a felhasználhatóság feltétele. Az építőipari műszaki engedélyt a kormány miniszter által felhatalmazott szervezete adja ki újfajta termék, műszaki megoldás felhasználására, beépítésére, alkalmazására.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Építőipari műszaki engedély (ÉME)	A nem szabványosított, az Unió szintjén nem specifikált építőipari termékek megfelelőségtanúsításának az alapja, azaz a felhasználhatóság feltétele. Az építőipari műszaki engedélyt a kormányzati szerv (miniszter) által felhatalmazott szervezet adja ki újfajta termék, műszaki megoldás felhasználására, beépítésére, alkalmazására.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Építtető	Az építési engedélyt kérő természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki (amely) az út építéséhez – forgalomba helyezéséhez – vagy megszüntetéséhez a szükséges munkák elvégzésének feltételeit biztosítja.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály
Építtető	A közúti beruházás lebonyolítását tulajdonosként, a tulajdonos megbízásából vagy jogszabályi kijelölés alapján végző szervezet.	KÉSZ, e-UT 08.01.22:2020	Jogszabály-tervezet
Építtető	A hatósági engedély vagy tudomásulvétel kérelmezője, a 33/A. § szerinti építési tevékenység bejelentője az építési beruházás megvalósításához szükséges hatósági engedélyek jogosultja, illetve az építési-bontási tevékenység megrendelője vagy folytatója.	Étv.	Jogszabály
Építtető	Az állami építési beruházás tervezésének és megvalósításának megrendelője, költségeinek viselője, az építési, létesítési hatósági engedélyek és területszerzések jogosultja, a kapcsolódó kisajátítási eljárások tekintetében a kisajátítást kérő és a tanúsítványok kérelmezője.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály

Építtetői ellenőrzés	Az építtető az építtetői ellenőrzésekről építtetői ellenőrzési tervet állít össze a közúti nagyberuházások és a közúti óriásberuházások esetében a pontos helyszínek megjelölése nélkül, és azt a vállalkozó részére az első ellenőrzés előtt legalább öt naptári nappal átadja. Az építtető az építtetői ellenőrzési tervet bármikor módosíthatja. Jelentős változás esetén az építtető a vállalkozót tájékoztatni köteles.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 09.04.15:2018		UME
Épület	Jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából.	Étv.		Jogszabály
Érdesség	Az útburkolati jelek és a jármű kerekei között csúszósúrlódás jön létre. A súrlódás mértékét a felületek érdessége befolyásolja. Az érdességet nedves burkolatfelületen kis sebességgel mozgó gumilap súrlódásával mérik.	e-UT 05.02.43:2019	Rövidítése: SRT-érték.	UME
Érdesség (érdességi mélység)	Az acélfelület festés előtti felület-előkészítésének módjától függő felületi mikroegyenletlenség, mélyedések és csúcsok sokasága, amely a festékbevonat tapadását biztosítja.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	Az ÚME a nemzetközi szabályozással megegyezően az érdességi mélység alatt az Ry5 érdességi mélység paramétereit érti.	UME
Érdességkompenzáció	A felületi érdesség kompenzációja a szemcseszórt felület érdességéből eredő mélyedések kitöltéséhez szükséges alapozó anyagmennyisége, amely a felület Ry5 érdességi mélységének értékétől (fokától) függően részlegesen az alapozórétet mért vastagságát is megnöveli.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023		UME
Erősítő vasalás	Szabálytalan alakú betontáblák hálós vasalása.	e-UT 06.03.37:2021		UME
Értécsökkentési levonás	Az előírt határtól kedvezőtlenebb, de a megfelelőségi határtól nem kedvezőtlenebb teljesítés esetében alkalmazott, forintban kifejezett pénzügyi levonás.	e-UT 09.04.15:2018, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 07.02.11:2022		UME
Értécsökkentési levonás	Az előírt határt meghaladó, de a megfelelőségi határon belüli teljesítés esetében alkalmazott, Ft-ban kifejezett pénzügyi levonás.	e-UT 06.03.36:2019		UME
Értécsökkentési tényező	Az előírt határ és a megfelelőségi határ közötti tartományban a minősítési jellemző szintjétől függő, az értécsökkentési levonás nagyságát meghatározó tényező.	e-UT 09.04.15:2018, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 07.02.11:2022		UME
Értécsökkentési tényező	Egy építési minősítési jellemző esetén az értécsökkentési levonás mértéke %-ban kifejezve. Az előírt határ és a megfelelőségi határ közötti tartományban a minősítő jellemző szintjétől függő, az értécsökkentési levonás nagyságát meghatározó tényező.	e-UT 06.03.53:2018		UME
Értécsökkentési tényező	Építési minősítési jellemző értécsökkentési levonásának mértéke %-ban kifejezve.	e-UT 06.03.36:2019		UME
Értékelemzés	A termék vagy szolgáltatás értékét (funkció és költség aránya) növelő értékelési módszer, a termék vagy szolgáltatás költségeinek, funkcióinak és élettartamának elemzésével.	KTSZ		Jogszabály-tervezet

Értékelemzés (Value Analysis, Value Engineering, Value Methodology)	A termék, illetve a szolgáltatás értékességét növelő fejlesztési módszer, amelynek alkalmazása során a termék (áru, építési beruházás), illetve a szolgáltatás funkciójának és élettartam-költségeinek viszonyát optimalizálják. (Idézet a Közbeszerzési törvényből).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Értékelési szakasz	A hálózati szintű nagyléptékű értékelésnél alapul vett szakasz (hossza általában 1 km), vagy a létesítmény-szintű értékelésnél alapul vett homogén szakasz.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Értelmező tábla	A helyes követési távolság jelzésére alkalmazott útburkolati jelek értelmezésének elősegítésére szolgáló – a közúti jelzésrendszerhez illeszkedő –, jelképet és szöveget tartalmazó tábla.	e-UT 04.02.35:2005	UME
Érvényességi szakasz	Az út azon szakasza, amelyre a mérési eredmény vonatkozik.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Érvényességi szakasz eredményei	A közút olyan szakasza, amelyen belül a forgalom nagysága, összetétele jelentősen nem változik. A szakaszon belül érvényesek a szakaszon található keresztmetszetben végrehajtott forgalomszámolás	e-UT 02.01.23:2009	UME
Érzékelő (detektor)	Forgalmi igény vagy forgalmi jellemző kimutatására szolgáló eszköz vagy műszer.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Érzékszervi jellemzők ellenőrzése (Perceptible Properties Check)	Az érzékszervekkel végzett értékelés: látás, tapintás, szaglás, hallás stb. Ez tágabb fogalom, mint a „szemrevételezéses felülvizsgálat” általánosabban használt kifejezése.	e-UT 06.03.63:2019	1) A kötőanyag-szállítmány ellenőrzése például magában foglalhat szemrevételezést (szín, gőzölgés, konzisztencia és homogenitás), szaglást és tapintást, viszkozitás becslését keveréssel, nyomással, amikor az környezeti hőmérsékleten megtörik. Ez mutatja, hogy a kötőanyag megfelel-e a vizsgáló személy elvárásainak és ez lehet egy hibás szállítmány kimutatásának leggyorsabb módja. Hasonló elvek érvényesek a zúzott kőanyagra, különösképpen a depónia felülvizsgálatakor, ahol az anyagmozgatás hamar kimutatja a tisztasági vagy szemszerkezeti és a szemcselemezességi problémákat; 2) Minden esetben az érzékszervi jellemzők ellenőrzései csak addig terjedjenek ki, amíg azt az egészségügyi és biztonsági szabályok megengedik.
Eseti ellenőrzés	Az eseti ellenőrzéseket véletlenszerűen, előzetes bejelentési kötelezettség nélkül a közlekedési hatóság, a közúti beruházáshoz szükséges forrást biztosító szervezet, az építető, vagy más – erre jogszabályban felhatalmazott – szerv végezheti vagy végeztetheti el. Az eseti ellenőrzés megkezdéséről és annak várható időtartamáról az építetőt, az építési műszaki ellenőrt és a vállalkozót tájékoztatni kell.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 09.04.15:2018	UME
Észlelési idő (reakcióidő, t _R , s)	Az akadály vezető által történt észlelésétől a fékek működtetéséig eltelt idő, mely alatt a gépjármű eredeti sebességével halad.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Észszerű alkalmazkodás	A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvénnyel összhangban.	e-UT 03.07.25:2022	Megjegyzés: Jelen előírás vonatkozásában a gyalogosközlekedési létesítmények olyan, aránytalan és indokolatlan terhet nem jelentő kialakítása, mely biztosítja az akadálymentes közlekedés feltételeit.	UME
Európai értékelési dokumentum (EAD)	A műszaki értékelést végző szervek európai szervezete által az európai műszaki értékelés kiadásacéljából elfogadott dokumentum.	e-UT 08.02.12:2022		UME
Európai műszaki értékelés	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 13. pontja szerinti értékelés.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet		Jogszabály
Európai műszaki értékelés (ETA)	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 13. pontja szerinti értékelés: az építési termék teljesítményének az alapvető jellemzői vonatkozásában a megfelelő európai értékelési dokumentummal összhangban végzett dokumentált értékelése.	e-UT 08.02.12:2022	Harmonizált szabvány által nem vagy nem teljes körűen szabályozott építési termékekre vonatkozó olyan műszaki értékelés, amely az egész Európai Unió területén érvényes.	UME
Éves javítási program	A közútkezelő által a tárgyévre vonatkozóan – a rendelkezésre álló források függvényében – meghatározott, a rendeltetésszerű használatot nem befolyásoló hibák és hiányosságok javítási feladatainak összessége.	KKSZ		Jogszabály-tervezet
Évi átlagos napi forgalom (ÁNF)	Az út keresztmetszetén mindkét irányban áthaladó napi forgalom éves átlaga (az ÚT 2-1.118 meghatározása szerint), jármű/nap (j/nap).	e-UT 06.03.13:2005		UME
Évi átlagos napi forgalom (ÉÁNF), mértékegysége jármű/nap (j/nap) vagy egységjármű/nap (E/nap)	Az út keresztmetszetén mindkét irányban áthaladó napi forgalom éves átlaga.	e-UT 02.01.31:2005		UME
Fa	Fás szárú növény, amelynek rendszerint egy törzse és elágazó koronája van.	e-UT 08.03.21:2024		UME
Fagyás	A vízzel telített porózus betonban a megfagyó víz 9–11 térfogatszázalékkal kiterjed, és a kialakuló nyomás a cementkőmatricát szétrepeszti.	e-UT 07.04.13:2021		UME
Fagyvédő réteg	A teherbíró földműre épített, annak felső részét képező fagyálló anyagú réteg, amelynek feladata az olvadási kár vagy fagykár megelőzése. A fagyvédő réteg nem része a pályaszerkezetnek.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Falazat	Az alagútépítés céljából kifejtett üreg végleges, tartós megtámasztására épített, folytonos szerkezet, melynek anyaga, kő, idomelem, beton, vagy vasbeton, illetve lövelt beton, vagy más módon bedolgozott beton. Az alagútnak nem szükségszerű eleme a falazat.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Fásítás	Külterületen található fásor, facsoport, fás legelő. Fákkal beültetett terület, illetve a területet borító erdőjellegű faállomány.	e-UT 08.03.21:2024		UME
Fásor	Úttal párhuzamosan, sorba és közel szabályos tőtávolságra ültetett fák összessége az út egyik vagy mindkét oldalán, ahol a fák tőtávolsága nem nagyobb a fák idős korában várható koronaátmérőjének a kétszeresénél.	e-UT 08.03.21:2024		UME
Fázis	Forgalmi állapot, amely alatt a csomópontba egyidejűleg behaladó forgalmi áramlatok száma nem változik.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály

Fázis	Forgalmi állapot, amely alatt a csomópontba (elkorlátozás területére) egyidejűleg behaladó forgalmi áramlatok száma nem változik.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Fázisátmenet	Adott fázisok közötti átmeneti jelzési folyamat.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Fázisrend (fázisséma)	A forgalmi áramlatok fázisokba rendezésének terve, amely megmutatja, hogy az adott csomóponton a különböző, egymással összeférhetetlen forgalmi irányok igényének jelzőlámpával történő szabályozása hány fázisban és milyen irányok együttesen megadott szabad jelzésével bonyolítható le.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Fázisterv (jelzési időterv)	A jelzőlámpa programjának grafikai és/vagy numerikus megjelenítése.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Fedező jármű	Közúti munkahelyek esetén (emberek és/vagy gépek megvédése érdekében) a munkaterületre irányváltás nélkül való behaladást megakadályozó álló vagy haladó gépjármű.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Fedező jelző	Az utat (vagy egyes forgalmi sávokat) keresztező villamos, illetőleg a megkülönböztető jelzéseket használó gépjárművek áthaladásának biztosítására szolgáló fényjelző készülék.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Fedező jelző	Közzutat keresztező villamos elsőbbségének szabályozására szolgáló fényjelző berendezés.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Fejlesztés	Új útszakasz, új csomópont vagy új forgalmi sáv létrehozására irányuló beruházás, amely az országos közúthálózat hosszának vagy a meglévő hálózat teljesítőképességének (kapacitásának), biztonságának növelése céljából valósul meg, illetve meglévő útszakaszon vagy az út részét képező műtárgyon, azok tartozékain végrehajtott olyan beavatkozás, amely a velük szemben támasztott műszaki követelményeket a korábbi kialakítással szemben magasabb szinten képes kielégíteni.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhidjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan. Jogszabály
Fejlesztés	Új útszakasz, új csomópont vagy új forgalmi sáv létrehozására irányuló beruházás, amely a közúthálózat hosszának vagy a meglévő hálózat teljesítőképességének (kapacitásának), biztonságának növelése céljából valósul meg, illetve meglévő útszakaszon vagy az út részét képező műtárgyon, azok tartozékain végrehajtott olyan beavatkozás, amely a velük szemben támasztott műszaki követelményeket a korábbi kialakítással szemben magasabb szinten képes kielégíteni.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Fejlesztés	A meglévő közvilágítási berendezéseken történő olyan, a berendezések mennyiségének és teljesítőképességének növelésével járó beavatkozás, amely a rendszerrel szemben támasztott műszaki követelményeket a korábbi kialakítással szemben magasabb szinten valósítja meg, nem bele értve a közvilágítási elosztó hálózat fejlesztési tevékenységet.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet

Fejlesztési munka	Az új építési munka és a rekonstrukciós munka együttes elnevezése, amely a közúthálózat hosszának vagy a meglévő hálózat teljesítőképességének (kapacitásának), biztonságának növelése céljából valósul meg, illetve meglévő közúton végrehajtott olyan beavatkozás, amely a korábbiánál magasabb szintű műszaki kialakítás megvalósítására irányul.	KÉSZ, e-UT 08.02.12:2022, e-UT 03.07.25:2022, e-UT 04.04.13:2020/M1:2024	Jogszabály-tervezet UME
Fejlesztési sebesség	A távlati célul meghatározott sebesség, melyet a helyigény meghatározásánál, az alépitmény, a műtárgyak méretezésénél és a pálya vonalvezetésének tervezésénél figyelembe kell venni.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Fejtés/Jövesztés	Munkaművelet-sor, ami a földtani közeg megbontása (kézzel, robbantással, vagy fejtőgéppel), lazítása, szállításra alkalmas méretűvé aprítása és szállítóeszközre rakása részműveletekből áll. (Bányász kifejezése: jövesztés).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fejtési és biztosítási terv	A fejtési lépcsőket, az ideiglenes biztosítási szerkezeteket és az ideiglenes építési intézkedéseket fejtési és biztosítási osztályhoz rendeltlen meghatározó kereszt- és hosszsz metszeti rajz.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fejtési munkahely	Munkába vett zóna.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fejtési osztály	A szelvény fejtési módjának, kőzetjövésztésének csoportosítása a geológia, a feladat és a körülmények figyelembevételével.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fejtési portál	A fejtési munkák biztonságos megindításához kialakított, tervezett módon előkészített (megerősített), a zárt építésű szakasz kezdő felülete.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fejtési szelvény	Az egy lépésben megnyitandó részszelvény területe és fejtésének tervezett körvonalaraja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fektetési mintázatok típusai	Az egymáshoz illeszkedő burkolóelemek különböző kombinációja, amely egyfelől a teherátadást és a tartós viselkedést befolyásolja, másfelől az esztétikus megjelenésre van hatása.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Feladónyílás	A légszatórnával kialakított szellőzőrendszer közbelső födémén kialakított légtömören zárható nyílás.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Félalagút	Idegen elnevezéssel galéria. Egy oldalon nem teljesen zárt keresztmetszetű, áttört falú alagút jellegű műtárgy, amely a közutat lavina, kőhullás, kőomlás, sárfolyás, vagy hasonló gravitációs esemény ellen védi.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Felállási szakasz	A tilos jelzés alatt felsorakozó, jelzéstervileg önállóan irányított járműoszlop (-ok) zavartalan elhelyezkedését biztosító, megfelelő hosszúságú útszakasz.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Felálló-befogadó sáv	Szintbeni csomópontban a két fő forgalmi irány között a mellékirányból balra kanyarodó járművek felállítását szolgáló sáv, mely lehetővé teszi a főirányú forgalom két ütemben történő keresztezését.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Felépítmény	A vasúti pályának az alépitmény-korona fölötti része. Magában foglalja az ágyazatot, az aljakat, a síneket és a sínleerősítés elemeit.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Felerősítő szerkezet	A detektornak az a része, amely a detektort a tartószerkezethez rögzíti.	e-UT 04.01.12:2007	UME

Felezési idő	Az az átlagos időtartam, amely alatt egy radioaktív anyagmintában található atomok fele radioaktív bomlással lebomlik.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Felezési idő	A keletkezett bitumenhab tartósságát jellemző idő, mely alatt a bitumenhab legnagyobb térfogata a felére csökken.	e-UT 06.03.26:2020	UME
Felhasználási hely	Az a víziközmű-szolgáltatásba bekapcsolt ingatlan, amelyen a víziközmű-szolgáltatást a felhasználó igénybe veszi.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Felhasználó	Aki a terméket betervezi, beszerzi, beépíti, illetve felhasználja.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Felhasználói egyenérték	Olyan mutatószám, amely a víziközmű-szolgáltatást igénybe vevő felhasználók számosságát – víziközmű-szolgáltatási ágazatonként, a felhasználók kapacitás igényeire figyelemmel – az 1. melléklet szerinti képlet alapján egységesen fejezi ki.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Felhívásos sorompó	Olyan távolból kezelt, alaphelyzetében lezárt teljes sorompó, amelyet a kezelő személyzet a vasúti átjárót közúton használni kívánó felhívására nyit fel, abban az esetben, ha vasúti jármű nem közlekedik.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Félig közvetlen (féldirekt) vonalvezetés	Az összekötő pálya vagy ág a főpályából jobbra kiválás után balra vezet tovább.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Félig közvetlen vonalvezetés	A csomóponti összekötő pálya, vagy összekötő ág olyan vezetése, ahol a balra kanyarodó forgalom a két keresztező út elméleti keresztezési pontja előtt az adott forgalmi irányt vizsgálva jobbra válik ki és – kevesebb mint 180 fokos fordulat megtételét követően – balra vezet tovább.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Félig merev pályaszerkezet	A félig merev pályaszerkezet alaprétege hidraulikus kötőanyagú alapréteg (stabilizáció vagy soványbeton), vagy 2–5 m ² nagyságú darabokban levő régi betonburkolat, burkolata bármilyen aszfalt vagy kő, műkő.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Felirat	A jelzőtábla jelzési képében a betűk, a számjegyek és az írásjelek értelmes szövegű informatív kombinációja.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Felirat	A jelzőtábla jelzési képében a betűk, a számjegyek és az írásjelek értelmes szövegű informatív kombinációja.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Felirat	A jelzőtábla jelzési képében a betűk, a számjegyek és az írásjelek értelmes szövegű informatív kombinációja.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Felirat	A jelzőtábla jelzési képében a betűk, a számjegyek és az írásjelek értelmes szövegű informatív kombinációja.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Felirat	A jelzőtábla jelzési képében a betűk, a számjegyek és az írásjelek értelmes szövegű informatív kombinációja.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Félmeleg aszfaltozási eljárás	Az alkalmazott hígított bitumenfajtára (MSZ 3268) előírást hőmérsékleten előállított aszfaltkeveréknek helyszínre szállítása után, a megadott hőmérsékleti tartományban történő bedolgozása.	e-UT 06.03.22:1989	UME

Felmérési alapponthálózat	A felmérési munkákhoz létesített geodéziai alapponthálózat.	e-UT 09.04.15:2018	UME
Félmerev útpályaszerkezet	A legalább nyolc centiméter vastagságú aszfaltburkolattal vagy egyéb hajlékony burkolattal rendelkező, merev burkolatalapra épült útpályaszerkezet.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Félreálló hely	Üzemi közlekedési tér (üzemi gyalogjárda) hiánya esetén hidakon és alagutakban szakaszosan kialakított biztonsági tér a pályán dolgozók részére.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Félreállóhely	Üzemi közlekedési tér (üzemi gyalogjárda) hiánya esetén a hidakon és alagutakban szakaszosan kialakított biztonsági tér a pályán dolgozók részére.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Félsorompó	Olyan sorompóberendezés, amely a vasúti jármű közlekedésekor és áthaladásakor csak az úttest menetirány szerinti jobb oldalát - legalább kétharmad szélességben - zárja le sorompórúddal. Mindig a fényesorompó kiegészítéseként működik.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Félsziget	A járdához annak szintjében csatlakozó, az útpálya területére benyúló kiemelt szegéllyel vagy más módon elválasztott, gépjárművek közlekedése céljára igénybe nem vehető terület.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Felszín alatti közútépítés	A felszín alatti közútépítési jog tárgykörben közúti alagutakat érintő jogokat és kötelezettségeket határozott meg a közúti közlekedésről szóló törvény	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Felszín alatti közútépítési joggal terhelt ingatlan	Olyan ingatlan, amit a felszín alatti végleges építési engedéllyel rendelkező építmény függőleges vetülete részben, vagy egészben takar.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Felszín alatti vasút	Metró és a kéregvasút.	Vtv.	jogszabály
Felszín alatti víz	A talaj-, réteg-, és karsztvíz (beleértve a hasadék-, szivárgó-, fakadó- és artézi vizeket is) összefoglaló megnevezése.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Felszíni víz	A szárazföld felszínén lévő folyóvíz (patak, folyó, csatorna) és állóvíz (tó, víztározó). (A tenger, tengeröböl a parti vizek határán túli nagy kiterjedésű szabad felszínű sós víztömeg)	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Feltalaj	A talaj azon része, amely az útépítési munka során eltávolításra kerül.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Feltétfűzet	A hazai vasúti pályahálózaton első alkalommal létesített vagy alkalmazott berendezés, szerkezet, készülék, részegység, szerkezeti elem műszaki és biztonsági követelményeinek leírása.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet	jogszabály
Feltétfűzet	Műszaki, minőségi és biztonsági követelményeket, valamint kezelési, alkalmazási feltételeket meghatározó műszaki előírás.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Felújítás	A forgalmi igénybevételtől, az időjárástól vagy más természeti hatástól elhasználódott úttesten, azok tartozékain, az út környezetében, valamint a környezetvédelmi építményeken végzendő azon tevékenységek összessége, amelyek az út használati értékét növelik és a forgalmi igényeknek megfelelő, eredeti műszaki állapot helyreállítását szolgálják.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet, KKSZ	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhídjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan.

Felújítás	Az út részleges – csak koronaszélességen belüli – vagy teljes (víztelenítés, jelzőrendszerek, környezetvédelmi berendezések, úttartozékok stb.) rendbetétele abból a célból, hogy a létesítmény az eredeti állapotának feleljen meg.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Felújítás	Azokat a munkákat, intézkedéseket jelenti, amelyekkel az út szolgáltatási színvonalát és ezzel könyv szerinti értékét az eredeti építéskori értékkel legalább azonos, illetve mindenképpen magasabb értékre lehet emelni. E fogalomkörbe tartozik a rekonstrukció, amely a pályaszerkezet egy részének eltávolításából, majd a régi pályaszerkezettel egyenértékű új pályaszerkezet építéséből áll, továbbá a rehabilitáció, amely az út kapacitását nem növeli, de a szerkezeti megfelelőséget igen.	e-UT 08.02.31:2007	UME
Felújítási munka	A forgalmi terheléstől, az időjárástól vagy más természeti hatástól elhasználódott közúton végzendő olyan tevékenységek összessége, amelyek a közút használati értékét növelik és az eredeti műszaki állapot helyreállítását vagy a forgalmi igénybevételnek történő megfelelést szolgálják.	KÉSZ, e-UT 05.02.56:2019, e-UT 08.02.12:2022, e-UT 06.03.43:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Felújítási munka	Forgalmi terheléstől, az időjárástól vagy más természeti hatástól elhasználódott közúton végzendő olyan tevékenységek összessége, amelyek a közút használati értékét növelik és az eredeti műszaki állapot helyreállítását vagy a forgalmi igénybevételnek történő megfelelést szolgálják.	e-UT 03.07.25:2022 e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Felújító festés	Kontúrvonalalaiban látható meglévő jelzésre elhelyezett, annak funkcionális paramétereit teljesen vagy részlegesen visszaállító jelzés.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Felületi bevonat	Az útburkolatok élettartamának növelését szolgáló, az útpályaszerkezetek felső rétegét megóvó burkolati réteg.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Felületi bevonat (FB)	Meglévő burkolatok felületi tulajdonságainak javítása, vízzáróságának növelése céljából bitumenes alapú kötőanyagok (jellemzően bitumenemulzió) szabályozott mennyiségű kipermetezésével és megfelelő mennyiségű és minőségű zúzottkő termék kiszórásával készített bevonat.	e-UT 05.01.21:2018	UME
Felületi bevonat (FB)	a) A kötőanyag kipermetezésével és a zúzalék kiszórásával készülő olyan réteg, amelyet a kötőanyag (hígított bitumen vagy bitumenemulzió) adott mennyiségű kipermetezése után előírt alakú, nagyságú, minőségű és mennyiségű zúzalék egyenletes terítésével és behengerlésével állítanak elő. A zúzalék végső bekötését a forgalom adja meg. A „bejárdási” idő alatt forgalomtereléssel, a fellazult zúzalék eltávolításával, sebességkorlátozással kell a réteget fenntartani. (ÚT 2-3.306), b) A hideg keverési eljárással és terítéses beépítési technológiával (KFB) készülő bevonatok anyagának (bitumenemulzió, előírt szemmegoszlású kőanyag-keverék, keverővíz, kötőkésleltető szer) keverését és terítését a helyszínen célgéplánc végzi. A keverék önterülő, tömörítést nem igényel. (ÚT 2-3.315)	e-UT 06.03.12:2009	UME

Felületi bevonat (Surface Dressing)	Legalább egy réteg kötőanyagból és legalább egy réteg zúzott kőanyagból áll.	e-UT 06.03.63:2019	UME
Felületi textúra	A burkolat felületének adott hullámhossztartományokon belüli eltérése a valódi sík felülettől.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Felületkiegyenlítés	Egyenletes sima felület kialakításához végzett profilkiegészítés és -feltöltés PCC- vagy PC-habarcscsal. Felvitele foltszerű javítással vagy összefüggő rétegben lehetséges.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Felülettel párhuzamos tapadószilárdság ($\tau_{\max}$)	A legnagyobb nyíróerő és a szigetelt felület nagyságának hányadosa.	e-UT 09.03.21:1999	UME
Felvezető gépkocsi	Forgalomkorlátozás esetén (pl. az út új pályaszerkezete által technológiailag vagy egyéb szempontból) előírt sebesség betartására alkalmazott gépjármű, mely az útszakaszra ráengedett gépjárművek előtt halad.	3/2001. (I. 31.) KöVIM rendelet	Jogszabály
Fenéktöltet	A hézagrés aljára beépítésre kerülő, a töltési mélységet beállító előformázott, rugalmas profilszalag, amely megakadályozza a hézagkitöltő anyagnak a hézagfenékhez tapadását, illetve a hézaghoronyba való elfolyását.	e-UT 08.02.12:2022	A fenéktöltetet más néven hézagzsinórnak is nevezzük. UME
Fenéktöltet (hézagzsinór)	A hézagrés aljára beépítésre kerülő, a töltési mélységet beállító előformázott, rugalmas profil/szalag, amely megakadályozza a hézagkitöltő anyagnak a hézagfenékhez tapadását, illetve a hézaghoronyba való elfolyását.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Fenéktöltet (hézagzsinór)	A hézagrés aljára beépítésre kerülő, a töltési mélységet beállító előformázott, rugalmas profil/szalag, amely megakadályozza a hézagkitöltő anyagnak a hézagfenékhez tapadását, illetve a hézaghoronyba való elfolyását.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Fenntartás	A felújítási és karbantartási beavatkozások együttese, a forgalmi igénybevételből és az időjárási, valamint egyéb természeti hatásokból származó természetes leromlás ellensúlyozásához szükséges tevékenységek ellátása.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhídjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan. Jogszabály
Fenntartás	A forgalmi igénybevételből és az időjárási, valamint egyéb természeti hatásokból származó természetes leromlás ellensúlyozásához szükséges tevékenységek ellátása, amely alkalmas a meglevő közutak állagának megővására.	5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	Jogszabály
Fenntartás	A felújítási és karbantartási beavatkozások együttese, a forgalmi igénybevételből és az időjárási, valamint egyéb természeti hatásokból származó természetes leromlás ellensúlyozásához szükséges tevékenységek ellátása.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Fenntartás	Azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyek által a közútkezelő vagy annak megbízottja biztosítja a forgalomirányítási létesítmények működőképességének, használati értékének állandó szinten tartását.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME

Fenntartás	Azoknak a munkáknak, műveleteknek az összességét jelenti, amelyeket az út állagának megóvása, az úthasználók számára a szolgáltatási színvonal megtartása és az út környezetének védelme érdekében végeznek. Az útfenntartás tevékenységi körén belül megkülönböztetjük: az útállapot rendszeres megfigyelését és a megfigyelések nyilvántartását,a megfigyelt hibák okainak feltárását,a hibák megszüntetésének műveleteit.Tágabb értelemben a fenntartási tevékenység magában foglalja az üzemeltetést, ennek vannak olyan hatásai is, amelyek az építés jellegű fenntartási tevékenységet befolyásolják. Ez utóbbiak a karbantartás, a helyreállítás és a felújítás.	e-UT 08.02.31:2007	UME
Fenntartási munka	A felújítási munka és a karbantartási munka együttes elnevezése.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Fenntartási munka	A felújítási munka és a karbantartási munka együttes elnevezése.	e-UT 08.02.12:2022	UME A fenntartás a forgalmi igénybevételből és az időjárási, valamint egyéb természeti hatásokból származó leromlás ellensúlyozásához szükséges közútkezelői szabályzat szerinti tevékenységek ellátása, amelyen belül a munka térbeli, időbeli és útpályaszerkezeten belüli kiterjedtsége és alapvető célja szerint karbantartás vagy felújítás.
Fényél	A közúti jelzőtáblákat keretező, illetve a táblák felületén a táblákat a háttérből kiemelő, illetve táblán az azonos tónusú felületeket elválasztó, a kontraszt révén a láthatóságot javító, sötét (vörös, zöld, kék, barna) színárnyalatoknál fehér, világos (sárga, fehér) színárnyalatoknál sötét színű keskeny vonal.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Fényjelző	Meghatározott méretű, színű, fényerősségű és alakú fény előállítására szolgáló alkotóelemek együttese; ebben a szabályzatban fényjelzőn a forgalomirányító fényjelző [lásd „Forgalomirányító fényjelző (közúti fényjelző)”] értendő.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Fényjelző készülék	Egy vagy több fényjelzőből álló forgalomirányító eszköz.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Fényjelző készülék	Egy vagy több, a házat is magában foglaló optikai egységet - beleértve a tartókengyeleket, rögzítőket, árnyékolókat, ellenzőernyőket és háttérpajzsokat - tartalmazó eszköz, amelynek feladata az úthasználók számára vizuális üzenet közvetítése.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Fényjelző készülék	Egy vagy több fényjelzőből álló forgalomirányító eszköz.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Fénykapcsoló	A fény érzékelése alapján működő kapcsolókészülék.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Fénysorompó	Olyan sorompóberendezés, amely a vasúti jármű közlekedését és áthaladását két egymás mellett levő, felváltva villogó piros fénnel jelzi. Egyébként a készülék villogó fehér fényt ad.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Fénysorompó	Olyan fényjelző berendezés, amely a vasúti járművek áthaladását jelzi a szintbeni közútvasúti keresztezésben a közúti járművezetők számára.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Fénysűrűségi együttható fényviszivetés esetén	Egy útburkolati jelmező meghatározott irányú L fénysűrűségének és a terület beeső fényre merőleges megvilágítási erősségének (E_1) hányadosa.	e-UT 05.02.43:2019	Jele: R_L ($\text{mcd}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{lx}^{-1}$)	UME
Fénysűrűségi együttható szórt megvilágítás esetén	Szórt megvilágítás esetén az útburkolati jelmező fénysűrűségének és a terület megvilágítási erősségének hányadosa.	e-UT 05.02.43:2019	Jele: Q_d ($\text{mcd}\cdot\text{m}^{-2}\cdot\text{lx}^{-1}$)	UME
Fénysűrűségi tényező	A fénysűrűségi tényező az útburkolati jel fényességének mértéke, ahogyan az közlelő észlelhető.	e-UT 05.02.43:2019	Jele: β	UME
Fényszennyezés	Olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.	OTÉK		Jogszabály
Fényszennyezés	A Föld légköri elemeinek a mesterséges megvilágításából, illetve az azokon szóródó mesterséges eredetű fényekből származó, az égbolt mesterséges kifényesedését okozó, a természeteshez képest megnövekedett fénysűrűség. Fényszennyezést okoz az a mesterséges fény, amely a közvilágítási lámpatestből közvetlenül a horizont síkja fölé irányul, illetve ami nem csak az útra, illetve az út megvilágítandó szélére kerül, hanem a mellette lévő ökológiai szempontból érzékeny területre is.	KÖZVIL		Jogszabály-tervezet
Fénysziget (idősziget)	Középfekvésű villamospálya járdasziget nélküli villamosmegállójában – az utascere biztonsága céljából – az egyéb járműforgalom megállítása révén forgalommentes úttestrészt biztosító jelzési rendszer.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME
Fényvédő berendezés	Az egymással szemben haladó járművek fényszóróinak vakító hatásait gátló berendezés, szerkezet vagy telepített növényzet.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Ferde szegély	Az útpálya síkjával legfeljebb 60 fokos szöget bezáró ferde oldalsó síkkal rendelkező, a csatlakozó útburkolat szintjétől számított legfeljebb 10 centiméter magasságú szegély, amely elválasztja az útpályát a mellette fekvő területtől.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Festett felület	A forgalomszabályozási funkciót ellátó jelegységek összessége, egyes esetekben eltérhet a festékekkel lefedett felülettől (pl.: strukturált jel).	e-UT 05.02.43:2019		UME
Feszítés	A vasbeton szerkezetek építésének speciális módja, amely során a megfelelő minőségű, kijelölt és lehorgonyzott acélbetétek feszítésével a betonban nyomófeszültség keletkezik, amellyel csökkenthető a betonban keletkező húzófeszültség.	e-UT 07.02.11:2022		UME
Feszültségelnyelő bevonat	Félmerev útpályaszerkezeteknél a hidraulikus kötőanyagú burkolatalapra forró eljárással egy vagy két réteg modifikált bitument vagy bitumenemulziót kipermetezve, impregnált zúzottkő terítésével (SAMI réteg), vagy geotextília és (rávarrt) üveg- vagy karbonszál kompozit ragasztása bitumenemulzióba (SAM).	e-UT 06.03.53:2018		UME

Figyelmeztető jelző	Veszélyes hely, vagy veszélyes forgalmi helyzet jelzésére szolgáló fényjelző berendezés (pl. közutat keresztező villamos esetén, illetőleg a járműforgalomnak részben, vagy egészben a villamos pályára történő rávezetése esetén).	e-UT 03.07.24:2009	UME
Figyelmeztető jelző	A veszélyes hely jelzésére szolgáló fényjelző készülék.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Finomkőanyag-halmaz	Olyan szemmagyságú termékek megnevezése, amelyek a vonatkozó termékszabvány D szemmagyságú, vagy azzal egyenlő méretű d =0 szemmagyságúak.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Finomrésztartalom	Az anyag, illetve az anyagkeverék 0,063 mm alatti részének mennyisége.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Finomrésztartomány	A köváz azon részhalmaza, ami átesett a 0,063 milliméteres szitán.	e-UT 06.03.26:2020	UME
Finomsági modulus	Az adalékanyag szemmegoszlásának jellemzője, ami a 0,063 mm nyílású szitával kezdve, a „duplázó” szitákon fennmaradó, tömeg%-ban kifejezett anyagtömegek összegének 100-zal történő osztásával határozható meg.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Finomszemtartalom	0,063 mm méretű szitanyíláson átesett kőanyag-halmaz, melyet a szemmegoszlás-vizsgálat során átmosással határoztak meg.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Fix saru (álló saru)	Elfordulást tesz lehetővé, eltolódás nem lehetséges. A saru típusától függően egy vagy két vízszintes tengely körüli, vagy pont körüli elfordulás is létrejöhet. A saru képes közvetíteni mindhárom tengely irányába eső erőt. Az elfordulás biztosítása miatt a saru elemei minimális, 1–2 mm-es saruhézaggal illeszkednek.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Fizikai elválasztás	Azonos vagy ellentétes irányú forgalmi irányok közötti elválasztószáv, elválasztó berendezés vagy más, a járműforgalom tényleges elválasztására alkalmas megoldás.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Fogadóréteg	Az a réteg, illetve felület, amelyre az út-pályaszerkezeti aszfaltréteg épül.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Fogadóréteg, illetve -felület	Az a réteg, illetve felület, amelyre az újabb út-pályaszerkezeti aszfaltréteg épül.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Fogadóréteg, illetve fogadófelület	Az a réteg, illetve felület, amelyre az új aszfaltréteg épül.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	UME
Fogásmélység/Fogáshossz	Ciklikus fejtés esetében a hajtási munkák során egy cikluson belül munkába vett szakasz alagút irányú hossza.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Fogyatékos személy	A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény meghatározása szerint.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Fokozott felügyelet	A hidakra vonatkozó, a rendszeres hídellenőrzésen, hídszemlén, hídvizsgálaton túl, a híd adottságai, vagy állapota miatt szükségessé váló, gyakoriságában, tartalmában a normál felügyelettől eltérő, egy vagy több szerkezeti elemre, vagy a híd egészére kiterjedő, ütemezett, dokumentált hídszemle vagy hídvizsgálat.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME x
Fokozott felügyeletet igénylő hidak	Azon hidak, amelyek állapotuk, hibáik miatt a forgalom biztonságos fenntartásához egyedi, a rendszeres hídellenőrzésen, hídszemlén, hídvizsgálaton túl további, gyakoribb ellenőrzést, szemlét vagy vizsgálatot igényelnek.	KKSZ	Jogszabály-tervezet

Folyamatos alagútépítés/alagúthajtás	Alagútépítés alagútépítő, vagy alagútfúró gépekkel, amelynek során a fejtés, a rakodás és a falazat építése egymással párhuzamosan valósul meg.	e-UT 07.06.11:2021	UME
Folyamatos szolgálatot ellátó állomás	Ahol a vonatközlekedés idején szolgálatot tartanak.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Folyamatos világítás	A nap 24 órájában – a karbantartás, valamint az üzemzavar elhárítás idejét ide nem értve – szándékos kikapcsolás nélkül, állandóan üzemelő világítás.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Folyóalagút (Folyópálya-alagút)	Leállóöblök, fonódó szakaszok és hasonló szelvényváltozások nélküli azonos szerkezetű és útpálya-keresztmetszetű alagútszakasz.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Folyóka	A víz elvezetésére szolgáló kis mélységű, általában burkolt létesítmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Folyópálya	Az útpálya csomópontok közötti része.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Folyópálya	A csomópontok közötti útpálya.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Folyópálya-űrszelvény	A közlekedési szelvény (lásd ott) körvonalrajza.	e-UT 07.06.11:2021	UME
Folytonos szemmegoszlású zúzottkő (FZKA)	Zúzottkő termékekből összeállított, szűk szemmegoszlási tartományú alapréteg az ÚT 2-3.207 szerint.	e-UT 06.03.12:2009	UME
Fontossági osztály (I–IV.)	A híd erőjátéka és a közúti infrastruktúrában elfoglalt szerepe alapján kerül meghatározásra. Minél magasabb osztályba tartozik egy híd, annál szigorúbb követelményeknek kell megfelelniük a saruknak és a dilatációs elemeknek.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Fordított/inverz útpályaszerkezet	A hidraulikus kötőanyagú burkolatalapra kötőanyag nélküli burkolatalap-réteget készítenek, és erre építik az aszfaltrétegeket.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Forgalmi kategóriák	· (0a): nagyon könnyű forgalomra, elsősorban gyalogos és kerékpáros közlekedésre tervezett felület, · (0b): nagyon könnyű forgalomra, elsősorban gyalogos és kerékpáros közlekedésre, esetenkénti kommunálishulladékszállítójármű-forgalomra, · (1): könnyű forgalomra, esetenkénti kommunálishulladékszállítójármű-forgalomra, ≤3,5 tonna össztömegű terhelésre tervezett felület, · (2a, 2b): közepes forgalomra, 3,5 tonnánál nagyobb, de legfeljebb 12,0 t össztömegterhelésre tervezett közlekedési felület. A kategórián belüli megkülönböztetést az eltérő méretezési forgalomnagyság indokolja, · (3): nehéz forgalomra, 12,0 tonnánál nagyobb, de legfeljebb 44,0 t össztömegterhelésre tervezett közlekedési felület.	e-UT 06.03.43:2022	UME

Forgalmi méretezési kategória	A tervezési forgalom (TF) nagysága alapján a forgalmi méretezési kategóriák az 1. táblázat alapján határozhatók meg. Ezeket a forgalmi méretezési kategóriákat kell az új útpályaszerkezetek méretezésénél a típus-pályaszerkezetek megválasztásához alapul venni. A forgalmi méretezési kategóriát a tervezési élettartam alatt a mértékadó forgalmi sávban áthaladó 100 kN súlyú egységtengelyek számából az e-UT 06.03.13 útügyi műszaki előírás szerint kell meghatározni azzal a különbséggel, hogy az így kapott egységtengelyszám kétszeresét alapul véve kell a méretezési kategóriát az 1. táblázatban, majd ez alapján a betonburkolat vastagságát a 2–8. táblázatokból kiválasztani.	e-UT 06.03.37:2021	Lásd e-UT 06.03.37:2021 1. táblázat.	UME
Forgalmi sáv	Az útestnek egy járműsor biztonságos közlekedésére elegendő szélességű része, függetlenül attól, hogy útburkolati jellel került-e kijelölésre.	KTSZ, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024		Jogszabály-tervezet
Forgalmi sáv	Az útestnek egy gépkocsisor biztonságos közlekedésére elegendő szélességű - akár útburkolati jellel megjelölt, akár meg nem jelölt - része.	KRESZ		Jogszabály
Forgalmi sáv	A közútnak egy gépjárműsor biztonságos közlekedéséhez szükséges, megfelelő szélességű része (sávja).	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020		Jogszabály
Forgalmi sáv	A közútnak egy gépkocsisor biztonságos közlekedéséhez szükséges szélességű része (sávja).	e-UT 04.01.12:2007		UME
Forgalmi terhelési osztály	A tervezési forgalom nagysága alapján meghatározott terhelési osztályköz. Jelen útügyi műszaki előírás két forgalmi terhelési osztályt (A1, A2), különböztet meg.	e-UT 06.03.12:2009		UME
Forgalmi terhelési osztály	A tervezési forgalom hét osztályköze a 4.3. pont 4.1. táblázata szerinti, betűjelzéssel: A – nagyon könnyű, B – könnyű, C – közepes, D – nehéz, E – nagyon nehéz, K – különösen nehéz, R – rendkívül nehéz forgalmi terhelési osztályt jelent.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Forgalmi ügyeletes	Lásd: Forgalomirányító.	e-UT 07.06.11:2021		UME
Forgalmi úrszelvény	Lásd: Alagút forgalmi úrszelvénye	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Forgalmi üzem	Az alagút rendeltetését megtestesítő üzemállapot.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME x
Forgalom biztonságát veszélyeztető helyzet	Olyan hiba vagy akadály a közút területén, amely elhárítását az e rendeletben meghatározott minimális szintidőn belül meg kell kezdeni vagy el kell végezni.	KKSZ		Jogszabály-tervezet
Forgalombahelyezési engedély	A közúti alagút rendeltetésszerű használatát engedélyező okmány	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Forgalomcsillapítás	Forgalomszabályozási intézkedések és építési megoldások összessége, amelyek célja a járművek sebességének, illetve a gépjárműforgalom nagyságának a csökkentése.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Forgalomcsillapítás	Forgalomszabályozási intézkedések és építési kialakítások összessége, melyek célja a járművek sebességének csökkentése, illetve az átmenő forgalom távoltartása.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Forgalomelterelés	A közúton végzett munkák kapcsán a forgalomnak terelő útvonalon történő vezetése.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020		Jogszabály

Forgalomfejlődés (változás)	A forgalom nagyságának változása egy korábbi és egy későbbi konkrét idő-pont között. Mértékét a forgalomváltozási tényező jellemzi, amely a két forgalommagyság hányadosaként állítható elő.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Forgalomirányítás	Az eltérő irányokból érkező és ugyanazon közlekedési területet igénybe venni szándékozó közlekedők áthaladási lehetőségeinek olyan biztosítása, melynek révén ezek a közlekedők közlekedési területet saját elhatározásuktól függetlenül csak egymástól eltérő időben használhatják.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Forgalomirányítás	Az eltérő irányokból érkező (egymást keresztező, egymásba fonódó, egymással szemközt haladó) és ugyanazon közlekedési területet (konfliktusmezőt) igénybe venni szándékozó közlekedők (gyalogosok, kerékpárosok, tömegközlekedési járművek, egyéb járművek) áthaladási lehetőségeinek olyan biztosítása, melynek révén ezek a közlekedők a konfliktusmezőt általában saját elhatározásuktól függetlenül is csak egymástól eltérő időben használhatják.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Forgalomirányítási kézikönyv	Az alagút különböző forgalmi üzemiállapotaiban, vagy egyes események kezelésére kialakított, az ideiglenes forgalmi rendet is leíró és bemutató kézikönyv.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Forgalomirányító berendezés	A vezérelt fényjelző készülékekkel és a csatlakozó illesztő berendezésekkel együttműködő közúti fényjelző vezérlőberendezés.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Forgalomirányító berendezés	A fényjelzőkből, vezérlőberendezésből, ezeket összekötő eszközökből és kiegészítő szerkezetekből álló, együttműködő rendszer.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Forgalomirányító berendezés	A fényjelzőkből, vezérlőberendezésből, ezeket összekötő térszint alatt vagy felett elhelyezett eszközökből és kiegészítő szerkezetekből álló, együttműködő rendszer.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Forgalomirányító fényjelző (közúti fényjelző)	Olyan fényjelző, amely a beépített fényforrás működésére meghatározott nagyságú, színű és alakú jelzési képpel a közúti forgalom (gyalogos-, illetve járműforgalom) számára jelzést ad.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Forgalomirányító jelzőlámpa	A rendeltetésszerű működést biztosító szellemi termékkel (szoftverrel), valamint a szükséges közúti jelzésekkel ellátott forgalomirányító berendezés.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Forgalomirányító/Forgalmi ügyeletes	Az alagút forgalmi üzemét felügyelő és irányító felelős személy (diszpécser).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Forgalommegoszlás (forgalom-összetétel)	A járműosztályonkénti forgalommagyság százalékos aránya az összforgalomhoz képest.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Forgalommagyság	Összes nehézgépjármű-forgalom, jármű/nap (Ngjf/nap).	e-UT 06.03.63:2019	UME
Forgalommagyság	Minden járművet egy egységként értékelve a sávonkénti évi átlagos napi forgalom (ÁNF).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	(Az e-UT 02.01.21 által meghatározott ÁNF-értéket osztani kell a sávok számával.) UME
Forgalomszabályozás	A közúthálózaton kialakuló közlekedési viszonyokba történő beavatkozás állandó vagy ideiglenes jelzések elhelyezésével, annak érdekében, hogy a forgalom lebonyolódása biztonságosabb, hatékonyabb, környezetkímélőbb legyen.	KKSZ	Jogszabály-tervezet

Forgalomszámláló állomás	Az útkeresztmetszetben kiépített, érzékelő(k)ből és mérőműszerből álló mérőhely, ahol automata berendezéssel végeznek forgalomfelvételt.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Forgalomtartósság	Az az óraszám, ahány órán át a forgalom egy adott évben és útkeresztmetszetben (forgalmi sávban), egy definiált határértéket nem haladt meg.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Forgalomtartóssági görbe	A mérési keresztmetszetben (sávban) az egy év alatt mért 8760 óra forgalmának nagyság szerint, csökkenő sorba rendezett értékei.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Forgalomtechnikai átnézeti helyszínrajz	Olyan speciális átnézeti helyszínrajz, mely bemutatja a tervezett úthálózatra vonatkozó, végleges vagy ideiglenes (az építés alatti) útbaigazító táblarendszert. Az adott útépitési szakterv részét képező átnézeti helyszín-rajz kiegészítésével készül. Önálló forgalomtechnikai dokumentáció kiadásakor készítése kötelező. Egyéb esetekben szerepeltetése ajánlott, amennyiben a tájékoztató táblarendszer áttekintése a terv elbírálhatósága szempontjából indokoltá teszi azt.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Forgalomtechnikai feladatok	Az úton a forgalmi rend kialakítása, valamint a forgalom szabályozása közúti jelzésekkel (közúti jelzőtáblákkal, útburkolati jelekkel), jelzőberendezésekkel, valamint egyéb forgalomtechnikai elemek felhasználásával.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Forgalomtechnikai helyszínrajz	A tervezett közúti létesítmény végleges vagy ideiglenes (építés alatti) forgalmi rendjét, a forgalomszabályozás módját és eszközeinek, valamint a biztonsági berendezéseknek és egyéb úttartozékoknak a telepítését bemutató helyszínrajz. Az adott tervfázisnak megfelelő általános vagy részletes útépitési helyszínrajz célszerű kivonatának felhasználásával, annak kiegészítésével készül. Mind az úttervi szakterv, mind önálló forgalomtechnikai dokumentáció részeként szerepelhet. Indokolt esetben, pl. nagy kiterjedésű, összetett csomópontok kiviteli terveinél javasolt tematikus, vagyis szakipari bontásban is kiadni a forgalomtechnikai helyszínrajzot.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Forgalomtechnikai mintakeresztszelvény	A forgalomszabályozás és forgalomirányítás eszközeinek, valamint a biztonsági berendezéseknek és egyéb úttartozékoknak az elhelyezkedését bemutató útkeresztmetszet(ek) a növekvő szelvényezés irányába nézve. Az adott tervfázisnak megfelelő útépitési mintakeresztszelvény célszerű kivonatának felhasználásával, annak kiegészítésével, adott esetekben ajánlottan készül.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Forgalomterelő sziget	Útpályával körülhatárolt, attól szegéllyel elválasztott – a járműforgalom elől elzárt –, a forgalom térbeli szétválasztására szolgáló létesítmény.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Forgalomterelő sziget	Útpályával körülhatárolt, attól szegéllyel, vagy útburkolati jellel elválasztott – a járműforgalom elől elzárt –, a forgalom térbeli szétválasztására szolgáló építmény	e-UT 03.03.11:2022	UME

Forgalomtól függő irányítás	A forgalomirányítás, illetőleg a jelzések egymás után következésének az a módja, ahol - a helyszíni adottságok és a biztonsági előírások miatt megkötött jelzéseken kívül - egy vagy több, vagy az összes jelzés közvetve vagy közvetlenül függ a forgalom nagyságától.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Forgatási pont	A pálya vagy felpálya keresztoszleányának – a hossz-szelvényhez viszonyított változatlan magasságú – azon kiválasztott pontja, amely körül az íves útszakaszok burkolatának oldalesés-változtatása történik.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Forró eljárással gyártott öntöttaszfalt	A jelen előírás szerint előírt normál hőmérsékleti tartományban gyártott öntöttaszfalt-keverék.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Fő/pozitív irány	A (szelvényezés iránya) szelvényezés növekvő iránya.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Fő-/pozitív irány	A szelvények növekvő iránya.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Főakadály	Az áthidalt akadályok közül a fontossági sorrend szerinti első akadály.	e-UT 08.01.23:2000	UME
Főjelzés	Az a jelzőtábla (jelzés), amelyet általában az úttest menetirány szerinti jobb oldalán, illetve csak az egy forgalmi sávra vonatkozósa esetén az érintett forgalmi sáv felett vagy csak a menetirány szerinti bal oldalra vonatkozósa esetén az úttest menetirány szerinti bal oldalán helyeznek el.	e-UT 04.02.11:2012	UME
Földmű	A földműszerkezetnek a földműalap felső síkja és az úttükör közötti része, amely töltés esetén töltéstartestből és földmű felsőrészből, bevágás esetén csak földmű felsőrészből áll.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Földmű	A földmű a vonatkozó minőségi követelményeknek megfelelő, az eredeti terep és a földmunkával kialakított terület által határolt építmény, beleértve az eltávolított humusz helyére kerülő vagy egyéb módon cserélt földtömeget is. (MSZ 15 032, ÚT 2-1.222). A földmű állékonyságának és teherbírásának feltétele a hatékony vízelvezetés.	e-UT 06.03.12:2009	UME
Földmű	A vonatkozó minőségi követelményeknek megfelelő, az eredeti terep és a földmunkával kialakított terület által határolt építmény, beleértve az eltávolított humusz helyére kerülő vagy egyéb módon cserélt földtömeget is. (MSZ 15 032, ÚT 2-1.222)	e-UT 06.03.13:2005	UME
Földmű építési teherbírása (E_{2k})	Az úttükör felületén közvetlenül a pályaszerkezet építésének megkezdése előtt megkövetelt, legalább 50 MPa értékű teherbírasi modulus.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Földmű felsőrész	A földmű felső – megkülönböztetett jellemzőkkel rendelkező, egy vagy több rétegből álló – része, mely jellemzően a teherbírás javítására és a fagyvédelem biztosítására szolgál.	KÉSZ, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 05.02.56:2019 e-UT 06.02.11:2022 e-UT 09.04.16:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Földmű méretezési teherbírása (E_{2m})	Az úttükör szintjére vonatkozó, a földmű tervezési élettartama alatt reálisan várható legkedvezőtlenebb teherbírása. Értékét az MSZ 2509-3 szerinti E_2 teherbírasi modulus fogalmának megfelelően kell figyelembe venni. Ez a méretezési eljárás $E_{2m} = 40$ MPa földmű-méretezési teherbírással számol.	e-UT 06.03.13:2005	UME

Földmúalap	A földműszerkezetnek a földmű alatt található, megfelelő teherbírást és állékonytságot biztosító része, mely földmúalapozási rétegből, illetve tömörített altalajból áll.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Földmúalapozás	A földmúalap létrehozására irányuló beavatkozások összessége.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Földmúalapozási réteg	Az a réteg vagy szerkezet, mely nem megfelelő teherbírású vagy állékonyosságú tömörített altalaj esetén kerül alkalmazásra.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Földműszerkezet	Az útszerkezet fő teherviselő része, az útpályaszerkezet alatt található útszerkezeti részek (földmű és földmúalap) együttes elnevezése.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Földműszerkezet	az útszerkezet fő teherviselő része, az útpályaszerkezet alatt található útszerkezeti részek (földmű, földmúalap és egyéb földműrészek) együttes elnevezése	e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	UME
Földtani közeg	Az a természetes környezet, amelyet az alagútépítés szűkebb és tágabb környezetében előforduló talajok, kőzetek, a felszíni és a felszín alatti vizek együttese alkot.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Földút	Az ingatlan-nyilvántartásba útként bejegyzett, eredeti termett talajú, vagy földmunkával, szabályos keresztmetszettel, vízelvezetéssel kialakított, pályaszerkezet nélküli út, amelynek járhatósága a talajtól függő anyaggal – zúzottkő, kavics, pernye, kohósalak, feldolgozott és minősített építési és bontási hulladék – javítható, és amely szilárd burkolatú úthoz csatlakozás vagy vasúti átgátló előtt legfeljebb ötven méter hosszban rendelkezik szilárd burkolattal.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály
Földút	Az ingatlan-nyilvántartásba útként bejegyzett, eredeti termett talajú, vagy földmunkával, szabályos keresztmetszettel, vízelvezetéssel kialakított, pályaszerkezet nélküli út, amelynek járhatósága a talajtól függő anyaggal – zúzottkő, kavics, pernye, kohósalak, feldolgozott és minősített építési és bontási hulladék – javítható, és szilárd burkolatú út vagy vasúti átgátló előtt legfeljebb ötven méter hosszban rendelkezik szilárd burkolattal.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Földút	Jármű közlekedésre szabadon tartott, eredeti termett talajú vagy ahhoz hasonló anyagú (pl. zúzottkő, kavics, murva, kohósalak stb.) út, amelyen legfeljebb talajszerkezetet javító beavatkozás történt, ideértve azon földutat is, amely a szilárd burkolatú úthoz való csatlakozás, illetve a vasúti átgátló előtt legfeljebb 50 méter hosszban szilárd burkolattal rendelkezik.	KRESZ	Jogszabály
Főte	A fejtési szelvény felső része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Főútvonal	Jelzőtáblával főútvonalként megjelölt út.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Fővállalkozó kivitelező	Az építéssel kivitelezési szerződést kötő, építőipari kivitelezési tevékenységet végző vállalkozó kivitelező.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Jogszabály

Friss hézag	A beépítés során az egymás mellé épített sávok mentén vagy pedig a szakaszosan megépített betonburkolatban kialakuló, a hengerlés hatására eltűnő hossz- vagy keresztirányú hézag.	e-UT 06.03.36:2019	UME	
Futófényes üzemmód	Az elkorlátozás kezdetén, illetve annak határvonalán elhelyezett jelzőfények felvillanásának a terelés irányát követő szabályozása.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Függőleges jelzés	Az úttest (út pálya) síkja fölött elhelyezett - rögzített vagy hordozható - közúti jelzés (közúti jelzőtábla, forgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék, forgalomterelő oszlop, védőberendezés, vezetőoszlop stb.).	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály	x
Függőleges jelzőfelülettel ellátott burkolati jelzőtest	Ideiglenes forgalmi rend kialakítása esetén a kijelölt forgalmi sáv elhagyásának megakadályozása érdekében a burkolati jelzőtestek függőleges jelzőfelülettel kiegészített változata.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály	
Függőleges jelzőfelülettel ellátott burkolati jelzőtest	Ideiglenes forgalmi rend kialakítása esetén a kijelölt forgalmi sáv elhagyásának fokozott megtiltása érdekében a burkolati jelzőtestek függőleges jelzőfelülettel ellátott változata.	e-UT 04.05.14:2020	UME	
Függővasút	Olyan, személyszállításra vagy teherszállításra alkalmas közlekedési eszköz, amelynél a talajszint felett elhelyezett tartószerkezetre rögzített pályán személyeket vagy árukat szállító önjáró járműegységek függeszkedve mozognak.	Vtv.	jogszabály	
Fülke	A forgalmi űrszelvényen kívül – rendszerint az alagút szerkezetében – létesített kisméretű térség, amely segélyhívó telefon, veszélyt, és/vagy vészt jelző berendezés, és/vagy tűzoltó berendezés elhelyezésére szolgál.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Fűmagos textília	Textiltekercs, amely a gyepesítéshez megfelelő fűmagkeveréket és tápanyagokat tartalmaz. A fűmagos textília a fű kinövéséig védi a talaj felületét az eróziótól, deflációtól és 3–4 hónap után humifikálódik, mintegy természetes szerves trágyázást adva annak.	e-UT 08.03.21:2024	UME	
Galéria	A félalagút olasz nyelvből honosodott elnevezése.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Garázs	A személygépkocsik különböző időtartamú elhelyezésére szolgáló térszín alatti és feletti építmény.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Gazdasági szereplő	Bármely természetes személy, jogi személy, egyéni cég vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, vagy ilyen személyek vagy szervezetek csoportja, aki, illetve amely a piacon építési beruházások kivitelezését, áruk szállítását vagy szolgáltatások nyújtását kínálja.	Közbesz. tv.	Jogszabály	
Genplán (vezérterv)	Építési terv mélységű – általában a részletes helyszínrajz méretarányával megegyező léptékű – tervdokumentáció, amely egyesítve és kivonatolva egy helyszínrajzon ábrázolja az összes meglévő és tervezett ideiglenes és végleges felszíni, föld feletti és föld alatti létesítményt, az egymáshoz viszonyított elhelyezkedésük ellenőrzése és bemutatása érdekében.	e-UT 03.01.11:2008	UME	

Geotechnika	Azon mérnöki tudományok és módszerek összessége, melyek az építmények és/vagy az építési tevékenységek, illetve a talajkörnyezet közötti kölcsönhatások elemzésével, ezek, illetve az ezekből eredő problémák értékelésével és megoldásával foglalkoznak. Kiterjed az ezekhez szükséges talajvizsgálatokra, a szükséges kölcsönhatásokat biztosító, illetve az új építményt és/vagy a természetes, valamint az épített környezetet e kölcsönhatásokkal veszélyeztető jelenségekkel szemben alkalmazandó megoldások és szerkezetek tervezésére, kivitelezésére, műszaki felügyeletére, megfigyelésére és fenntartására.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Geotechnikai adatgyűjtés	Az adott geotechnikai feladat érdekében · geológiai, geohidrológiai, építésföldtani leírásokból, térképekből, kiadványokból, · célzott földtani, vízföldtani, vízrajzi adatbázisokból, · korábban készült geotechnikai dokumentációkból, · helyszíni szemlék anyagaiból (interjúk, fényképek, videók, skiccek, rajzok, térképek) beszerezhető adatok felkutatása és megbízhatóságuk értékelése mellett azok rendszerezett bemutatása.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Geotechnikai kategória (GK)	A geotechnikai feladat nehézségét minősítő besorolás, melynek megállapításakor figyelembe kell venni a talajkörnyezetet, a természeti és épített környezetet, a feladat, a létesítendő szerkezet jellegét, az alkalmazandó geotechnikai megoldásokat és az esetleges károsodások következményeit.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Geotechnikai megfigyelés (monitoring)	Épülő vagy meglévő építmény, valamint annak talaj- és talajvíz-környezete építés közbeni és/vagy utáni viselkedésének vizsgálata megfigyelésekkel és mérésekkel.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Geotechnikai megfigyelő mérés	Erő-, szint-, alakváltozás- és elmozdulás-méréssel nyert adatok összessége, az épített szerkezet és földtani környezet viselkedéséről, a tervezés alapjául szolgált feltételezések ellenőrzésére. A földtani közeg és a felszín alatti víz, vagy határfelületei (pl. a térszín, talajvízszint), a meglévő, vagy épített szerkezet (pl. épület, biztosítás) alakváltozásainak, a szerkezetekben és határfelületeken fellépő erők és/vagy elmozdulások nagyságának rendszeres mérése az építés előtt, közben és után. Terjedelmét a geotechnikai monitoring rendszer rögzíti.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Geotechnikai műszaki felügyelet	Az építés szemrevételezéssel és mérésekkel történő vizsgálata annak megállapítására, hogy a tervezett geotechnikai szerkezet a tervezett anyagokból, méretekkel, módszerekkel és minőséggel épül-e meg.	e-UT 06.02.11:2022	UME	x
Geotechnikai szakfelügyelet	Alagútépítési szakember, geotechnikai prognózaival segíti a menet közbeni építési döntéseket és a regisztrációt ellátja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	

Geotechnikai szerkezet	Általában az építmények, illetve jelen esetben az utak és a talajkörnyezet kölcsönhatásait biztosító, illetve az ezen kölcsönhatások következtében felmerülő problémák kiküszöbölését biztosító szerkezetek, melyek közé soroljuk az alapokat, a támszerkezeteket, a földműszerkezeteket, a víztelenítő rendszereket és a speciális építési eljárásokkal, technológiákkal létrehozott javított talajzónákat.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Geotechnikai szolgáltatás	Az előbbieken értelmezett kölcsönhatás következtében felmerülő geotechnikai feladatok megoldásához, a vélelmezhető veszélyek elhárításához szükséges szakszerű geotechnikai tevékenységek (talajvizsgálatok, tervezés, kivitelezés, ellenőrzés stb.) eredményeképpen készített és a megrendelőnek átadott geotechnikai dokumentumok (talajvizsgálati jelentések, geotechnikai tervezési beszámolók/tervek stb.).	e-UT 06.02.11:2022	UME
Geotechnikai tervezési beszámoló/terv (GTB/GT)	Valamely projekt geotechnikai feladatainak megoldására alkalmazott szerkezetek és eljárások rajzi és szöveges bemutatása az adott tervfázisban szükséges részletességgel és az alkalmasságuk igazolásával.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Geotechnikai vizsgálatok	A talaj- és talajvízadottságok és viselkedésük megismerésére irányuló terepi és laboratóriumi vizsgálatok összessége, melynek célja a geotechnikai feladat talaj- és talajvízkörnyezetének modellezéséhez szükséges adatok előállítása. A terepi vizsgálatok céljuknak megfelelően hagyományosan két csoportba sorolhatók: · feltárások, ezekből a talajok mechanikai és/vagy hidraulikai jellemzőinek laboratóriumi vizsgálattal történő közvetlen meghatározására alkalmas mintákat lehet venni. Ide tartoznak a fúrások, tárók, próbagödrök, vágatok, aknák, · felderítések, ezek a talajjellemzők közvetett meghatározására alkalmas módszerek. Ilyenek a szondázások, geofizikai vizsgálatok és speciális esetekben a térinformatikai mérések is. A laboratóriumi vizsgálatok céljuknak megfelelően szintén két csoportba sorolhatók: · egy-egy talajjellemző meghatározását célzó direkt vizsgálatok, melyekhez a feltárások mintáit használjuk, · épített talajmodellek vizsgálatai, melyben adott méretarányú szerkezetek viselkedését vizsgáljuk különböző hatásokra.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Gépi (hosszirányú) útburkolati jel	A haladási irányral párhuzamos, meghatározott méretű, folytonos vagy szaggatott vonal illetve ezek kombinációja.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Gépjármű	Olyan jármű, amelyet beépített erőgép hajt. A mezőgazdasági vontató, a lassú jármű, a segédmotoros kerékpár és a villamos azonban nem minősül gépjárműnek.	KRESZ	Jogszábaály
Gépjármű-közlekedési szelvény	Az alagútban közlekedő gépjárművek közlekedésére rendelkezésre álló úrszelvények összessége.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Gépkocsi	Olyan gépjármű, melynek négy vagy több kereke van; a négy kerekű motorkerékpár azonban nem gépkocsi.	KRESZ	Jogszábaály

Giroszkóp	Mérőműszer, mely méri a saját tengelyének a haladási iránytól való eltérését a tengely vízszintes síkjában.	e-UT 09.02.28:2020		UME
GmB jelű – gumival modifikált – bitumen	Gumiőrlemény és bitumen koloidmalomban történő összedolgozásával előállított útépítési kötőanyag. A termék jele: GmB 45-80/55. A gumival modifikált bitumen megnevezése a penetrációtartomány szélső értékeinek megadásával és a lágyuláspont minimálisan megkövetelt értéke alapján történik.	e-UT 05.01.26:2018		UME
GNSS (Global Navigation Satellite Systems)	Valamennyi műholdas helymeghatározó rendszer, azaz 2018. évi állapot szerint az amerikai NAVSTAR GPS, az orosz Glonass, az európai Galileo, a kínai Beidou (vagy angolul Compass) rendszer és ezek kiegészítő rendszereinek közös elnevezése.	e-UT 09.04.15:2018		UME
GNSS (Global Navigation Satellite Systems)	Műholdas helymeghatározó rendszer.	e-UT 09.02.28:2020	Az előírásban alkalmazott rövidítés: GPS	UME
Góckutatás	Az üzemelő úthálózaton a baleseti góchelyek meghatározása a megelőző évek személysérülések baleseti adatai alapján, az M7. melléklet szerinti eljárással.	e-UT 02.01.44:2025		UME
Gömbsüveg	A forgalmi sávok elválasztására alkalmazott, az áthaladást fizikailag korlátozó, de nem megakadályozó eszköz.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024		UME
Gömbsüvegelem	A forgalombiztonság növelése céljából, elválasztásra használt elemes beton burkolóidom, amely megfelel a szegélyekre vonatkozó MSZ EN 1340 követelményeinek.	e-UT 06.03.43:2022		UME
Grafikus adatok	A papírszalagra rajzolt, a hosszirányú egyenetlenséget jellemző görbéről a 6 milliméter vagy nagyobb, előírt módon leolvasott elmozdulások darabszáma és összege.	e-UT 09.02.22:2023		UME
Granulált kohósalak	Nyersvasgyártás mellékterméke, mely a kohóban az érc meddőanyagából és a beadagolt salakképpző anyagból az izzó salak gyors hűtése útján keletkezik, és amelyet szükség szerint kellő finomságúra őrölnek. Jellemzője az üveges amorf szekezet (MSZ 07-3703)	e-UT 06.03.22:1989		UME
Gumi keménységi foka	Az összenyomott, előformázott hézagkitöltő profil reakcióereje, amely a geometriától és az előformázott hézagkitöltő profil anyagának keménységi fokától függ, mértékegysége az ISO 48 szerinti nemzetközi keménységi fok (IRHD).	e-UT 05.02.42:2008		UME
Gumi keménységi foka	Az összenyomott, előformázott hézagkitöltő profil reakcióereje, amely a geometriától és az előformázott hézagkitöltő profil anyagának keménységi fokától függ; mértékegysége az ISO 48 szerinti nemzetközi keménységi fok (IRHD).	e-UT 08.02.33:2008		UME
Gumiőrlemény	Használt gumibroncsokból környezeti hőmérsékleten előállított gumiszemcsék, amelyek szemcsemérete legfeljebb 1,25 mm.	e-UT 05.01.26:2018	Európában jelenleg nincs jóváhagyott előírás a gumik szemcseméret szerinti osztályozására és elnevezésére.	UME
Gyalog- és kerékpárút	Jelzőtáblával gyalog- és kerékpárútként megjelölt út, amelyen a gyalogos és a kerékpáros forgalom részére fenntartott útfelületet burkolati jellel és eltérő színű burkolattal is kijelölhető.	KRESZ		Jogszabály

Gyalogos átvezetés	A gyalogos forgalom közötttal való keresztezését szolgáló olyan – elsősorban forgalomtechnikai eszközökkel kialakított – lehetőség, ahol a gyalogosnak nincs elsőbbsége a közút keresztezésekor a járművekkel szemben.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Gyalogos- és kerékpáros korlát	A gyalogosok, valamint a kerékpárosok közös útfelületen vezetése esetén alkalmazott, az azon közlekedők leesésének megakadályozását, illetve a számukra fokozottan balesetveszélyes területeket elkerülő útvonalon tartását szolgáló közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME	
Gyalogos- és kerékpáros-övezet	Olyan terület, melynek útjai a gyalogosok és kerékpárosok közlekedésére szolgálnak, egyéb jármű közlekedése az övezetben tilos.	e-UT 06.03.11:2010	UME	
Gyalogos felállóhely	A kijelölt gyalogos-átkelőhely és a hozzávezető járda, vagy gyalogút csatlakozásánál levő, a gyalogosok biztonságos megállását, várakozását szolgáló olyan szilárd burkolatú felület, amelynek szélessége megegyezik a kijelölt gyalogos-átkelőhely szélességével.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Gyalogos folyosó	A parkolótereken és garázsokban lévő közlekedő folyosón belül a gyalogosok számára burkolati jellel kijelölt sáv.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Gyalogos-aluljáró	Közlekedési műtárgy, amely a gyalogosforgalomnak a keresztező közút/vasút vagy egyéb akadály alatt, szintben elkülönített átvezetését lehetővé teszi.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogosátvezetés	A gyalogos forgalom közötttal való keresztezését szolgáló olyan – elsősorban építési kialakítással biztosított – lehetőség, ahol kijelölt gyalogos-átkelőhely nem biztosítja a gyalogos elsőbbségét a közúti járművekkel szemben.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogosdetektor	Gyalogosok jelenlétének kimutatására szolgáló eszköz vagy műszer.	e-UT 04.01.12:2007	UME	
Gyalogos-felállóhely	A kijelölt gyalogos-átkelőhely és a hozzávezető járda, vagy gyalogút csatlakozásánál levő, a gyalogosok biztonságos megállását, várakozását szolgáló szilárd burkolatú felület.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogos-felüljáró	Közlekedési műtárgy, amely a gyalogosforgalomnak az akadály felett, szintben elkülönített átvezetését lehetővé teszi.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogosforgalom céljára létesített közlekedési felület	Aluljáró, járda, peron.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet	
Gyalogosjelző	Fényjelző készülék a gyalogos forgalom irányításának kizárólagos céljára a jelzőlámpával szabályozott helyeken.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály	
Gyalogskorlát	A gyalogosok leesésének megakadályozását, illetve a számukra fokozottan balesetveszélyes területeket elkerülő útvonalon tartását szolgáló közúti visszatartó rendszer.	e-UT 03.07.25:2022, e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME	
Gyalogsközlekedési hálózat	A gyalogsközlekedési létesítmények, a közös gyalogos- és kerékpáros felületek, a lakó-pihenő övezetek és a közforgalom számára gyalogsközlekedésre igénybe vehető egyéb létesítmények hálózata.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogsközlekedési létesítmények	A kizárólag vagy elsődlegesen a gyalogosok közlekedésére szolgáló létesítmények, ide nem értve a közös gyalog- és kerékpárutakat.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Gyalogosövezet	Olyan terület, amelynek útjai a gyalogosok közlekedésére szolgálnak.	e-UT 03.07.25:2022	UME	

Gyalogosutca	Kizárólag a gyalogosforgalom számára kijelölt belterületi közút, amelyre – meghatározott feltételekkel – a szállító járművek behajtása megengedett.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Gyalogoszóna	Gyalogosforgalom számára gyalogos utcák hálózataából kialakított övezet.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Gyalogút	Jelzőtáblával gyalogútként megjelölt, vagy olyan helyi közút, amely kizárólag a gyalogosok közlekedésére szolgál, és az úttesttől tartós fizikai akadály (árok, korlát, kerítés, sövény stb.) vagy két méternél nagyobb távolság választja el.	Kkt.	Jogszabály	
Gyalogút	Kizárólag gyalogosok közlekedésére szolgáló, jelzőtáblával megjelölt közút, amelynek vonalvezetése független a járműforgalom céljából létesített közzúttól.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Gyalogút	A „Gyalogút” jelzőtáblával (KRESZ 26/b ábra) megjelölt, a gyalogosok közlekedésére szolgáló önálló út.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Gyalogút	Jelzőtáblával gyalogútként megjelölt út, illetőleg olyan út, amely kizárólag a gyalogosok közlekedésére szolgál és az úttesttől tartós fizikai akadály (árok, korlát, kerítés, sövény, stb.) vagy két méternél nagyobb távolság választja el.	KRESZ, e-UT 03.07.25:2022	Jogszabály	x
Gyalogút	A gyalogosok közlekedésére szolgáló önálló út.	e-UT 06.03.11:2010	UME	
Gyártási jellemzők	A környaghalmazok azon tulajdonságai, amelyek a gyártási jellemzőkből adódnak; ezeket a jellemzőket elsődlegesen a gyártástechnológia és eszközei határozzák meg. E tulajdonságok közé tartoznak az alábbiak: szemmegoszlás, lemezesség, szögletesség, finomszemek minősége, durva környaghalmazok finomszemtartalma stb.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Gyártási tartomány	Az adott paraméter alapteljesítményének jellemzésére szolgál. Azt a tartományt jelöli ki, amelyen belül legvalószínűbb az egyedi eredmények ingadozása.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Gyártásközi jellemző	A minőségügyi ellenőrzések során, az építési termék gyártása, illetve beépítése közben a vállalkozó kivitelező által vizsgált, tájékoztató határértékekkel rendelkező és a műszaki döntéshozatalt segítő olyan tulajdonság, melyből következtetni lehet valamely építési minősítési jellemző várható értékére.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	Jogszabály-tervezet, UME	
Gyártásközi jellemző	A minőségügyi ellenőrzések során, az építési termék gyártása, illetve beépítése közben a vállalkozó által vizsgált, a műszaki döntéshozatalt segítő olyan tulajdonság, amelyből következtetni lehet valamely építési minősítési jellemző várható értékére.	e-UT 06.03.37:2021, e-UT 07.02.11:2022	UME	
Gyártásközi vizsgálatok	Azok a vizsgálatok melyekkel ellenőrizni lehet, hogy gyártás közben a keverék megfelel a tervezett keverék-összetételnek, de szükség esetén a réteg előírt minőségének biztosítása érdekében a vonatkozó tájékoztató határértékek módosíthatók.	e-UT 06.03.26:2020	Ezért építési minősítési vagy jóállási minősítési jellemzőként nem alkalmazhatók.	UME
Gyártástechnológiai előírás	Olyan, a megrendelő által jóváhagyott technológiai utasítás, amely adott keverőgépen keveréktípusonként és munkánként a gyártáshoz szükséges adatokat foglalja össze. Az alkalmassági vizsgálatok, valamint az első három műszak, legfeljebb három nap alatti vizsgálatok eredményei alapján készül.	e-UT 06.03.22:1989	UME	

Gyártó	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 19. pontja szerinti személy vagy szervezet.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Gyártó	Az a természetes vagy jogi személy, aki az építési terméket gyártja, vagy aki saját nevében vagy védjegye alatt egy ilyen terméket terveztet vagy gyártat és forgalomba hoz.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Gyártó által közölt érték (MDV) (manufacturer's declared value)	A gyártó által közölt érték a hozzá tartozó közölt tűréshatárral együtt.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Gyártó által közölt érték (MDV) (manufacturer's declared value)	A gyártó által közölt érték a hozzá tartozó közölt tűréshatárral együtt.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Gyártói határérték (MLV) (manufacturer's limiting value)	A gyártó által megadott legkisebb, vagy legnagyobb érték, amelynek jelen előírásban foglaltak szerinti vizsgálatnál teljesülnie kell.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Gyártói határérték (MLV) (manufacturer's limiting value)	A gyártó által megadott legkisebb vagy legnagyobb érték, amelynek jelen előírásban foglaltak szerinti vizsgálatnál teljesülnie kell.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Gyógyvíz	Olyan ásványvíz, amelynek bizonyítottan gyógyhatása van és gyógyászati felhasználásának engedélyezése külön jogszabályok szerint történik.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Gyorsforgalmi hálózat	Autópályák és autóutak hálózata.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Gyorsforgalmi út	Az autópálya, az autóút, és ezek csomóponti elemei.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Gyorsító lejtő (lefutó lejtő)	A gurítódombi vágánynak a gurítódomb legmagasabb pontjától az elosztókörzet végéig terjedő szakasza, amelyen a rendezendő kocsik vagy kocsicsoportok felgyorsulnak, és legördülnek a gurítódombbról.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Gyorsítósáv	Olyan többlet forgalmi sáv, amelyet a (külső) forgalmi sávtól útburkolati jel választ el, és amely a mellette levő forgalmi sávba a sebességkülönbség mérséklésével történő becsatlakozás elősegítésére szolgál.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Gyorsítósáv	Az úttesten egy másik úttal való kereszteződés (becsatlakozás) után a többi forgalmi sávtól útburkolati jellel elválasztott rész, amely a mellette levő forgalmi sávba, a kialakult sebességgel történő sávváltás elősegítésére szolgál.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Gyorsítósáv	Olyan többlet forgalmi sáv, amelyet a forgalmi sávtól (külső forgalmi sávtól) útburkolati jel választ el, és amely a mellette levő forgalmi sávba történő becsatlakozás elősegítésére szolgál.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Gyorsulásmérő	Mérőműszer, mely méri a saját tengelyének (mérési irány) elmozdulása közben fellépő gyorsulását.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Gyűjtő-elosztó pálya	A különbszintű csomópont elemét képező, a főpályától elválasztósávval elválasztott, egyirányú út, amely irányonként a főpályához egy kiválással és egy becsatlakozással csatlakozik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet

Gyűjtő-elosztó pálya	A külső szintű csomópont eleme, legalább két forgalmi sávval rendelkező egyirányú út, amely igénytől függően, az átmenő folyópálya egyik, vagy mindkét oldalán vezet, irányonként a folyópályahoz egy ki- és egy becsatlakozással. Célja a forgalom összegyűjtése, illetve szétosztása a csomópont területén belül, vagy a közel fekvő csomópontok között.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Gyűjtőminta	Újrahasznosított adalékanyag esetén a mintavétel eredménye. A mintavevő berendezés egyes műveleteivel vett egyesminták összessége. A gyűjtőmintával az alaphalmaz, azaz az egy meghatározott időtartam alatt, egységesnek tekinthető körülmények között előállított újrahasznosított adalékanyag mennyisége vagy részmennyisége, ill. termék minősítési tétel jellemezhető.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Gyűjtőminta	A gyűjtőminta az egyesminták egyesített mennyisége, a mintavétel eredménye. A gyűjtőminta állhat egy vagy több egyesmintából.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Gyűjtőminta	A gyűjtőminta a mintavétel eredménye. A mintavevő berendezés egyes műveleteivel vett egyes minták összessége. A gyűjtőmintával az alaphalmaz, azaz az egy meghatározott időtartam alatt, egységesnek tekinthető körülmények között előállított termelési, szállítási vagy tárolt kőanyag-halmaz-mennyiség vagy -részmennyiség jellemezhető.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Gyűjtőtábla	A közúti jelzésekkel is jelezhető és/vagy azokkal nem jelezhető különböző, területileg eltérő helyeken található, az úti célokra vonatkozó, de az alapinformációnál több információt tartalmazó tábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Gyűrűzárás	Zárt körvonalú biztosítás talajjal/közettel érintkező rétege teljes kerületének zárási időpontja, illetve a zárást biztosító biztosítási elem beépítése.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Habosított bitumen	170–180 °C hőmérsékletű útépítési bitumenből víz és levegő hozzáadásával – erre alkalmas automatizált berendezésben – előállított kötőanyag.	e-UT 06.03.26:2020	UME
Hagyományos korlát	Az útpályán közlekedő járművek útpályáról való letérésének megakadályozását, pályán tartását szolgáló közúti visszatartó rendszer, melynek megfelelősége sem ütközési kísérlettel, sem erőtanai számítással, sem szimulációval nincs igazolva.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Hagyományos vagy természetes építési termék	Ismert és gyakorolt hagyományos eljárással előállított, az előállítás körzetében helyi felhasználásra szánt, fa, terméskő, föld, agyag, vályog, nád, szalma és más természetes vagy növényi anyagok és az ezekből jellemzően nem sorozatban gyártott építési termékek.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Hagyományos/konvencionális alagútépítés	Olyan módszer, melyben a falazat mint végleges tartószerkezet a fejtéstől elkülönülten épül. A fejtés és a falazat építése közötti időben a munkatér biztonságát és a kifejtett szelvény állékonyságát az elsődleges biztosítás és a biztosítás mint ideiglenes tartószerkezet adja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Hajlékony pályaszerkezet	A hajlékony pályaszerkezet alaprétege zúzottkő, mechanikai stabilizáció, más, kötőanyag nélküli szemcsés anyag, aszfaltmakadám, vagy szétrepesztett cementstabilizáció, esetleg összetört betonburkolat. A meglévő aszfaltburkolat vastagsága itt legalább 8 cm, vagy ennél vastagabb hengerelt-, vagy öntöttaszfalt, esetleg régi kő, műkő.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Hajlékony útpályaszerkezet	Olyan útpályaszerkezet, amely nem merev burkolattal készül és melynek a burkolatalapja sem merev.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Hajtány	Olyan, három- vagy többkerekű különleges könnyűszerkezetű kötőtpályás jármű, amelyet pályafelügyeleti, vagy turisztikai célra használnak és gépi vagy emberi erővel hajtanak meg.	Vtv.	jogszabály
Hálózati szint	Az érintett útszakaszok adatainak egy gráf(hálózat) elemeihez rendelése, illetve ilyen módon való kezelése.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Hálózati szintű közlekedésbiztonsági felmérés (HSKF)	A közút vizuális ellenőrzését, a forgalom nagyságának és a személyesérüléses balesetek adatainak elemzését, valamint a baleseti kockázat vizsgálatát tartalmazó felmérés.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Hangelhajlás	Az akadály mellett terjedő hang behatolása az akadály geometriai árnyéktérébe. Ez a jelenség az oka annak, hogy a zajárnyékoló falak hatása kisebb, mint amekkora a geometriai hangterjedés szerint várható lenne. Jelölése: $DL_{\Delta Disitu}$ diffrakciós index	e-UT 03.07.48:2024	UME
Hangelnyelés	Adott felülethez érkező hanghullámok ütközésekor elnyelődő hangenergia. A felületi hangelnyelés jellemzője a hangelnyelési fok vagy hangelnyelési tényező.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Harántfolyosó	Alagútjáratok közötti kisszelvényű összeköttetés, amely a veszélyessé vált alagútjárat gyalogszerrel való elhagyására szolgál, világítással, segélyhívó telefonnal és tűzvédő ajtóval van felszerelve.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Harántjárat	Alagútjáratok közötti közúti (vagy csökkentett) úrszelvényű összeköttetés, amely a fenntartási, üzemeltetési és a segélyszolgálatok gépjárműveinek átbocsátására szolgál.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Harmadik sín	Földalatti vasutaknál – metrónál – használt, szabvány szerint elhelyezett és rögzített sín, amely a vasúti jármű vontatási áramellátását biztosítja (áramszedő sín).	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Harmonizált szabvány	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 11. pontja szerinti szabvány.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Használati tapasztalat	A szerkezet élete során összegyűlt információk összessége.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Használható vágányhossz	A vágány azon szakasza, amely járművekkel elfoglalható anélkül, hogy a szomszédos vágányokra a be- és kijárási akadályozva lenne.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Használható vágányhossz	Állomási vágány azon szakasza, amely járművekkel elfoglalható anélkül, hogy a szomszédos vágányokra a be- és kijárási akadályozva lenne.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Használhatósági határállapot (EuroCode)	A tervezett szerkezet, a talaj vagy a környező építmények olyan mértékű elmozdulása, deformációja, mely annak rendeltetészerű használatát megnehezíti vagy korlátozza.	e-UT 06.02.11:2022	UME

Hasznos szélesség	A járművek közlekedésre vagy elhelyezésre, illetve a gyalogosok közlekedésre vagy tartózkodásra szolgáló felületek akadálytalanul igénybe vehető részének keresztmetszeti szélessége.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Hasznos szélesség	A legnagyobb oldalirányú távolság a korlát forgalom felőli, alakváltozás nélküli bármely része és a korlát bármely részének legnagyobb dinamikus helyzete között a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat részletes meghatározásai szerint.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	Jelölése: W_N	UME
Hasznos szélesség	A gyalogosok közlekedésére vagy tartózkodására szolgáló felületek akadálytalanul igénybe vehető részének keresztmetszeti szélessége.	e-UT 03.07.25:2022		UME
Hasznos tér	Az alagút forgalmi sávjai és járdái felett rendelkezésre álló szabad keresztmetszet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Határhíd	Az államhatáron átnyúló híd.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet		Jogszabály
Hatás (EuroCode)	A talajra vagy a tartószerkezetre ható erők (terhek), illetve kényszer-alakváltozások vagy kényszergyorsulások, melyeket például önsúly, hasznos terhelés, hőmérséklet-változás, nedvességtartalom-változás, egyenlőtlen támaszmozgás vagy földrengés okoz.	e-UT 06.02.11:2022		UME
Hatás (környezeti)	A környezetben a környezet igénybevétele következtében beálló változás.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Hatás (környezeti) csökkentése	A környezetben beálló nem kívánatos változás elfogadható mértékűre való csökkentése.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Hatásmélység	Reflexiós mérések során a műszer érzékenységeinek, szerkezeti adottságának megfelelő előre meghatározott talajréteg, illetve kötőanyag nélküli, vagy hidraulikus kötőanyagú alapréteg vastagsága.	e-UT 09.02.11:2019		UME
Hatásos mérőfelület	A teherfelvevő felületének az a része, amelyen a mérőeszköz hibahatáron belül mér.	e-UT 08.01.51:2018		UME
Hatástanulmány (előzetes, környezeti)	A hatástanulmány keretében fel kell tárni az útvonal tanulmánytervében szereplő nyomvonalváltozatok építés közbeni, valamint forgalmi, üzemeltetési hatásait a környezetre (talajra, élővízre, talajvízre, növényzetre gyakorolt hatások, élővilágra és az emberi környezetre gyakorolt hatások). Ki kell térni a létesítendő közútnak a régió fejlődésére (gazdasági, infrastruktúra, településfejlesztés stb.) gyakorolt hatásaira.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Hatástanulmány (részletes, környezeti)	Az előzetes hatástanulmányra az érintett hatóságok, szervezetek stb. által megfogalmazott előírások, észrevételek alapján véglegesített hatástanulmány.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Hatástérfogat	Elsősorban az abszorpció mérések vonatkozásában a műszer érzékenységeinek, szerkezeti adottságának megfelelő előre meghatározott talaj- illetve alapréteg-térfogat. A mérőműszer és a vizsgált anyag sajátosságaitól függő azon talajtest térfogata, amelyen belüli anyagra érvényes a radiometriás mérés eredménye.	e-UT 09.02.11:2019		UME
Hatásterület (környezeti)	Az a terület, ahol a jogszabályban meghatározott mértékű, környezetre gyakorolt hatás érvényesül.	e-UT 03.01.11:2008		UME

Hatásviselő (környezeti)	A környezeti változással érintett környezeti elemek és rendszerek.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Hatékony ágyazatvastagság	A vasúti aljak alsó felülete alatt és az ágyazatot alátámasztó felület legmagasabb szintje közötti távolság.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Háttér (a jelzés háttére)	A jelzés előlapját közvetlenül körülvevő környezeti látvány része.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME	
Háttérpajzs	A fényjelző köré helyezett átlátszatlan lemez a kontraszt növelésére és a láthatóság javítására.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	Megjegyzés: A háttérpajzs a fényjelző készülék házának része, vagy különálló védőlemez is lehet.	UME
Háttérsugárzás	A természetes körülmények között, sugárforrás jelenléte nélkül, a radioizotópos mérőműszer detektorával mérhető radioaktív sugárzás.	e-UT 09.02.11:2019	UME	
Hátúrinjektálás	Az alagút falazata és a talaj/kőzet közötti hézag vagy tér nyomás alatti kitöltése alkalmas injektáló anyaggal.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Havária	Olyan, az emberi egészséget vagy környezetet veszélyeztető váratlan káresemény, amely elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség vagy egyéb rendkívüli esemény következtében a közútkezelő azonnali intézkedését igényli.	e-UT 08.01.31:2019/M1:2025	UME	
Havária	Az emberi egészséget vagy környezetet veszélyeztető váratlan, hatásában jelentős, nem szándékosan okozott rendkívüli esemény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Házi ivóvízhálózat	A felhasználási hely ivóvízfogyasztását biztosító – az ingatlan alkotórészét képező – vezeték, amely a vízkivételi helyig szállítja a vizet, valamint annak kiegészítő elemei (így különösen vízmérő berendezés elhelyezésére szolgáló akna).	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály	
Házi szennyvízhálózat	A felhasználási helyen keletkező szennyvíz összegyűjtését szolgáló – az ingatlan alkotórészét képező – vezeték, valamint annak kiegészítő elemei (így különösen szennyvízmennyiség-mérő, szennyvízminőség-ellenőrző akna, szennyvíz-előkezelő mű).	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály	
HD	Az országos közutak meghatározott időtartamban történő használatáért fizetendő útdíjfizetési rendszer; e-matrica.	e-UT 08.01.22:2020	UME	
Hegesztés	Olyan művelet, amely hővel vagy nyomással, vagy ezek együttesével egyesíti a féme(ke)t oly módon, hogy az összekapcsolt fém(ek) jellegében folytonosság álljon fenn.	e-UT 07.02.12:2021	UME	
Hegesztési utasítás (welding procedure specification, WPS)	Szabványos eljárással minősített dokumentum, amely tartalmazza a hegesztéstechnológia azon paramétereit, amelyek a gyártás során a hegesztés megismételhetőségéhez szükségesek.	e-UT 07.02.12:2021	UME	
Hegesztéstechnológia	A hegesztés során végrehajtandó meghatározott tevékenységi folyamat, beleértve az alkalmazandó hegesztési eljárások, az anyagok, a hegesztőanyagok, az élelőkészítés, szükség esetén az előmelegítés, a hegesztés és az utólagos hőkezelés módjának és ellenőrzésének előírását, valamint a szükséges berendezést.	e-UT 07.02.12:2021	UME	
Hegesztéstechnológia minősítésének jegyzőkönyve (welding procedure qualification record, WPQR)	A hegesztési utasítás minősítéséhez szükséges összes adatot tartalmazó, a felülvizsgáló által hitelesített dokumentum.	e-UT 07.02.12:2021	UME	

Hegesztőanyag	A hegesztési varrat készítéséhez használható anyagok együttese, ideértve a hozaganyagokat és a segédanyagokat is.	e-UT 07.02.12:2021	UME
Helyazonosítási mód	Helyszíni eljárások sorozata valamely pontra való hivatkozás helyszíni azonosítására.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Helyazonosítási mód	Helyszíni eljárások sorozata valamely pontra való hivatkozás helyszíni azonosítására.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Helyazonosítási rendszer	A közútkezelő szervek által végzendő összes eljárás, – a helyazonosítási mód + szoftver – a helyazonosítás minden fajta használhatósága szempontjának biztosítása céljából.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Helyazonosítási rendszer	A közútkezelő szervek által végzendő összes eljárás, a helyazonosítás mindenfajta használhatósága szempontjának biztosítása céljából.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Helyből kezelt teljes sorompó	olyan teljes sorompó, amelynek kezelése közben a kezelőszemélyzet az utat - a vasúti átjáró mindkét oldalán - legalább Lk távolságban át tudja tekinteni.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Helyettesítő járműsúly	Egy olyan helyettesítő jármű súlya, ami – azonos összes isméltésszám esetén – az összegzett sarumozgások vizsgálatkor azonos hatást fejt ki, mint a hozzá tartozó forgalomtípus szerinti összetételű forgalom. A forgalom típusát a távolsági, helyközi és helyi forgalom százalékos megoszlásával adjuk meg. A különböző súlyú, tengelyterhelésű járművek százalékos forgalmi részesedését az MSZ EN 1991-2 távolsági, helyközi és helyi jellegű forgalom esetére definiálja.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Helyi anyag	Szemcsés ásványi anyag vagy ipari melléktermék, amely az MSZ 18 293, illetve az MSZ 18 291 sz. szabványban előírt megfelelő követelményeket kielégíti, ugyanakkor beszerzési, szállítási és esetleges manipulációs (rostálás, zúzás, egyéb szemcsés anyag hozzáadás stb.) költségeinek az összege keverőtelepi depónián a legalacsonyabb	e-UT 06.03.22:1989	UME
Helyi építési szabályzat	Az építés rendjét a helyi sajátosságoknak megfelelően megállapító és biztosító települési (fővárosban a kerületi) önkormányzati rendelet, a Duna-parti építési szabályzat és a Városligeti építési szabályzat.	Étv.	Jogszabály
Helyi építési szabályzat	Az építés rendjét a helyi sajátosságoknak megfelelően megállapító és biztosító települési önkormányzati rendelet (Étv. 2. § 10. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Helyi közforgalmú elővárosi vasút	Az országos közforgalmú vasúti hálózathoz nem kapcsolt – legfeljebb érintkező – olyan kötőtpályás, általában adhéziós sín–kerék-rendszerű járművontatással üzemelő nyomvonalas létesítmény, amely az adott város és annak környékén lévő települések között lát el közösségi közlekedési feladatokat. Az elővárosi vasút nem kapcsolódik szorosan a közúthálózathoz. Általában a felszínen helyezkedik el, de igény és lehetőség esetén magasvezetésű és kéreg alatti szakaszai is lehetnek. Jellemző megjelenési formája a helyiérdekű vasút (HEV).	e-UT 03.07.24:2009	UME

Helyi közforgalmú közúti vasút	Az országos közforgalmú vasúti hálózathoz nem kapcsolt – legfeljebb érintkező – olyan kötőtpályás, általában adhéziós sín–kerék-rendszerű járművontatással üzemelő nyomvonalas létesítmény, amely településen belüli közösségi közlekedési feladatokat lát el. A közúti vasút pályája általában a közutakon illetve azok mentén a felszínen helyezkedik el, de igény és lehetőség esetén magasvezetésű és kéreg alatti szakaszai is lehetnek. Jellemző megjelenési formája a közúti vasút (villamos).	e-UT 03.07.24:2009	UME
Helyi közút	A települési önkormányzat tulajdonában levő közút.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, 5/2004. (I. 28.) GKM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Helyi közút	Olyan közút, amelyet egységes közútkezelési elvek alapján az önkormányzat működtet.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Helyi vasúti pályahálózat	A helyi vasúti szolgáltatás végzéséhez szükséges vasúti pályahálózat.	Vtv.	jogszabály
Hely-jelölő tábla	Jelentősebb földrajzi helyet (folyó, hegy stb.), – annak nevével és jellegének feltüntetésével – megjelölő idegenforgalmi jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Helyreállítás	A rövidebb időközönként, ismétlődően visszatérő, nagyobb felületre kiterjedő, rendszeresen, tervezhető azon tevékenységek összessége, amelyek a leromlott szolgáltatási színvonal helyreállítását és nem annak növelését célozzák. A helyreállítási munkák terjedelme meghaladja a karbantartási munkákét és meghatározott hosszban legalább egy forgalmi sávot érint.	e-UT 08.02.31:2007	UME
Helyszíni léghanggtátlás	A helyszínen mért léghanggtátlás megítélésére szolgáló jellemző a hanggtátlási index. Jelölése: DLSI	e-UT 03.07.48:2024	UME
Helyszíni melegremix	Meglevő aszfalt pályaszerkezetek helyszíni újrahasznosítási technológiája, melynek során a célgéppel felmelegített aszfaltréteget felmarják, szükség szerinti kiegészítő aszfaltkeveréket, bitument, zúzottkővet adnak hozzá, átkeverik, majd ismét beépítik. Az eljárás kiegészítéseként az újrahasznosított rétegre új kopóréteg is beépítésre kerülhet.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Helyszíni mérés	A mérőhelyen végzett mérés.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Helyszíni mérési adat	A helyszíni mérési adatok olyan speciális adatállományok, melyek a létesítmények tényleges helyén mérőberendezések, mérőműszerek segítségével kerülnek felvételre és rögzítésre.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Helyszíni relatív tömörségi fok	Adott mérési helyen, adott anyagon, adott víztartalom mellett, SP-LFWD műszerrel végrehajtott vizsgálati módszerrel, azaz előírt tömörítési munkával elérhető legnagyobb térfogati tömörség viszonya a mérést megelőző térfogati tömörségi állapothoz képest, amely az ütések miatt elszorított tömörödési-alakváltozások görbéből határozható meg.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: T_{IE} , Mértékegysége: % UME

Helyszínrajz	A tervezett útnak vagy közúti létesítménynek, valamint szűkebb környezetének vízszintes vetülete, a szükséges helyeken (töréspont, mélypont, esésváltás stb.) a magassági adatok felírásával. Az adott tervfázis által megkövetelt léptékével arányos részletességét, illetve ebből következően tartalmát tekintve lehet általános vagy részletes. Bemutatja az úttervben tervezett megoldásokon kívül a más szakági tervekben kidolgozott, a tervezési folyamat során egyeztetett megoldásokat (célszerű kivonatban), a területfelhasználást és minden, a terv, illetve a jelen előírás hatálya alá tartozó egyéb szakterv megfelelő elbírálhatóságát biztosító rajzi vagy szöveges információt.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Helyszínrajzi részlet	Az adott léptékű helyszínrajz kinagyított részlete, amelynek elkészítését a terv megfelelő felhasználhatósága, vagy más szempont érvényre juttatása indokolja. Elhelyezhető a helyszínrajzon belül vagy külön rajzon, illetve dokumentumban is.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Helyzetjelző vonal	Az a széles - folytonos vagy szaggatott - haránt irányú vonal, amely előtt a járművek vezetőinek a keresztező, illetve - balra bekanyarodásnál - a szembejövő forgalom részére történő elsőbbségadás céljából, a forgalomirányító fényjelző készülék vagy fénysorompó tilos jelzése miatt, a jelzőtáblával jelzett megállási kötelezettség teljesítése céljából járműveikkel meg kell állniuk.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszábaály
Hengereltaszfalt	Három fázisból - kőanyag, kötőanyag, levegő - álló, hengerléssel tömörített aszfaltkeverék.	KÉSZ	Jogszábaály-tervezet
Hengereltaszfalt	Három fázisból (kőanyag, kötőanyag, levegő) álló, hengerléssel tömörített aszfaltkeverék. Gyűjtőfogalom; meleg vagy mérsékeltlen meleg eljárással gyártott, elterítésüket követően hengerléssel is tömörített, tervezett hézagtartalmú aszfaltkeverékek.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Hengereltbeton burkolat	Keverőtelepen előállított, földnedves betonkeverékből a burkolatépítés gépeivel, jellemzően finiszerrel beépített és nehéz hengerekkel tömörített burkolattípus.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Hézag	A mozgások biztosítása céljából a burkolatban, a különböző szerkezeti elemek és a burkolat között tudatosan kialakított függőleges folytonossági hiány, beleértve a betonkő-, kő- és műkő burkolatok egyes elemei közti térközt is.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Hézag	A mozgások biztosítása céljából, illetve építéstechnológiai okokból a burkolatban tudatosan kialakított függőleges folytonossági hiány.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézag	A képzett hézag és a csatlakozási hézag együttes elnevezése.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hézag nélküli vágány	Folyamatosan összehegesztett sínekkel kialakított vágány, amelyben a sínek csak a vágány két végén az ún. lélegzőszakaszon dilatálnak.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszábaály
Hézagbetét	Az építés során a hézagrésbe helyezett elem, mely egészben vagy részben a helyén marad vagy eltávolításra kerül.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Hézagkitöltő anyag alakváltoztató képessége	A hézagszélességre vonatkoztatott, százalékosan kifejezett mozgásnagyság, amely azt mutatja, hogy a hézagkitöltő anyag milyen mozgástartományt képes roncsolódás, leválás nélkül elviselni.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hézagkitöltő anyag alakváltoztató képessége	A hézagszélességre vonatkoztatott, százalékosan kifejezett mozgásnagyság, mely azt mutatja, hogy a hézagkitöltő anyag milyen mozgástartományt képes roncsolódás, leválás nélkül elviselni.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézagkitöltő és hézaglezáró anyagok	Azon anyagok gyűjtőfogalma, amelyeket egységes (homogén) állapotban juttatnak/helyeznek a hézagrészekbe/repedésekbe azért, hogy a megfelelő felületekhez tapadva a hézagot/repedést lezárják, azáltal a víz és egyéb káros anyagok/szennyeződések bejutását megakadályozzák. Anyagi összetételüket illetően bitumenes, modifikált bitumenes, feldolgozhatóságuk szerint hidegen vagy melegen beépíthető, üzemi állapotukban többé-kevésbé rugalmas anyagok.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hézagkitöltő/lezáró anyagok	Azon anyagok gyűjtőfogalma, amelyeket egységes (homogén) állapotban juttatnak/helyeznek a hézagrészekbe/repedésekbe azért, hogy a megfelelő felületekhez tapadva a hézagot/repedést lezárják, azáltal a víz és egyéb káros anyagok/szennyeződések bejutását megakadályozzák és amelyek a hézagkitöltéseket, illetve egymásra hatással a hézag/repedés-töltőanyag rendszert alkotják. Anyagi összetételüket illetően bitumenes, modifikált bitumenes, vagy műgyanta alapú, feldolgozhatóságuk szerint melegen, illetve hidegen beépíthető, üzemi állapotukban többé-kevésbé rugalmas anyagok, melyek adott változatai üzemanyagállók, illetve meghatározott vegyszerekkel szemben ellenállóak.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Hézagkitöltő/lezáró anyagok	Azon anyagok gyűjtőfogalma, amelyeket egységes (homogén) állapotban juttatnak/helyeznek a hézagrészekbe/repedésekbe azért, hogy a megfelelő felületekhez tapadva a hézagot/repedést lezárják, azáltal a víz és egyéb káros anyagok/szennyeződések bejutását megakadályozzák és amelyek a hézagkitöltéseket, illetve egymásra hatással a hézag/repedés töltőanyag-rendszerét alkotják. Anyagi összetételüket illetően bitumenes, modifikált bitumenes, vagy műgyanta alapú, feldolgozhatóságuk szerint melegen, illetve hidegen beépíthető, üzemi állapotukban többé-kevésbé rugalmas anyagok, melyek adott változatai üzemanyagállók, illetve meghatározott vegyszerekkel szemben ellenállóak.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézagrés	Az előformázott hézagkitöltő profil elhelyezéséhez a hézag felső részében kialakított rés. A rés szélessége az előformázott hézagkitöltő profilmozgási képességétől függ. A hézagrés alsó része a forgalom kiváltotta függőleges erők ellenében alátámasztja az előformázott hézagkitöltő profilt.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Hézagrés	Az előformázott hézagkitöltő profil elhelyezéséhez a hézag felső részében kialakított rés. A rés szélessége az előformázott hézagkitöltő profil mozgási képességétől függ. A hézagrés alsó része a forgalom kiváltotta függőleges erők ellenében alátámasztja az előformázott hézagkitöltő profilt.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézagrés	A hézag oldalfalai közötti térköz, amely az oldalfalak kellősítését követően hézagkitöltő anyaggal feltölthető.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hézagrés szélességének változása	A hézagrés eredeti szélességéhez viszonyított mozgása -25 és +60 °C közti hőmérsékleten.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézagrésszélesség	A hézagrésnek a kitöltőanyag befogadásához szükséges szélessége.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Hézagrésszélesség	A hézagrésnek a kitöltőanyag befogadásához előírt, szükséges szélessége.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hézagrésszélesség változása	A hézagrés mozgása –25 és +60 °C közötti hőmérsékleten.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Hiba	Általánosan a mérőeszközzel mért (kijelzett) érték és az etalonnal reprodukált érték közötti különbség. A kijelzett érték a mérőeszköz főkijelzőjéről közvetlenül leolvasott, egyes esetekben a váltópontkereséssel korrigált érték. Az etalonnal reprodukált érték a műszaki előírás alkalmazása során lehet a mérőeszköze felhelyezett hitelesített mérlegvizsgáló súly névleges értéke, kalibrált vagy hitelesített mérőeszközön bémért teher, illetve az etalon erőmérő által kijelzett érték.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Hiba (Defect)	A bevonat olyan állapota, amikor - a felületet feldúsulás miatt a kötőanyag lezárja, vagy a keréknyomban a kötőanyag feldúsul (P_1), - a felületen bomlás, hámlás, helyenkénti (foltos) kipergés keletkezik (P_2), - a felületen kipergés keletkezik (P_3), - a hiba csíkosság formájában fordul elő (P_4).	e-UT 06.03.63:2019	További magyarázathoz lásd az MSZ EN 12 272-2 előírásait. UME
Hibamód	A közúti fényjelző vezérlőberendezés nem üzemszerű állapota, amelyben egy forgalombiztonságot veszélyeztető hiba a szabályos üzemmódot sárga villogó üzemmóddal vagy a jelző sötétre kapcsolt állapotával helyettesíti.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Híd	A műtárgyak azon csoportja, amely 2,0 méternél szélesebb szabad nyílással vezeti át a közlekedési pályát a különféle természetes (pl. patak, folyó, völgy, szakadék stb.) és mesterséges (pl. csatorna, út, vasút stb.) akadályok felett.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Híd	Műtárgyak azon csoportja, amely 2,0 méternél nagyobb szabad nyílással vezeti át a közlekedési pályát különféle természetes (patak, völgy stb.) és mesterséges akadály felett.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Híd célvizsgálat (részleges híd fővizsgálat)	A híd meghatározott részére kiterjedő és meghatározott célból, általában műszerek igénybevételével végzett rendkívüli szakértői vizsgálat.	KKSZ	Jogszabály-tervezet

Híd fővizsgálat	A híd minden részletére és tartozékára kiterjedő, testközelből, segédeszközökkel (állvány, vizsgálójármű), vizsgálóeszközökkel, műszerekkel, esetleg terheléses vizsgálattal végzett vizsgálat, amely a híd egyébként eltakart részeire, mászható vagy megsemmisíthető üregeire és a vízben álló híd víz alatti részeire is kiterjed.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Híd fővizsgálata	A híd minden részletére és tartozékára kiterjedő, testközelből, segédeszközökkel (állvány, hídon levő vizsgálójárda, vizsgálókocsi, vagy kosaras vizsgálójármű), roncsolásmentes és szükség szerint roncsolásos vizsgálati módszerekkel, vizsgálóeszközökkel, műszerekkel, végzett szakértői vizsgálat, amely a híd egyébként eltakart részeire, mászható vagy megsemmisíthető üregeire.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Híd szabad nyílása	Az út tengelyében mért nyílás mérete, többnyílású híd esetében a nyílások méreteinek összege.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály	
Hidak műszaki felügyelete	A hidak ellenőrzésének, szemlézésének és vizsgálatának összessége.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Hideg éghajlatú terület	Olyan terület, ahol a hőmérséklet rendszeresen és tartósan –25 °C alá süllyed és a hézag/repedés megnyílása meghaladhatja a 35 százalékot.	e-UT 05.02.42:2008	UME	
Hideg éghajlatú terület	Olyan terület, ahol a hőmérséklet rendszeresen és tartósan –25 °C alá süllyed és a hézag/repedés megnyílása meghaladhatja a 35 százalékot.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Hideg marás	Meghatározott vastagságban és síkfelület mentén történő, a burkolat anyagának aprózódásával járó, speciális célgéppel (aszfaltmaróval) végzett burkolatbontás.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Hideg remix (újrahasznosítás)	A meglévő, felújítandó rétegek (bontott anyagok) homogenizálással, helyben vagy mobilkeverővel, normál környezeti hőmérsékleten készülő kötőanyag stabilizációja. A burkolat újrahasznosításával egy jobb teherbírású burkolatalap-réteget hozunk létre.	e-UT 05.02.56:2019	UME	
Hideg remix fogadórétege	Jelen előírásban a hideg remix alsó síkja alatt megmaradó réteg.	e-UT 05.02.56:2019	UME	
Hidegaszfalt (HA)	Folytonos szemmegoszlású, zúzott magmás kőzetet és ásványolaj termékű kötőanyagot tartalmazó hideg aszfaltkeverék. Végső tömörségét a forgalom tömörítő hatásával éri el, ezért a beépítést követően 2-3 hétig sebességkorlátozást (30 km/h) kell érvényesíteni. Ide tartoznak a kationaktív bitumenemulzió kötőanyagú keverékek az ÚT 2-3.310 szerint, továbbá a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által nyilvántartott alkalmazási hozzájárulással rendelkező keverékek.	e-UT 06.03.12:2009	UME	
Hidegaszfalt (HA)	Hígított bitumennel, bitumenemulzióval vagy útikátránnyal gyártott aszfalt.	e-UT 06.03.22:1989	UME	
Hidegaszfalt vékonyréteg (HAV)	Általános nemzetközi megnevezéssel: Slurry Seal. Kationaktív bitumenemulzióból és megfelelő szemmegoszlási követelményeket kielégítő kőanyagkeverékből, különféle adalékszerekből álló, célgéppel a helyszínen hidegen kevert és elterített, önterülő jellege miatt külön tömörítést nem igénylő, vékony kopóréteg.	e-UT 05.01.21:2018	UME	

Hidegaszfalt vékonyréteg (Slurry Surfacing)	Kationaktív bitumenemulzió és zúzott kőanyagok felhasználásával, hideg keveréses eljárással és terítéses beépítési technológiával készített hidegaszfalt vékonyréteg az érdesség növelésére, a felületi romlások megelőzésére, kezdeti romlások megszüntetésére, keréknyomvályúk és felületi egyenetlenségek javítására.Közműépítések ill. kátyúzás után is alkalmazható, a megjelenésében egységes felület biztosítása érdekében. Kisebb névleges szemnagyságú keveréktípus zajcsökkentés céljából is alkalmazható.	e-UT 06.03.63:2019	UME	
Hidegen beépíthető hézagkitöltő anyag	Műgyanta alapú, melegítés nélkül beépíthető egy- vagy többkomponensű rendszer, rugalmas tulajdonságokkal, önterülő, vagy nem terülő típusban.	e-UT 05.02.42:2008	UME	
Hidegen beépíthető hézagkitöltő anyag	Műgyanta alapú, melegítés nélkül beépíthető egy-, vagy többkomponensű rendszer, rugalmas tulajdonságokkal, önterülő, vagy nem terülő típusban.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Hídellenőrzés	A híd forgalombiztonsági szempontból való rendszeres, útellenőri gépjárműből vagy az áthidalt terepről való ellenőrzése.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Hídellenőrzés	A vasúti pálya felügyeletére kötelezett személynek a híddal kapcsolatos, megtekintéssel végzett vizsgálata, mely attól függően, hogy szakképesítés szerint szakmunkás, technikus vagy mérnök végzi, I., II., vagy III. fokú lehet.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Hídellenőrzés	A vasúti pálya felügyeletére kötelezett személynek a híddal kapcsolatos, megtekintéssel végzett vizsgálata.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Hídellenőrzés	A híd forgalombiztonsági szempontból való rendszeres útellenőri, gépjárműből vagy az áthidalt terepről való dokumentált ellenőrzése.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Híd fő	A híd felszerkezetének alátámasztására, a hídhoz csatlakozó földműnek és pályaszakasznak a megtámasztására, valamint a felszerkezetről áthatódó, és a földteherből származó terheknek az altalajra történő továbbítására szolgáló építmény.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Híd fő	A híd felszerkezetének alátámasztására, a hídhoz csatlakozó földműnek és pályaszakasznak a megtámasztására, valamint a felszerkezetről áthatódó, illetve a földteherből származó terheknek az altalajra történő továbbítására szolgáló építmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Hídnyílás	A keresztezett létesítmények számára a híd ellenfalai, illetve pillérei között szabadon hagyott nyílás mérete.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	

Hidraulikus kötőanyag	Szilárd, porszerű állapotból vízzel összekeverve képlékeny péppé válik, a kémiai (hidratációs) reakciók hatására megköt, víz alatt is megszilárdul, vagy tovább szilárdul, illetve a szilárdságát, stabilitását víz alatt is megtartja.	e-UT 06.03.53:2018	Hidraulikus kötőanyag a cement, mely viszonylag gyorsan köt. Lassan kötő és lassan szilárduló hidraulikus kötőanyagok vagy puccolános anyagok a szemcsézett (granulált) kohósalak, a pernye, a természetes puccolán (pl.: trasz). A puccolános anyagok kavasvartartalmú és/vagy alumínium-szilikát-tartalmú természetes kőzetek. Önmagukban vízzel keverve rendszerint nem kötőképesek, de finomra őrölve, szokásos környezeti hőmérsékleten, víz és mész jelenlétében az oldott kalcium-hidroxiddal reakcióba lépnek, és szilárd kalcium-szilikátok, kalcium-aluminátok képződnek. A kialakuló hidrátok a cement kötése során kialakuló hidrátokhoz hasonlóak.	UME	
Hidraulikus kötőanyagú réteg	A hidraulikus kötőanyag és talajok vagy kőanyaghalmozok keverékéből készített réteg. A hidraulikus kötőanyaggal szilárdított szemcsés talajok az útpályaszerkezetben burkolatalapként alkalmazhatók. A jelen ütügyi műszaki előírásban szabályozott hidraulikus kötőanyagú burkolatalapokat az alkalmazott kötőanyagok fajtái, a kötőanyaggal szilárdított, illetve stabilizált anyagok (talaj, illetve adalékanyag) legnagyobb szemnagysága és az összekeverés helye, valamint az összekevert anyag szilárdsága alapján jelölik és különböztetik meg.	e-UT 06.03.53:2018		UME	
Hídszegély	Műtárgyakon épített, a műtárgyak szélén, vagy az osztottpályás út elválasztósávjában épülő vasbeton vagy acél szerkezet, amely a burkolat szélénél jellemzően 7-25 cm magasságban épül, amelynek célja a szerkezet védelme és a visszatartó rendszerek, egyéb tartozékok elhelyezése.	KTSZ		Jogszabály-tervezet	
Hídszemle	A hídnak az útpályáról és a terepről vagy az áthidalt létesítményről segédeszköz nélkül, meg szemléléssel végzett vizsgálata.	KKSZ		Jogszabály-tervezet	
Hídszemle	A hídnak az útpályáról és a terepről vagy az áthidalt létesítményről segédeszköz nélkül, meg szemléléssel végzett, dokumentált forgalombiztonsági és szerkezeti szempontok szerinti ellenőrzése.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024		UME	x
Hídtengely	A kocspálya középvonala.	e-UT 08.01.23:2000		UME	
Hídvizsgálat	A híd meg szemlélhető részeire kiterjedő, a hídszerkezet vizsgáló járdáját, vizsgáló kocsját is igénybe vevő, esetleg kosaras gémmel ellátott gépkocsi használatával végzett vizsgálat, amely a hídfalazatok víz alatti részére és az alapozásokra nem terjed ki.	KKSZ		Jogszabály-tervezet	
Hídvizsgálat	A híd meg szemlélhető részeire kiterjedő, a hídszerkezet vizsgálójárdáját, vizsgálókocsját is igénybe vevő, esetleg kosaras gémmel ellátott gépkocsi használatával végzett vizsgálat.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024		UME	x
Hitelesítési hibahatár	Ez a hibahatár alkalmazandó első, javítás utáni és időszakos hitelesítéskor.	e-UT 08.01.51:2018		UME	

Hivatkozás (címzés)	A helyazonosítási módtól függő formájú számok és betűk kombinációja.	e-UT 08.01.11:1995	UME	
Hivatkozás (címzés)	A helyazonosítási módtól függő formájú számok és betűk kombinációja.	e-UT 08.01.21:2003	UME	
Hófogó cserjesáv	A hatályos jogszabályok szerint erdőterületnek nem minősülő hófogó növény-sáv, mely túlnyomó részben cserjékből áll.	e-UT 08.03.21:2024	UME	
Hófogó erdősáv	A hatályos jogszabályok szerint erdőterületnek minősülő, hófogó növény-sáv, mely faállományból és cserjeszegélyből áll.	e-UT 08.03.21:2024	UME	
Hófogó fásítás	A hatályos jogszabályok szerint erdőterületnek nem minősülő, hófogó növény-sáv, mely faállományból és cserjeszegélyből áll.	e-UT 08.03.21:2024	UME	
Hófúvás	Havazásos, illetve a hullott havat felkapva hordó szélvihar a szél által összehordott hóakadály.	e-UT 08.03.12:1983	UME	
Hólerakó sáv	A hófogó növény-sáv (vagy hófogó rács) és a közút burkolatának széle közötti terület.	e-UT 08.03.21:2024	UME	
Homlok (Fejtési homlok)	A fejtendő és a lefejtett kőzetanyagnak a fejtés irányában lévő közel függőleges határfelülete.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Homlokmegtámasztás	A nem állékony fejtési homlok megtámasztása fejtési technológiától függő módon.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Homok	Ásványi anyag a 0,09 mm és 2,00 mm közötti szemcsefrakcióból. Lehet természetes és zúzott homok (MSZ 9996/1)	e-UT 06.03.22:1989	UME	
Homok	Természetesen aprózódott, vagy töréssel előállított, 4 mm szemnagyság alatti szemeket tartalmazó finomkőanyag-halmaz.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Homok (finomszemcsés kőanyag)	Természetes és/vagy zúzott homok, az aszfaltkeverék kőanyag-keverékének 0,063–2,00 mm közötti frakciója.	e-UT 05.02.55:2008	UME	
Homok (természetes vagy zúzott)	Az aszfaltkeverék ásványi keverékének 0,09–2,00 mm közötti része, jele: H.	e-UT 05.02.16:2004	UME	
Homokos kavics	Durvakőanyag-halmaz és homok keverékéből álló kőanyag-halmaz. Az osztályozással előállított szemekből álló, vagy ilyen szemeket tartalmazó, meghatározott fizikai, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242 illetve az MSZ EN 12 620, MSZ EN 13 139 szerinti követelményeknek ezen ütügyi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: HK. FONTOS! A homokos kavics előállítása történhet a durvakőanyag-halmaz és homok összekeverésével, vagy természetes, ásványi eredetű előfordulás feldolgozásával.	UME
Homoktartomány	Az aszfaltkeverék kőanyagkeverékének 0,063–2,0 mm közötti része.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME	
Horgony	Kőzetbe vagy talajba fúrt lyukba elhelyezett, húzóerő felvételére alkalmas, felületén, vagy szakaszosan rögzített biztosítási elem.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Horgonyzás	A beépített horgonyok rendszere, a horgonyok beépítésének folyamata.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Hosszanti várakozás	A járműveknek a járdaszegéllyel vagy az úttest szélével párhuzamos felállású elhelyezkedése.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Hosszáramú szellőztetés	Az alagútban a légáramlás hosszirányú mozgatása szellőzőgépekkel.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	

Hosszesés	Az úttengellyel megegyező irányú, vízszinteshez viszonyított esés vagy emelkedés, a vízszintessel képzett szög tangense, százalékban kifejezve.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Hosszhézag	Az út hossz tengelyével párhuzamos vakhézag vagy szoros hézag.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Hosszhézagvas	A hossz hézagban elhelyezett bordás összekötő betonacélok, melyek a betontáblák hossz tengelyükre merőleges elmozdulását akadályozzák meg.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Hosszirányú egyenetlenség	A valódi hosszirányú útprofil eltérése az elméleti útprofiltól.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Hossz-szelvény	A tervezett út tengelyvonala, vagy egyirányú útpálya tervezése esetén annak járóvonala mentén készített, kiterített hossz metszet. Az adott tervfázis által megkövetelt részletességét, illetve ebből következően tartal-mát tekintve lehet átnézeti, általános vagy részletes. Tengelyvetületben bemutatja a terep metszetét és a tervezett pályaszintet, továbbá az út által keresztezett, illetve annak mentén elhelyezkedő, meglévő és terve-zett egyéb objektumok szelvény- és magassági adatait, vagyis a közúti létesítmény lényeges elemeinek a magassági elhelyezkedését. Az adott terv elbírálhatósága érdekében és mértékében tartalmazza a más szakági tervekben kidolgozott megoldásokA vetületét és tartalmazhat minden egyéb rajzi vagy szöveges információt	e-UT 03.00.21:2006	UME
Hosszú távú forgalomfejlődési szorzó	Az év2 távlati év forgalmának viszonya az év1 alapév forgalmához, a j-edik járműosztályban.	e-UT 02.01.31:2005	UME
Hosszú távú úttípus	A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 11/B. § (1) bekezdése szerinti Fejlesztési Programban meghatározott úttípus.	Aptv.	Jogszabály
Hosszú technológiai idejű minőségügyi ellenőrzés	Olyan vizsgálólaboratóriumban végzett vizsgálat, amelynek az elvégzése (a helyszíni mintavétel és az eredményközlés között eltelt idő) a tizenöt napot meghaladja.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Hóvédelem	Az utak üzemének hófúvás elleni védelme (módszerek, létesítmények).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Hozzáadagolt visszanyert aszfalt (feedstock of reclaimed asphalt)	Az a meghatározott anyagmennyiség, amelyet összetevőként a meleg aszfaltkeverékek előállításához felhasználnak.	e-UT 05.02.15:2008	UME
Hőingadozásokkal és vizes tárolással szembeni ciklikus hőtűrő képesség	A szigetelés azon tulajdonsága, hogy beépített állapotban az időjárás okozta hőmérséklet-ingadozásokat és a bejutó csapadékvizeket károsodás nélkül elviseli.	e-UT 09.03.23:2006	UME
Hőingadozásokkal szembeni ciklikus hőtűrő képesség	A szigetelés azon tulajdonsága, hogy beépített állapotban az időjárás okozta hőmérséklet-ingadozásokat károsodás nélkül elviseli.	e-UT 09.03.22:1999	UME
Humusz	A talaj összes olyan szerves anyaga, amelyet baktériumok és gombák termelnek. A növények fejlődése és a talaj termőképessége a humusztartalomtól függ.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Idegen felügyelet	A termék állandó felügyelete az első típusvizsgálat során meghatározott követelmények betartása és az esetlegesen szükséges módosító intézkedések foganatosítása céljából.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Idegen felügyelet	A termék állandó felügyelete az első típusvizsgálat során meghatározott követelmények betartása és az esetlegesen szükséges módosító intézkedések fogantatása céljából (építés-felügyelet).	e-UT 08.02.33:2008	UME
Idegen kölízt	Ásványi eredetű, külön gyártott kölízt.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Idegenforgalmi jelzőtábla	A területet, térséget alapvetően nem ismerő járművezetők számára az úti célhoz vezető útról nehezen felismerhető, a településeket jelző táblarendszer alapján nem egyszerűen fellelhető, KRESZ-táblákkal nem jelezhető, jelentős célforgalmú fontos kulturális, természeti és tájvédelmi értékek, szabadiidős létesítmények, egyéb nagylátogatottságú ipari üzemek helyéről információt adó jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Idegenforgalmi nevezetességre utaló tábla	Bizonyos utak[2] meghatározott körzetében levő térségek, országos vagy nemzetközi jelentőségű települések, természeti, kulturális és építészeti értékek informatív bemutatására szolgáló – egyedi, képi ábrázolású – idegenforgalmi jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Idegenforgalmi tájékoztató tábla	Az út mellett, vagy annak közvetlen közelében elhelyezkedő, az idegenforgalom szempontjából hasznos, fontos vagy érdekes úti célokat megjelölő idegenforgalmi jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Idegenforgalmi útirányjelző tábla	Az idegenforgalom szempontjából jelentős, nem település jellegű úti célok megközelítésének irányát jelölő idegenforgalmi jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Ideiglenes	Az olyan akadály, melynek létesítése nem végleges, azt egy előzetesen jelzett határidőig megszüntetik.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Ideiglenes forgalmi rend	Aközúti forgalom szabályozásának meghatározott okból vagy célból, átmeneti időre (meghatározott ideig vagy feltétel bekövetkezéséig) történő megváltoztatása.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, 11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Ideiglenes híd	Egyszerűbb kialakítású, kisebb teherbírású és sebességű vasúti forgalomra alkalmas híd, általában két éves élettartamra.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Ideiglenes jellegű korlátozás	Ideiglenes korlátozásának tekintjük azokat a szakaszokat, ahol a közúti forgalom szabályozása meghatározott okból vagy célból, átmeneti időre (meghatározott ideig, vagy feltétel bekövetkezéséig) megváltozik. Ezen előírás keretében ideiglenes korlátozásnak tekintjük azokat a korlátozásokat, amelyek egy hónapnál rövidebb ideig tartanak, vagy jelenleg munkálatok folynak a szakaszon, és a munkálatok befejezését követően a korlátozás megszűnik.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Ideiglenes kátyúzás	A szórványosan jelentkező, a 2. fokozatú, baleseti veszélyhelyzetet okozó kátyúk haladéktalan megszüntetése átlagos napi egységtengely-áthaladási számtól függetlenül, téli időszakban is felhasználható kátyúzóanyaggal.	e-UT 08.02.12:2022	UME

Ideiglenes útburkolati jel	Az ideiglenes forgalmi rend kialakítását szolgáló olyan útburkolati jel, amely az állandó forgalmi rend kialakítását szolgáló állandó útburkolati jelekkel együtt látható az úttesten. (Az állandó forgalmi rendhez tartozó útburkolati jeleket módosítja, megerősíti arra az időszakra, amíg az ideiglenes forgalmi rendnek hatályban kell lennie.)	e-UT 05.02.43:2019, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME	
Ideiglenes útburkolati jelek	Ideiglenes forgalmi sávok vagy egyéb jelzések jelölésére alkalmazott sárga színű útburkolati jel.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Időjárási vagy környezeti körülmények hirtelen változása	Olyan időjárási vagy környezeti körülmények összessége, amelyek a közúti pályán a megengedett legnagyobb sebességgel való közlekedést veszélyeztető mértékben csökkenti, vagy ezen körülmények megszűnnek.	e-UT 08.01.31:2019/M1:2025	UME	
Időszakos használatú parkoló	Az év egyes időszakában, vagy egyes alkalmakhoz (tipikusan a sport és turisztikai, kulturális eseményekhez) kötött használatú parkoló.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Időszakosan üzemelő teljes sorompó	Olyan teljes sorompó, amelyet csak meghatározott időszakokban kezelnek, ezen kívüli időben pedig a csapórudak zárt helyzetben vannak.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Igazoló ellenőrzés	Az igazoló ellenőrzéseket a mintavételi és minőség igazolási terv szerint a vállalkozó köteles elvégezni vagy elvégeztetni. A burkolati rétegek mintavételi helyeit a minősítendő szakasz elkészültét követően az építési műszaki ellenőr jelöli ki.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	A kijelölés során – az MMT-vel és a mintavételi szabványokkal összhangban – biztosítani kell a mintavételi helyek véletlenszerű kiosztását.	UME
Igazoló ellenőrzés (igazoló mérések és vizsgálatok)	Az igazoló ellenőrzéseket a mintavételi és minőségigazolási terv szerint a vállalkozó kivitelező (továbbiakban vállalkozó) köteles elvégezni vagy elvégeztetni.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Igénybevétel (EuroCode)	A hatás következménye a talajon vagy a tartószerkezeti elemeken (például belső erő, nyomaték, feszültség, alakváltozás) vagy a teljes szerkezeten (például lehajlás, elfordulás).	e-UT 06.02.11:2022		UME
Igénybevételi osztály	A forgalmi terheléstől és az egyéb környezeti hatásoktól függő megkülönböztetés. A táblázatokban használt jelölések magyarázata: P – könnyű, N – normál, F – fokozott.	e-UT 06.03.43:2022		UME
Illesztőpont	A pontfelhő országos rendszerbe történő transzformációjához használt pont. Az illesztőpontok országos rendszerben értelmezett koordinátáit és magasságát geodéziai módszerrel határozzák meg. Az illesztőpont a pontfelhőben mm-pontosan azonosítható. Az illesztőpontokat mind a pontfelhő előállítása során, mind az országos rendszerben történő bemérés idejére meg kell jelölni. A két mérés során a jelölés történhet ugyanazzal a jellel (pl. tárcsával), de történhet különböző jelekkel is (pl. a lézerszkennelés során gömbbel, a geodéziai mérés során prizmával), de ebben az esetben a két jel kényszerközpontosságát biztosítani kell.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Immisszió	A szennyeződés következtében a terjedés (transzmisszió) által kialakult szennyezőanyagkoncentráció.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Impregnált zúzottkő kötőanyaggal bevont KZ vagy NZ minőségű zúzottkő	Az impregnálás kötőanyaga felületi bevonatokhoz és aszfaltmakadám burkolatokhoz hígított bitumen, érdesítő zúzottkőöz SZB-30, B45 vagy SZB 50 típusú útépítési bitumen	e-UT 06.03.22:1989		UME

Imprimol szulfonált növényi olaj	Ásványolaj és víz emulziós keveréke, amellyel az aszfaltkeveréket szállító járművek aél rakfelületét, az aszfaltkeverő felvonó puttonyát és az acélkerekek őthenger hengerlő felületeit az aszfaltkeverék ráragadásának megakadályozására megnedvesítik. Gumiabronycsos hengerlésnél csak a hengerlés kezdetekor, a kerekek felmelegedéséig nedvesítenek.	e-UT 06.03.22:1989	UME
Impulzus (vagy beütés)	A mérőműszer detektorába érkező radioaktív részecske által előidézett elektromos jel.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Impulzusarány	A mérendő mennyiségen, vagy a kalibráló etalonon mért impulzusok és a saját (ellenőrző) etalonon mért impulzusok hányadosa.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Indító-fékező lejtők	A földalatti vasutaknál, az állomások előtt és után, kedvező menetdinamikai szempontok miatt alkalmazott, meghatározott teljesítményű pályaszakaszok.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Induktív hurokdetektor	A mágneses induktivitás elvén működő, az útpályába épített, vagy arra ragasztott, egy vagy több menetből álló szigetelt vezeték.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Információsolgáltatás	Az országos közúthálózat közlekedési viszonyait érintő forgalmi és pályáállapotát leíró információk összessége.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet, KKSZ	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhídjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan. Jogszabály
Ingatlankiszolgálás	Olyan útkapcsolat, amelyen keresztül az út menti ingatlanok kiszolgálása történik.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Injektálás	Módszer a földtani közeg pórusaiba, réseibe, üregeibe és/vagy a biztosítás, horgonyelem, vagy más szerkezet és földtani közeg közötti hézagba és/vagy a biztosítás és a falazat közötti zsugorodási hézagba ellenállással szemben nyomással bejuttatott és ott megszilárduló anyag besajtolására.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Innováció	Olyan új vagy jelentős mértékben továbbfejlesztett termék, szolgáltatás vagy folyamat – beleértve többek között a termelési, építési, illetve konstrukciós folyamatokat – új marketingmódszer, vagy új szervezési mód megvalósítása az üzletvitel, a munkaszervezés vagy a külső kapcsolatok terén, amelynek célja különösen valamely tevékenység hatékonyságának javítása, kedvező társadalmi és környezeti hatások elérése.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Iparvágány	A mezőgazdasági vagy ipari üzem és létesítmény, ipari park területén lévő nem állami tulajdonú vágány vagy vasútvonal, amely fő feladata a gazdasági tevékenységhez szükséges nyersanyag, félkész- és késztermék szállításához szükséges vasúti összeköttetés biztosítása.	Vtv.	jogszabály

Iparvágány	Állomáson vagy nyíltpályán kiágazó, egyes szállítófelek vasúti forgalmának lebonyolítására épített, vagy a meglévő állomási vágányból rendelkezésre bocsátott vágány vagy vágányzat. Az iparvágány kiágazási kitérője és a rakodásra kijelölt hely eleje, illetve a kiágazási és az iparvágány első kitérője közötti vágányszakasz neve: <u>iparvágány-összekötővágány</u> . Ha ebből a vágányból még más iparvágány vagy iparvágány összekötővágány is ágazik ki, akkor a neve: <u>vontatővágány</u> .	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	Jogszabály	
Irányítóközpont	Az alagút forgalmi és műszaki üzemét bármely állapotban, vagy helyzetben folyamatos felügyelet alatt tartó és kiszolgáló, felszereléssel és személyzettel ellátott, a közútkezelő üzemi telephelyén létesített különálló épület, vagy épületrész.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	x
Irányított áthaladású körforgalmú csomópont	Olyan többsávos körforgalmú csomópont, amely az egyes forgalmi áramlatokat irányított módon vezeti a körpályán, arra készítve a járművezetőt, hogy a továbbhaladási irányát már a behajtás előtt megválassza, és amelynek legalább két ágán két sávos belépés van.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Irányrendeződési sáv	Olyan többlet forgalmi sáv, amelyet a (külső) forgalmi sávtól útburkolati jel választ el, és amely forgalomnagyság alapján méretezett hosszon elősegíti a mellette levő forgalmi sávba a gépjárművek kiválását, illetve becsatlakozását.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Irányrendeződési sáv	Megfelelő hosszú többlet forgalmi sáv a különbszintű csomópont területén, amely nagyobb forgalom esetén elősegíti a járművek kiválását, illetve becsatlakozását.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Iránytábla	Piros-fehér színű nyíl alakban sávozott tábla, a munkaterület jelzésére, illetve a forgalmi sávok terelésére szolgál.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Iránytáró/Irányvágat	A teljes végleges alagútszelvényen belül a teljes szelvény kiemelését megelőzően előrehajtott geológiai feltárást szolgáló táró.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Irányváltó fényjelző készülék	Az útszűkület forgalmának kivételével a forgalmi sáv használatát (a sáv foglaltságát vagy forgalmának irányát) szabályozó fényjelző készülék.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály	
IRI (International Roughness Index)	Nemzetközi egyenetlenségi index, az út hosszirányú egyenetlenségét jellemző, egységnyi útszakaszra vetített mérőszám. Számítása nemzetközi eljárásrend (Golden Car model) alapján történik.	e-UT 09.02.28:2020	Mértékegysége: mm/m	UME
Ismétlő jelzés	Az a jelzőtábla (jelzés), amelyet az úttest felett vagy menetirány szerinti bal oldalán, illetve osztottpályás útnál az osztósáv-ban helyeznek el kizárólag a jobb oldalon elhelyezett főjelzés megismétlésére.	e-UT 04.02.11:2012	UME	
Itatott aszfaltmakadám	Utántömörödő aszfaltmakadám kopó- illetve alapréteg (It-40), amelyet kátyúktól és deformálódástól mentes behengerelt és forgalom által bejárt profilhelyes alaprétegre terített 6 cm egyenletes vastagságú (90 kg/m ³) Z 35/55 jelű zúzottkő réteg simítóhengerlése után kétszer hígított bitumennel itatnak és kétszer száraz vagy impregnált zúzottkővel ékelnek ki és tömörre hengerelnek, kopóréteg esetén még aznap záróréteggel látják el.	e-UT 06.03.22:1989	UME	

ITS-G5	Rövid hatótávolságú adatkapcsolat (5.9 GHz frekvenciatartományban)	e-UT 04.01.15:2019	UME
Ívborda	A NÖT rendszerű hagyományos építésű alagút biztosításának tartószerkezeti eleme, amelyet többnyire szegmensekből szerelnek össze. (ívesre hengerelt profil szelvény vagy köracélelemekből hegesztett rácsos ív).	e-UT 07.06.11:2021	(Használt megnevezései: támív, alagútív, ívtám, rácsív, rácsos támív.) UME
Ivóvíz	A rendszeres emberi fogyasztásra alkalmas a fizikai, a kémiai, a bakteriológiai, a toxikológiai és a radiológiai határértékeknek megfelelő víz.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Ivóvíz-bekötővezeték	Az ivóvíz-elosztóhálózat és a házi ivóvízhálózat vagy a csatlakozó ivóvízhálózat között a szolgáltatási pontig kiépített, az ivóvíz-törzshálózat részét képező vezeték a tartozékaival, valamint a bekötési vízmérő.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Ivóvízminőség-javító program (intézkedési terv)	Az emberi fogyasztásra szolgáló vízre (ivóvízre) vonatkozó – jogszabályban meghatározott – minőségi követelményeket kielégítő cél megvalósítására irányuló feladatok összessége.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Ivóvíz-törzshálózat	Olyan a víziközmű-rendszer részét képező hálózat, amely az ivóvíz-főnyomóvezetékéből, az erre kapcsolt elosztóvezetésekből és ezek berendezéseiből áll.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Ívtám	A NÖT rendszerű hagyományos építésű alagút biztosításának tartószerkezeti eleme, amelyet többnyire szegmensekből szerelnek össze (ívesre hengerelt profil szelvény vagy köracélelemekből hegesztett rácsos ív). (Használt megnevezései: támív, rácsos támív, alagútív.)	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Járda	Az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló – az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy más hasonló módon elválasztott – része, amely az úttesttel egy szintben is lehet, ha attól korláttal, növényzettel vagy más hasonló módon elválasztották, azonban útburkolati jel a járda és az úttest elválasztására nem elegendő.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Járda	Az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló - az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy más hasonló módon elválasztott része. A járda az úttesttel egy szintben is lehet, ha attól korláttal, növényzettel vagy más hasonló módon elválasztották. Útburkolati jel a járda és az úttest elválasztására nem elegendő.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Járda	Az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló - az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy más látható módon elhatárolt - része; a gyalogút azonban nem járda.	KRESZ	Jogszabály
Járda	Az útnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló – az úttesttől szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel, vagy mindenki, így a korlátozott közlekedőképességű személyek számára is megfelelően érzékelhető módon elhatárolt – része.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Járda	Az útpálya szintjénél magasabban fekvő, attól kiemelt szegéllyel elválasztott sáv az alagútfalig.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Járda	A közútnak a gyalogosok közlekedésére szolgáló, attól szintkülönbséggel, kiemelt szegéllyel vagy más módon elválasztott része.	e-UT 06.03.11:2010	UME
Járdaküszöb	Olyan behajtóküszöb, amelyet csatlakozó járdák burkolatának szintjében, a járda változtatása nélkül építenek meg.	e-UT 03.02.12:2008	UME

Járdasziget	Az útnak az úttesten levő, attól kiemelt szegéllyel elválasztott és körülhatárolt - a járműforgalom elől elzárt, a gyalogosok védelmére vagy a járműforgalom irányítására szolgáló - része.	KRESZ	Jogszabály
Járható gyűrű	A körforgalmú csomópont, az útburkolattól járható szegéllyel elválasztott és a középsziget nem járható részéig tartó teherbíró, az útpályától eltérő burkolattal ellátott része, amelynek célja a nagyobb méretű gépjárművek számára a csomópont járhatóságának biztosítása.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Járható gyűrű	A körforgalom középszigetének részét képező, annak peremén kialakított, a körpálya burkolatától elválasztott és körülhatárolt, teherbíró, járható, burkolt egyirányú útfelület, ami a személygépkocsiknál hosszabb járművek és járműszerelvények közlekedését segítheti elő.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Járható sziget	Az útnak az útburkolattól alacsony kiemelt szegéllyel elválasztott és körülhatárolt, rendszerint teherbíró kőburkolattal ellátott, általában csomópontokban kialakított része, amelyet a teherjárműforgalom kis sebességgel igénybe vehet.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Járhatóság	A járműközlekedésre kijelölt tér olyan kialakítása, ahol a mértékadó jármű haladásához szükséges hely a járműközlekedésre kijelölt területen belül mind helyszínrajzi, mind hossz-szelvényi értelemben rendelkezésre áll.	KTSZ e-UT 03.03.11:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Járhatóság	A kanyarodó mozgásokhoz alkalmazható ívsugarak és a hozzá tartozó forgalmi sávok szélességének olyan összhangja, amelyek alkalmazása esetén a mértékadó járművek kerekei is a forgalmi sávon belül maradhatnak. További feltétel a mértékadó jármű kocsiszelekrénye által elfoglalt területsáv akadálymentessége.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Jármű	Közúti szállító- vagy vontató eszköz, ideértve az önjáró vagy vontatott munkagépet is. A mozgáskorlátozottak közlekedésére szolgáló, emberi erővel tolt vagy hajtott kerekes szék és a gépi meghajtású kerekes szék - ha sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes, továbbá a gyermekkocsi és a talicska - azonban nem minősül járműnek. Az ilyen eszközökkel közlekedő személyek gyalogosoknak minősülnek.	KRESZ	Jogszabály
Járműátszámítási szorzó (e)	Adott járműfajta egyszeri áthaladásával megegyező fáradási károsodást okozó egységtengely áthaladási száma, járműkategóriánként megadva.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Járműbehatolás	A legnagyobb oldalirányú távolság a korlát forgalom felőli, alakváltozás nélküli bármely része és a jármű legnagyobb dinamikus oldalirányú helyzete között a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat részletes meghatározásai szerint.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	Jelölése: Vl_N UME
Járműdetektor	Járművek jelenlétének, méretének és/vagy mozgási jellemzőinek kimutatására szolgáló eszköz vagy műszer.	e-UT 04.01.12:2007	UME

Járműellenőrzés	Jogszámban kijelölt hatóságok és felhatalmazott ellenőrző szervezetek által végrehajtott bármilyen olyan szűrőpróbaszerű ellenőrzés, vizsgálat és átvizsgálás, amelynek célja a járművek közúti forgalomban való részvételével kapcsolatos előírások betartásának ellenőrzése.	e-UT 08.01.53:2022	UME	
Jármű-előosztályozó	A csomópont azon része, amely menetirány szerint megelőzi a járműosztályozót és ahol a járművezető már tájékoztatást kap (jelzőtáblával, esetleg irányrendezői sávval és burkolati jellel is) a csomópontban a továbbhaladási lehetőségekről.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Járműosztályok	• Személygépkocsi (SZGK), [jele A1] = személygépkocsi és kisbusz • Tehergépkocsi (KTGK), [jele A2] • Egyes autóbusz (BUSZE), [jele B1] • Suklós autóbusz (BUSZCS), [jele B2] • Közepesen nehéz tehergépkocsi (KNTGK), [jele C1k] • Nehéz tehergépkocsi (NTGK), [jele C1n+C2] • Pótkocsis tehergépkocsi (POTKTGK), [jele D] • Nyerges szerelvény (NYSZER), [jele E] • Speciális jármű (SPEC), [jele F] • Motorkerékpár (MKP), [jele G = motorkerékpár és segédmotoros kerékpár] • Kerékpár (KPF), [jele H] • Lassú jármű (LASSU), [jele I]	e-UT 02.01.31:2005	UME	
Járműosztályozó	A járművek irányválogatásához szükséges besorolására szolgáló - útkereszteződés előtti - útszakasz.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszámba	
Járműosztályozó	A szintbeni csomópontban a járművek irányválogatásához szükséges besorolására szolgáló útszakasz.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Járműosztályozó nélküli csomópont	Olyan szintbeni csomópont, ahol a csomóponti mozgások megkönnyítése érdekében többlet forgalmi sáv nem létesül és nem körforgalmú csomópont.	KTSZ	Jogszámba-tervezet	
Járműosztályozós csomópont	Olyan szintbeni csomópont, ahol a csomóponti mozgások megkönnyítése érdekében többlet forgalmi sáv létesül.	KTSZ	Jogszámba-tervezet	x
Járműszerelvény	Gépjárműből, mezőgazdasági vontatóból vagy lassú járműből és hozzákapcsolt pótkocsiból (egyéb vontatmányból) álló, a forgalomban egy vezetővel, egységként résztvevő járműkombináció.	KRESZ	Jogszámba	
Járműszerkesztési körvonal	Egyenes vágányon középhegységben álló üres vagy teljesen terhelt jármű keresztmetszeti méretei, amelyet üledett ill. törött hordrugók esetében sem léphet túl.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszámba	
Járműtelep	A vasúti járművek zavartalan üzemeltetéséhez szükséges üzemállapot megteremtésére kialakított létesítmény.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszámba	
Járműtelep	A vasúti járművek zavartalan üzemeltetéséhez szükséges üzemállapot megteremtésére kialakított létesítmény.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Járművisszatartó rendszer	Olyan közúti visszatartó rendszer, melynek rendeltetése az útról letérő jármű – ide nem értve a kerékpárt – feltartóztatása és visszatérítése.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME	

Járófelület	Emberi tartózkodás vagy közlekedés céljára alkalmas felület.	OTÉK	Jogszabály
Járószint	Elkülönített járó- és közlekedési felület az alagúthajtás idején.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Járóvonal	A járművek nyomvonalait követő, azt leíró, különböző ívekből álló elméleti görbe vonal.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Javaslat	Egy-egy azonosított biztonsági problémát és az arra adott megoldási javaslatot önállóan, kötött formában tárgyaló, folyamatos sorszámozással ellátott fejezet. Felépítése: · meglevő/tervezett/megvalósult állapot, · probléma, · cél, · megoldási javaslat.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Javaslatcsoport	Olyan, a „Megoldási javaslat”-on belül alkalmazható tagolási lehetőség, amely az azonos „Cél” elérése érdekében javasolt, egymást kiegészítő, vagy egymásnak alternatív beavatkozások együttesét tartalmazza.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Javítóréteg	A földmű azon felső része, amelyet megfelelő anyagból, talajfajtából, esetleg a földmű felső részének vagy behordott talajnak a stabilizálásával állítanak elő, a földmű teherbírásának növelése érdekében. A javítóréteg nem része a pályaszerkezetnek.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Javítóréteg, védőréteg	A földmű teherbírásának növelése céljából beépített, általában szemcsés anyag vagy talajstabilizáció. Az a szemcsés anyag, amelynek szemeloszlása nem elégíti ki az ÚT 2-3.207 műszaki előírás követelményeit, de az egyéb követelményeknek, így az ÚT 2-1.222 szerinti fagyvédelmi követelményeknek is megfelel, nem mechanikai stabilizáció, de pl. védőréteggént vagy javított földműként a tömörségi és teherbírási követelmények teljesítésével megfelelhet.	e-UT 06.03.12:2009	UME
Jégolvasztó szer (sózás) okozta fizikai korrózió	Az olvasztószer vizes oldata a kapillárisokba jut, ott megfagyva repesztí a betont. Az ismételt fagyhatás következtében a beton felülete lehámlí. A réteges lefagyás a különböző koncentrációjú oldatok eltérő fagyáspontja miatt következik be.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Jelcsoport	Több jelből álló, azonos magatartási, forgalomlefordítási szabályokat közvetítő útburkolati jelek összessége.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Jelentés	Jelen előírásban meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelelő dokumentum.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Jelezhetőség	a forgalmi csomópontokon lehetséges járműmozgásokról megfelelő időben – a megengedett sebesség alapján számított távolságról – adott tájékoztatás, amely alapján a kívánt cselekvés a mozgás folyamatának gyors megváltoztatása nélkül teljesíthető.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Jelkép	A jelzőtábla jelzési képében levő ábra vagy rajzolat, mely a jelzési kép információtartalmát hordozza.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, 4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.12:2004, e-UT 04.00.11:2001 e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	Jogszabály UME
Jelkép	A fényjelző jelzési képében lévő ábra vagy rajzolat, mely a jelzési kép információtartalmát hordozza.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Jelkép	A fényjelző jelzési képében lévő ábra vagy rajzolat, mely a jelzési kép információtartalmát hordozza.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Jelkép	A jelzőtábla jelzési képében levő ábra vagy rajzolat, mely a jelzési kép információtartalmát hordozza.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Jelkép	A jelzőtábla jelzési képében levő ábra vagy rajzolat, mely a jelzési kép információtartalmát hordozza.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Jellemző időjárási körülmény	Az egyes időjárási elemek mérhető értékeinek, az adott útépitési munkára vonatkozó ajánlatadás időpontját megelőző tíz év hivatalos meteorológiai adatain alapuló statisztikai átlaga.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Jellemző keresztaszvénnyek	Meghatározott helyeken és esetekben készített, tényleges útkeresztmetszet-sorozat, a növekvő szelvényezés irányába nézve. Jellemzői megegyeznek a keresztaszvénnyekéivel.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Jellemző nehéz jármű	8,15 kW/tonna fajlagos teljesítményű tehergépkocsi, amelyhez a menetdinamikai feltételeket a tervezési sebességtől függően hozzárendelik.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Jelrész	Az útburkolati vonal egy vagy több szakasza vagy egy útburkolati jel részfelülete az útburkolati jelölés jellemző részén belül, amelyhez valamely tulajdonság egyedi értéke rendelhető.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Jelzési kép	A fényjelző készülék jelzőfelületén megjelenő jelképek összessége, amely a közúti forgalom számára meghatározott tartalmú jelzést ad.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Jelzési kép	A közúti jelzőtáblán látható színek, jelképek, feliratok, illetve ezek megfelelő és előírással kombinációi.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, 4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.12:2004, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Jelzési kép	A közúti jelzőtáblán látható színek, jelképek, feliratok, illetve ezek megfelelő és előírással kombinációi.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Jelzési kép	A közúti jelzőtáblán látható színek, jelképek, feliratok, illetve ezek megfelelő és előírással kombinációi.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME

Jelzési kép	A közúti jelzőtáblán látható színek, jelképek, feliratok, illetve ezek megfelelő és előírással kombinációi.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Jelzésidőterv (fázisidőterv)	A program grafikai és/vagy numerikus megjelenítése.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőcsoport	A vezérlőberendezésben levő olyan kapcsolóegység, amely egyidejűleg egy vagy több fényjelző készülékre azonos jelzési képet kapcsol.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőfelület	A jelzőtáblának az a felülete, amelyen a jelzési kép van.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszábaály
Jelzőfelület	A forgalomirányító fényjelző lámpatestnek az a felülete, amelyen a jelzési kép megjelenik.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőlámpa	Forgalomirányító fényjelző készülék.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Jelzőlámpa	Forgalomirányító fényjelző készülék.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Jelzőlámpakordon	A forgalomirányítással rendelkező útkereszteződés előtt meghatározott távolságban elhelyezett fényjelző készülék (fényjelzőkészülék-sor), mely jelzései révén úgy szabályozza a járművek forgalmát, hogy forgalmi okból megálló jármű ne maradhasson az útkereszteződésig terjedő útszakaszon.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőlámpás csomópont	Olyan szintbeni csomópont, ahol a csomóponti mozgások irányítására jelzőlámpák (forgalomirányító fényjelző készülékek) szolgálnak.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Jelzőlámpás csomópont	Olyan szintbeni csomópont, ahol a csomóponti mozgások irányítására jelzőlámpák (forgalomirányító fényjelző készülékek) szolgálnak, a jelzőtáblás forgalomszabályozás mellett.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Jelzőlámpás forgalmi irány	Jelzőlámpás csomópontban azonos irányból érkező és azonos időben szabad jelzést adó jelzőkkel irányított sávok csoportja. Kiegészítő jelzők a jelzőlámpás forgalmi irány egyes sávaiban mozgásokat engedélyezhetnek, illetve tilthatnak, a forgalmi irányra vonatkozó jelzőktől eltérő időben. Jelzőlámpás forgalmi irányt egy forgalmi sáv is alkothat.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőlámpás forgalomirányítás	A forgalom irányítása forgalomirányító berendezéssel.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszábaály, UME
Jelzőlámpás forgalomirányítás	A forgalom irányítása forgalomirányító berendezéssel (berendezésekkel).	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Jelzőlámpás forgalomirányítású csomópont	Olyan szintbeni csomópont, ahol egyes, vagy az összes csomóponti mozgás irányítására forgalomirányító jelzőlámpák szolgálnak.	KTSZ	Jogszábaály-tervezet
Jelzőőr	Az a személy, aki az úton előzetes felhatalmazás alapján jogosult - ideiglenes jelleggel - forgalmat irányítani.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszábaály
Jelzőőr	Olyan személy, aki a közúton folyó vagy azt érintő munkák helyén a jogszabályban meghatározott jelzésekkel a közúti forgalmat irányítja.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszábaály, UME
Jelzőőrös forgalomirányítás	A forgalom irányítása jelzőőr(ök) segítségével.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszábaály, UME
Jelzőtábla	Lásd „Közúti jelzőtábla” címszó alatt.	e-UT 04.02.12:2012	UME

Jelzőtábla	Lásd „Közúti jelzőtábla” címszó alatt.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME	
Jelzőtábla	Lásd „Közúti jelzőtábla” címszó alatt.	e-UT 04.02.41:1998	UME	
Jelzőtábla érvénytelenítés	A kihelyezett jelzőtábla letakarása, elfordítása, illetve áthúzása.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Jelzővel ellenőrzött vonat által vezérelt sorompó	Az a sorompó, ahol a berendezés üzemképes működését vasúti jelző ellenőrzi.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	A fogalom a "vonat által vezérelt sorompó" fogalom definíciójának része.	Jogszabály
Jelzővel függésben levő sorompó	Az a teljes-, fél-, fény sorompó, amelynél csak a sorompó zárt helyzetében állítható „szabad” állásba a vasúti jelző.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet		Jogszabály
Jetelés (jet grouting)	Földtani közeg magas nyomású injektálással végzett kezelése sajátos eszközökkel.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Jogosultság	A névjegyzéket vezető szerv által engedélyezett és névjegyzékbe vett szakmagyakorlási tevékenység végzésének igazolt lehetősége, vagy a bejelentéshez előírt feltételeknek való megfelelés.	266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet		Jogszabály
Jókarbantartó tevékenység	A meglévő építmény, építményrész kármegelőzésére, kárelhárítására, karbantartására, helyreállítására, felújítására, javítására, rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá tételére, illetve ennek és üzembiztonságának megtartására irányuló építési-szerelési munka.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet		Jogszabály
Jótállási és szavatossági vizsgálatok	A híd létesítését vagy felújítását, korszerűsítését követően a garanciális időszakban megtartott felülvizsgálatok a kivitelezésből eredő hibák feltárására.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024		UME x
Jótállási minősítési jellemző	Az építmény, az építményrész vagy az építési alapanyag azon geodéziai méréssel vagy laborvizsgálattal meghatározott, számmértékben kifejezett tulajdonsága, amely alapján az építmény rendeltetésszerű használatra való alkalmassága a vonatkozó ütügyi műszaki szabályozási dokumentumok alapján meghatározható a jótállási időszak során.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022		Jogszabály-tervezet, UME
Jótállási minősítési jellemző	Az építmény, az építményrész vagy az építési alapanyag azon geodéziai méréssel vagy laborvizsgálattal meghatározott, számmértékben kifejezett tulajdonsága, amely alapján az építmény rendeltetésszerű használatra való alkalmassága a vonatkozó ütügyi műszaki szabályozási dokumentumok alapján meghatározható a jótállási időszak során.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021		Jogszabály-tervezet, UME
Kalibrációs görbe (vagy táblázat)	A térfogatsűrűség vagy a térfogat-víztartalom és az impulzusarány, illetve a mért érték grafikus (vagy táblázatos) összefüggése, amelyen az alkalmazandó mérési idő, a kalibráció érvénytartama és a kalibrálásánál kapott ellenőrzési érték fel van tüntetve.	e-UT 09.02.11:2019		UME

Kalibrálás érvényességének tartama	Kalibrálás érvényességének tartama a jogszabály szerint.	e-UT 09.02.11:2019	Érintett jogszabályok: 2001. évi CXII. törvény a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény és a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény módosításáról, 294/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény végrehajtásáról rendelkező 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet módosításáról	UME
Kalott	Süvegszelvény, az alagútszelvény felső íves része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Kamionpihenő	A gyorsforgalmi úttól távolabb eső, a járművek tárolásán és a kötelezően létesítendő illemhely, tisztálkodási, étkezési és járműjavítási lehetőségen kívül megfelelő, a pihenést és kikapcsolódást szolgáló (szálláshely, panzió, szálloda, gyorsétterem), valamint egyéb (üzemanyagtöltő állomás, gépjárműmosó, konferenciaközpont, diszkó, játéktér, üzletek stb.) létesítményeket is elhelyezhetnek.	e-UT 04.02.11:2012		UME
Kamra/Kaverna	Nagy keresztmetszettel és viszonylag kis hosszúsággal rendelkező földalatti műtárgy vagy szabálytalan alakú természetes üreg (pl. karsztos kőzetben), amelynek csak bejárata van.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Kanyarodósáv	Szintbeni csomópontban a kanyarodó járművek részére útburkolati jellel kijelölt többlet forgalmi sáv.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Kanyarodósáv	Útkereszteződések előtt, útburkolati jellel kijelölt olyan úttestrész, amelyre a bekanyarodó járművek kötelesek a bekanyarodás megkezdése előtt besorolni.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet		Jogszabály
Kanyarodósáv	Szintbeni csomópontban a kanyarodó járművek részére kijelölt sáv.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Kapacitás	A közút egy egyértelműen lehatárolható részén (például: egy forgalmi sávon, egy keresztmetszeten, egy csomóponton, egy csomóponti ágon) időegység alatt átbocsátható legnagyobb forgalom nagysága.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Kapacitás	Az út egy keresztmetszetén vagy egy irányban vagy egyetlen forgalmi sávon az időegység alatt átbocsátható legnagyobb forgalom nagysága.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Kapacitás	Valamely keresztmetszetben vagy csomópontban időegység alatt áthaladni képes legnagyobb járműszám.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Kapacitás (lehetséges teljesítőképesség)	Az a legnagyobb forgalom (j/h vagy E/h mértékegységben kifejezve), amely a forgalmi sáv, vagy az út egy pontján (keresztmetszetén) vagy szakaszán áthaladni képes, az adott forgalmi és forgalomirányítási feltételek között.	e-UT 02.01.23:2009		UME
Kapaszkodósáv	Emelkedő útszakaszon a menetirány szerinti jobb oldalon a lassan haladó járművek közlekedésére szolgáló, útburkolati jellel és jelzőtáblával jelölt forgalmi sáv.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet		Jogszabály
Kapaszkodósáv	Az emelkedő útszakaszon a menetirány szerinti jobb oldalon a lassan haladó járművek közlekedésére szolgáló sáv.	e-UT 03.01.11:2008		UME

Kapcsolás	Különböző álláspontokból készült pontfelhők közös koordináta-rendszerbe történő transzformációja. A kapcsolat történhet jelölt pontok, természetes pontok, valamint a pontfelhőből levezetett alakzatok (pl. síkok, élek) alapján.	e-UT 09.04.15:2018	UME
Kapcsolódást, összefonódást biztosító térkő	Alakja, kialakítása, oldalfelületének kiemelkedései lehetővé teszik az összefonódást, kapcsolódást: alapvetően A és B típusú térkövek.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kapcsolódást, összefonódást nem biztosító térkő	Oldalkialakítása, síma oldalfelülete nem biztosít összefonódási lehetőséget: C típusú térkövek.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kapcsolódó műtárgy	Az alagút műszaki üzemét szolgáló, a rendeltetésszerű üzemben, használatban lévő műtárgy (mint: szellőzőakna, szellőzőalagút, transzformátor- és kapcsolótér, bejáratí műtárgy, portál).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kapcsolószervezet	A jelzőtáblát a tartószervezethez erősítő szerkezeti elem.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Kapcsolt vízgyűjtő terület	A vízáteresztő térkőszervezettel közvetlen hidraulikai kapcsolatban álló terület, amelyről a ráhulló csapadékvíz egy része vagy egésze a vízáteresztő térkőszervezet felszínére folyik.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Káprázás	A fénysűrűség szokatlan eloszlásának vagy szokatlan értékének, illetve a térben vagy időben fellépő igen erős kontrasztnak a következtében a látás kényelmetlenségét, illetve a tárgyak felismerhetőségének csökkenését okozó, a gépjárművezetést zavaró fény.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Kapubehajtó	Út menti magántulajdonú és magánhasználatú ingatlan megközelítését, közúti kapcsolatait biztosító terület, melyet közforgalom nem vesz igénybe. A kapcsolódó területen belül legfeljebb 30 várakozóhely lehet.	e-UT 03.02.21:2004	UME
Kapubehajtó (kocsibehajtó)	Az út menti kisérgalmú (lakó) ingatlanok közúti kapcsolatát biztosító építmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Kapubejáró	A közútról az út területén kívüli, útnak nem minősülő más ingatlanra járművel történő közvetlen behajtást vagy ráhajtást szolgáló útkapcsolat.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Karakterisztikus érték (EuroCode)	A talaj vagy a tervezett szerkezet valamely jellemzőjének a tervező által a vizsgálandó tervezési állapotra vonatkozóan jellemzőnek tartott értéke, melyet vizsgálatok alapján az átlagos értéktől a biztonság irányába eltérve kell az adatok változékonyságát, a vizsgálandó jelenség sajátosságait és a határállapot bekövetkezésének körülményeit is mérlegelve, óvatosan felvenni.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Karbantartás	A meglévő úttesten, azok műtárgyain, az út környezetében, valamint a környezetvédelmi építményeken évente, vagy évente több alkalommal végzett minden olyan beavatkozás, amelyet a folyamatos elhasználódás miatt a rendeltetésszerű, zavartalan, biztonságos üzemeltetés érdekében kell végezni.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhídjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan. Jogszabály

Karbantartás	A meglévő úttesten, azok műtárgyain, úttartozékain, az út környezetében, valamint a környezetvédelmi építményeken évente vagy évente több alkalommal végzett minden olyan beavatkozás, amelyet a folyamatos elhasználódás miatt a rendeltetésszerű, zavartalan, biztonságos üzemeltetés érdekében kell végezni.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Karbantartás	Meglévő vasúti építmény, tartozékai, alrendszerei, rendszerelemei bármely okból történő javítása, helyreállítása, ha az nem jár a használatbavételi engedélyben meghatározott műszaki jellemzők – sebesség, tengelyterhelés – növelésével, valamint a nyomvonal, és a pályatartozékok funkciói nem változnak, és a javítás, helyreállítás nem jár a pálya vagy tartozékainak megszüntetésével.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet	jogszabály
Karbantartás	A megkívánt állapot megőrzését célzó intézkedések összessége.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Karbantartás	Azokat a gyorsan elvégezhető javításokat jelenti, melyeket a szolgáltatási szint és különösen a forgalom biztonságos fenntartása érdekében végeznek, és amelyek az út szolgáltatási színvonalát nem növelik.	e-UT 08.02.31:2007	UME
Karbantartási munka	A meglévő közúton évente, vagy évente több alkalommal végzett minden olyan beavatkozás, amelyet a folyamatos elhasználódás miatt a rendeltetésszerű, zavartalan, biztonságos üzemeltetés érdekében kell végezni.	KÉSZ, e-UT 03.07.25:2022, e-UT 04.04.13:2020/M1:2024	Jogszabály-tervezet, UME
Karbantartási munka	A meglévő közúton évente, vagy évente több alkalommal végzett minden olyan beavatkozás, amelyet a folyamatos elhasználódás miatt a rendeltetésszerű, zavartalan, biztonságos üzemeltetés érdekében kell végezni.	e-UT 08.02.12:2022	A karbantartás a földműszerkezet és az útpályaszerkezet inhomogenitásából adódó, – azon kisebb terjedelmű helyi meghibásodások, azonnal, illetve folyamatosan végrehajtható, a beavatkozások helyét illetően nem tervezhető – tevékenységek összessége, amelyek alapvetően a forgalombiztonságot, az állagvédelmet szolgálják, de az út használati értékét nem növelik.
Karbantartási üzem	Olyan rendkívüli üzemállapot, amelyben – a forgalom az alagútkezelő előre tervezett üzemeltetési és karbantartási tevékenysége miatt az alagútkezelő által megfelelően kiépített és előjelzett korlátozás mellett zajlik.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Karbonátosodás	A cementkő és a széndioxid-gáz kölcsönhatásának folyamata, amelynek eredményeként a lúgos kalcium-hidroxid semleges kémhatású kalcium-karbonáttá alakul (a pH-értéke 12–13-ról 9 alá csökken). Ennek következtében az acélbetét korrózió elleni védelme (passzív állapota) megszűnik.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Kárhely	A rendkívüli esemény során bekövetkező kár keletkezési helye.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Káros emisszió	Szennyező anyagok, vagy környezetre ártalmas hatások kibocsátása.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Károsító gázok korróziós hatása	Elsősorban a benzin- és dízelmotoros járművek kipufogógázai, valamint a vegyi üzemekből, a téli fűtés során származó gázok (szén-dioxid, kén-dioxid, nitrogén-oxidok) a levegőben vízzel elegyedve, gyenge vagy közepes erősségű savak formájában a cementkő pórusaiban lévő kalcium-hidroxiddal olyan vegyületeket alkotnak, amelyek csökkentik a beton lúgosságát, valamint kimosódnak a betonból, illetve térfogat-növekedésük roncsolja a betont.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Kátyú	Az utak használata során a forgalmi igénybevétel és a környezeti hatások nyomán létrejött, a szerkezet bomlásával járó károsodás, egy vagy több útpályaszerkezeti réteg kifelületű (legfeljebb 30 m ²) folytonossági hiánya, ami az út használatát nehezíti, a balesetveszélyt növeli, a közlekedési eszközöket fokozottan igénybe veszi, az utazás kényelmét rontja.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Kátyúzás	Kifelületű (legfeljebb 30 m ²) javítás, az elszórta jelentkező burkolathiba, bomlás (hámlás, kátyúsodás, leválás) ideiglenes vagy tartós megszüntetése, a burkolat további romlásának megelőzése, a balesetveszély elhárítása céljából.	e-UT 08.02.12:2022	UME
KBA- vagy KBF-lezáró jegyzőkönyv	A jelentés építetői, illetve kezelői értékelésének eredményét, vagyis az auditor javaslatainak elfogadását, vagy elutasítását rögzítő dokumentum.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Kellősítés	A hézag oldalfalának a tisztítást követő előkenése tapadóhíd képzése céljából.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Kellősítés	A kátyú tisztított felületén alkalmazott eljárás a meglevő pályán kialakított vízszintes és függőleges felületek és a kátyúzóanyag közti tökéletes tapadás biztosítására, a pórusok zárására és a visszamaradt por lekötésére.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Kellősítő anyag	A hézag oldalfala és a hézagkitöltő anyag közti jobb tapadást elősegítő, a kitöltés előtt külön művelettel felvitt bitumen, vagy műgyanta bázisú réteg anyaga, mely a hézagkitöltő anyaggal egy rendszert alkot.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Kellősítő anyag	A hézag oldalfala és a hézagkitöltő anyag közti jobb tapadást elősegítő, a kitöltés előtt külön művelettel felvitt bitumen, vagy műgyanta bázisú réteg anyaga, mely a hézagkitöltő anyaggal egy rendszert alkot.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Kellősítő anyag	A hézag oldalfala és a hézagkitöltő anyag közötti jobb tapadást elősegítő, a kitöltés előtt külön művelettel felvitt anyag, amely a hézagkitöltő anyaggal egy rendszert alkot.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Képzett hézag	A kitölthetőségi követelményeknek megfelelően alakított hézag/repedés – a továbbiakban, ha külön nem kerül kiemelésre, a hézagon és a repedésen együttesen ezt a fogalmat értjük.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Képzett hézag	A kitölthetőségi követelményeknek megfelelően alakított repedés.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Képzett hézag	A követelményeknek megfelelően alakított hézag/repedés.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Képzett rézsű	A vasúti keresztaljak alsó sarokpontjától lefelé és a vágánytengelytől kifelé hajló 45° ferdeségű.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Képzett rézsű	A vasúti keresztaljak alsó sarokpontjától lefelé és a vágánytengelytől kifelé hajló 45° ferdeségű felület.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály

Kerék- vagy tengelyterhelés-mérleg	A kerék- illetve tengelyterhelések mérésére szolgáló eszköz. Nem automatikus működésű mérleg statikus kerék-, illetve tengelyterhelés-mérésre akkor használható, ha a mérleg hitelesítési osztásértéke által meghatározott hitelesítési hibahatár nem nagyobb, mint a korábban megadott hibahatár, azaz a $10\text{ kg} \leq e \leq 50\text{ kg}$ feltétel teljesül. A kerék-, illetve tengelyterhelés-mérlegre a nem automatikus működésű mérlegek forgalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról szóló 2014/31/EU irányelvet honosító 19/2016. (VI. 17.) NGM-rendelet követelményeit kell alkalmazni.	e-UT 08.01.51:2018	UME	
Keréknyomvályú	A forgalmi igénybevételek hatására az aszfaltburkolatú útpályaszerkezeten a járművek keréknyomaiban képződő keresztirányú egyenetlenség, mely hosszirányban folyamatos. A keréknyomvályú megvezeti a járműveket, ezért balesetveszélyes.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	Az e-UT 06.03.21:2018/M1:2021előírás szerint megadandó keréknyomvályú mélységét vagy kézi méréssel a keréknyomvályú hossztengetelyére merőlegesen helyezett mérőléc alsó éle, vagy lézertechnikával történő gépi mérés esetén a bázisvonal és az alatta lévő kopóréteg felszíne közötti legnagyobb mélység adja, mm-ben. A mérések ellentmondása esetén a mérőléccezel való mérés eredménye a döntő.	UME
Keréknyomvályú	A forgalmi igénybevételek hatására az aszfaltburkolatú útpályaszerkezeten a járművek keréknyomaiban képződő keresztirányú egyenetlenség, mely hosszirányban folyamatos. A keréknyomvályú megvezeti a járműveket, ezért balesetveszélyes.	e-UT 09.02.28:2020	UME	
Keréknyomvályú-mélység	A keréknyomvályú mélységét vagy kézi méréssel a keréknyomvályú hossztengetelyére merőlegesen helyezett mérőléc alsó éle, vagy lézertechnikával történő gépi mérés esetén a bázisvonal és az alatta lévő kopóréteg felszíne közötti legnagyobb mélység adja, mm-ben.	e-UT 09.02.28:2020	UME	
Kerékpár	Olyan, legalább kétkerekű jármű, amelyet emberi erő hajt, és ezt legfeljebb 300 W teljesítményű motor segíti. A kerékpáron a kerékpárt nem hajtó személy is szállítható erre alkalmas ülésen. A kerékpáron utánfutó vontatására alkalmas berendezés helyezhető el.	KRESZ	Jogszabály	
Kerékpárforgalmi létesítmény tartozéka	Kerékpárforgalmi létesítményhez tartozó közúti jelzőtábla, pihenőhely, biztonsági berendezés,	KENYI	Jogszabály	
Kerékpáros átvezetés	Az úton az a hely, ahol az utat keresztező kerékpárosok áthaladási helyét útburkolati jellel megjelölték.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály	
Kerékpáros nyom	Az úttesten kerékpárt és nyilat mutató sárga színű burkolati jellel kijelölt útfelület.	KRESZ	Jogszabály	
Kerékpárosbarát	Olyan tevékenység, hely vagy létesítmény, amely a kerékpárral közlekedők igényeit tudatosan figyelembe veszi és biztonságosan, magas színvonalon kielégíti.	e-UT 03.04.13:2019	UME	
Kerékpározás céljára igénybe vehető vegyes forgalmú útfelület	Kerékpárforgalmi létesítménynek nem minősülő út, amelyen a kerékpáros közlekedés - a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben meghatározott jelzőtáblával, kerékpáros útirányjelző táblával, kiegészítő táblával történő megjelölés alapján - megengedett.	KENYI	Jogszabály	

Kerékpározható közúthálózat	Minden olyan közút és közforgalom számára megnyitott magánút, amelyen nem tilos kerékpárral közlekedni.	e-UT 03.04.13:2019		UME
Kerékpársáv	Az úttesten útburkolati jellel kijelölt – kerékpárosok egyirányú közlekedésére szolgáló – különleges forgalmi sáv.	KRESZ, KTSZ		Jogszabály-tervezet
Kerékpársáv	A kerékpárosok közlekedésére szolgáló, a menetirány szerint egyirányú forgalmú, útburkolati jellel jelölt forgalmi sáv.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet		Jogszabály
Kerékpárút	Jelzőtáblával kerékpárútként megjelölt közút.	KRESZ, Kkt.		Jogszabály
Kerékpárút (gyalog- és kerékpárút)	Kerékpárosok közlekedésére szolgáló önálló út (ideértve a gyalogosok és a kerékpárosok együttes közlekedésére szolgáló gyalog- és kerékpárutat is).	e-UT 06.03.11:2010		UME
Kerékterhelés	A jármű súlyának az a része, amely az adott keréken át az utat terheli.	e-UT 08.01.51:2018		UME
Kerékterhelés-mérő berendezés	olyan mérőberendezés, amelynek segítségével a gépjármű egyik oldalához tartozó egyes vagy kettős kerék terhelése mérhető. Két kerékterhelés-mérővel egy tengely terhelését lehet meghatározni.	e-UT 08.01.51:2018		UME
Keresleti kockázat	A szerződés tárgyát képező építési beruházás vagy szolgáltatás iránti aktuális kereslethez kapcsolódó kockázat.	Közbesz. tv.		Jogszabály
Keresztáramú szellőztetés	Szellőztetési rendszer, amely a friss szellőztető levegőt bejuttató, és a szennyezett levegőt eltávolító elkülönített légcserővel üzemel.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Keresztesés	Az útkorona burkolt és burkolatlan felületeinek az úttengelyre merőleges irányú lejtése százalékban kifejezve.	KTSZ, e-UT 09.02.28:2020	Az e-UT 09.02.28:2020 útügyi műszaki előírás esetén a keresztesés értéke az adott mérési szélességre értendő.	Jogszabály-tervezet
Keresztezési sokszög	A helyzetjelző vonalak (vagy ha ilyenek nincsenek, azok a képzeletbeli vonalak, ahová ezeket felfestnék), és ezeknek az úttest túlsó széléig történő meghosszabbításai, valamint az ezek közé eső útburkolatszélek által határolt terület.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007		Jogszabály
Keresztezési szög, αα	A két közlekedési pálya tengelye által, íves közúti vagy vasúti pálya esetén a tengelyek metszéspontjába állított érintők által bezárt szögek közül a derékszögnél nem nagyobb szög.	e-UT 03.06.11:2005		UME
Keresztező mozgások területe	A szintbeni csomópont azon részei, ahol – a csomóponton megadott valamennyi forgalmi kapcsolat miatt – a különböző irányokban haladó járművek egymás mozgási irányait keresztezik.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Kereszthézag	Az út tengelyére (közel) merőleges vakhézag vagy terjeszkedési hézag.	e-UT 06.03.37:2021		UME
Kereszthézagvas	A kereszthézagban elhelyezett, sima felületű, teherátadó betonacélok, melyek a betontábla végeinek függőleges elmozdulását gátolják, de húzófeszültséget nem vesznek fel.	e-UT 06.03.37:2021		UME
Keresztirányú profil	Az útpálya felület és az úttengelyre merőleges függőleges sík metszészvonala.	e-UT 09.02.28:2020		UME
Keresztszelvény	Az útpálya és környezete úttengelyre merőleges kialakítását ábrázoló metszet, az út szelvényezésével azonos irányba haladó nézőpontból nézve.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Keresztszelvény	A létesítmény meghatározott pontjain, vagy változással érintett jellemző pontjain felvett keresztmetszeti rajz.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME

Keresztszelvények	Engedélyezési és építési tervhez meghatározott távolságonként készített, tényleges útkeresztszmet-sorozat, a növekvő szelvényezés irányába nézve. Léptéke és részletessége az ábrázolandó út jellegétől, és a tervezett beavatkozástól függ. Sematikusan és egyszerűsítetten, de konkrétan ábrázolja a terv felhasznál-hatósága szempontjából szükséges útépitési keresztmetszeti elemeket és egyébME meglévő vagy tervezett objektumokat. Burkolatmegerősítési feladatok esetén ajánlott torzított, tehát magassági léptékét tekintve megnyújtott kereszt-szelvény-sorozat készítése	e-UT 03.00.21:2006	UME
Keret	A jelzőtábla jelképeit és feliratait körülvevő – a jelzőtábla alakjával is legtöbbször (de nem okvet-le-nül) megegyező alakú – olyan széles vonal, mely alakjával, szélességével és színével egyrészt megha-tá-rozza a jelzőtábla információ-tartalmának jellegét, másrészt a jelzőtáblát kiemeli a háttérből.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Keret	A jelzőtábla jelképeit és feliratait körülvevő – a jelzőtábla alakjával is legtöbbször (de nem okvetlenül) megegyező alakú – olyan széles vonal, mely alakjával, szélességével és színével egyrészt meghatározza a jelzőtábla információ-tartalmának jellegét, másrészt a jelzőtáblát kiemeli a háttérből.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Keret	A jelzőtábla jelképeit és feliratait körülvevő – a jelzőtábla alakjával is legtöbbször (de nem okvetlenül) megegyező alakú – olyan széles vonal, mely alakjával, szélességével és színével egyrészt meghatározza a jelzőtábla információ-tartalmának jellegét, másrészt a jelzőtáblát kiemeli a háttérből.	e-UT 04.02.32:2012	UME
Keretmegállapodás	Egy vagy több ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő között létrejött olyan megállapodás, amelynek célja, hogy rögzítse egy adott időszakban közbeszerzésekre irányuló, egymással meghatározott módon kötendő szerződések lényeges feltételeit, különösen az ellenszolgáltatás mértékét, és ha lehetséges, az előírányzott mennyiséget.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Kerítés	A telek területét a közterülettől, a telek közhasználat céljára átadott területétől, illetve a szomszédos telkek területétől vagy a telek különböző rendeltetésű vagy használatú részeit térben elválasztó, lehatároló építmény.	OTÉK	Jogszabály
Kétoldalas biztonsági korlát	A mindkét oldali útközés ellen felszerelt, valamint kialakított közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Kétrétegű felületi bevonat (KFB) (Double Dressing)	Az első réteg kötőanyag és az első réteg zúzottkő közvetlenül egymást követő elterítése, amelyet a második réteg kötőanyag és a második réteg kisebb szemnagyságú zúzottkő elterítése követ.	e-UT 06.03.63:2019	e-UT 06.03.63:2019 1.c) ábra Ha a felületi bevonatokat nem egy időben terítik (azaz nem közvetlenül egymás után), akkor azokat két egyrétegű felületi bevonatnak kell tekinteni.

Kétrétegű inverz felületi bevonat (KiFB) (Inverted Double Dressing)	Az első réteg kötőanyag és az első réteg zúzottkő közvetlenül egymást követő elterítése, amelyet a második réteg kötőanyag és nagyobb szemmagyságú második réteg zúzottkő elterítése követ.	e-UT 06.03.63:2019	e-UT 06.03.63:2019 1.d) ábra Ha a felületi bevonatokat nem egy időben terítik (azaz nem közvetlenül egymás után), akkor azokat két egyrétegű felületi bevonatnak kell tekinteni.	UME
Kettős vágánykapcsolás	Négy kitérő és köztük egy kettős keresztezés (átszelés).	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet		jogszabály
Keverék-összetétel (Mix Formulation)	Egy meghatározott keverék tervezett összetétele. A tervezett keverék-összetételt kétféle mód (előírt keverési összetétel, megvalósult előírt keverési összetétel) egyikeként lehet megadni. A keverék-összetétel a teljesítményigazolás alapidokumentuma. Ebben a dokumentációban kell megadni azt is, hogy a gyártó az aszfaltkeveréket mely eljárással (meleg vagy mérsékelten meleg eljárással, forró vagy mérsékelten forró eljárással) állítja elő.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Ezen fogalom korábbi hazai megnevezése „keverékterv” volt.	UME
Keverékterv	A beton gyártója által készített műszaki dokumentum, amely tartalmazza az 1 m ³ betömörített friss betonban lévő cement, víz, adalékanyag, kiegészítő anyag és adalékszer mennyiségét (tömegét) kg-ban, valamint a levegő mennyiségét literben. (Az adalékszer mennyisége kifejezhető a cement tömegszázalékában is.).	e-UT 07.02.11:2022		UME
Keverékterv (Mixdesign)	A termék teljesítményére előírt követelmények teljesülését biztosító recept és módszer megadása.	e-UT 06.03.63:2019		UME
Keverékes kezelés	A talajkezelés során a kezelni kívánt talajt és a kötőanyagot keveréssel homogenizálják. A kötőanyagot általában por alakban, esetenként folyadékként szórják ki a kezelni kívánt talaj felületére vagy adagolják be közvetlenül a keverést végző gép keverőterébe. A talajt és a kötőanyagot összekeverik és így homogenizálják. A keverés remix gépekkel történik, amelyek egy építési fázisban képesek elvégezni a talaj fellazítását és aprítását is a keverés során. A kötőanyag típusától és mennyiségétől függően változhat a kezelés hatása, ami általában a talajok tömöríthetőségének megkönnyítését, a teherbírás megnövelését vagy a talajjellemzők (pl.: térfogatváltozási hajlam) megváltoztatását szolgálja.	e-UT 06.02.13:2022		UME
Keverőgép	Olyan mobil, vagy telepített keverő berendezés, mely a felbontott rétegek anyagait kötőanyaggal és szükség esetén kiegészítő anyaggal összekeveri.	e-UT 05.02.56:2019		UME
Keverővíz	Az „alap keverővíz” és a „többlbet keverővíz” összege. Az alap keverővíz értékét a tervezett vízcement tényező és a cementadagolás szorzata adja meg. A többlbet keverővíz az adalékanyag rövid idejű mértékadó vízfelvételének (nulla és 1 közé eső tömegarány) és a mértékadó víztartalmú adalékanyag tömegének szorzata.	e-UT 05.02.31:2008		UME
Kevert kőliszt	Ásványi eredetű kőliszt, amelyet kalcium-hidroxiddal kevertek össze.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Kevert záróréteg	A kötőzúzalékos és kevert aszfaltmakadám felületi zárásához – használt – félmeleg eljárással kevert, azonnal készülő záróréteg.	e-UT 06.03.22:1989		UME

Kezdeti feszültségállapot	Az alagútépítési munkák megkezdése előtt a földtani közegben uralkodó feszültségállapot (más néven: primer, in situ feszültségi állapot), amit mérésrel lehet meghatározni, vagy feltételezésekkel megbecsülni.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kezdő- és végszerkezet	A közúti visszatartó rendszer kezdetének és végződésének lehorgonyozása, és annak lehorgonyzását segítő szakasza.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Kezelőépület	A járműellenőrzést végző személyek tartózkodására, az ellenőrzést támogató eszközök és berendezések elhelyezésére szolgáló, illetve az irodai munkavégzést biztosító épület.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Kezelői lehatárolási terv	Megépített közlekedési építmények útkezelőinek illetékességét a területi határok pontos kijelölésével meghatározó terv.	93/2012. (V. 10.) Korm. Rendelet, e-UT 08.01.22:2020	Jogszabály
Kezelőjárda	Műtárgyakon kiemelt szegéllyel kialakított csökkentett szélességű járda, amelyet csak a kezelőszemélyzet használ.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Kezelőpálya	A híd pálya kiképzett járófelülete a pálya- és állomási személyzet műszaki felügyeleti, illetőleg vonatkezelési munkájának ellátásához, valamint rendkívüli esemény során a hídon megálló vonat személyzetének biztonságos közlekedéséhez.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Kezelt pernyék	Olyan pernyék, melyek közvetlenül kötőanyagként nem alkalmazhatók, hanem valamilyen technológiai be-avatkozással (gőzölés, savazás, pernyekeverés stb.) tehetők felhasználásra alkalmassá.	e-UT 05.02.41:2002	UME
Kézi (keresztirányú) útburkolati jel	A haladási iránnyal nem párhuzamos, illetve különböző torzított vagy torzítatlan jelképekből és ezek kombinációiból álló útburkolati jel.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Kiegészítő anyag	Jelen útügyi műszaki előírás szerint a hidraulikus kötőanyaggal történő stabilizálásnál használhatnak inert, porszerű kiegészítő anyagot, pl.: mészkőlisztet, mely a hidratáció kémiai folyamatában nem vesz részt, vagy alkalmazhatnak aktív, a kémiai reakcióban résztvevő anyagot, pl.: pernyét.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Kiegészítő anyag betonhoz	„A beton egyes tulajdonságainak javítása, vagy különleges tulajdonságok elérése céljából a betonban felhasznált finom szemű szervesetlen alkotóanyag: · I. típusú kiegészítő anyag: közel inert kiegészítő anyag, · II. típusú kiegészítő anyag: puccolános vagy latens hidraulikus tulajdonságú kiegészítő anyag.” (MSZ 4798)	e-UT 07.02.11:2022	UME
Kiegészítő aszfaltkeverék	A helyszíni melegremix eljárás során az átkeveréssel létrehozott keverék tulajdonságainak javítása céljából adagolt, célszerűen tervezett/választott aszfaltkeverék.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Kiegészítő jelző	A fényjelző készülék mellett (annak meghatározott oldalán) elhelyezett fényjelző, amellyel bizonyos forgalmi irány(ok) számára a fényjelző készülék szabad jelzésétől eltérő időpontban és időtartamig lehet szabad jelzést adni.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Kiegészítő jelzőtábla	A közlekedők számára többletinformációt adó olyan jelzőtábla, amely az alaptábla alá helyezve annak hatályát kiterjeszti vagy szűkíti, jelentését értelmezi vagy távolságot jelez.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály

Kiegészítő műtárgy	Az alagúthasználók biztonságát szolgáló, a rendeltetésszerű üzemen használaton kívüli műtárgy mint: például: fülke, leállóból, vészkijárat, menedék, menekülő- és mentőfolyosó, harántjárat, harántfolyosó.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kiegészítő szerkezeti elem	A híd környezetében épülő szerkezetek, amelyek az állandó terhek, forgalmi terhek, illetve a járműuttközés terheinek viselésében nem vesznek részt. (Pl.: részűburkolat és elemei, mederburkolat és elemei, vizsgálólépcső, szivárgó és elemei, szigetelést védő beton, takarófal, kitöltőbeton, csapadékvíz-elvezetés és elemei stb.).	e-UT 07.02.11:2022	UME
Kiegészítő szigetelés	A berendezésbe beépített, az üzemi szigetelés megsérülése esetén a közvetett érintésvédelmet biztosító szigetelés.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Kiegészítő tábla	A közlekedők számára többletinformációt adó olyan jelzőtábla, amely az alaptábla alá helyezve, annak hatályát kiterjeszti vagy szűkíti, jelentését értelmezi vagy távolságot jelez.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Kiegészítő tábla	A közlekedők számára többletinformációt adó olyan jelzőtábla, amely az alap-tábla alá (meghatározott esetben fölé) helyezve annak hatályát kiterjeszti vagy szűkíti, jelentését értelmezi vagy távolságot jelez.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Kiegészítő tábla	A közlekedők számára többletinformációt adó olyan jelzőtábla, amely az alap-tábla alá (meghatározott esetben fölé) helyezve annak hatályát kiterjeszti vagy szűkíti, jelentését értelmezi vagy távolságot jelez.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Kiegyenlítő réteg	A nem megfelelő profilú fogadóréteg geometriai tulajdonságainak javítására külön réteggént épített, változó vastagságú réteg. Építése akkor indokolt, ha a nem megfelelő profilú fogadórétegre épülő következő aszfalt-pályaszerkezeti réteg nem építhető úgy meg, hogy annak vastagsága kielégítene a jelen előírás szerint vonatkozó aszfalttípusra előírt legkisebb, illetve legnagyobb vastagsági értékeket a felület minden pontján.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Kiegyenlítőréteg	A nem megfelelő profilú fogadóréteg geometriai tulajdonságainak javítására épített, változó vastagságú réteg.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kiemelt biztonságú területek	A kijelölt gyalogos-átkelőhelyek, a kerékpárút átvezetések, a jelzőlámpás csomópontok és a körforgalmú csomópontok területe.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Kiemelt padka	Egyedi feltételek mellett az alagútban a járda helyett tervezhető emelt szintű sáv.	e-UT 07.06.11:2021	UME
Kiemelt szegély	Az útburkolat szélén lévő, annak szintjétől számított legalább 6 centiméter és legfeljebb 18 centiméter magasságú – ferde szegélynek nem minősülő – szegély, amely elválasztja az útpályát a mellette fekvő területtől.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Kiemelt szegély	Az útburkolat szélén a burkolat és a járda, járdasziget, elválasztósáv, gyalogút és kerékpárút közötti szintkülönbséget áthidaló létesítmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Kiemelt szegély (alagútban)	Az útpálya alagútfal felőli szélén a járdát határoló szerkezet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Kiemelt turisztikai célpont	A turizmus szempontjából kiemelt jelentőségű úti cél, amely a jelen műszaki előírásban részletezett kritériumrendszernek megfelel.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Kiemelten kezelendő hidak	A 20 méternél nagyobb támaszközű hidak, a 40 méternél nagyobb össz-szerkezeti hosszúságú hidak, méretétől függetlenül a vasút feletti közúti hidak, a közútkezelő és más szervezetvaló közös kezelésében lévő hidak (határhíd, közös közúti-vasúti híd stb.), valamint a közútkezelő által bármely okból arra kijelölt hidak összessége.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Kiépítési sebesség	Az a sebesség, amelyre a felépítményt és ívekben a vágány túlemelését kialakítják.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Kihaladási (ürítési) idő	A kihaladási távolság megtételéhez szükséges időtartam.	e-UT 04.05.14:2020, e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Kihaladási sebesség	Váltakozó irányú forgalomirányítás esetén az útszűkületben kialakuló vagy engedélyezett sebesség. Értéke függ az út magassági és vízszintes vonalvezetésétől, a járható útfelület szélességétől és minőségétől, valamint a forgalom járműösszetételétől. Értékét egyedileg kell meghatározni. Ideális viszonyok esetén sem haladhatja meg az 50 km/h értéket.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Kihaladási távolság	A befejeződő szabad jelzés forgalmi irányában a helyzetjelző vonaltól (a jelzőlámpa helyétől) az induló szabad jelzés forgalmi irányának a konfliktusmező legtávolabbi pontjáig (az ellentétes irány fényjelző készülékéig) mért távolság.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Kihaladási távolság	A befejeződő szabad jelzés forgalmi irányában a helyzetjelző vonaltól (gyalogosoknál a járda szélétől) az induló és kihaladó irányok által meghatározott konfliktusmező legtávolabbi pontjáig mért távolság.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Kijelölt gyalogosátkelőhely	A gyalogos forgalom közötttal való keresztezését szolgáló, jelzőtáblával és útburkolati jellel kijelölt terület, ahol a gyalogosnak elsőbbsége van a közút keresztezésekor a járművekkel szemben.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Kijelölt gyalogos-átkelőhely	Az úton a gyalogosok áthaladására szolgáló, útburkolati jellel jelölt terület.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Ahol a KRESZ 21. § (7) bekezdés értelmében a gyalogosoknak elsőbbsége van a járművekkel szemben. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyet - az FMSZ 23.9 pontjában említett kivételekkel - jelzőtábla is jelzi. Jogszabály
Kijelölt gyalogos-átkelőhely	Az úton a gyalogosok áthaladására szolgáló terület, ahol a gyalogosoknak elsőbbsége van a járművekkel szemben.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Kijelölt gyalogos-átkelőhely	Az úton a gyalogosok áthaladására szolgáló, útburkolati jellel jelölt terület, ahol a gyalogosoknak elsőbbsége van a járművekkel szemben.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Kijelölt várakozóhely	Az úton útburkolati jellel, jelzőtáblával vagy mindkettővel kijelölt, a járművek várakozására kialakított terület.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály

Kijelző felülete	A változtatható jelzéstartalmú jelzőtábla látható része, amely a jelzéstartalmat tartalmazza, és tartalmazza azokat az elemeket is, amelyek a jelzéstartalom kijelzésére aktivizálhatók; tekintetbe veendő, hogy elülső takaró anyagot is tartalmaz.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Kikapcsolási program	A jelzőlámpás forgalomirányítási állapotról a jelzőlámpás forgalomirányítás nélküli állapotra biztonságos áttérést lehetővé tevő program.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Kikapcsolható	Olyan légvezeték (ill. munkavezeték), mely a tulajdonos közreműködésével a hálózatról lekapcsolható, üzemben kívül helyezhető.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Kikerülhető	Az az út feletti akadály, amelynél lehetőség van a KRESZ, illetve a forgalomszabályozási előírások ideiglenes megszegésével a helyi kikerülésre (pl. a szembejövő forgalmi sáv(ok) igénybevételel is)	e-UT 08.01.24:1999	UME
Kilépő sáv	A körpálya elhagyására szolgáló forgalmi sáv.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Kínálati kockázat	A szerződés tárgyát képező építési beruházás vagy szolgáltatás teljesítéséhez kapcsolódó kockázat.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Kioktatott személy	A nem szakszerű munkavégzés során előforduló veszélyek lehetőségére (beleértve a forgalomban résztvevők veszélyeztetését is) kioktatott, az oktatási anyagot sikeresen elsajátító, és azt munkája során alkalmazni képes személy, akinek a kioktatásáról az oktató megbizonyosodott.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Kioltási tényező	A fénytávolság – egyéenként következő, különösen füst miatti – gyengülését mérő együttható.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kiselemes burkolat	Kiselemes beton térkő, klinker burkolóelem, illetve kiselemes természetes kő anyagból, kültéri felhasználásra és közlekedési felületre tervezett, épített, üzemeltetett burkolatok összefoglaló elnevezése.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kiselemes burkolat mértékadó, méretezési forgalma	Több forgalmi sáv esetében a nehézgépjárművekkel leginkább terhelt sáv forgalma, 5 méternél keskenyebb burkolatszélesség és kétirányú forgalom esetén az összes, keresztmetszeten áthaladó forgalom mértéke. A tervezési élettartam alatt a mértékadó keresztmetszeten áthaladó, egységtengelyben meghatározott forgalom, vagy amennyiben ilyen érték nem áll rendelkezésre, akkor a tervezési időszak alatt jellemző napi átlagos járműdarabszám. Mértékadó keresztmetszet: a közlekedési célra épített kiselemes burkolat azon 5 méternél nem szélesebb keresztmetszete, amelyiken a használat alatt, egy vagy mindkét irányban várhatóan a legtöbb gépjármű áthalad.	e-UT 06.03.43:2022	UME

Kiselemes klinker útburkolat	A klinker burkolóelemekkel épített közlekedési célú burkolat esetén a burkolóelem anyagától eltekintve a beton térkövekre előírt követelmények alkalmazhatók, a következő kiegészítésekkel: · a burkolóelem feleljen meg az MSZ EN 1344 Égetett agyag útburkolóelemek. Követelmények és vizsgálati módszerek szabvány előírásainak, · legalább R1 mérettartomány-osztályba tartozzon, · a burkolóelem hosszúság/vastagság aránya ≤ 4 legyen, · fagyasztás-olvasztás, környezeti hatással szembeni ellenálló képessége FP100 osztályú legyen, · csúszósúrlódási ellenállása (0a, 0b) és (1) forgalmi kategória esetén legalább U2, (2a, 2b) és (3) forgalmi kategória esetén legalább U3 legyen, · a burkolóelem vastagságát, a fektetési mintázatot a 3. táblázat szerinti forgalmi kategóriának megfelelően kell meghatározni. A (3) forgalmi kategóriában kerülni kell a klinkerburkolat tervezését.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kiselemes természetes burkolókő	Névleges mérete 50–300 mm közötti, az elem vastagsága legalább 50 mm.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kísérleti létesítmény	A közútnak a kísérleti útépitési munka során megvalósuló szakasza, illetve része.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kísérleti útépitési munka	Valamely technológiai újítás érdekében eltérési hozzájárulással megvalósuló vagy a vonatkozó útügyi műszaki szabályozási dokumentumoknak megfelelő, de a gyakorlatban még nem alkalmazott útépitési munka, amelyet kísérletspecifikus mintavételi és minőségigazolási tervben rögzített idejű monitoring időszak követ.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kísérletspecifikus mintavételi és minőségigazolási terv	Olyan mintavételi és minőségigazolási terv (MMT), amely – a kötelező tartalmi elemek mellett – magában foglalja mindazon egyéb feladatokat, előírásokat, geodéziai méréseket illetve laborvizsgálatokat, amelyeket az építés alatt, valamint a monitoring időszakban a vállalkozó-kivitelezőnek, illetve az építetőnek be kell tartani az adott kísérleti útépitési munka sikerességének eldöntése érdekében.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kisforgalmú út	Jelen műszaki előírás vonatkozásában kisforgalmú út az, amelynek a tervezési forgalma 30 ezer egységtengely alatt marad, a 4. pont szerint.	e-UT 06.03.12:2009	UME
Kistárcsás dinamikus teherbírásmérés (SP–LFWD)	A dinamikus teherbírási modulus meghatározására kialakított helyszíni vizsgálati eljárás, amely ejtősúlyos terhelési módszerrel létrehozott ütésekkel, gyors terheléssel, jelen előírás szerinti $d' = 163$ milliméteres kistárcsás mérőberendezéssel történik. A dinamikus teherbírást 0,35 MPa tárcsa alatti terhelés hatására létrejött süllyedési amplitúdók második sorozatából határozza meg. A kistárcsás dinamikus teherbírási modulus ($E_{d, vég}$, $E_{d, MPa}$, N/mm ² vagy MN/m ²) meghatározására alkalmas mérés.	e-UT 09.02.36:2023	UME

Kiszerezhető biztonsági korlát	Olyan biztonsági korlát, mely kialakításából fakadóan üzemszerűen szét-, és összeszerelhető, annak tönkremenetele nélkül. Ezen korlát nem azonos a nyitható korláttal.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Kitérítő szakasz	Aforgalmi sáv lezárása esetén a forgalmi sáv azon hossza, melyen forgalombiztonsági okok miatt a sáv folyamatos megszüntetése érdekében az elkorlátozást ferdén alakították ki.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Kitérő	Olyan szerkezet, amely lehetővé teszi, hogy a járművek folyamatos mozgással egyik vágányról a másikra áthaladhassanak.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Kitérő	Olyan szerkezet, amely lehetővé teszi, hogy a járművek folyamatos mozgással egyik vágányról a másikra áthaladhassanak.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Kitörési szelvény	Az alagútépítés számára megnyitandó, tervezett keresztmetszeti terület egésze.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kitűzés	Az építmények jellemző pontjainak terv alapján történő helyszíni vízszintes, illetve magassági értelmű kijelölése és megjelölése.	e-UT 09.04.15:2018	UME
Kitűzési adatok (terv) rajzos munkarészei	A tervezett közlekedési létesítménynek a megvalósítás során történő pontos térbeli elhelyezésére szolgáló kitűzési adatok értelmezését elősegítő helyszínrajz.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Kiválási, becsatlakozási elemek	csomópontokon az átmenő folyópályából történő kiválást és az oda történő csatlakozást biztosító külön forgalmi sávok.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Kivitelezési osztály	Osztályokba összefogott követelmények, amelyek az acélszerkezet kivitelezésének egészére, egy adott építőelemére vagy annak egy részletére vonatkozhatnak.	e-UT 07.02.12:2021	UME
Kiviteli terv	Az építési engedély alapján készített, az építmények megvalósítására alkalmas, a műszaki kialakításokat és megoldásokat részletesen tartalmazó terv.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Klorid-tartalom	A szórósó hatóanyag-tartalma nátrium-klorid tömegszázalékban kifejezve.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Km-távolság	Az út elejétől mért távolság a főirányában.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Km-távolság	Az út elejétől, a 0+000 szelvénytől mért távolság a szelvényezés irányában.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Kockázatelemzés	Lehetséges (építési, üzemi, forgalmi stb.) kockázatok azonosítása, csoportosítása és értékelése.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kockázatértékelés	Valamely veszély súlyosságát és bekövetkezésének valószínűségét numerikusan értékelő módszer.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kockázati mátrix	Az azonosított biztonsági probléma kockázatának a kimenetel súlyossága és az előfordulási valószínűség alapján történő becslésére alkalmazandó táblázat.	e-UT 02.01.44:2025	UME
Kockázatkezelés	A kockázatpotenciál csökkentését szolgáló intézkedések.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kohósalakkő	A nyersvasgyártás kristályos szerkezetű mellékterméke, amely a kohóban az érc meddőanyagából és a beadagolt salakképző anyagból keletkezik az izzó salak lassú hűlés útján (MSZ 2504/1)	e-UT 06.03.22:1989	UME

Kohósalak-zúzalékok	Az acélgyártási ún. konverter salakok törésével-zúzásával és osztályozásával előállított olyan alapanyagok, amelyek névleges szemnagysága megegyezik az aszfaltok gyártásához használatos zúzottkő, illetve zúzaléktermékek névleges szemnagyságaival.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Kombinált átjáró	Minden olyan átjáró, mely az ökológiai célon kívül egyéb feladatot (pl.: földút-, vagy vízfolyás-átvezetés) is ellát.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Kombinált mérnökség (KM)	Telephelye annak a szervezetnek, amely rendelkezik az országos közúthálózat bármely gyorsforgalmi útjának, valamint a nem gyorsforgalmi úthálózat bármely szakaszának kezelői jogával és a szervezet kezelésére bízott gyorsforgalmi út vagy utak egy adott szakaszának, valamint az országos közúthálózat nem gyorsforgalmi úthálózatának az üzemeltetése és fenntartása céljára létesül. Feladata az adminisztráció és kezelői személyzet megfelelő munkakörülményeinek, szociális ellátásának biztosítása, a szükséges géppark elhelyezése, kezelése, karbantartása, fenntartása, a tevékenységhez kapcsolódó raktározás.	e-UT 03.07.21:2019	UME
Kombinált VJT (DRIP – Dynamic Route Information Panel)	Elterjedten alkalmazott VJT-elrendezés, ahol két színes (piktogramok megjelenítésére alkalmas) kijelző egység fog közre egy monokróm, sárga (elsődlegesen szöveges információ megjelenítésére alkalmas) kijelzőt.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Komplex pihenőhely	Teljes körű utaskiszolgálást biztosító szolgáltató létesítmény.	e-UT 03.07.22:2007	UME
Kompozitburkolat	Pályaburkolatibeton-rétegből és alakváltozással szemben fokozottan ellenálló aszfalt kopórétegből álló merev burkolat.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kompozitburkolat	A kompozitburkolat folytonos vasalású, teherviselő betonrétegből és az arra épülő, alakváltozással szemben fokozottan ellenálló, aszfalt kopórétegből áll.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Koncessziós jogosult	Olyan gazdasági szereplő, amellyel az ajánlatkérő építési vagy szolgáltatási koncesszióra vonatkozó szerződést kötött.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Kondicionálás	A pajzsos TBM (lásd ott) egyes (EPB) típusával folyó fejtés homlokának (lásd ott) megtámasztására és víztelenítésére (lásd ott) előállított képlékeny talajpép konzisztenciájának kedvezőbbé tétele adalékanyag alkalmazásával.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Konfliktusmező	Az egymással szemközt haladó forgalom által egyaránt igénybe venni szándékozott közlekedési terület.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Konfliktusmező	Két egyidejűleg tiltott forgalmi irány haladási útvonalának közös területe, melyen fennállhat az ütközés veszélye.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Konfliktusmező (konfliktuszóna)	Az eltérő irányokból érkező és az egymást keresztező, egymásba fonódó, egymással szemközt haladó forgalom által a kereszteződési sokszőgben egyaránt igénybe venni szándékozott közlekedési terület.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Kontroll létesítmény	A kísérleti útépitési munka megvalósításával egyidejűleg, a gyakorlatban már alkalmazott beépítési technológiával – az üzemi műszaki szabályozási dokumentumok szerint – megvalósuló vagy megvalósult létesítmény, amelynek célja az elvárt tulajdonságokra vonatkozó összehasonlíthatóság a monitoring során.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Kontúrvonal	Az építéssel érintett terület határvonala.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Konzol	Falba, vagy oszlopra illesztett, abból merőlegesen, vagy ferdén kiemelkedő tartóelem.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Kopásállóság	Csúsztató-gördülő terhelés okozta koptató hatással szembeni ellenállás.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Kopóréteg	A pályaszerkezet legfelső rétege, amely a forgalmi és az időjárási hatások közvetlen elviselésére alkalmas.	e-UT 05.02.55:2008 e-UT 05.02.16:2004	UME
Kopóréteg	A pályaszerkezet legfelső rétege, amely a forgalmi és az időjárási hatások elviselésére alkalmas.	e-UT 06.03.22:1989	UME
Korlát	A hagyományos, a biztonsági és az egyedi korlátok együttes megnevezése, azok anyagától, kialakításától, méretétől függetlenül.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Korlátdilatáció	A híd hossz tengely irányú mozgását lehetővé tevő pályátmeneti elem feletti korlát hosszirányú mozgását biztosító speciális korlátelem.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Korlátok teljesítményszintje	A közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat szerint valamely jármű visszatartására szolgáló védőrendszer három lényeges követelménye a visszatartási szint, az ütközéssúlyossági szint, valamint a hasznos szélességben, járműbehatolásban és a dinamikus elhajlásban kifejezett alakváltozás.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Korlátozó hossz (Lk)	Az az úthossz, amelyen az akadály korlátozása fennáll.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Korlátozó szélesség (Sz1)	Az út feletti akadálnál jelentkező olyan szélesség, mely valóban korlátozást jelent az adott helyen az akadály előtti és utáni szakaszhoz képest. Az útburkolat szintjétől egy méter magasságban mért korlátozó szélesség.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Korlátozott közlekedőképességű személy	Aki tartósan vagy időlegesen, egészségi állapota, kora vagy egyéb ok miatt lassabban, bizonytalanabban vagy nehezebben mozog, illetve nehezebben tájékozódik (angolul: PRM – people with reduced mobility).	e-UT 03.07.25:2022	UME
Korlátozott látási viszonyok	Az átlagos látási viszonyoknak felhősödés, köd, eső, hóesés, porfelhő vagy más ok miatt előállt jelentősebb korlátozottsága.	KRESZ	Jogszabály
Korlátozott szolgáltatási szintű forgalom	A vasúti pályán, a pályahálózat működtetésére engedéllyel rendelkező szervezet által meghatározott módon, de legfeljebb a vasúti hatóság által engedélyezett feltételekkel történő vasúti személyszállítás vagy árutovábbítás.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet	jogszabály
Korlátsor	A korlát forgalom felőli oldalán hosszanti irányban elhelyezett, a visszatartást célzó részeleme.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Koronaél	A közút keresztaszelvényében a padka és a rézsű vonalának metszéspontja.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Koronaél	Külterületen a jellemző keresztaszelvényben a padka külső szélének vonala. Belterületen, kiemelt szegély esetén annak belső lapjától kifele mért 0,50 m távolságra van.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Koronaél-magasság	Az a méret, amely a koronaélen átbocsátott függőleges vonalon a terepmagasság és a koronaél közötti különbség. Értéke töltésben pozitív, bevágásban negatív. Egy keresztmetszetben két értéke van.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Koronaszélesség	A két koronaél közötti (vízszintes) távolság értéke.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Korrelációs tényező (EuroCode)	Geotechnikai szerkezet ellenállásának próbaterheléssel vagy számítással meghatározott átlagos vagy minimális értékéhez rendelt tényező, mellyel az ellenállás karakterisztikus értéke számítható.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Korróziógátló alapozórétegek	A fémtiszta acél pályalemez felületére vékonyan felhordott, aktív korróziógátló pigmentet is tartalmazó műgyanta alapú rétegek, amelyeket a gyártó előírásai szerinti rétegszámban és vastagságban kell felvinni a pályalemezre.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Korróziós igénybevételi kategória	Az acélszerkezetek környezetének mikroklimája által kiváltott korrózió hatás erősségének foka.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Korrózióvédelmi terv (KT)	Ez a dokumentum tartalmazza teljes részletességgel a korrózió elleni védelemmel ellátandó, a tárgyi acélszerkezetre vonatkozó követelményrendszert.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Korszerűsítés	A meglévő közvilágítási berendezéseken történő olyan, a berendezések mennyiségének és teljesítőképességének növelésével nem járó beavatkozás, amely a rendszerrel szemben támasztott műszaki követelményeket a korábbi kialakítással szemben magasabb szinten valósítja meg.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Kosárív	Több, egymáshoz csatlakozó, azonos irányú, de különböző sugarú ív.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Kőanyag	Az aszfaltkeverék ásványi keverékének 2,00 mm feletti része, jele: K.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Kőanyag	Az ásványi keverék 2,00 mm feletti frakciója. Idetartoznak a zúzottkő frakciók, az osztályozatlan vagy osztályozott gömbölyű vagy zúzott kvarckavics frakciók, valamint osztályozott és zúzott murva, zúzott és osztályozott vagy granulált kohósalak frakciók	e-UT 06.03.22:1989	UME
Kőanyag (durvaszemcsés kőanyag)	Az aszfaltkeverék kőanyagkeverékének 2,00 mm feletti része.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Kőanyaghalmoz	A különféle természetes eredetű és természetes állapotban felhasznált ásványi eredetű anyag, amelyet töréssel, zúzással és osztályozással állítanak elő. A kőanyaghalmoz méret szerint 0,063 mm alatti töltőanyag, 0,063–2,0 mm közötti homok, és 2,0 mm feletti kőanyag lehet, amelyből az aszfaltkeverék kőanyagkeverékét lehet megtervezni és elkészíteni.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Kőanyaghalmoz	Útépítés és közútíműtárgy-építés során használt szemcsés anyagok. Az ebben az utógépi műszaki előírásban tárgyalt kőanyaghalmoz kőanyaga lehet zúzottkő, zúzottkavics, homok, kavics, homokos kavics, illetve újrahasznosított kőanyag, vagy ezek meghatározott arányú keveréke.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Kőanyaghalmoz szemmagysága (aggregate size)	A visszanyert aszfaltban lévő kőanyaghalmoz szemcse nagysága az alsó (d) és felső (D) szitanyílás méretéeként, d/D-ként megnevezve. Visszanyert aszfalt esetén a d majdnem mindig 0.	e-UT 05.02.15:2008	UME

Kőanyagghalmazok	A különféle természetes eredetű és természetes állapotban felhasznált ásványi eredetű anyagok, illetve bányában kitermelt kőanyagok törésével, zúzásával és osztályozásával előállított termékek, amelyekből az aszfaltkeverék kőanyagkeverékét lehet megtervezni. Az aszfaltok gyártásához alap-anyagként használatosak.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Kőanyagkeverék	Durva és finom kőanyagghalmazok és (ha előírt) köliszt tervezett tömegarányú összetételéből előálló, a szemmegoszlási, valamint a töltőanyag-, a homok- és a 2,0 mm feletti kőanyagtartalom mennyiségére és minőségére vonatkozó követelményeket kielégítő, kötőanyagot nem tartalmazó keverék.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Kőburkolat	Lásd: természeteskö burkolat.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Kőburkolatok hézagkitöltő anyagai	Általában bitumen kötőanyagú, melegen beépíthető, termoplasztikus anyagok betonkő, kő-, műkő burkolatok hézagainak kitöltéséhez.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Kőlap	Az MSZ EN 1341 szerint értelmezett természeteskö burkolólap, melyet vágással vagy hasítással állítanak elő úgy, hogy a névleges szélessége nagyobb legyen, mint a vastagság kétszerese.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Köliszt	Olyan kőanyagghalmaz, amelynek túlnyomó része a 0,063 mm-es szitán áthullik, és amelyet építőanyagokhoz bizonyos tulajdonságok elérésére adagolnak.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Könnyű adalékanyag	„Ásványi eredetű adalékanyag, amelynek kiszárított állapotában az MSZ EN 1097-6 szerint meghatározott szemcsetestsűrűsége $\leq 2000 \text{ kg/m}^3$, vagy kiszárított állapotában az MSZ EN 1097-3 szerint meghatározott laza halmazsűrűsége $\leq 1200 \text{ kg/m}^3$.” (MSZ 4798)	e-UT 07.02.11:2022	UME
Könnyű ejtősúlyos kézi mérőberendezés	A dinamikus tömörségi fok és/vagy a dinamikus teherbírási modulus ($T_{rd}\%$, E_{vd} , E_d) meghatározására alkalmas kistárcsás, valamint nagytafcás kézi berendezés, amelynél a terhelést közvetítő acéltárcsára adott magasságból, adott tömegű ejtősúlyt kézzel felemelve az előírt számban leejtenek és mérik a létrejött süllyedési amplitúdókat.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Könnyűbeton	„A beton testsűrűsége alapján könnyűbetonnak nevezzük a kiszárított állapotában legalább 800 kg/m^3 és legfeljebb 2000 kg/m^3 testsűrűségű betont.” (MSZ 4798)	e-UT 07.02.11:2022	UME
Körforgalmi csomópont	Utak kereszteződésének, elágazásának olyan forgalmi csomópontjai, melyben csak az óramutató járásával ellenkező irányban szabad közlekedni a körpályán.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Körforgalmú csomópont	Középsziget vagy egyéb jelzés körüli, egyirányú, óramutató járásával ellentétes haladási irányú, áthaladási elsőbbséggel rendelkező, a belépő ágakon jelzőtáblával megjelölt útpálya, ahol a csomóponti mozgások részben, vagy egészben ezen az útpályán bonyolódnak le.	KTSZ	Jogsabály-tervezet
Körforgalmú csomópont	Bal oldali középsziget körüli, egyirányú, áthaladási elsőbbséggel rendelkező körpályába csatlakozó csomóponti ágakkal rendelkező útkereszteződés.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Körforgalom	Olyan középssziggettel és körpályával rendelkező útkereszteszöddés, amelynek minden ága „Körforgalom” és „Elsöbbségadás kötelező” jelzötáblával szabályozott.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet e-UT 03.03.11:2022	Jogszabály, UME
Körforgalom határa	A csomóponti ágak burkolatszél-változásának végéig értendő terület.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Környezeti elemek és rendszerek	Föld, víz, levegő, élővilág, valamint az ember által létrehozott épített és mesterséges környezet, továbbá ezek összetevői.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Környezeti körülmény	A közutak melletti területek adottságai, amelyeket az utak tervezési osztályba sorolásánál kell figyelembe venni.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Környezetvédelem	Olyan tevékenységek és intézkedések összessége, amelynek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítására való törekvés.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Környezetvédelmi berendezés	Olyan műszaki megoldások, amelyek feladata a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Körömpont	Egy adott keresztmetszetben a bevágási földmű részsűjének és a terepnek találkozási pontja.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Körpálya	A körforgalmú csomópont, illetve jelzölámpával szabályozott kör geometriájú csomópontrendszer középsszigetének körüljárását biztosító egyirányú útpálya, amely állandó vagy különböző görbületű szakaszokból is állhat.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Körpálya	A körforgalom útteste, amely körbezárja a középsszigetet.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Körpálya	A körforgalom úttestje, amely körbezárja a középsszigetet.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Kötelező védőtávolságot igényel	Az az akadály, mely szabványban, rendeletekben előírt megközelíthetőségi távolsággal rendelkezik (életvédelmi, biztonsági stb. szempontok alapján).	e-UT 08.01.24:1999	UME
Kötőanyag	A jelen előírás szerint felhasználható, ÚT 2-3.504 szerinti kationaktív bitumenemulziók gyűjtőfogalma.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Kötőanyag	Az ÚT 2-3.301-1, az ÚT 2-3.301-2, illetve az ÚT 2-3.301-5 útgyi műszaki előírások szerint felhasználható útépitési bitumenek és útépitési alkalmazású polimerrel modifikált bitumenek gyűjtőfogalma.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Kötőanyag (Binder)	A felületi bevonat összetevőjeként alkalmazott kötőanyag bitumenes anyag, mint például bitumenemulzió, hígított vagy fluxált bitumen; ezek mindegyikének modifikálása polimerrel megengedett. A hidegaszfalt vékonyréteghez használható kötőanyag polimerrel modifikált bitumenemulzió.	e-UT 06.03.63:2019	UME
Kötőanyag (talajkezelés)	A talajhoz viszonylag kis mennyiségben, 1–7 tömeg%-ban (20–140 kg/m ³) hozzáadásra kerülő anyag, amely kémiai reakciókba lépve a talajszemcsékkel vagy a talajban található nedvességgel javítja a talajok fizikai és mechanikai tulajdonságait. Általában gyártással előállított termék (pl.: més, cement, polimer), de lehet ipari hulladék, másodlagos nyersanyag (pl.: pernye) is.	e-UT 06.02.13:2022	UME

Kötőanyag-tartalom	Jelen előírás szerint az aszfaltkeverék azon kötőanyag-mennyisége, amelyet az MSZ EN 12 697-1 szerinti oldószeres vizsgálattal mint oldható kötőanyag-tartalmat (S, tömeg%), vagy az MSZ EN 12 697-39 szerinti égetéssel vizsgálatként mint korrigált kötőanyag-tartalmat (CB, tömeg%) határoznak meg. Értékét a keverék-összetételben előírt értéként kell megadni, a vizsgálati módszer megjelölésével.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	Az aszfaltkeverék gyártójának a kötőanyag adagolási mennyiségénél figyelembe kell vennie egyrészt a kötőanyag típusát, (például gumival modifikált bitumen esetében), másrészt az aszfaltkeverék (döntően a töltőanyag mennyiségétől függő) oldhatatlan kötőanyag-tartalmát.	UME
Kötőréteg	Az a pályaszerkezeti réteg, amely biztosítja a kopó- és az alapréteg között az együttdolgozást, teherelosztó hatásával növeli a pályaszerkezet alakváltozással szembeni ellenálló képességét.	e-UT 05.02.55:2008 e-UT 05.02.16:2004		UME
Kötőtpályás közlekedés	Haladási pályájának vagy energiaellátásának kialakítása folytán kötött nyomvonalhoz kényszerített közlekedés.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Kötőzúzalékos aszfaltmakadám	Egy- és kétrétegű kopó-, illetve alapréteg (Köt–35 és Köt–60) olyan utántömörödő aszfaltmakadám, amelynél 6 cm vastagságú Z 35/55 jelű zúzottkőréteg terítése simítóhengerlése és hígított bitumenes permetezése után egy, illetve két réteg kötőzúzalékkal kötnek be: kopóréteg esetén félmeleg kevert záróréteggel zárják le.	e-UT 06.03.22:1989		UME
Követelmény	Jogszabályban, útügyi műszaki szabályozási dokumentumban, tervben, hatósági engedélyben, kezelői hozzájárulásban, szerződésben rögzített teljesítendő feltétel.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Közbenső feszültségoldó/feszültségelosztó réteg	A hidraulikus kötőanyagú burkolatalapra helyezett olyan különböző anyagú réteg, amely a felette lévő aszfaltrétegben keletkező reflexiós repedések kialakulását akadályozza, illetve késlelteti.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Közbenső idő	Biztonsági szempontból az egyidejűleg tiltott szabad jelzések között biztosítandó legrövidebb idő.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet, e-UT 04.05.14:2020		Jogszabály
Közbeszerzés előkészítése	Az adott közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, előzetes piaci konzultáció, a közbeszerzés becsült értékének felmérése, a közbeszerzési dokumentumok előkészítése.	Közbesz. tv.		Jogszabály
Közbeszerzés megkezdése	A közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást megindító vagy meghirdető hirdetmény feladásának időpontja, a hirdetmény nélkül induló eljárás esetében pedig az eljárást megindító felhívás vagy a tárgyalási meghívó megküldésének, ennek hiányában a tárgyalás megkezdésének időpontja.	Közbesz. tv.		Jogszabály

Közbeszerzési dokumentum	Minden olyan dokumentum, amelyet az ajánlatkérő a közbeszerzés vagy a koncesszió tárgya, illetve a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás leírása vagy meghatározása érdekében hoz létre, illetve amelyre ennek érdekében hivatkozik, így különösen az eljárást meghirdető hirdetmény, az eljárást meghirdető felhívásként alkalmazott előzetes tájékoztató, műszaki leírás, ismertető, kiegészítő tájékoztatás, javasolt szerződéses feltételek, a gazdasági szereplők által benyújtandó dokumentumok mintái, részletes ártáblázat vagy árazatlan költségvetés.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Közbeszerzési szerződés	E törvény szerinti ajánlatkérő által, írásban megkötött, árubeszerzésre, szolgáltatás megrendelésre vagy építési beruházásra irányuló visszerthes szerződés.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Közcélú vízellátási műveltség	Az a vízellátási műveltség, amely az államnak, illetve a helyi önkormányzatnak törvényben meghatározott vízgazdálkodási feladatait, különösen a víziközművekkel nyújtott szolgáltatást, a vizek kártételei elleni védelmet, a vízkészletek feltárását, megővését, hasznosítását, pótlását és állapotának figyelemmel kísérését, a vízkészlettel való gazdálkodását szolgálja; közcélú vízellátási műveltségnek minősülnek továbbá az országos közút és a törzshálózati vasút kiépítését, fejlesztését és fenntartását szolgáló vízellátási műveltségek.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Közeledési rálátási terület	A vasúti átjáróban és a közúti csomópontban elsőbbséggel rendelkező járművek észlelhetőségéhez szükséges terület az alárendelt irányból közeledő közúti jármű vezetője részére.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Középső elválasztósáv	Az ellentétes forgalmi irányú útpályákat egymástól elválasztó és az útpálya ellentétes forgalmi irányai közötti elválasztó berendezések számára helyet biztosító terület.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Középső forgalmi sáv	Az azonos útpályán egymás melletti, egy irányba haladó legalább három forgalmi sáv közül a külső sáv és a belső sáv közötti egy vagy több forgalmi sáv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Középsziget	A körforgalmú csomópont, illetve jelzőlámpával szabályozott köralakú csomópontrendszer közepén elhelyezkedő forgalomterelő sziget.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Középsziget	Az egyirányú körpálya által körbezárt terület.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Közérdek mértéke	A közfeladatoknak a külön jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételekre is figyelemmel megállapított színvonalon történő ellátása.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Kőzet/Talaj	Természetes anyag geológiai megnevezése, mérnöki értelmezésben a laza kőzetet talajnak nevezik. Ezen útgyi műszaki előírás általános értelemben a földtani közeg megnevezést is használja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Kőzetcsavar	A rúdhorgony speciális típusa.	e-UT 07.06.11:2021	UME
Kőzetfizikai csoport	Az újrahasznosított bontási vagy építési betonhulladék adalékanyag MSZ 4798-1 szerinti anyagjellemzője.	e-UT 05.02.31:2008	UME

Közfizikai osztály	A közfizikai osztály a kőanyaghalmoz alaptulajdonságait jellemző fogalom, amely elsősorban a kőanyag MSZ EN 13 043, MSZ EN 13 242, MSZ EN 13 139, illetve az MSZ EN 12 620 szerinti anyagotani tulajdonságainak kifejezője ezen ütügyi műszaki előírás értelmezésében.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Közfizikai tulajdonságok	A kőanyaghalmozak azon tulajdonságai, amelyek a nyersanyag jellegével és minőségével kapcsolatosak; ezeket a jellemzőket elsősorban a feldolgozott nyersanyag minősége határozza meg. E tulajdonságok közé tehát azok tartoznak, melyeket a feldolgozó technológia nem befolyásol, például: testsűrűség, Los Angeles, mikro-Deval, csiszolással szembeni ellenállás stb.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Közfeladat	Az államnak, a helyi önkormányzatnak és a társulatnak az e törvényben megjelölt feladatai, továbbá a tulajdonukban, illetve használatukban lévő vizek és vízellátási-műhelyek tulajdonlásából vagy használatából eredő feladatai.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály	
Közforgalmú gyalogjárda	Hídon a vasúti pályától kerítéssel vagy korláttal elválasztott, a nyitvatartandó szelvényen vagy az elsodrási határon, vagy a félreállólóhelyen kívül elhelyezkedő legalább 1,5 m széles sáv.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Közforgalmú útcsatlakozás	Utak, üzemi illetve közforgalmat is lebonyolító, út menti ingatlanok, létesítmények (pl. üzemek, parkolók, üzemanyagtöltő állomások, irodaházak, kereskedelmi és szolgáltató létesítmények) közötti kapcsolatát biztosító, útpályaként kialakított terület.	e-UT 03.02.21:2004	UME	
Közforgalom elől elzárt magánút	A sorompóval, kapuval vagy más fizikai eszközzel lezárt, vagy „Mindkét irányból behajtani tilos” jelzőtáblával és a „magánút” feliratot tartalmazó kiegészítő táblával jelzett út, amely az ingatlan-nyilvántartásban közforgalom elől elzárt magánútként van bejegyezve.	Kkt.	Jogszabály	
Közforgalom elől elzárt magánút	A sorompóval, kapuval vagy más fizikai eszközzel lezárt, vagy „Mindkét irányból behajtani tilos” jelzőtáblával jelzett magánút.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály	
Közlekedési folyosó	A parkolótereken és garázsokban a várakozóhelyek megközelítését szolgáló úttest.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Közlekedési rámpa, íves rámpa	A garázsokban az egyes szintek közötti járműmozgást biztosító szerkezeti elem.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Közlekedési szelvény	Az alagúthasználók közlekedésére rendelkezésre álló, biztonsági többletet tartalmazó úrszelvények összessége.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Közlekedőszáv	Önálló és kombinált átjáró esetén a célcsoportba tartozó állatok mozgására szolgáló szabad, akadálymentes, nem burkolt felület.	e-UT 03.07.53:2019	UME	
Közlekedőút	A garázsokban és parkolótereken a be- és kiléptető kapuk, valamint közlekedési folyosók és rámpák közötti kapcsolatot biztosító úttest.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x

Közmű	termelő, elosztó, gyűjtő, továbbító, szabályozó, mérő rendeltetésű építmények, vezetékek, berendezések összessége, amely az egyes területfelhasználási egységek és az építmények rendeltetésszerű használatának biztosítása érdekében a fogyasztók vízellátási, szennyvízelvezetési és belterületi csapadékvíz elvezetési, gáz-, hő- és villamosenergia-ellátási, valamint hírközlési időszakos vagy folyamatos igényeit a település saját termelő, illetve előkészítő berendezései révén, vagy távvezetéki rendszerekhez kapcsolódva központosan, folyamatosan, kellő biztonsággal, közösségi úton, üzemszerűen működve elégíti ki.	OTÉK	Jogszabály
Közműalagút	A vasutat csoportosan keresztező különféle rendeltetésű vezetékek vasút alatti biztonságos átvezetésére szolgáló járható alagútszerű műtárgy.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Közműhelyszínrajz más néven közműgenplán	A tervezett közlekedési létesítmény és az általa érintett közművek vízszintes vetülete, a szükséges helyeken (töréspont, mélypont, esésváltás stb.) a magassági adatok felírásával. Az adott tervfázisnak megfelelő léptékű úttervezési helyszínrajz célszerű kivonatán bemutatja mind a meglévő, mind az átépített közművek egymáshoz és a tervezett úthoz való viszonyát.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Közműtanulmány rajzi munkarészei	A közműtanulmány a tanulmány szintű szakági közműtervek helyszínrajzainak célszerű kivonatai alapján ősz-szeállított dokumentáció, melynek célja az egyes közműkezelők utépítéshez való hozzájárulásának megszerzése. Szakmailag indokolt, illetve összetettebb esetekben ajánlott a szakági tervek hossz-szelvényeinek és keresztmetszeteinek a kivonatolása is, illetve ajánlott az utépítési mintakeresztmetszvények kiegészítése a közművek elhelyezkedésének bemutatásával. Egyszerűbb esetben a közműhelyszínrajz szöveges kiegészítésével és a vonatkozó egyeztetési dokumentumok csatolásával is előállítható. Az előző pontokban fel nem sorolt, de az ÚT 2-1.201 Közutak tervezése (KTSZ) útgyi műszaki előírás 1.11. pontjában rögzített munkarészek tartalmi és formai követelményeit az adott szakági terv elkészítésére vonatkozó előírások határozzák meg.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Közönséges beton	Az újrahasznosított adalékanyagú beton, ha a testsűrűsége 28 napos korban, kiszáritott állapotban > 2000 kg/m ³ és < 2600 kg/m ³ . Az ÚT 2-3.207 útgyi műszaki előírás szerinti C3/4 nyomószilárdsági osztályú hidraulikus kötőanyagú burkolatalap (cementstabilizáció) is lényegében közönséges betonnak minősül.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Közös használatú út	Gyalogos, kerékpáros és gépjármű-közlekedés céljára is igénybe vehető vegyes használatú útfelület.	e-UT 03.07.25:2022	UME

Közös határállomás	Olyan közös üzemváltó határállomás, ahol a két vasút a csatlakozó és átmeneti szolgálatot, azaz a vasutak a határforgalom lebonyolításához szükséges forgalmi, kereskedelmi, műszaki tevékenységet, valamint a két ország illetékes szervei a határrendészeti, vám-, növény-, és állategészségügyi szolgálatot együttesen végzik.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Közösségi közlekedés (közforgalmú közlekedés)	Olyan közösségi menetrendszerű személyközlekedési mód, amelyet bárki, az utazási feltételek teljesítése esetében igénybe vehet.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közösségi közlekedés (tömegközlekedés)	Minden olyan közlekedési rendszer, amelyben az utasok előre meghatározott menetrend szerint, nem saját járművekkel közlekednek.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Közösségi közlekedési sáv	Közösségi közlekedési járművek közlekedését segítő különleges forgalmi sáv.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közösségi közlekedési viszonylat	Az az útvonal, amelyen végállomástól végállomásig jár a közösségi közlekedési jármű.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közpark	Több funkciót szolgáló, legalább 1 ha nagyságú közhasználatú közterületi zöldterület, amelynek legkisebb oldalmérete is 80 m-nél nagyobb, amelyet bárki használhat.	OTÉK	Jogszabály
Központi forgalomirányító rendszer	A dinamikus forgalomszabályozás eszközeit 0-24 órában irányító és felügyelő országos vagy fővárosi központ, amely a különböző alrendszerek koordinációjában is részt vesz.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Központi parkolás-irányítási rendszer (KPIR)	A közúthálózathoz csatlakozó – 50 db parkolóhelyet meghaladó parkolókapacitással rendelkező – parkolási létesítmények aktuális parkolási foglaltsági adatait folyamatosan gyűjtő és elemző rendszer, amelynek adatai alapján a közútkezelő – a forgalmi adatok függvényében, a forgalom optimális elosztása érdekében – a rendelkezésre álló információk eszközökön keresztül információkat nyújt a közlekedők számára, döntéseinek támogatására.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Köztárgy	Közterületen vagy közhasználat céljára átadott területen álló közcélú műtárgy.	OTÉK	Jogszabály
Közterület	Közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván.	Étv.	Jogszabály
Közterület	A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Kttfv.) 27.§ a) pontja szerinti meghatározott fogalom.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közterület	A közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amelyet rendeltetésének megfelelően bárki használhat, ideértve a közterületnek közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom számára a tulajdonos (használó) által megnyitott és kijelölt részét, továbbá az a magánterület, amelyet azonos feltételekkel bárki használhat.	Kttfv.	Jogszabály
Közterületi információs tábla	A közlekedők, elsősorban a gyalogosok és kerékpárosok tájékoztatásának és tájékoztatásának megkönnyítésére szolgáló, a közúti jelzőtáblák körébe nem tartozó, általában a települések közterületein – elsősorban lakott területen belül – felállított tábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME

Közút	A gyalogosok és a közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület, illetőleg - közforgalom elől el nem zárt - magánterület.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Közút	E rendelet alkalmazásában az országos közutak, helyi közutak és a közforgalom elől el nem zárt magánutak, valamint mindezek műtárgyai és tartozékai.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közút teljes területe	A közút területének határain belüli és kívüli terület, ahol a közút létesítményei elhelyezkednek, illetve a közút céljára lejegyzett ingatlan területe.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Közút területe	Az ingatlan-nyilvántartásban meghatározott azon földrészlet, amely az út elhelyezését szolgálja (az úttal szomszédos ingatlan határáig terjedő terület).	e-UT 08.03.21:2024	UME
Közutak működtetője	A közút tulajdonosa vagy tulajdonosi joggyakorlója, aki a rendeltetésszerű használat biztosításáért felelős.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közúthálózat	A fogyasztékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény	Kkt.	Jogszabály
Közúti adat	Az országos közúton kezdő- és végponttal meghatározható hossz- vagy keresztirányú, illetve pontszerű műszaki és/vagy minőségi jellemzők és információk, amelyek valamely lineáris vagy térbeli helyazonosító rendszerrel beazonosíthatók, megjelölve a szelvényezés irányát és a pályakódot is.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Közúti alagút	Zárt, földtani közegbe ágyazott, vonalas műtárgy, amely a közutat magában foglalva valamely akadály alatt vezet át.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Közúti aluljáró	Az a híd (műtárgy), amely az utat valamely keresztezett mesterséges akadály alatt vezeti át, vagyis a tervezett út a híd alatt halad át, míg a hídon a keresztezett létesítmény (vasút, út stb.) vezet át.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közúti aluljáró	Az a híd (műtárgy), amely az utat valamely keresztezett mesterséges akadály alatt vezeti át, vagyis az út a híd alatt halad át, míg a hídon a keresztezett létesítmény halad keresztül.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Közúti beruházás kategóriái	a) nettó 25 millió forint alatti beruházás (a továbbiakban: közúti mikroberuházás), b) nettó 25 millió forint, vagy azt meghaladó, de nettó 80 millió forint érték alatti beruházás (a továbbiakban: közúti kisberuházás), c) nettó 80 millió forint, vagy azt meghaladó, de nettó 1 milliárd forint érték alatti beruházás (a továbbiakban: közúti közepesberuházás), d) nettó 1 milliárd forint, vagy azt meghaladó, de nettó 10 milliárd forint érték alatti beruházás (a továbbiakban: közúti nagyberuházás), e) nettó 10 milliárd forint, vagy azt meghaladó értékű beruházás (a továbbiakban: közúti óriásberuházás).	KÉSZ	jogszabálytervezet
Közúti biztonsági audit (KBA)	Az infrastrukturális projekt közlekedésbiztonsági szempontú, független, részletes, módszeres és szakszerű ellenőrzése, a tervezéstől az üzemeltetés korai szakaszáig.	e-UT 02.01.44:2025	UME

Közúti biztonsági auditor	A közúthálózat részét képező utak, úttartozékok vagy az út műtárgyai engedélyezési és kiviteli terveinek, valamint a megvalósult utak, úttartozékok vagy az út műtárgyai forgalomba helyezés előtti és az üzemeltetés első évében végzett – a tervezőtől, az építetettől és a kivitelezőtől független – részletes, módszeres műszaki biztonsági ellenőrzést végző természetes személy.	Kkt.	Jogszabály	
Közúti biztonsági auditor (auditor)	Olyan természetes személy, aki rendelkezik a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló 133/2022. (IV. 7.) Korm. rendelet a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről (továbbiakban: Rendelet) szerint meghatározott képesítéssel és szakmai gyakorlattal.	e-UT 02.01.44:2025	UME	
Közúti biztonsági felülvizsgálat (KBF)	A Célzott (CKBF) és a Rendszeres (RKBF) közúti biztonsági felülvizsgálat együttes elnevezése.	e-UT 02.01.44:2025	UME	
Közúti biztonsági hatásvizsgálat (KBHV)	A tanulmánytervi változatok közlekedésbiztonsági hatásainak értékelése és ennek alapján a közlekedésbiztonsági szempontból legkedvezőbb változat megjelölése.	e-UT 02.01.44:2025	UME	
Közúti felüljáró	Az a híd, amely az utat valamely keresztezett akadály felett vezeti át.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Közúti felüljáró	Olyan műtárgy, amely az utat valamely keresztezett akadály felett vezeti át, vagyis a tervezett út a hídon vezet át.	e-UT 03.01.11:2008	UME	x
Közúti fényjelző vezérlőberendezés (vezérlőberendezés)	A fényjelző készülékeket működtető berendezés.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME	
Közúti geodéziai alappont	A közút teljes területén létesített, mérési jegyzőkönyvvel rendelkező, jól azonosítható és időtálló módon megjelölt olyan pont, amelynek helymeghatározó adatai kellő pontossággal ismertek egy definiált vonatkoztatási rendszerben.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Közúti híd felügyelete	A híd ellenőrzésével és vizsgálatával kapcsolatos tevékenység.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Közúti hídsaru (saru)	Hídszerkezeti elem, ami közúti hidak felszerkezete és alépítménye között erőik továbbítására alkalmas úgy, hogy a felszerkezet és az alépítmény közötti tervek szerinti relatív elmozdulások (eltolódás, elfordulás) jelentős kényszererők keletkezése nélkül lehetségesek legyenek. A leggyakrabban alkalmazott sarutípusokat az M1. mellékletben mutatjuk be.	e-UT 07.03.11:2018	UME	
Közúti hírközlő hálózat	Az országos közutak üzemeltetéséhez szükséges állami tulajdonú, az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat nem aktív hálózati elemei, ideértve az elektronikus hírközlési építményeket is.	Kkt.	Jogszabály	
Közúti jelzőtábla	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett tartószerkezetre, illetve járműre szerelt meghatározott méretű és színezésű sík (vagy egyes belső átvilágítású táblák esetében domború rajzolatú) felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat ír elő, utasítást ad vagy útbaigazítást, tájékoztatást nyújt.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály	

Közúti jelzőtábla	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett elhelyezett meghatározott méretű és színezésű sík (vagy egyes belső átvilágítású táblák esetében domború rajzolatú) felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat ír elő, utasítást ad, vagy útbaigazítást, tájékoztatást nyújt.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Közúti jelzőtábla	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett tartószerkezetre, illetve járműre szerelt meghatározott méretű és színezésű sík (vagy egyes belső átvilágítású táblák esetében domború rajzolatú) felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat ír elő, utasítást ad, vagy útbaigazítást, tájékoztatást nyújt.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Közúti jelzőtábla	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett elhelyezett meghatározott méretű és színezésű sík (vagy egyes belső átvilágítású táblák esetében domború rajzolatú) felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat ír elő, utasítást ad, vagy útbaigazítást, tájékoztatást nyújt.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Közúti jelzőtábla (jelzőtábla)	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett elhelyezett meghatározott méretű és színezésű felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat vagy korlátozást, illetve kötelezést ír elő, továbbá útbaigazítást vagy tájékoztatást nyújt.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Közúti jelzőtábla (jelzőtábla)	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett elhelyezett meghatározott méretű és színezésű felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat vagy korlátozást, illetve kötelezést ír elő, továbbá útbaigazítást vagy tájékoztatást nyújt.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Közúti jelzőtábla (jelzőtábla)	Olyan tartós anyagból készült, az út mellett vagy felett elhelyezett meghatározott méretű és színezésű sík (vagy egyes belső átvilágítású táblák esetében domború rajzolatú) felülettel rendelkező eszköz, mely jelzési képe révén a közlekedés résztvevőit veszélyre figyelmezteti, részükre tilalmat ír elő, utasítást ad, vagy útbaigazítást, tájékoztatást nyújt. Az 1.14. pontban szereplő közterületi információs tábla nem minősül közúti jelzőtáblának.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Közúti jelzőtáblák	A járművezetők részére a forgalmi rendet szabályozó táblák.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Közúti lámpa kapcsolata	A vasúti sorompó-berendezés és a közelében üzemelő közúti forgalomirányító lámparendszer közötti vezérlési kapcsolat egyirányú.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály

Közüti munkahely	A közúton végzett munkák során mindazon területek egybefüggő összessége, ahol az úttestet, útpadkát, járdát, gyalogutat, kerékpárutat, vasúti átjárót, illetve a közút más részét felbontották, azokon szintkülönbség keletkezett, illetőleg nem járható; a közúti úrszelvényt érintően gépeket, anyagokat, szerszámokat, vezetőkeket, felvonulási létesítményeket stb. helyeztek el; munkát végző személyek vagy gépek mozognak; anyagok kötése, hűlése, száradása miatt járművek, illetőleg gyalogosok közlekedése nem engedhető meg.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Közüti származtatott adat	A közúti adatokból elemzésekkel, összesítésekkel és egyéb módon előállított jellemzők és információk.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Közüti úrszelvény	Az e-UT 03.01.11 szerint.	e-UT 04.05.14:2020	A fogalom megegyezik az e-UT 03.01.11 ütügyi műszaki előírásban definiált úrszelvény fogalommal. UME
Közüti üzemmel kapcsolatos létesítmény	Közüti üzemeltetéssel kapcsolatos létesítmény, üzemanyagtöltő állomás.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Közüti vasút	A városi közutakon a közúti közlekedést kiegészítő városi vasúti (kötőttpályás) közlekedési rendszer.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Közüti visszatartó rendszer	Az utak járművisszatartó rendszereinek, valamint gyalogos- és kerékpáros korlátainak általános elnevezése.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Közüti visszatartó rendszer	Az útburkolatról letérő, lesodródó gépjárművek, illetve a gyalogosok és kerékpárosok védelmére szolgáló úttartozék, amely egyben fokozott optikai vezetést is biztosít.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Közüti visszatartó rendszerrel védett terület	Az 1. ábra szerinti méretekkel lehatárolható, a közút menetirány szerinti jobb oldalán elhelyezkedő terület.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Közüti vizsgálólaboratórium	Az a laboratórium, amely az országos közúthálózat építési, építés-jellegű fenntartási munkáihoz felhasznált alapanyagok, félkész- és késztermékek, szerkezetek és a végtermék (anyag, építmény, műtárgy, szerkezet, szerkezeti elem) vizsgálatára felkészült, amely a Nemzeti Akkreditáló Testület által akkreditált vizsgálólaboratórium, és amely kielégíti a szakminisztérium által működtetett vizsgálati megbízhatóság-ellenőrzési rendszer követelményeit.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Közütkelési szabályzat	A mindenkor érvényes rendelet szerint kell figyelembe venni. Jelenleg a 6/1998. (III. 11.) KHVM rendeletben, valamint a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól kiadott 5/2004. (I. 28.) GKM rendeletben foglalt szabályok szerint értelmezendő.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Közütkelési szolgáltatási osztály	A Megrendelő tulajdonába, tulajdonosi joggyakorlása alá vagy vagyonkezelésébe tartozó közúthálózat elemeinek Megrendelő által meghatározott felosztása a közütkelési szolgáltatási színvonal meghatározása érdekében.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közütkelési szolgáltatási osztályba sorolás	A közütkelés szolgáltatási osztályának megállapítása, a helyi közút kategóriáját, településszerkezeti rendeltetését (szerepét, funkcióját), úthálózati helyzetét, kiépítettségét, használatának (forgalmának) mértékét és annak időszakos (szezónális) változásait figyelembe véve.	5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	Jogszabály
Közütkelési szolgáltatási színvonal	Egyes közütkelési feladatok elvégzése gyakoriságának, határidejének a Megrendelő általi meghatározása, amellyel kialakítható minimum vagy optimum szolgáltatási színvonal.	KKSZ	Jogszabály-tervezet

Közútkezelő (kezelő)	A közút fenntartásáért és üzemeltetéséért felelős jogi személy.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Közútkezelői állásfoglalás	Tervezői egyeztetés során, bírósági és hatósági megkeresésre vagy távlati tervekkel kapcsolatosan kiadott vélemény, illetve vasúti átjárókkal kapcsolatosan közútkezelő által kiadott dokumentum, amely a közútkezelő véleményét foglalja magába.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közútkezelői hozzájárulás	A közútkezelő írásban kiadott nyilatkozata a kérelemben foglaltak teljesíthetőségéről, amelyet a közútkezelő abban az esetben köteles kiadni, ha a kérelmező által végzendő tevékenység jogszabály alapján a közútkezelőnek a hozzájárulásához kötött.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közútkezelői hozzájárulás	A közút kezelőjének írásbeli engedélye az illetékességi körébe tartozó közúton végzendő fejlesztési, fenntartási és üzemeltetési tevékenység elvégzéséhez, illetve közúton végzett munkákhoz.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Közútkezelői nyilatkozat	A közútkezelő által írásban kiadott állásfoglalás és hozzájárulás együttes elnevezése.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közútkezelői tevékenységgel érintett egyéb ingatlan	A nem közút céljára lejegyzett, de a közút kezelésével összefüggésben a közútkezelő által kezelt ingatlan.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Közúton végzett munkák	Azok az építési, fenntartási, üzemeltetési, javítási, állagmegóvási, kár- és baleset-elhárítási, valamint mérési és ellenőrzési munkák, amelyek a közút területén, illetve annak úrszelvényén belül folynak és amelyeket a forgalom résztvevőinek és a munkát végző személyek biztonsága érdekében jelezni, előjelezni, illetve körülhatárolni szükséges.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Közvetett (indirekt) vonalvezetés	A csomóponti összekötő ág olyan vonalvezetése, ahol a balra kanyarodó forgalom az eredeti haladási irányból jobbra válik ki.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közvetett feltárás	A földtani képződmények térbeli helyzetét és egyes tulajdonságainak megismerését a földtani közeg megbontása nélkül lehetővé tevő eljárás.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Közvetett vonalvezetés	A csomóponti összekötő pálya vagy összekötő ág olyan vezetése, ahol a balra kanyarodó forgalom a két keresztező út elméleti keresztezési pontja után az adott forgalmi irányt vizsgálva jobbra válik ki és ezt követően – több mint 180 fokok fordulat megtételét követően – balra halad tovább.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Közvetlen (direkt) vonalvezetés	Csomóponti összekötő pálya vagy -ág olyan vonalvezetése, ahol a jobbra kanyarodó forgalom jobbról, a balra kanyarodó forgalom balról válik ki, és a lehető legrövidebb közvetlen összeköttetést biztosítja.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Közvetlen feltárás	A földtani képződmények térbeli helyzetét és egyes tulajdonságainak megismerését a földtani közeg megbontásával lehetővé tevő eljárás	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Közvetlen jobbra forduló sáv	A körforgalom egyik csomóponti ágán érkező és az attól jobbra eső szomszédos másik ágon – a körpálya használata nélkül – továbbhaladó járművek számára szolgáló közvetlen összekötő forgalmi sáv, amely a körpályától fizikailag elválasztva halad.	e-UT 03.03.11:2022	UME

Közvetlen vonalvezetés	Csomóponti összekötő pálya, vagy összekötő ág olyan vonalvezetése, ahol a két keresztező út elméleti keresztezési pontja előtt a jobbra kanyarodó forgalom jobbra, a balra kanyarodó forgalom balra válik ki, és a lehető legrövidebb közvetlen összeköttetést biztosítja.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Közvilágítás működtetője	Aközvilágításra kötelezettel kötött szerződés alapján a jelen jogszabályban meghatározott üzemeltetési feladatokat ellátó természetes vagy jogi személy,.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közvilágítási Mesterterv	Az a műszaki dokumentáció, amely a település meglévő közvilágításának az e rendeletben leírt követelményeknek való megfeleltetését tartalmazza.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közvilágítási naptár	A közvilágítási be- és kikapcsolási időket a közvilágítási berendezés földrajzi helyzete szerint, a napnyugtához és napkeltehez igazítva tartalmazó, napi bontású táblázat.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közvilágítási szakasz	Egy önálló túláram védelemmel biztosított áramkör.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közvilágítási szolgáltató	Az elosztó vagy a közvilágításra kötelezett által helyi önkormányzati rendeletben a közvilágítási közszolgáltatásra kizárólagosan feljogosított üzemeltetői engedélyes.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közvilágításra kötelezett	Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján a közvilágításról való gondoskodás felelőse.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Közszolgáltatói szerződés	Olyan közbeszerzési szerződés, amelynek célja az ajánlatkérő e törvény szerinti közszolgáltató tevékenysége előkészítésének, megkezdésének vagy folytatásának biztosítása.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Kraft-eljárás	A friss hidraulikus kötőanyagú burkolatalapban kialakított, annak legalább kétharmadáig leérő hézagrés, ahol annak oldalfalait az összekötést megakadályozó anyaggal bevonják. A hézagolás során 2,5–3 méterenként kell a keresztthézagokat készíteni. A friss rétegben a hézagrést legalább a réteg kétharmadáig leérően kell kialakítani, közvetlenül a réteg megépítését követően, a hossz tengelyhez képest 1/6-os hajlásszöggel. A hézagrés oldalfelületeinek bevonásával (pl.: bitumenemulzió vagy más hézagoló anyag stb.) vagy betétlemez, szalag behelyezésével kell a hézagrés összezáródása utáni összekötést megakadályozni.	e-UT 06.03.53:2018	UME
KRESZ	Az 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól.	e-UT 04.05.14:2020, e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
KRESZ	Az 1/1975. (II. 5.) KPM–BM számú együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól.	e-UT 04.02.12:2012	UME
KRESZ	Az 1/1975. (II. 5.) KPM–BM számú együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
KRESZ	Az 1/1975. (II. 5.) KPM–BM számú együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól.	e-UT 04.02.41:1998	UME

KRESZ-tábla	A közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet 1–147. ábráján és a rendelet 2. számú függeléke valamennyi ábráján megjelölt közúti jelzőtábla.	e-UT 04.01.15:2019	UME
KRESZ-tábla	A közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet (KRESZ) 1–123. ábráin és a rendelet 2. számú függeléke valamennyi ábráján megjelölt közúti jelzőtábla.	e-UT 04.05.14:2020	UME
KRESZ-tábla	Valamennyi veszélyre figyelmeztető, elsőbbségi, tiltó vagy korlátozó, kötelező, különleges szabályokat jelző, tájékoztató jelzőtábla, továbbá az útbaigazító és utaló jelzőtáblák közül a zsákutcára, az ajánlott sebességre, a gyalogosok átkelésének módjára vonatkozó közúti jelzőtábla.	e-UT 04.02.12:2012	UME
KRESZ-tábla	Valamennyi veszélyre figyelmeztető, elsőbbségi, tiltó vagy korlátozó, kötelező, különleges szabályokat jelző, tájékoztató jelzőtábla, továbbá az útbaigazító és utaló jelzőtáblák közül a zsákutcára, az ajánlott sebességre, a gyalogosok átkelésének módjára vonatkozó közúti jelzőtábla.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
KRESZ-tábla	A közúti közlekedés szabályairól szóló rendelet 1.–123. ábráján és a rendelet 2. szá-mú függeléke valamennyi ábráján megjelölt közúti jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
KRESZ-tábla konszignáció	Az adott forgalomtechnikai építési terv keretében kiadott mennyiségkimutatás rajzi melléklete, mely tartalmazza a kihelyezendő KRESZ-táblák méretcsoportonkénti gyűjtését. Egyszerűbb esetben a műszaki leírásban közölhető.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Kritikus réteg	Az ejtősúlyos behajlásmérési adatokból analitikus módszerrel (visszaszámítás) meghatározott réteg, amely a vizsgált feltételek mellett az élettartam alatt az igénybevételt várhatóan nem tudja elviselni.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Kritikus szélirány	Kritikus szélirány, amely a sokéves tapasztalatok alapján legnagyobb valószínűséggel okoz hófuvást,, Ez a helyileg uralkodó széliránytól esetenként eltérhet. Az Út iránya és a terpeviszonok miatt szükséges lehet viszonylag ritka szélirány szerinti védekezésre is olyan utszakaszokon, ahol nem a leggyakrabban előforduló szél okoz hóakadályt.	e-UT 08.03.12:1983	UME
KUAB ejtősúlyos behajlásmérő berendezés	A KUAB ejtősúlyos behajlásmérő berendezés a dinamikus behajlás mérésére szolgáló berendezés, amelynél a dinamikus hatást a burkolatfelületen lévő, négy szegmensből álló tárcsára egy adott tömeg meghatározott magasságból történő ejtésével fejtik ki.	e-UT 09.02.33:2000	UME
Kulturális emlékhely	A kultúra legfontosabb helyszíne, amely megtestesíti a kulturális emlékezetet valóságban és jelképesen is.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Különálló vasúti pályahálózat	Olyan vasúti pályahálózat, amelyik a) nincs fizikai összeköttetésben semmilyen másik vasúti pályahálózattal, vagy b) fizikai összeköttetésben van más vasúti pályahálózattal, azonban az üzemserű átjárhatóság nem áll fenn.	Vtv.	jogszabály

Különleges (többlet) forgalmi sávok	Meghatározott forgalmi műveletek elvégzésére adnak lehetőséget (előzés, fonódás stb.) vagy meghatározott járművek, illetve forgalmi művelet részére vannak kijelölve (gyűjtő-elosztó sáv, autóbussz-sáv, kerékpársáv, közös autóbusz- és kerékpársáv).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Különleges forgalmi sáv	Meghatározott járművek számára kialakított korlátozott forgalmú sáv (autóbusz forgalmi sáv, kerékpársáv, nyitott kerékpársáv, üzemi sáv, várakozósáv, stb.).	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Különleges forgalmi sáv	Meghatározott járművek számára kialakított korlátozott forgalmú sáv.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Különleges forgalmi sávok	Az autóbusz-forgalmi sáv, a kapaszkodósáv, a kerékpársáv, a lassító-sáv, a gyorsító-sáv és az autóbusz-öböl.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Különleges szabályokat jelző tábla	Az olyan négyszög alakú, kék vagy fehér alapszínű jelzőtábla, amely az út használói által betartandó külön kötelezettségeket, korlátozásokat vagy tilalmakat jelzi.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Különleges-időszakos forgalmi sáv	Olyan különleges forgalmi sáv, amely csak meghatározott feltételek teljesülése esetén vehető igénybe forgalmi sávként.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Különösen hajlékony (aszfaltmakadám) pályaszerkezet	A különösen hajlékony (aszfaltmakadám) pályaszerkezet alaprétege zúzottkő, mechanikai stabilizáció vagy más kötőanyag nélküli szemcsés anyag, burkolata hígított bitumenes aszfaltmakadám réteg és/vagy legfeljebb 7 cm vastagságú aszfaltbeton réteg.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Különszintű csomópont	Olyan közúti csomópont, ahol legalább egy forgalmi irány külön szinten keresztez egy vagy több további forgalmi irányt.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Különszintű csomópont	Olyan közúti csomópont, ahol a keresztező főirányok külön szintben keresztezik egymást.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Külső betonkorrozó	Kívülről ható agresszív anyagok, elektromos áram, kémiai vagy biológiai hatások következtében fellépő károsodás.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Külső forgalmi sáv	Az azonos útpályán egymás melletti, egy irányba haladó forgalmi sávok közül a jobb szélső forgalmi sáv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Külső, középső, belső forgalmi sáv	Az egy irányba haladó, egymáshoz csatlakozó forgalmi sávok közül a jobb szélső a külső sáv, a bal szélső a belső sáv, a közöttük lévő(k) a középső sáv(ok).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Külterületi főút	Megyeszékhelyek, megyei jogú városok, középvárosok közötti közlekedési igények kielégítésére szolgáló, gyorsforgalmi úti kapcsolat hiányában regionális szerepű úthálózati elem.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Külterületi közút	A közút lakott terület határán kívül elhelyezkedő szakasza.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Külterületi összekötő út	A közlekedési igények kielégítésére szolgáló, helyközi szerepű úthálózati elem.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Küszöbszint	Az építményrész vagy az építési alapanyag valamely minősítési jellemzőjének minimális vagy maximális szintje, lehet előírt határ vagy megfeleléségi határ.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Lábazati falelem	Két oszlop közé helyezett, akusztikai funkciót (léghanggátlást) is betöltő, teljes akusztikai zárást biztosító, alaptestre felfekvő, felette lévő zajárnyékoló falelemek tömegét is viselő, statikailag méretezett szerkezeti elem.	e-UT 03.07.48:2024	UME

Laboratóriumi minta	Újrahasznosított adalékanyag esetén a vizsgálandó adalékanyagból a mintavétel szabályai szerint vett és csökkentett reprezentatív minta, amelyből a laboratórium a vizsgálati mintát előállítja (MSZ EN 932-1).	e-UT 05.02.31:2008	UME
Laboratóriumi minta	Gyűjtőmintából nyert, szükség szerint mintacsökkentési eljárással előállított minta laboratóriumi vizsgálat céljára.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Laboratóriumi minta	Gyűjtőmintából nyert, csökkentett minta vizsgálat céljára.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Laboratóriumi minta (részminta)	A mintavétel szabályai szerint vett gyűjtőmintából csökkentett, a szóróshalmazt még jellemzően képviselő minta.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Lakosegyenérték (szennyvízelvezetéssel összefüggő)	Szerves, biológiailag lebontható terhelés, amelynek ötnapos biokémiai oxigénigénye (BOI 5) 60 g oxigén/nap	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Lakossági felhasználó	Az a természetes személy felhasználó, aki nem jövedelemszerző gazdasági tevékenység keretében, saját háztartása, üdülő vagy hétvégi ház, garázs ellátása érdekében veszi igénybe a víziközmű szolgáltatást, valamint a társasház és a lakásszövetkezet.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Lakott terület	A lakott terület kezdetét és végét jelző táblák által határolt terület.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Lakott terület	A lakott terület kezdetét és végét jelző táblák közé eső terület.	KRESZ	Jogszabály
Lakott terület	A település közigazgatási területének belterületi része, valamint az övezeti besorolástól függetlenül minden olyan külterületi településrész, ahol a nyilvántartott földrészleteket (ingatlanokat) tekintve legalább 50%-ban állandó tartózkodási hely szerint bejelentett (nyilvántartott) lakosság él, és a területfelhasználás, valamint az infrastruktúra-hálózat kialakítása a települést érintő – jóváhagyott – országos és térségi területrendezési tervekkel összhangban lévő településrendezési tervnek megfelel.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Lakott területi kiemelt út	70 km/h vagy azt meghaladó tervezési sebességű belterületi közút.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Lapszonda	Sík felületen alkalmazható, csak az eszköz sajátosságainak megfelelő hatástérfogaton belüli talajtömb térfogatsűrűségének mérésére használható radiometrias mérőműszer.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Lassítószáv	Olyan többlet forgalmi száv, amelyet a szélső forgalmi sávtól útburkolati jel választ el, és amely az addig igénybevett forgalmi sávból történő kiválásra és lassításra szolgál.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Lassítószáv	Az úttesten egy másik úttal való kereszteződés előtt a többi forgalmi sávtól útburkolati jellel elválasztott rész, amely az eddig igénybe vett forgalmi sávból, az ott kialakult sebességgel történő kiválásra és a továbbiakban lassításra szolgál.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Lassítószáv	Olyan többlet forgalmi száv, amelyet a forgalmi sávtól (külső forgalmi sávtól) útburkolati jel választ el, és amely az eddig igénybevett forgalmi sávból történő kiválásra és a továbbiakban lassításra szolgál.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Lassú jármű	Olyan jármű, amelyet beépített erőgép hajt és sík úton önerejéből 25 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes.	KRESZ	Jogszabály
Láthatósági vizsgálat helyszínrajza	A vonatkozó előírások szerint megszerkesztett látómezők vízszintes vetületét ábrázoló általános helyszínrajz. Az útépitési helyszínrajz kivonatának felhasználásával készül. Egyszerűbb esetben a látómezők az útépitési helyszínrajzon is feltüntethetők, vagy a láthatósági vizsgálat a műszaki leírásban is közölhető. Összetettebb esetekben térbeli vizsgálat is készíthető, melynek módszeréről a probléma ismeretében a megbízó és a tervező együttesen dönt.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Látómező (megállási, illetve előzési)	Helyszínrajzi ívekben a megfelelő forgalmi sáv, vagy sávok tengelye és a látótávolság mint húr által bezárt terület, melyen belül kilátást zavaró akadály nem lehet.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Látótávolság (megállási, illetve előzési)	Az a távolság, amelyre a járművezetőnek akadályoztatás nélkül el kell látnia.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Látszólagos porozitás	A térfogat%-ban (vagy térfogatarányban) kifejezett vízfelvétel, amelyet a tömeg%-ban (vagy tömegarányban) kifejezett vízfelvétel és a vizsgálati hőmérsékleten értelmezett relatív (a víz sűrűségéhez viszonyított) testsűrűség szorzataként lehet kiszámítani. Például, ha valamely anyag vízfelvétele 5 tömeg% és relatív testsűrűsége 2,1 (mértékegység nélküli, nevezetlen szám), akkor a látszólagos porozitása $5 \cdot 2,1 = 10,5$ térfogatszázalék (vagy 0,105 térfogatarány).	e-UT 05.02.31:2008	UME
Leállóöböl	Műszaki okokból történő leállást biztosító, a folyópályával párhuzamos burkolt öböl.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Leállóöböl	Üzemi okokból történő leállást biztosító, a folyópályával párhuzamos, burkolt öböl.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Leállóöböl (alagútban)	Bővített alagúti szelvényben kialakított, gépjárművek által szükséghelyzetben igénybe vehető, előírt hosszúságú, útpályához csatlakozó, üzemi sáv.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Leállósáv	Az útnak az úttesttel azonos szintben levő, attól útburkolati jellel elválasztott és útburkolattal ellátott része.	KRESZ	Jogszabály
Leállósáv	Üzemi sáv	e-UT 04.05.14:2020	UME
LED	Fényemittáló dióda, a LED-es mátrixkijelzők képpontjait alkotja. Színes (un. RGB) táblák esetén, az esetek többségében egy képpontot három egyszínű (vörös-zöld-kék) LED alkot.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Légcsatorna/Szellőzőcsatorna	A részleges vagy teljes keresztáramú szellőztetési rendszer jellegzetes keresztmetszeti eleme, amely vagy a tiszta, vagy a szennyezett levegőáram számára a folyópálya nyitva tartandó szelvényétől elválasztó szerkezettel (pl. födémmel, fallal) elkülönített tér.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Léghanggátlás	A hangterjedést akadályozó szerkezetek által előidézett energiacsökkenés. Egyszámjegyes jellemzője a súlyozott léghanggátlási szám vagy a súlyozott szabványos hangnyomásszint-különbség, dB-ben kifejezve.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Legkedvezőtlenebb burkolókör	Ívben haladó közúti vasúti járművek burkoló vonala, amelyet a jármű oldalak és a kiugró jármű-szerelvények határoznak meg.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály

Legkisebb költség elve	Az állami építési beruházás előkészítése és megvalósítása, valamint az állami építési beruházás eredményeként megvalósuló építmény üzemeltetése során olyan megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek a megvalósuló építmény várható élettartama során az üzemeltetési biztonsága megtartása vagy javítása mellett a legkisebb mértékben eredményezik a megvalósuló építmény fenntartása várható költségeinek emelkedését.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Legnagyobb egyenértékű modulus	Adott értékelési szakaszon meghatározott egyenértékű modulusok mintájában a legnagyobb előforduló érték. Jele: E _{max} , egysége MPa.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Legnagyobb nyírási út (l_{max})	A legnagyobb nyíróerőhöz tartozó elmozdulás értéke.	e-UT 09.03.21:1999	UME
Legnagyobb nyíróerő	Az F_{max} legnagyobb nyíróerő kN-ban az a legnagyobb erő, amely a 150 mm átmérőjű, 20 °C-on kondicionált fűrt magminta egyik rétegének a réteghatáron való leválasztásához szükséges a nyomógép (a nyírógép) 50 mm/perc előtolási sebessége esetén.	e-UT 09.02.41:2010	UME
Legnagyobb nyomóerő (F_{max})	A legnagyobb nyíróerő az útügyi műszaki előírásban leírt módon elkészített, 150 mm átmérőjű próbatest szigetelésének a betonkorongról 23 oC-on, 50 mm/min előtolási sebesség mellett történő leválasztásához szükséges erő.	e-UT 09.03.21:1999	UME
Legnagyobb talajvízszint	A tervezéssel érintett területen 100 évre visszamenőleg mért legnagyobb talajvízszint.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Légszennyezés	Légszennyező anyag kibocsátási határértéket meghaladó mértékű levegőbe juttatása.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Légszennyezettségi határérték	Az emberi egészségre, vagy az ökológiai rendszerre gyakorolt káros hatások elkerülése, megelőzése, vagy csökkentése céljából, a tudományos ismeretek alapján meghatározott levegőterheltségi szint, amelyet jogszabályban, vagy hatósági határozatban előírt időtartamon belül el kell érni és elérése után nem szabad túllépni.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Légszennyező anyag	A levegőben lévő és az emberi egészségre, vagy a környezet egészére valószínűsíthetően káros hatást gyakorló anyag.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Légszennyező forrás	Levegőterhelést okozó helyhez kötött vagy mozgó forrás.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Lényeges terméktulajdonság	Az építési termék olyan teljesítménye, amely a termék tervezett felhasználása során az építményben való elhelyezkedés, az épületszerkezeti szempontból betöltött szerep és a környezeti hatások figyelembevétele mellett az alapvető követelmények teljesülése szempontjából meghatározó és a megfelelő termék kiválasztásához nélkülözhetetlen.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Lépcső	Lépcsőfokok és lépcsőpihenők sorozata, amely lehetővé teszi az eltérő szintek gyalogos megközelítését.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Lépcsőkar szabad szélessége	A lépcsőkorlátok, illetőleg a korlát és a fal között mért legkisebb vízszintes távolság. [253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet].	e-UT 03.07.25:2022	UME
Létesítés	Új közvilágítási berendezés kiépítésére irányuló beavatkozás.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet

Létesítmény	Az egy kivitelezési szerződés keretén belül megépítendő építmény vagy fizikailag és funkcionálisan összetartozó építmények összessége, amelyek önállóan használatba vehetők (egy kivitelezési szerződés több létesítményt is tartalmazhat).	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Levegő relatív nedvességtartalma (RH)	A relatív páratartalom az a százalékos viszonyszám, amely leírja, milyen mértékben telített nedvességgel a levegő, és milyen közel van a levegő állapota a telítettségi szinthez.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Levegőterhelés (emisszió)	Légszennyező anyag levegőbe juttatása.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Levegőterheltségi szint (immisszió)	A levegőben valamely légszennyező anyag koncentrációja, vagy a légszennyező anyag adott időtartam alatt felületekre történő kiülepedése.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Lokális modulusérték	Adott értékelési szakaszon belül a modulusok statisztikai alapsokaságán kívül eső (kiugróan alacsony, vagy kiugróan magas) egyenértékű teherbírási modulus. Jele: Eelok, egysége: MPa	e-UT 09.02.33:2000	UME
Lokális modulusérték	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Lokális modulusérték	Adott értékelési szakaszon a modulusok statisztikai alaposságán kívül eső (kiugróan alacsony, vagy kiugróan magas) egyenértékű teherbírási modulus.	e-UT 09.02.34:2000	UME
Lőtt beton/Lövelt beton	Olyan technológiával készített beton, amelyet fogadófelületre, nagy sebességű folyamatos anyagáramlással (lövéllel) felhordott cementalapú keverékből állítanak elő.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Madárvédő fal	A repülő állatok úttesttől való távoltartását, röppályájuk megemelését szolgáló, jellemzően 3,00–4,50 m magas, az útkorona szélén épített építmény.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Mag	Részekre osztott fejtés esetén a fejtési keresztmetszet kalott alatti (és – amennyiben van – az oldaltárok közötti), valamint talpszelvény feletti része.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Magas talajvízszint	Amikor – 24 órát meghaladóan – a felszín és a talajvíz távolsága másfél méternél kisebb, de a terület egyébként nem magas talajvízállású.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Magasságtöbblet (mb)	Az út feletti akadályon valamilyen beavatkozást elvégezve (valamelyik elem leszerelése, elfordítása stb.) az eredeti magassághoz képest előállt magasságkülönbség.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Makrotextúra	A burkolat felületének eltérése a valódi síkfelülettől a felület mentén 0,5 mm és 50 mm közötti jellemző méretekkal.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Maradó elmozdulás (fr)	A próbateher megszüntetése után a megfigyelési idő végén mért elmozdulás a kezdeti állapothoz képest, a hőmérsékletből keletkező elmozdulások nélkül.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Másodlagos (szekunder, passzív) vagy utólagos korrózióvédelem	A korróziós környezet hatásával szembeni ellenálló képesség növelése a meglévő (új vagy javítandó) betonfelület kezelésével, illetve felületvédelmével.	e-UT 07.04.13:2021	UME

Másodlagos baleseti kockázat	A járművek útpályáról való letéréséből eredő baleseti kockázatok csökkentésére létesített visszatartó rendszerek tervszerű működése és ezzel együtt a baleset lefolyása miatt, vagy a jármű akadálynak ütközésekor létrejövő olyan kockázat, amely jellemzően nem az elsődleges baleset résztvevőire van hatással.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025		UME
Másodlagos nyersanyag	Az iparban és a bányászatban keletkező melléktermék.	e-UT 06.03.53:2018	Ilyen pl.: a kohósalak, az erőművi pernye, a bányameddő stb.	UME
Mátrix	Olyan vonatkozási hálózat, melynek csomópontjaiban vannak a jelzésben vagy jelzési-kép háttérben vagy jelzési képen használt elemek középpontjai. A mátrix kiterjedhet az egész kijelző felületre vagy annak csak egy részére. A hálózat X és Y tengelyei lehetnek egymásra merőlegesek vagy nem merőlegesek is; az X és az Y tengelyen a csomópontok távolságai lehetnek állandók vagy változóak, a két tengelyen akár különbözőek is; az első esetben a mátrixot szabályosnak, a második esetben szabálytalannak nevezik.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001		Jogszabály
Mátrixkijelző	Olyan fénytechnikai elven működő VJT-k, ahol a megjelenített jelzésekép világító fénypontokból áll össze. A kivitele lehet LED-es, vagy száloptikás.	e-UT 04.01.15:2019		UME
Maximális értékcsökkentési tényező	Egy építési minősítési jellemző esetén az értékcsökkentési levonás legnagyobb mértéke százalékban kifejezve.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Maximális keresztprofil-deformáció	Az útburkolat keresztirányú egyenetlensége: a valódi keresztirányú útprofil legnagyobb függőleges irányú eltérése az elméleti kiegyenlítő egyenestől. Mértékegysége: mm.	e-UT 09.02.28:2020		UME
Mechanikai stabilizáció (M)	Olyan szemcsés kőanyagkeverék, amelyben a durva szemek és a finom szemcsék aránya meghatározott és mechanikai jellemzőit főként a belső súrlódás határozza meg. A keverék akkor tömöríthető a legeredményesebben és akkor állékony, ha a durva szemek közötti hézagokat a finomabb szemcsék éppen kitöltik. Az ÚT 2-3.207 útügyi műszaki előírás megadja az alkalmazás minőségi és környezetvédelmi feltételeit. Ha ezek teljesülnek, bontott aszfalt, bontott beton, visszanyert építménybontási anyag is felhasználható.	e-UT 06.03.12:2009		UME
Meder	A vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló természetes mélyedés vagy kiépített terepalakulat, amelyet meghatározott partvonalig a víz rendszeresen elborít.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Mederhasználati jog	A nemzeti vagyonba tartozó vizek medrében elhelyezett mederhasználati vízilétesítmény üzemeltetőjét a vízilétesítmény által igénybe vett terület mértékéig megillető használati jog.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Mederhasználati vízilétesítmény	A nemzeti vagyonba tartozó vizek medrében elhelyezett kikötői lekötőmű, móló – az úszó móló kivételével –, sólyapálya, partvédő művek, hullámtörő, energiatörő.	1995. évi LVII. törvény		Jogszabály
Megállás	járművel a be- és a kiszálláshoz, vagy a folyamatos fel- és lerakáshoz szükséges ideig, illetőleg - ha a vezető a járműnél marad - egyéb okból legfeljebb 5 percig történő egy helyben tartózkodás.	KRESZ		Jogszabály

Megállási látótávolság	Annak az útszakasznak a hossza, amelyre a biztonságos megálláshoz a járművezetőnek akadálytalanul előre kell látnia.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Megállási látótávolság	Az ME 07-3713 a Közutak tervezése műszaki előírásban részletezett, akadálytalanul áttekinthető úthossz.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Megállási látótávolság	A biztonságos megálláshoz szükséges, akadálytalanul áttekinthető úthossz, illetve látómező (az ÚT 1-1.201 sz. Közutak tervezési szabályzata szerint).	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Megállási látótávolság	Az e-UT 03.01.11 útügyi műszaki előírásban részletezett, akadálytalanul áttekinthető úthossz.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Megállási rálátási terület	A csomópont elsőbbszabályozásának felismeréséhez szükséges terület.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Megállóhely	A menetrend szerint közlekedő villamos-, autóbusz- vagy trolibuszjárat megállóhelye, továbbá a taxiállomás.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Megállóhely	Személyforgalomra berendezett szolgálati hely. A helyierdekű vasútnál ezen túlmenően: nyíltvonali szolgálati hely, ahol a nyílt pálya vágányán kívül más vágány nincsen. (Az olyan nyíltvonali szolgálati helyet, amely – rakodóvágánnyal is rendelkezik a fővágányon kívül – áruforgalomra is alkalmas, megálló-rakodóhelynek nevezzük.)	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Megállóhely	Közüti vasútnál az utascsera lebonyolítását szolgáló létesítmény.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Megállóhely	Az utasok fel- és leszállására szolgáló létesítmény, ahol a közhasználatú közösségi közlekedési eszközök az utascsera idején tartózkodnak, továbbá a taxiállomás.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Megállóhelyi félsziget	Az útpálya szegélyéhez csatlakozó, a járda vagy gyalogút kiszélesítésével – azok szintjében – létesített megállóhelyi terület, amely utasok várakozását, illetve a közforgalmú közlekedési eszköz utascseréjét teszi lehetővé.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Megállóhelyi öböl	A szélső forgalmi sávhoz csatlakozó – a közúti forgalom szintjében lévő – öböl, amely a közforgalmi közúti jármű megállását teszi lehetővé a szélső forgalmi sáv forgalmának feltartása nélkül.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Megállóhelyi peron	Megállóhelyek gyalogos közlekedésre szolgáló felülete.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Megemelhető	Az az akadály, mely alatt nyitva hagyott tér magassága egyes szerkezeti elemek megemelésével növelhető.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Megemelhetőség mértéke (mf)	Az adott átfeszítésnél (vezetéknel) lehetséges felemelési távolság az eredeti szinthez képest.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Megengedett behajlás	Az élettartam kezdetén az egységterhelés (100 kN) alatt mért azon statikus behajlásérték, amely a tervezési forgalomtól és a pályaszerkezet-fajtától függ. A megerősített pályán a forgalomba helyezés előtt legfeljebb ekkora behajlás keletkezhet annak érdekében, hogy a következő leromlási ciklusidő legalább a méretezésnél választott tervezési időszaknak feleljen meg. Jele: BE, egysége mm. Adatbanki mezőnév: BMEG	e-UT 09.02.34:2000	UME
Megengedett forgalomnagyság (E/h)	Az a személygépkocsi-egységben kifejezett forgalom, amely az út adott keresztmetszetén a megfelelő, illetve eltűrhető szolgáltatási szinthez tartozóan egy óra alatt áthaladhat.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Megengedett legnagyobb össztömeg	Az illetékes hatóság által meghatározott az a tömeg, amelyet a jármű össztömege nem haladhat meg.	KRESZ	Jogszabály	
Megengedett sebesség (vm, km/h)	Az a sebességérték, amelyet a közúti közlekedés szabályai megengednek.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Megengedett teljes alakváltozás	A megengedett teljes alakváltozás a hézag mozgásának azon terjedelme, amelyet a hézagba épített hézagkitöltő anyag tartósan ki tud egyenlíteni.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Megerősített információ	Az az információ, aminek valóságtartalmáról annak felhasználója kétséget kizáróan meggyőződött.	e-UT 08.01.31:2019/M1:2025	UME	
Megerősítő ellenőrzés	Ha a vállalkozó vitatja az építetető ellenőrzés vagy az eseti ellenőrzés eredményét, jogosult saját ellenőrzés lefolytatására, és ennek eredményének ismeretében: ☐ elfogadja az építetető vagy eseti ellenőrzés eredményét vagy ☐ megerősítő ellenőrzés lefolytatása érdekében közreműködőt von be, amely költsége a vállalkozót terheli.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 09.04.15:2018	A megerősítő ellenőrzés esetén a közreműködőnek olyan, az építetetőtől és a vállalkozótól független szervezetnek kell lennie, amelyet az építetető, a vállalkozó és az eseti ellenőrzést végző szervezet elfogad. Ebben az esetben a megerősítő ellenőrzés eredménye lesz az irányadó. A megerősítő el-lenőrzés útépítési munkaterületet érintő geodéziai mérései, helyszíni laborvizsgálatai és a vizsgáló-laboratóriumban elvégzett vizsgálatokhoz szükséges helyszíni mintavételek csak az építési műszaki ellenőr jelenlétében folytathatók le.	UME
Megfelelő érzékelhetőség	A különféle jelzések akkor tekinthetők megfelelően érzékelhetőnek, ha · vizuális információ esetén jól láthatóak, · audioinformáció esetén jól hallhatóak, · taktilis információ esetén talppal és fehér bottal érzékelhetőek.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Megfelelő forgalomnagyság (Fm, E/h)	Az a megengedett forgalomnagyság, amelynél a forgalom a megfelelő szolgáltatási szinten képes lebonyolódni.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Megfelelő időjárási körülmény	Az adott építményrész vagy építési alapanyag beépítésére vonatkozó egy, vagy több időjárási elemre tett kikötés.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet	
Megfelelő szolgáltatási szint	Amelynél a forgalomlefordulás minősége még megfelelő, tehát a járműfolyam még kismértékben korlátozva halad, ekkor még nem jellemző a járműoszlopok kialakulása, az előzés általában biztosított.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Megfelelő szolgáltatási szint	Amelynél a forgalom minősége még megfelelő, tehát a járműfolyam még kismértékű korlátozottság mellett halad, ekkor még nem jellemző a járműoszlopok kialakulása, az előzés lehetősége általában biztosított,	e-UT 02.01.23:2009	UME	

Megfelelőségi határ	Valamely építési minősítési jellemző olyan, az előírt határnál nem kedvezőbb küszöbszintje, amely a rendeltetésszerű használatot még nem korlátozza.	KÉSZ, e-UT 09.04.15:2018, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 06.03.36:2019, e-UT 05.02.56:2019, e-UT 06.03.26:2020, e-UT 06.03.37:2021, e-UT 07.03.23:2018/M1:2022, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 07.02.11:2022, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Megfelelőségi túrás	Az előírt érték és a megfelelőségi határ közötti tartomány.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Megfigyelési idő	A terhelési folyamatnak egy meghatározott teherszínhez tartozó időszakasza, amelynek során a szerkezet viselkedését ellenőrzik.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Megtélelési pont (immissziós pont)	A zajterhelés vizsgálat és/vagy a zajmérés helyszíne, ahol a vizsgált környezeti zaj terhelési szintje (immissziója) kerül pontosan megadásra. Kijelölése az MSZ 18 150-1 szabvány 5.1.3. pontja szerint kell, hogy történjen.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Megközelítési szakasz	A körforgalom megközelítésére szolgáló, a körforgalom határán kívül eső útszakasz, ahol a körforgalomhoz tartozó közúti jelzések már elhelyezésre kerülnek.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Meglévő útpályaszerkezet	A korábban épített rétegek összessége, amely erősítésre, illetve korszerűsítésre kerül.	e-UT 05.02.55:2008 e-UT 05.02.16:2004	UME
Megrendelő	A közút tulajdonosa, tulajdonosi joggyakorlója vagy vagyonkezelője, amennyiben a kezelői feladatokat vagy annak egy részét megbízott útján látja el.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Megrendelő vállalkozó kivitelező	Az alvállalkozóval kivitelezési szerződést kötő, ellenszolgáltatásra kötelezett vállalkozó kivitelező.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	Jogszabály
Megtervezés (a jelzőtábla megtervezése)	A jelzőtábla jelzést adó felületén elhelyezendő szövegek és jelképek méretének, alakjának és elrendezésének meghatározása jogszabályi előírásokkal nem szabályozott esetekben.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Megtervezés (az útburkolati jel megtervezése)	Az útburkolati jel méretének, alakjának és elrendezésének meghatározása jogszabályi előírásokkal nem szabályozott esetekben.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Megvalósítási adatbázis	A létesített alagút technológiai elemeinek létrehozása során rögzített tételek, tulajdonságok és kapcsolatok rendszerezett és naprakészen kezelhető rendszere. Az üzemeltetés során a változtatásokat, javításokat, cseréket követő, a működés-ellenőrzés, hibajavítás, fenntartás során továbbfejlesztett rendszere az üzemeltetési adatbázis.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Megvalósulási terv	A megvalósult építmény befejezését követően, annak helyszíni felmérése alapján, a kiviteli terv részletezettségével készített terv.	KTSZ, e-UT 08.01.22:2020	Jogszabály-tervezet

Megvalósult előírt keverési összetétel (Output Target Composition)	Az MSZ EN 13 108-20 szerinti típusvizsgálat előírt keverési összetétele alapján gyártásból vett min-ták vizsgálata és validálása (érvényesítése) alapján a gyártó által szolgáltatott, a gyártott aszfaltke-verék összetételének előírt értékeit tartalmazó dokumentáció. A gyártás megkezdése után egy típusvizsgálatra egy alkalommal lehet meghatározni és visszamenőlegesen is érvényesíteni.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME	
Meleg eljárással gyártott aszfaltkeverék (Hot Mix Asphalt, röviden: meleg aszfalt)	A kőanyag szárításával és felmelegítésével, valamint a bitumen felmelegítésével a kötőanyag típusától függő hőmérsékleti tartományokban gyártott hengereltaszfalt-keverék.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME	
Melegen beépíthető hézagkitöltő anyag	Olyan bitumentartalmú termoplasztikus anyag, amelyet a hézagba történő betöltés előtt a gyártó által ajánlott öntési hőmérsékletre melegítenek.	e-UT 05.02.42:2008	UME	
Melegen beépíthető hézagkitöltő anyag	Olyan bitumentartalmú termoplasztikus anyag, amelyet a hézagba történő betöltés előtt a gyártó által ajánlott öntési hőmérsékletre melegítenek.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Melegen beépíthető hézagkitöltő anyagok	Olyan bitumentartalmú, termoplasztikus anyagok, amelyeket a hézagba történő betöltés előtt a gyártó által ajánlott öntési hőmérsékletre melegítenek, illetve a beépítés során felmelegítenek.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Mellékirány	A jelzőtáblával szabályozott közúti csomópontban elsőbbségadásra kötelezett ágból érkező forgalmi irány.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Mellékútvonat	Az autópályaként, autóútként vagy főútvonalként meg nem jelölt valamennyi szilárd burkolatú vagy szilárd burkolat nélküli út.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály	
Mellvéd	A járművek, valamint a gyalogosok leesésének megakadályozását szolgáló, téglából vagy kőből falazott, továbbá betonból vagy vasbetonból épített tömör egyedi közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME	
Mellvédfal	A hídfőnek a sarugerenda fölötti, töltést megtámasztó része, mely egyben ágyazattámasztó is lehet.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Mélygarázs	A gépkocsik tárolására szolgáló, nagyjából terepszint alatti építmény.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Mélyszonda	Béléscsővezetett furatban tetszőleges mérési mélységben elhelyezhető, az eszköz sajátosságainak megfelelő hatástérfigaton belüli talajtömb térfogatsűrűségének mérésére használható radiometriás mérőműszer.	e-UT 09.02.11:2019	UME	
Menedék, menedékhely – Menedékhely	Az alagútjáratától elkülönülten kialakított, több személyt tartós tartózkodására alkalmas, a tűz és füst ellen megvédő, ajtóval lezárt, frisslevegős szellőzéssel és vészvilágítással ellátott, segélyhívó telefonnal felszerelt tartózkodó, amely megközelítése menekülőfolyosóval biztosított.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Menekítősáv	Legalább 30 m hosszúságú és egy forgalmi sáv (FMSZ 1.2 pont) szélességű útfelület vasúti átvonaton keresztülvetett út másik úthoz történő csatlakozásánál.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály	
Menekülés	Egyéni életmentő cselekvés, a továbbiakban az önmentésre is használt megnevezés.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	

Menekülőfolyosó	Vészhelyzetben az alagút gyalogos elhagyására szolgáló, biztonságos helyre (akár a szabadba) vezető kisszelvényű folyosó, amely világítással, segélyhívó telefonnal van felszerelve és az alagúttól tűzvédő/tűzgátló ajtóval van elhatárolva.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Mentés	A katasztrófavédelmi szervezet életmentő feladata; egyben a menekítésre is használt megnevezés.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Mentőfolyosó	Vészhelyzetben a segélyszolgálatok használatára fenntartott közúti (vagy csökkentett) úrszelvényű folyosó, amely a segélyszolgálatok gépjárművel történő mentési feladatainak ellátását biztosítja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Mérés elve	A mérés elve, hogy az ismert átmérőjű (általában 300 mm) tárcsára ismert nagyságú tömeget ejtenek rugó közvetítésével, adott magasságból, és mérik a tárcsa függőleges elmozdulását. A mérés a KUAB 2m FWD ejtőszúlyos mérőberendezéssel történik. A mérés abban is különbözik a statikus tárcsás vizsgálattól, hogy a terhelés meghatározott időtartamú (0,015 ... 0,022 s), ezért a pillanatnyi terhelő erő az elmozdulás mérése precíziós műszereket igényel. Az ejtőszúlyos behajlásméréssel meghatározható a teherbírási modulus. Jele: EDIN, egysége: MPa.	e-UT 09.02.33:2000	UME
Mérések megismételhetősége	Azonos mérendő mennyiség ismételt mérése során kapott eredmények egymáshoz való közelsége, amennyiben az egyes méréseket a következőkben felsorolt valamennyi feltétel biztosításával végezték: azonos mérési módszer; azonos mérőszemély; azonos mérőeszköz; azonos mérési hely; azonos használati feltételek; rövid időtartamon belüli ismétlés(ek). Megjegyzés: A megismételhetőség mennyiségileg kifejezhető a mérési eredmények szórásával.	e-UT 09.03.21:1999	UME
Mérések nyomvonala	A mérőberendezéssel bejárt nyom, aminek az egyenetlensége meghatározásra kerül.	e-UT 09.02.22:2023	UME
Mérések reprodukálhatósága	Azonos mérendő mennyiség ismételt mérése során kapott eredmények egymáshoz való közelsége, amennyiben az egyes mérések során a következőkben felsorolt feltételek közül egy, több vagy akár mind megváltozik: mérési módszer, mérőszemély, mérőeszköz, mérési hely, használati feltételek, idő.	e-UT 09.03.21:1999	Megjegyzések: 1. A reprodukálhatóság korrekt megadása megköveteli a megváltoztatott feltételek részletes leírását. 2. A reprodukálhatóság mennyiségileg a mérési eredmények szóródásával fejezhető ki. UME
Mérési adat	A mérőberendezés egyszeri alkalmazásával nyert számszerű érték.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérési adatgyűjtési távolság	Az a távolság, melyre a folyamatos mérésből a mérőberendezés egy fékezőerő-együttható értéket határoz meg.	e-UT 09.02.29:2023	UME
Mérési adatok	A helyszíni mérés során a gyorsulás és a terhelési idő méréseiből a tárcsa közepén mért alakváltozási értékek egy mérési sorozat végrehajtása során.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Mérési élesség	Az adat vagy eredmény legkisebb értékes jegyének helyiértéke.	e-UT 09.02.11:2019	UME

Mérési eredmény	Azonosított feltételek mellett a mérési adatokból képzett eredmény, mely megbízhatósági tartománnyal vagy a mérési hibával megadott tűrésű értékkel és mértékegységgel van megadva.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Mérési eredmény	A mérőhelyen nyert mérési adatok átlaga.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérési geometria	A radioizotópos műszerek különböző egységeinek (sugárforrás, árnyékolás, detektor stb.) egymáshoz és a mérendő anyagi közeghez viszonyított, előre meghatározott geometriai helyzete.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérési idő	A mérési adat meghatározásának időtartama.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérési jegyzőkönyv	A nyers geodéziai mérési eredményeket vagy azokból közvetlenül levezetett mennyiségeket tartalmazó jegyzőkönyv, mely a minőségigazolás alapját képezi.	e-UT 09.04.15:2018	UME
Mérési pont	Az útfelület azon pontja, melyre a mérőeszköz irányul.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Méreten aluli szemek	A termék elnevezésében használt alsó névleges határszítán (d) áteső rész.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Méreten felüli szemek	A termék elnevezésében használt felső névleges határszítán (D) fennmaradó rész.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Méretezési forgalom	A forgalmi tervezés során az útpályaszerkezet méretezés céljából, a tervezési időtávra becsült forgalomnagyság egységtengelely áthaladási számban megadva.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Méretezési teher	A hatályos szabvány, műszaki előírás (jelenleg ÚT 2-3.401 II. fejezet) szerinti hasznos teher, be-leértve az 1993-ban rendszeresített „üzemi terheket” (D, E, F jelű járműveket) is.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Méretezett megerősítés	Rekonstrukciós és felújítási munkák során az útügyi műszaki szabályozási dokumentumoknak megfelelően számolt megerősítés.	KÉSZ, e-UT 08.02.12:2022	Jogszabály-tervezet
Merev áthidalás	Függőleges támaszok felett elhelyezett vízszintes teherhordó szerkezet (általában nem, vagy nehezen bontható).	e-UT 08.01.24:1999	UME
Merev pályaszerkezet	Beton- vagy kompozitburkolatú útpályaszerkezet.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Merev útpályaszerkezet	Olyan útpályaszerkezet, amely beton-, vagy kompozitburkolattal valósul meg, vagy nyolc centiméternél vékonyabb aszfalt- vagy egyéb hajlékony burkolattal, merev burkolatalapra épül.	KÉSZ, e-UT 06.03.37:2021	Jogszabály-tervezet
Mérnökgeológiai modell	Az alagút és az építése szempontjából lényeges szerepű természeti környezetnek a térbeli elhelyezkedésre és anyagtulajdonságokra vonatkozóan, a vizsgálat megkönnyítésére kialakított közelítése, amely térben lehatárolt, de sík metszetekben, vagy tömbszelvényben ábrázolt testekre vonatkozóan a tervezésnél és az építés során figyelembe vehető tulajdonságok számszerű (pl. karakterisztikus fizikai-mechanikai paraméterek) értékeit adja meg.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Mérőállomás	A közútkezelő kezelésében éjjel-nappal működő ösztömeg- és tengelysúly mérőállomás, ahol a járművek méreteit is ellenőrzik.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Mérőberendezés	A mérőjármű és a mérőeszköz együttes elnevezése.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Mérőeszköz	A mérést végző eszköz.	e-UT 09.02.28:2020	UME

Mérőeszköz (mérőberendezés)	E dokumentumban a kerékterhelés-mérő, tengelyterhelés-mérő, kerék- vagy tengelyterhelés-mérleg és az össztömegmérleg közös megnevezése.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Mérőeszköz alkalmassági vizsgálata (saját ellenőrzés)	Eljárás annak megállapítására, hogy a mérőeszköz alkalmas-e a vizsgálati előírás szerinti, megadott hibahatáron belüli mérésre.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Mérőfurat	A mérőhelyen a mélysonda alkalmazásához kialakított lyuk a talajban, amely spirál fúrófejjel, vagy magmintavevővel készül.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérőhely	A közútkezelő kezelésében (MK vagy egyéb állami szervezet, hatóság által) időszakosan működő ellenőrző hely, ahol járművek méreteit és tengelysúlyát ellenőrzik.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Mérőhely	A mérőhely a vizsgált jármű mérés közbeni mozgásához szükséges felületen (mérési terület) túl magába foglalja a forgalomból történő biztonságos ki- és visszasoroláshoz szükséges közlekedési felületet.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Mérőhely	A jelen előírás szerint előkészített, mérésre kijelölt hely, ahol a mérés elvégzésre kerül.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Mérőhely	A radioizotópos talajvizsgálat elvégzésére kijelölt és a vizsgálat követelményei szerint előkészített terület.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérőjármű	A mérőberendezést hordozó gépjármű.	e-UT 09.02.28:2020	UME
Mérőkészülék	Mérőberendezés a talajok nedves térfogatsűrűségének és/vagy térfogat-víztartalmának mérésére.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Mérősík	Az aktív mérőfelületet legjobban megközelítő elméleti sík.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Mérsékelt forró eljárással gyártott öntöttaszfalt (röviden: mérsékelt forró öntöttaszfalt)	A keverési hőmérséklet csökkentését elősegítő adalékszerekkel (általában viaszokkal) az öntöttaszfaltokra előírt hőmérsékleti tartományoknál 15–25 °C-kal alacsonyabb hőmérsékleten előállított öntöttaszfalt-keverék. Az eljárás az öntöttaszfalt gyártásához használt bitumen tulajdonságait az aszfaltok használati hőmérsékleti tartományában nem változtathatja meg, ezért az ezen eljárással készített aszfaltokkal szemben támasztott követelmények azonosak a forró eljárással gyártott öntöttaszfalttal szemben támasztott követelményekkel. Az eljárás energiatakarékos, és a csökkent CO ₂ - és károsanyag-kibocsátás miatt környezetkímélő.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME

Mérsékelt meleg eljárással gyártott aszfaltkeverék (Warm Mix Asphalt, WMA, röviden: mérsékelt meleg aszfalt)	A keverőgép bitumenhabosító berendezésével vagy a keverési hőmérséklet csökkentését elősegítő adalékszerekkel, a meleg eljárással gyártott aszfaltkeverékekre előírt gyártási hőmérsékleti tartományoknál mintegy 15–40 °C-kal alacsonyabb hőmérsékleten elő-állított hengereltaszfalt-keverék. Az eljárás az aszfalt gyártásához használt bitumen tulajdonságait az aszfaltok használati hőmérsékleti tartományában nem változtathatja meg, ezért az ezen eljárás-sal készített aszfaltokkal szemben támasztott követelmények azonosak a meleg eljárással gyártott aszfaltokkal szemben támasztott követelményekkel. Az eljárás energiatakarékos, és a csökkent CO₂- és károsanyag-kibocsátás miatt környezetkímélő. WMA típusú, hőmérséklet-csökkentő adalékszerrel, emellett habosítási eljárást is alkalmazó speciális, alacsony energiatartalmú (alacsony hőmérsékletű) aszfalt a Low Energy Asphalt (LEA). A keverék gyártása 80 és 130 °C között történik, az aszfaltkeverék összetételének megfelelően, betartva a melegaszfaltgyártásra és -beépítésre vonatkozó előírásokat és követelményeket.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	A LEA eljárással gyártott aszfaltok összetétele és műszaki jellemzői megegyeznek az e-UT 05.02.11:2018 utógépi műszaki előírás szerinti utépítési bitumen kötőanyagú, AC típusú melegaszfaltok összetételeivel és jellemzőivel.	UME
Mértékadó (korlátozó) magasság (Mm)	Az út feletti akadály legkedvezőtlenebb helyzetben értendő magassága, amely beavatkozás nélküli alaphelyzetben akadályt jelenthet (az adott helyen az akadály és a burkolat szintje közötti legkisebb távolság, pl. az előző esetben a jelzőlámpa alatti kötelező haladási irány tábla alsó éle). Amennyiben az adott akadályra kötelező védőtávolság is elő van írva, a ténylegesen mért magassági érték ennek mértékével csökkentendő!	e-UT 08.01.24:1999		UME
Mértékadó behajlás	Egy értékelési szakaszra (például 1 km hosszúságú) jellemző behajlás. A mért behajlások alapján, az egy-ségtengely (100 kN) terhelésre, +20 °C-ra átszámított statikus behajlás, amely a behajlásokat egy adott értékkel (főutakon 95 százalékos, alsóbbrendű utakon 90 százalékos) konfidencia-valószínűséggel jellemzi. Jele: BM, egysége mm. Adatbanki mezőnév: BMERT	e-UT 09.02.34:2000		UME
Mértékadó egyenértékű modulus	Adott szakaszon (1 km) mért modulusértékből számított modulus. (A számítás során a modulus átlagértéké-hez a szórás és a valószínűségi szinthez tartozó tényező szórását kell hozzáadni.) A szakaszon ennél na-gyobb modulusértékek főútvonalon csak 5 százalékos, mellékúton csak 10 százalékos arányban fordulhatnak elő.	e-UT 09.02.34:2000		UME
Mértékadó emelkedő	A vonalszakasz legnagyobb tényleges emelkedőjének értéke, megnövelve az ívellenállás ugyancsak ezrelékben kifejezett nagyságával.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály

Mértékadó forgalom	Az út keresztmetszetén a vizsgált időpontban várható áthaladó forgalom, amely a felhasználás célja szerint kifejezhető az átlagos napi forgalom (ÁNF), a mértékadó óraforgalom (MOF) értékével, vagy a gépjárművek, kerékpárok, gyalogosok időegységre vonatkoztatott számával.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Mértékadó forgalom	a tervezés alapjául szolgáló, az út keresztmetszetén a tervezés időtávlátában várható forgalom, amely – a felhasználás célja szerint – kifejezhető az átlagos napi forgalom, a mértékadó óraforgalom értékével, vagy a gépjárművek, kerékpárosok, gyalogosok időegységre vonatkoztatott számával.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Mértékadó jármű	Az a jármű, amely fizikai jellemzőinek figyelembevétele szükséges az adott helyen az út geometriai tervezése során.	KTSZ e-UT 03.03.11:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Mértékadó közetfizikai csoport	Az újrhasznosított bontási vagy építési betonhulladék adalékanyagfrakciók MSZ 4798-1 szerinti közetfizikai csoportjai közül a leggyengébb.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Mértékadó óraforgalom	Az óraforgalom, amelynél nagyobb az egész év folyamán legfeljebb 50 órában fordul elő. Rövidítése: MOF, mértékegysége: jármű/óra, jele: jármű/h, származtatott mértékegysége egységjármű/óra, jele: E/h.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Mértékadó óraforgalom (MOF, jármű/h vagy E/h)	Az az óraforgalom, amely, vagy amelynél nagyobb forgalom az egész naptári év folyamán legfeljebb 50 órában fordul elő.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Mértékadó óraforgalom (MOF, MOF50, mértékegysége j/h vagy E/h)	Az az óraforgalom, melynél nagyobb az egész naptári év folyamán legfeljebb 50 órán át fordul elő.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Mértékadó talajvízszint	A tervezéssel érintett területen mért legnagyobb talajvízszint értékének az előírt biztonsági mérettel módosított értéke.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Mértékadó talajvízszint	A jelen útügyi műszaki előírás vonatkozásában a tervezés évéhez viszonyított 30 évre visszamenően észlelt legmagasabb talajvíz- vagy rétegvízszint.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Mértékadó vasúti átjáró forgalom	Az a legnagyobb képzett érték, melyet a vasúti átjáróban egy óra alatt áthaladó közúti járművek egységjárműben meghatározott számának (E) és az ugyanazon idő alatt menetrend szerint áthaladó vonatok számának szorzata naptári évenként legalább 50 esetben elér, vagy meghalad.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Mértékadó vasúti átjáró-forgalom	Az a legnagyobb számérték, amelyet a vasúti átjáróban egy óra alatt áthaladó közúti járművek - személygépkocsi egységre az érvényes előírások szerint átszámított - számának és az ugyanazon idő alatt menetrend szerint áthaladó vonatok számának a szorzata naptári évenként legalább 50 esetben elér vagy meghalad.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Mértékadó vasúti gyalogos-átkelőhely forgalom	Az a legnagyobb számérték, amelyet a vasúti átjáróban egy óra alatt áthaladó gyalogosok számának és az ugyanazon idő alatt menetrend szerint áthaladó vonatok számának a szorzata naptári évenként legalább 50 esetben elér vagy meghalad.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály

Mesterséges eredetű kőanyaghalmoz	Ásványi eredetű adalékanyag, amelyet termikus vagy egyéb változást okozó ipari módszerrel állítanak elő (pl.: kohósalak).	e-UT 05.01.15:2018	UME
Mész-kőliszt	Olyan idegen kőliszt, amely jelentős mennyiségben tartalmaz kalcium-karbonátot, és amelyet az aszfaltkeverékekben bizonyos tulajdonságok elérése érdekében alkalmaznak.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Meteorológiai állomás	Az útkeresztmetszetben kiépített, érzékelő(k)ből és mérőműszerből álló mérőhely, ahol a légköri (páratartalom, levegőhőmérséklet, csapadékintenzitás, szélerősség és irány, látótávolság stb.), a burkolat (sókoncentráció, vízfilmvastagság, hőmérséklet) aktuális állapotának mérése történik.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Mezőgazdasági célú vízgazdálkodás	A mezőgazdaság feladatait, érdekeit szolgáló vízhasznosítási és vízkárelhárítási tevékenység.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Mezőgazdasági erőgép és vontatmánya	A meghatározott össztómeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közlekedéséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott járművek.	KRESZ	Jogszabály
Mezőgazdasági öntözési célú kút	Olyan felszín alatti vízkivételt biztosító vízálléscímény, amely kizárólag mezőgazdasági művelés alatt álló terület mezőgazdasági vízszolgáltatását biztosítja.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Mezőgazdasági vízszolgáltatás	A mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló területek öntözését, a halastavak és egyéb mezőgazdasági vízhasználat vízellátását szolgáló, továbbá a mezőgazdasági vízszolgáltatási rendszerhez kapcsolódó, egyéb célú vízigények kielégítésére irányuló tevékenység.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Mezőgazdasági vontató	Kerekes vagy láncalpas kialakítású, legalább két tengellyel rendelkező, pótkocsi vontatására és/vagy mezőgazdasági, erdészeti feladatú berendezések, gépek vontatására, hordozására, tolasára, működtetésére alkalmas, 25 km/óra sebességnél gyorsabban haladni képes jármű, mely teher- és személyszállításra is alkalmas lehet.	KRESZ	Jogszabály
Migrációs folyosók	Állatpopulációk egyedeinek meghatározott irányú, évszakhoz, táplálkozási szokáshoz, fajfenntartáshoz igazodó helyváltoztatása.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Mini körforgalom	Lakott területen (legfeljebb 50 km/óra megengedett sebesség esetén) alkalmazható, legfeljebb 14,0 méteres külső sugárral kialakított körforgalom, ahol az épített, vagy festett középísziget átjárható.	e-UT 03.03.11:2022	UME
Minimális egyenértékű modulus	Adott hosszú szakaszon (1 km) található legkisebb egyenértékű modulusérték. (Amennyiben a szakasz hosszabb, mint egy km, az 1 km-es szakaszon és a tört – maradék – szakaszon található legkisebb modulusérték.) Jele: $E_{e\ min}$, egysége MPa. Adatbanki mezőnév: EMIN	e-UT 09.02.34:2000	UME
Minimális szükségüzem idő	Az energiaellátó hálózat(ok) kiesése esetén a kijelölt fogyasztókat tápláló szükség áramforrások minimálisan előírt működési időtartama.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály

Minimum szolgáltatási színvonal	A közúthálózat működőképességének megőrzése érdekében ellátandó legfontosabb feladatok elvégzésének gyakoriságára, színtidejére, az 1. mellékletben meghatározott értékek, amelyek a feladatok legalább elvárt szintű ellátását jelentik.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Minőségigazolási dokumentáció	A vállalkozó kivitelező által összeállított, az építetőnek a műszaki átadás-átvételi eljárás megkezdésekor átadott és annak befejezéséig véglegesített – elrendelt javítási vagy kiegészítő munka esetén, annak elvégzését követően kiegészített –, a megvalósult útépitési munka előírt vagy megfelelő minőségét igazoló dokumentumok összessége (MD).	KÉSZ, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	Jogszabály-tervezet
Minőségigazolási dokumentáció (MD)	A vállalkozó kivitelező által összeállított, az építetőnek a műszaki átadás-átvételi eljárás megkezdésekor átadott és annak befejezéséig véglegesített – elrendelt javítási vagy kiegészítő munka esetén, annak elvégzését követően kiegészített –, a megvalósult útépitési munka előírt vagy megfelelő minőségét igazoló dokumentumok összessége.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Minőségügyi ellenőrzés	Az útépitési munka minőségét ellenőrző geodéziai mérések és laborvizsgálatok összessége, mely magában foglalja az igazoló ellenőrzést, az építetői ellenőrzést, az eseti ellenőrzést, a megerősítő ellenőrzést és a behatároló ellenőrzést, amelyek együttes célja, hogy az útépitési munka a követelményeknek megfelelően, magas műszaki színvonalon valósuljon meg.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Minőségügyi ellenőrzés	- igazoló geodéziai mérések és laborvizsgálatok (a továbbiakban: igazoló ellenőrzés), - ellenőrző geodéziai mérések és laborvizsgálatok (a továbbiakban: építetői ellenőrzés), - eseti geodéziai mérések és laborvizsgálatok (a továbbiakban: eseti ellenőrzés), - az építetői ellenőrzéseket vagy az eseti ellenőrzéseket felülvizsgáló geodéziai mérések és laborvizsgálatok (a továbbiakban: megerősítő ellenőrzés), valamint - a javítani szükséges építményrészek vagy építési alapanyagok mennyiségének csökkentése érdekében elvégzett geodéziai mérések és laborvizsgálatok (a továbbiakban: behatároló ellenőrzés).	e-UT 09.04.15:2018	UME

Minőségügyi ellenőrzés (vizsgálatok, mérések)	Az építtető az utépítési munkáknál minőségügyi ellenőrző geodéziai méréseket és minőségügyi ellenőrző laborvizsgálatokat köteles végezni, végeztetni.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	A minőségügyi ellenőrzés rendszere magába foglalja a következő geodéziai méréseket és laborvizsgálatokat: - igazoló ellenőrzés: igazoló geodéziai mérések és laborvizsgálatok, - építtetői ellenőrzés: ellenőrző geodéziai mérések és laborvizsgálatok, - eseti ellenőrzés: eseti geodéziai mérések és laborvizsgálatok, - megerősítő ellenőrzés: az építtetői ellenőrzéseket vagy az eseti ellenőrzéseket felülvizsgáló geodéziai mérések és laborvizsgálatok, - behatároló ellenőrzés: a javítani szükséges építményrészek vagy építési alapanyagok mennyiségének csökkentése érdekében elvégzett geodéziai mérések és laborvizsgálatok. - Olyan minősítési jellemzők esetén, ahol többféle vizsgálati eljárás megengedett, javasolt, hogy ugyanolyan módszerrel készüljön az építtetői illetve eseti ellenőrzés, mint az igazoló ellenőrzés.	UME
Minősítés	Szakmai szempontból hiteles, megbízható adatokból egzakt, statisztikai és/vagy szakértői tapasztalati összefüggések alapján számítással új adatok előállítása (pl. a felmért burkolathibák méretéből, súlyossági és típuskódjából, valamint a minősítési követelményrendszer határértékeiből burkolatállapot- osztályzatok kiszámítása).	e-UT 09.02.26:2008		UME
Minősítési jellemző	Az építési minősítési jellemző és a jótállási minősítési jellemző együttes elnevezése.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 07.02.11:2022	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021-ban foglaltak szerint: A jelen utóbbi műszaki előírásban szereplő valamennyi minősítési jellemző egyben építési minősítési jellemző is. A jótállási minősítési jellemzők meghatározása érdekében jelenleg adatgyűjtés van előírva a 3.3.3.5. pont szerint. e-UT 07.02.11:2022-ban foglaltak szerint: A jelen utóbbi műszaki előírásban szereplő valamennyi minősítési jellemző egyben építési minősítési jellemző is. A jótállási minősítési jellemzők meghatározása érdekében jelenleg adatgyűjtés van előírva.	jogszabály-tervezet, UME
Minősítő szakaszok	Egy úthálózati szakasz kezdő azonosító pontjától kiindulva, pozitív szelvényezési irányban egymást követően mért, vagy számítógéppel képzett, 500 méteres útszakaszok, amelyek hosszára vetítve lehet képezni az állapotosztályzatot. A minősítő szakaszokra vonatkoznak az állapot jellemző mérőszámai (darab, méter, m2 és felület%) és az állapotosztályzatok.	e-UT 09.02.26:2008		UME

Minta	A minta a mintavételi alapnak a vizsgálat céljára elkülönített része, amelyet az egész áru összetételére, valamint minőségi követelményeire nézve jellemzőnek ismerünk el.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Mintakeresztzelvény	Az útvonalra vagy annak egyes szakaszaira vonatkozó általános keresztzelvény (úttengelyre merőleges metszet), amely tartalmazza az útkoronán belüli és kívüli elemeket, geometriai méreteiket, esésviszonyokat, az úttartozékokat, az útpályaszerkezet rétegeit és a vízelvezetést a közterület teljes szélességében, illetve az út területének határáig.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Mintakeresztzelvény	Az útvonalra vagy annak egyes szakaszaira vonatkozó általános keresztzelvény, amely tartalmazza az útkoronán belüli és kívüli elemeket (zöldterületek, közművek, járdák stb.), geometriai méreteiket, oldaleséseket, az útpályaszerkezet rétegeit és a vízelvezetést a közterület teljes szélességében, illetve az út területének határáig.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Mintakeresztzelvény	Tipikus útkeresztmetszet(ek). Léptéke és részletessége az adott tervfázistól függ. Metszetben ábrázol min-den szükséges útépítési keresztmetszeti elemet és egyéb AJ meglévő vagy tervezett objektumot.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Mintaosztás	Mintaosztás: a laboratóriumi minta előállításához szükséges a gyűjtőminta csökkentése az alábbi módon. A gyűjtőmintát egy tiszta, sík és kemény alátétre kell tenni (pl. mintavételi tálca), melyen átkeveréssel homogenizálni kell. A halmazt kúppá formálva újra át kell keverni és újra kúppá formázni. Ezt a műveletet háromszor ismétljük meg. Végül a kúpot lapítsuk le úgy, hogy annak vastagsága és átmérője kb. azonos legyen. A kúpot két, egymásra merőleges átlóval negyedeljük és a két szemben fekvő negyedet távolítsuk el. A maradékot keverjük össze. A negyedelést és keverést addig folytatjuk, míg a minta mennyisége a laboratóriumi mintának megfelelő lesz (kb. 1000 g).	e-UT 08.03.11:2010	UME
Mintavétel	A mintavételi alap (tétel): az az egységes minőségi jellemzőkkel rendelkező és az együttes elbírálás tárgyát képező, a mintavételi jegyzőkönyvben jelzett árumennyiség, amelyből a mintavétel történik. Előrecsomagolt 50 kg-os szórósóból a szállítmány 1 százaléka, illetve ömlesztett állapotban szállított sóból szállítónként, szállítási ütemenként, 500 t a mintavételi alap. Minden esetben mintát kell venni, ha a só minősége szemrevételezéssel kifogásolható.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Mintavételi és minőségigazolási terv	Az adott útépítési munkára vonatkozó összes elvégzendő tevékenységhez, folyamathoz kapcsolódó vizsgált jellemzők felsorolása, amely megadja az igazoló ellenőrzések módszerét, gyakoriságát és az építési minősítési jellemzők, valamint a jóállási minősítési jellemzők küszöbszintjeit, és tartalmazza a minőségigazolási dokumentációhoz szükséges valamennyi egyéb dokumentum felsorolását (MMT).	e-UT 07.04.13:2021	UME

Mintavételi és minőség-igazolási terv	Az adott útépitési munkára vonatkozó összes elvégzendő tevékenységhez, folyamathoz kapcsolódó vizsgált jellemzők felsorolása, amely megadja az igazoló ellenőrzések módszerét, gyakoriságát és az építési minősítési jellemzők, valamint a jótállási minősítési jellemzők küszöbszintjeit, és tartalmazza a minőségigazolási dokumentációhoz szükséges valamennyi egyéb dokumentum felsorolását (MMT).	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021, e-UT 05.02.43:2019, e-UT 07.02.12:2021	Az acélszerkezetek esetén ezt korábban Ellenőrzési és vizsgálati terv néven használtuk.	Jogszabály-tervezet, UME
Mintavételi és minőségigazolási terv (MMT)	Az adott útépitési munkára vonatkozó összes elvégzendő tevékenységhez, folyamathoz kapcsolódó vizsgált jellemzők felsorolása, amely megadja az igazoló ellenőrzések módszerét, gyakoriságát és az építési minősítési jellemzők, valamint a jótállási minősítési jellemzők küszöbszintjeit, és tartalmazza a minőségigazolási dokumentációhoz szükséges valamennyi egyéb dokumentum felsorolását.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023		UME
Mintavételi és minőségigazolási terv (MMT)	A korrózió elleni védelem kialakítására vonatkozó összes elvégzendő tevékenységhez, folyamathoz kapcsolódó vizsgált jellemzők felsorolása, amely megadja az igazoló ellenőrzések módszerét, gyakoriságát és az építési minősítési jellemzők, valamint a jótállási minősítési jellemzők küszöbszintjeit, és tartalmazza a minőségigazolási dokumentációhoz szükséges valamennyi egyéb dokumentum felsorolását. Az acélszerkezetek korrózióvédelmi munkái során az MMT-ben ki kell térni – a fentiek felül – a felhasználandó termékek átvételére is.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023		UME
Mintavételi terv	A gyártásellenőrzési szabályokkal, gyártóüzemi lehetőségekkel, az adott termék sajátosságaival stb. összhangban lévő olyan eljárásrend, amely megfelel a MSZ EN 932-1 szabvány követelményeinek.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Mintavevő	Olyan személy(ek), vagy szervezet, aki jogosult a mintavételre.	e-UT 05.01.15:2018, e-UT 09.04.16:2023		UME
Mobil rádiótelefon	A közcélú mobil rádiótelefon szolgáltatás igénybevételére alkalmas készülék (végberendezés).	KRESZ		Jogszabály
Mobil térképező rendszer	Mozgó járműre szerelt helymeghatározó (pl. GNSS-vevő), helyzetmeghatározó (pl. tehetetlenségi navigációs eszközök) és a térképezéshez szükséges adatgyűjtő szenzorok (pl. lézerskenner, kamerák) együttes rendszere.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Modelltényező (EuroCode)	A tervezéskor a szokásosnál bizonytalanabbnak ítélt számítási módszerek alkalmazásakor a bizonytalanság ellensúlyozására bevezetett tényező, mellyel az ellenállások tervezési értékét kell csökkenteni.	e-UT 06.02.11:2022		UME
Módosító tényező (EuroCode)	A határállapot következményeit figyelembe vevő tényező, mellyel az ellenállások tervezési értékét lehet módosítani, ha a tervező szerint a következmények a szokásosnál enyhébbek vagy súlyosabbak. Megjegyzés: jele K_{FI}	e-UT 06.02.11:2022		UME
Modulhossz	Az útburkolati jel és az utána lévő köz hosszának összege.	e-UT 05.02.43:2019, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024		UME
Monitoring időszak	Utókövetési időszak.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Monitoring rendszer	Megfigyelési tevékenység a monitoring időszak során és a megfigyelési tevékenység eredményeinek kiértékelése.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet

Mosott felületképzés	A bedolgozott friss beton felületére kötéseleltető/párazáró utókezelő szer kipermetezése után, a habarcs kiseprésével előállított felület.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Motorkerékpár	A külön jogszabályban L3e járműkategóriába sorolt kétkerekű oldalkocsi nélküli, L4e járműkategóriába sorolt oldalkocsival rendelkező jármű, továbbá a motoros tricikli.	KRESZ	Jogszabály
Motoros tricikli	A külön jogszabályban L5e járműkategóriába sorolt háromkerekű és L7e járműkategóriába sorolt négykerekű motorkerékpár.	KRESZ	Jogszabály
Motorosok alácsúszását gátló eszköz	Összefüggő felülettel a visszatartó rendszeren való átcsúszást lehetőség szerint megakadályozó vagy a sérülés súlyosságát csökkentő eszköz.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Mozgó munkahely	Az olyan munkaterület, amelynek helye a közúton egy munkanapon belül folyamatosan vagy szakaszosan többször - jelző és előjelző tábláinak, illetőleg elkorlátozó elemeinek elhelyezésével együtt - változik.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Mozgó saru	Elfordulást és eltolódást tesz lehetővé. Az eltolódás a saru típusától függően lehet egyirányú (vezetett saru) vagy bármely irányú. A saru képes közvetíteni a függőleges és a gátló mozgás irányába ható erőt.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Munkába vett zóna	A fejtés és biztosítás, valamint ezek közvetlen környezetét magába foglaló aktív munkavégzésre szolgáló terület.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Munkahézag	A betonkeverék bedolgozásának napi befejezésekor vagy a beépítés rendkívüli leállásakor kialakított, a szoros hézaggal megegyező kialakítású burkolathézag.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Munkahézag	A betonozás napi befejezésekor vagy rendkívüli leálláskor kialakított, szoros hézag.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Munkakezdési hozzájárulás	A közút kezelőjének írásbeli hozzájárulása az illetékességi körébe tartozó, a közútkezelői hozzájárulásban meghatározott tevékenység megkezdéséhez, mely tartalmazza a munkavégzéssel kapcsolatos konkrét, a helyszíntől függő kikötéseket, a tevékenység során betartandó speciális szabályokat, illetőleg az előírások betartásáért felelős jogi vagy természetes személyek megnevezését.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Munkakezdési hozzájárulás	A közút kezelőjének írásbeli hozzájárulása az illetékességi körébe tartozó, a közútkezelői hozzájárulásban meghatározott tevékenység megkezdéséhez.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Munkaterület	Útépítési, -korszerűsítési és pályaszekezet-megerősítési munkák esetén forgalombiztonsági szempontból - közvetlenül építés alatt álló területeken kívül - kiterjed a közúton géppel vagy anyagtárolással igénybe vett területekre, valamint ahol az építési technológiai műveletek miatt a pálya felületi tulajdonságai (csúszásellenállása, geometriai jellemző stb.) ideiglenesen kedvezőtlen irányban megváltoztak (MSZ 07-3210/1)	e-UT 06.03.22:1989	UME
Munkavezeték	A felsővezeték hálózatnak közvetlenül a villamos vontatójármű áramszedőjével érintkező része.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály

Múzeumvasút	A területén muzeális jellegű vasúti pályahálózatot működtető és muzeális jellegű vasúti járművekkel személyszállítási szolgáltatást nyújtó múzeum, muzeális intézmény, egyesület vagy a vasúti közlekedésről szóló törvény szerinti vasúti társaság.	Vtv.		jogszabály
Műanyag hálók	Elvileg bármilyen célra készült rács, hézagos lemez vagy háló alkalmazható hóvédműnek, ha szélterelő tulajdonságai erre alkalmassá teszik. Szerkezeti kialakításuk szerint lehetnek szőtt, fonott és extrudált technológiával készült termékek. A műanyag hálók további előnyös tulajdonsága a hosszú élettartam többszöri felhasználhatóság, könnyű szállítási, szerelési és tárolási feltételek.	e-UT 08.03.12:1983		UME
Műanyag hóvédművek	Műanyag hóvédművek azok a mesterségesen létesített akadályok, melyeknek rendeltetése, hogy a levegő áramlását célszerűen befolyásolva, alkalmas hólerakó területre gyűjtsék össze a szállított havat és így megadadályozzák, hogy az a védendő útszakaszra rakodják.	e-UT 08.03.12:1983		UME
Működési engedély	Olyan engedély, amely a biztonsági szempontokat kielégítő alagút forgalom számára történő megnyitását, illetőleg újbóli megnyitását teszi lehetővé.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet		jogszabály
Működési engedély	Olyan, a vonatkozó jogszabálynak megfelelő engedély, amely a biztonsági szempontokat kielégítő alagútforgalom megnyitását, illetőleg újbóli megnyitását teszi lehetővé.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	18/2007. (II. 20.) Korm. Rendelet	UME
Műszaki előírás	A közút és műtárgyai tervezésére, építésére, valamint a forgalom biztonságát és forgalmi rendjét meghatározó technikai eszközökre, továbbá a közutak kezelésére vonatkozó szakmai szabály.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet		Jogszabály
Műszaki előtér	Alagutak kapuzata előtt létesített szilárd burkolatú üzemi terület.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Műszaki engedély	Olyan engedély, amely a közlekedési műszaki szempontokat kielégítő alagút építését, korszerűsítését, forgalomba helyezését és megszüntetését engedélyezi.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet		jogszabály
Műszaki engedély	A vonatkozó jogszabály szerinti olyan engedély, amely a közlekedési műszaki szempontokat kielégítő közúti alagút építését, korszerűsítését, forgalomba helyezését és megszüntetését engedélyezi.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet a transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről	UME
Műszaki megfeleléségi hozzájárulás	A közvilágítás működtetőinek az engedélyezési és kivitelezési terv műszaki tartalmára vonatkozó nyilatkozata.	KÖZVIL		Jogszabály-tervezet
Műszaki megvalósítás rendszere	Építmények műszaki megvalósítását támogató, közös, felhőalapú adatkörnyezet és egységes adatmodell, amely lehetővé teszi az állami építési beruházás adatainak és az építészeti-műszaki dokumentációnak ellenőrzött és szabályozott módon történő elérését és véleményezését	2023. évi LXIX. törvény		Jogszabály
Műszaki nyomon követés	Az állami építési beruházás megvalósulásának egységes műszaki információkon és építményinformációs modellen (BIM) alapuló, a kivitelezési szerződéskötéskor rögzített ellenőrzési terv szerinti, mintavételt is magába foglaló kontrollfolyamata.	2023. évi LXIX. törvény		Jogszabály
Műszaki-gazdasági (hatékonysági) vizsgálat	Költség-haszon elemzés, amely a beruházás által nyert előnyöket a ráfordítással hasonlítja össze.	e-UT 03.01.11:2008		UME

Műtárgy	Mindazon építmény, ami nem minősül épületnek és épület funkciót jellemzően nem tartalmaz (pl. út, híd, torony, távközlés, műsorszórás műszaki létesítményei, gáz-, folyadék-, ömlesztett anyag tárolására szolgáló és nyomvonalas műszaki alkotások).	Étv.	Jogszabály	x
Műtárgy	A közlekedési pálya vonalába épített, annak zavartalan és biztonságos használhatóságát elősegítő létesítmény.	e-UT 08.01.24:1999	UME	
N1 típusú hézagkitöltő anyag	Melegen beépíthető, termoplasztikus, nagy nyúlású, rugalmas hézagkitöltő anyag.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
N2 típusú hézagkitöltő anyag	Melegen beépíthető, termoplasztikus, normálynylású, rugalmas hézagkitöltő anyag.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Nagy helyigényű szerkezet	Zajcsökkentést is biztosító, nem laboratóriumi akusztikai jellemzőkkel rendelkező, akusztikailag is méretezett építmény. Esetenként tájvédelmi szempontok miatt épülő, de a közút közlekedéséből eredő zajok csökkentésére is alkalmas, jellemzően 2,00–5,00 m magas építmény (pl.: zöld fal, gabion jellegű szerkezetek, zajvédő domb/töltés).	e-UT 03.07.48:2024	UME	
Nagy teljesítőképességű beton (NT beton)	Olyan tartószerkezeti vagy nem tartószerkezeti célra alkalmazott beton, amely egy vagy több tulajdonságában (pl. szilárdság, fagyállóság, tartósság, vegyszerállóság stb.), vagy a környezeti hatásokkal szembeni ellenállás tekintetében a normál (szokványos testsűrűségű) betonokhoz képest magasabb teljesítőképességgel rendelkezik.	e-UT 07.02.11:2022	UME	
Nagyszilárdságú beton	C55/67 vagy annál magasabb nyomószilárdsági osztályú, a vonatkozó útügyi műszaki szabályozási dokumentumok szerinti beton.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet	
Nagytárcsás dinamikus teherbírásmérés (BP-LFWD)	A nagytárcsás dinamikus teherbírási modulus meghatározására szolgáló vizsgálati eljárás. A mérés elve, hogy a $d = 300$ milliméteres átmérőjű tárcsára ismert nagyságú tömeget ejtenek rugók közvetítésével, adott magasságból. Méri a tárcsa középpontjának függőleges elmozdulását, ami a felület deformációját jellemzi. A teherbírás 0,10 MPa tárcsa alatti terhelés hatására létrejött süllyedési amplitúdók második sorozatából számított átlagos amplitúdóértékből határozható meg.	e-UT 09.02.36:2023	A nagytárcsás dinamikus teherbírási modulus jele: E_{vd} Mértékegysége: MPa, N/mm ² vagy MN/m ²	UME
Nagytávú úttípus	A Kkt. 11/A. § (1) bekezdése szerinti nagytávú tervben meghatározott úttípus.	Aptv.	Jogszabály	
Nagyvadátjáró	Egy vagy több nagytestű állatfaj (vaddisznó, gímszarvas, őz, dámvad, nagytestű ragadozó) számára létesített alsó vagy felső átvezetésű átjáró.	e-UT 03.07.53:2019	UME	
Nagyvízi meder	A vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló terület, amelyet az árvíz levonulása során a víz rendszeresen elborít, és amelyet a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöl ki.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály	
Nagyvízi meder kezelés	A terület hasznosítása és használata, a terület felmérése és nyilvántartása, megóvása, őrzése, fenntartása érdekében végzett tevékenység.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály	
Nappali üzemmódú világítás	Olyan világítás, amely nappal nagyobb világítási értékeket biztosít, mint éjszaka.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet	

Nedves bevonatvastagság (WFT)	Közvetlenül a festékréteg felhordása után, az oldószer elpárolgása előtt mért festékréteg-vastagság, amely utal a várható száraz bevonatvastagságra.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Nedvességkorrekciós tényező	Dinamikus tömörségméréshez szükséges, 1,00-nél kisebb vagy azzal egyenlő dimenzió nélküli szám, a módosított Proctor-vizsgálattal meghatározott sűrűséggörbén a mérés helyén mért természetes terepi víztartalomra (w_t) jellemző testsűrűség (ρ_{dt}) és a Proctor-vizsgálat során meghatározott legnagyobb száraz testsűrűség ($\rho_{d\max}$) hányadosa. Anyagtípusra, a nedvességre való érzékenység jellemzésére számított érték, amely a víztartalom változása függvényében, a laboratóriumban elvégzett alkalmassági vizsgálatból előre meghatározható és táblázatosan, vagy grafikusán megadható.	e-UT 09.02.36:2023	Jele: T_{nw} UME
Negatív irány	A főiránnyal ellentétes irány.	e-UT 08.01.11:1995	UME
Negatív irány	A főiránnyal ellentétes irány.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Nehéz forgalom	Azon közúti járművek forgalma, amelyek összto mege a 7,5 tonnát eléri vagy meghaladja (a menetrend szerinti buszok kivételével).	e-UT 08.01.53:2022	UME
Nehéz tehergépkocsi	Tehergépkocsi, vontató, valamint e járművekből és pótkocsiból álló járműszerelvény, amelynek megengedett legnagyobb összto mege a 7,5 tonnát meghaladja.	KRESZ	Jogszabály
Nehézforgalmi intenzitási kategória (1–4.)	A hídna k a közúti infrastruktúrában elfoglalt szerepe alapján kerül meghatározásra. A nehézforgalmi intenzitási kategória ismeretében határozható meg a saruk és dilatációs elemek fáradási méretezése szempontjából mértéka dő, irányonkénti nehézgépjármű-forgalmi intenzitás (évenkénti ismétlésszám).	e-UT 07.03.11:2018	UME
Nem automatikus mérőeszköz	A kezelő olvassa le az eredményeket, vagy kezdeményezi a mérési eredmények rögzítését.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Nem elszívárgató térkő útszerkezet	Olyan vízáteresztő térkő szerkezet, amely felületén beszivárgott víz általajba szivárgását az általaj gyenge vízáteresztő képessége, vagy a szerkezeti rétegek vízzárósága nem engedi meg.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Nem eltűrhető szolgáltatási szint	Olyan zavart, erősen akadályozott forgalmú helyzet, ami kis haladási sebességet tesz csak lehetővé gyakori és hosszú torlódások kialakulása mellett.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz	Olyan háztartási szennyvíz, amelyet a keletkezés helyéről vagy átmeneti tárolóból – közc satornára való bekötés vagy a helyben történő tisztítás és befogadóba vezetés lehetőségének hiányában – gépjárművel szállítanak el ártalmatlanítás céljából.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Nem utótömörödő burkolat	Aszfaltbeton keverékből épült burkolat, melynek beépítése során előállítják a végleges tömörségét, amely a forgalom hatására nem fog tovább tömörnödni.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Nemesített padka	Mechanikai stabilizációval megerősített padka.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Nemzeti műszaki értékelés	Műszaki előírás, amely a sorozatban gyártott építési termékre vonatkozó más műszaki előírás hiányában a gyártói teljesítménynyilatkozat alapidokumentuma, szintek, osztályok vagy leírás megadásával tartalmazza a termék tervezett felhasználásához kapcsolódó, nyilatkozatba foglalandó alapvető jellemzőket, továbbá meghatározza a teljesítményállandóság értékelésére és ellenőrzésére szolgáló rendszert.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
Nemzeti műszaki értékelés (NMÉ)	A 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet szerinti műszaki előírás, amely a sorozatban gyártott építési termékre vonatkozó más műszaki előírás hiányában a gyártói teljesítménynyilatkozat alapidokumentuma, szintek, osztályok vagy leírás megadásával tartalmazza a termék tervezett felhasználásához kapcsolódó, nyilatkozatba foglalandó alapvető jellemzőket, továbbá meghatározza a teljesítményállandóság értékelésére és ellenőrzésére szolgáló rendszert.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Névleges betűmagasság	A betű vonalvastagságának hétszerese (jele: M).	e-UT 04.02.12:2012	UME
Névleges megvilágítás	Meghatározott világítási berendezés létesítésére előírt megvilágítási érték.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Névleges száraz bevonatvastagság (NDFt)	Az acél korrózióvédelmét szolgáló festék- és/vagy fémréteg(ek) teljes kikeményedése után mért vastagságértékek érdességi kompenzációt is figyelembe véve meghatározott előírt átlaga.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Normál üzemi állapot	Az erősáramú szabadvezetéknel a kiépítésre előírt feltételeknek megfelelő állapot.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
NÖT (Neue Österreichische Tunnelbauweise)	Azaz új osztrák alagútépítési módszer, angolul: NATM, azaz New Austrian Tunneling Method, a hagyományos/konvencionális alagúthajtás korszerű technológiájának német nyelvterületen használt betűszava.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Növényzetgondozás	A közút területén a forgalombiztonságot zavaró fás és lágyszárú növényzet eltávolítása, a közúti űrszelvény biztosítása, a csomópontok, jelzések és úttartozékok láthatóságának elősegítése, a károkozók elleni védekezés, a fűkaszálás, az út esztétikáját szolgáló növényzet életfeltételeinek a biztosítása – a vonatkozó rendeletekben rögzített gyakorisággal.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Nullév (év0)	A hosszú távú forgalomfejlődési szorzók függvényparamétereinek báziséve 2000.	e-UT 02.01.31:2005	UME
Nyárs/Tűzönyárs	Az előtűzés tömör vagy csőszelvényű kör keresztmetszetű eszköze.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Nyerges vontató	Olyan vontató, amely a rajta levő nyeregszerkezet útján a vontatott félpótkocsi súlyának jelentős részét átveszi.	KRESZ	Jogszabály
Nyílhegyjel	Fehér színű, a forgalom irányával megegyező irányba mutató, egymást hegyes szögben metsző, két keskeny vonal, amely – megfelelő darabszámban alkalmazva – az ajánlott követési távolságról tájékoztatja a járművezetőket.	e-UT 04.02.35:2005	UME

Nyilvántartási referenciatengely	Az országos közutak adatbanki térinformatikai nyilvántartási tengelye. Szelvényezése a közutakon kihelyezett és adatbankban nyilvántartott, ún. „km” szelvényazonosító jelzések szerinti történik. A referenciatengelyek összessége alkotja a digitális úthálózati térképet.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Nyírószilárdság	A legnagyobb nyíróerő és a nyírt felület hányadosa a tmax nyírószilárdság. Értékét N/mm2-ben, 0,1 pontossággal kell megadni.	e-UT 09.02.41:2010	UME
Nyitható korlát	Olyan biztonsági korlát, amely kialakítása által biztosítja, hogy a korlát mozgatásával (nem szétszerelésével) nyitott vagy zárt üzemállapotba legyen helyezhető.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Nyitott építésű alagút	A fedőkőzet előzetes eltávolításával, nyitott munkatérben, bármilyen módszerrel épített alagút.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Nyitott kerékpársáv	Forgalomtechnikai eszközökkel jelölt – kerékpár és különleges esetekben (az egymás mellett történő elhaladáshoz szükséges hely biztosítása érdekében) gépjármű egyirányú közlekedésére szolgáló – különleges forgalmi sáv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Nyitott kerékpársáv	Az útesten útburkolati jellel kijelölt - kerékpár és különleges esetekben (az egymás mellett történő elhaladáshoz szükséges hely biztosítása érdekében) jármű egyirányú közlekedésére szolgáló - különleges forgalmi sáv.	KRESZ	Jogszabály
Nyitott pályaszerkezet	Burkolat nélküli, hagyományos felépítményű, a közúttól – általában szegéllyel elkülönített – vasúti pálya.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Nyitott vágány	Burkolat nélküli, hagyományos ágyazatos felépítményű, a közúttól – általában szegéllyel – elkülönített vasúti pálya.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Nyitva hagyott tér (szabad tér)	Az úrszelvénytől eltérő, ténylegesen a forgalom számára igénybe vehető keresztmetszet.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Nyitva tartandó szelvény	A nyitva tartandó tér keresztmetszeti határoló vonala, amelyet szélső esetben a mintakeresztmetszvényben feltüntetett szerkezeti vonal érinthet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Nyitva tartandó tér	A forgalom, a forgalmi jelzőberendezések és az egyéb, szerkezetbe be nem ágyazott üzemi berendezések, valamint az elkülönített légcsatornán kívüli szellőztető légáram számára az alagútban szabadon tartott tér, amelyen belül végleges építmény, szerkezeti elem nem lehet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Nyombővítés	Szabványos nyomtávolsághoz képest íves vágányban a belső sínészál elhúzásával létrehozott nagyobb nyomtávolság.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Nyomcsatorna	A nyomkarima számára sínek belső oldala mentén szabadon tartandó tér.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Nyomcsatorna	A vasúti járműkerék nyomkarimája számára a sínek belső oldala mentén, szabadon tartandó tér.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Nyomógomb	Forgalomtól függő vezérlésű jelzőlámpás csomópontokban, vagy a folyópálya gyalogos-átkelőhelyein a gyalogosok és kerékpárosok bejelentkezésére szolgáló készülék.	e-UT 04.01.12:2007	UME

Nyomtávolság	A vágány két sínszálának egymástól való távolsága a sínfejek belső élei között a vágánytengelyre merőlegesen mérve.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Nyomtávolság	A vágány két sínszálának távolsága a sínfejek belső vezetőfelületei között, a sínfejek felső érintője alatt 14 mm-re, egyenesben a vágánytengelyre merőlegesen, ívben sugárirányban mérve.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Nyomvonal jellegű építmény	A sajátos építményszerűségei körében a vasúti pálya, a függő- és szállítószalag-pálya, az út, a vízellátási rendszer, a csatorna, a szénhidrogéntermelési mezőbeli vezetékei, a kőolaj- és a kőolajtermék-szállító vezetékek, a földgázszállító vezetékek, a földgáz-célvezetékek és a földgáz-elosztóvezetékek, a szén-dioxid-szállító vezetékek, az egyéb gáz- és gáztermékek vezetékei, a villamosenergia-átviteli és elosztóhálózat, a villamosenergia-termelői, magán- és közvetlen vezetékek, a távhővezeték-hálózat, az elektronikus hírközlési építmény.	Étv.	Jogszabály
Nyugalmi időszak	Az illetékes önkormányzat által helyi rendeletben meghatározott olyan időszak, amely legkorábban este 23 órától kezdődhet és legkésőbb 5 óráig tarthat, és amelyben a közvilágítási kategória csökkentésére több fokozatban is sor kerülhet.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Nyújtott kőanyag-halmaz	Durva és finomkőanyag-halmazok keverékéből álló kőanyag-halmaz, melynek D szem nagysága nagyobb, mint 4 mm és d szem nagysága 0. A keverék előállítható finom és durva frakciókra való előzetes szétosztályozás nélkül vagy közvetlenül, durva és finomkőanyag-halmazok összekeverésével.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Oldalakadály távolság	Az a legkisebb távolság a külső forgalmi sáv, többlet forgalmi sáv, vagy különleges forgalmi sáv külső szélétől mérve – fizikai elválasztással rendelkező közút esetén pedig a belső forgalmi sáv, többlet forgalmi sáv, vagy különleges forgalmi sáv belső szélétől mérve is –, amelyen belül természetes vagy mesterséges tárgy a rendelet eltérő előírása hiányában nem tervezhető.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Oldalakadály-távolság	Az a legkisebb méret a forgalmi sáv szélétől mérve, amelyen belül természetes vagy mesterséges tárgy (akadály) – kivéve a 0,06 m magas vízvezető szegélyt – nem lehet.	e-UT 03.01.11:2008, e-UT 08.03.21:2024	UME
Oldalesés	Az útkorona burkolt és burkolatlan felületeinek az úttengelyre merőleges irányú lejtése százalékban kifejezve.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Oldalgyorsulás-változás	A gyorsulás időbeli változása, a görbületváltozás és a sebesség függvényében.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Oldaltávolság	A fa tövének a külső forgalmi sáv szélétől az út tengelyére merőlegesen mért távolsága méterben.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Oldaltér	Az útpálya széle (a szegélyvonal) és a közterület azonos oldali határa közötti terület.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Olvasztó hatás	A szórósónak az a képessége, hogy a jégréteget milyen mértékben és mennyi idő alatt képes felolvasztani.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Optikai vezetősáv	A forgalmi sáv szélét jelző útburkolati jel, amely a biztonsági sáv forgalmi sáv felőli szélén van elhelyezve.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Optimális víztartalom (wopt)	A nedvesített köváz keverhetősége alapján, a módosított Proctor-vizsgálattal (MSZ 14 043-7) meghatározott víztartalom.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Optimum szolgáltatási színvonal	A minimum szolgáltatási színvonalnál magasabb szintű feladatellátás, amely biztosítja az út- és környezetének hatékonyabb üzemeltetését és fenntartását, beleértve a közút esztétikus megjelenését is, amelynek értékeit a Megrendelő és a közútkezelő közötti szerződés szabályozza úgy, hogy az abban szereplő értékek nem lehetnek enyhébbek, mint az e rendeletben meghatározott minimum szolgáltatási színvonal szerinti határértékek.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Országos jelentőségű vasútvonalak	Az országos törzshálózati vasúti pályák és az országos vasúti mellékvonalak.	Vtv.	jogszabály
Országos közút	Az elsődlegesen gépjármű-közlekedésre szolgáló, szilárd burkolattal ellátott, hierarchikusan (gyorsforgalmi út, főút, mellékút) felépülő rendszert alkotó, egységes közútkezelési elvek alapján kezelt, a települések helyi közúti hálózatai között, továbbá a helyi közúti hálózaton át el nem érhető vasúti, vízi- és légiközlekedési logisztikai csatlakozási pontokhoz közlekedési kapcsolatot teremtő közút.	Nvtv.	Jogszabály
Országos közút	Útszámmal vagy útjellel rendelkező, hierarchikusan felépülő rendszert alkotó, egységes közútkezelési elvek alapján működtetett, hatósági engedély alapján az országos hálózatba felvett vagy országos közútként forgalomba helyezett közút.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Országos közút	Útszámmal és/vagy jellel rendelkező, hierarchikusan felépülő rendszert alkotó, egységes közútkezelési elvek alapján működtetett, hatósági engedély alapján az országos hálózatba felvett és/vagy országos közútként forgalomba helyezett közút.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Országos közút kezelője	A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 33. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban meghatározott szervezet.	e-UT 08.01.31:2019/M1:2025	UME
Országos Közúti Adatbank (OKA)	Olyan komplex térinformatikai, műszaki és szakértői rendszer, mely idősorosan tartalmazza az állami kezelésű országos közutak nyilvántartását, térképi geometriáját, útpálya szerkezetét, keresztmetszeti és hossz adatait, az útpályához kapcsolódó objektumokat, műszaki létesítményeket, továbbá az úton végzett számos kézi és gépi mérési adatot, amelyekből logikailag további műszaki adatokat származtat.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Országos vasúti pályahálózat	Az országos jelentőségű vasútvonalak és az egyéb vasútvonalak.	Vtv.	jogszabály

Ortofotó	A digitális állami alaptérkép térképezési méretarányban, annak vetületi rendszerébe (EOV) transzformált légifénykép, amely a térképpel együtt megjeleníthető, és így összevethetővé válik.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Osztály	Kőanyaghalmoz teljesítményszintjeinek egy alsó és egy felső érték által határolt tartománya.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Osztályköz	A kiértékelt függőleges elmozdulások besorolásának alsó és felső határértéke, mm-ben kifejezve.	e-UT 09.02.22:2023		UME
Osztályozott homok	Természetesen aprózódott, a vonatkozó termékszabvány D szemmagysága alatti szemekből álló laza törmelékes üledékes közetből osztályozással előállított szemekből álló, vagy ilyen szemeket tartalmazó, meghatározott fizikai, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242, MSZ EN 13 139 illetve az MSZ EN 12 620 szerinti követelményeknek ezen üzemi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: OH.	UME
Osztályozott kavics	Természetesen aprózódott, legömbölyödött, a vonatkozó termékszabvány d szemmagysága feletti, laza törmelékes üledékes durva kőanyaghalmoz. Az osztályozással előállított szemekből álló, vagy ilyen szemeket tartalmazó, meghatározott fizikai, időállósági, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242 illetve az MSZ EN 12 620 szerinti követelményeknek ezen üzemi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: OK.	UME
Osztatlan közlekedési felület	Lakott területen, fizikai és optikai elválasztás nélküli közlekedési felület, amely a közlekedés bármely résztvevője számára egyidejűleg használható.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Osztatlan pályás út	Adatbanki nyilvántartás szempontjából olyan út, ahol a forgalmi irányokat egymástól vagy semmi, vagy csak az összefüggő burkolatra felfestett terelő- vagy záróvonal választja el. A forgalombiztonsági okból utólagosan kihelyezett forgalmiirány-elválasztás (pl. New Jersey-fal) az út osztatlan pályás jellegén nem változtat.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Osztatlan pályás út	Ahol a forgalmi irányokat egymástól vagy semmi, vagy csak az összefüggő burkolatra felfestett terelő- vagy záróvonal választja el.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Osztósáv	Az ellenkező forgalmi irányok elválasztására szolgáló járdaszívet vagy növényzettel borított, illetve az elválasztásra egyéb módon alkalmassá tett terület.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007		Jogszabály
Osztottpályás út	Az ellentétes irányú forgalmi irányok között fizikai elválasztással épült út.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Osztottpályás út	Olyan út, amelynek a két forgalmi irány céljára - egymástól járdaszívettel, növényzettel, zárt villamospályával vagy más hasonló módon elválasztott - két külön úttestje van.	KRESZ		Jogszabály
Osztottpályás út	Olyan út, amelynek a két forgalmi irány céljára – egymástól elválasztósávval, járdaszívettel, növényzettel, zárt villamospályával vagy más hasonló fizikai módon elválasztott – két külön útteste van.	e-UT 08.01.22:2020		UME

Osztottpályás út	ahol az ellentétes forgalmi irányok között fizikai elválasztást is biztosító, meghatározott szélességű elválasztó berendezés van.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Osztóvonal	Az egymással ellentétes irányban haladó forgalom kettéválasztására szolgáló - keskeny, folytonos vagy szaggatott vonalból, vagy ezek kombinációjából kialakított - vonal.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007 e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	Jogszabály
Osztóvonal	A táblán belül a táblát vízszintesen részekre tagoló, illetőleg két felirati sort egymástól vízszintesen elválasztó vonal.	e-UT 04.02.12:2012	UME
OTSZ	54/2014. (XII. 5.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi szabályzatról	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Öböl	A külső forgalmi sávhoz csatlakozó – az útpálya szintjében lévő – útpálya-kiöblösödés, amely a járművek különböző célú (rakodás, parkolás, utascsera, stb.) megállását teszi lehetővé a külső forgalmi sáv forgalmának akadályozása nélkül.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
ÖKO burkolóelem	Hagyományos betonból készült hézagos burkolóidom fektetési mintázatba rendezve, felülete legalább 15%-án a csapadékvíz át tud folyni. Az ilyen terméknek meg kell felelnie az MSZ EN 1339 követelményeinek.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Ökoáteresz	Hüllők, kétéltűek (békák, gőtéek) valamint kis, közepes termetű emlősfajok számára készített áteresz.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Ökoburkolat	ÖKO burkolóelemből vagy térköből készített, fektetési mintázatba rendezett burkolat, szerkezete vagy hézagkialakítása révén legalább a felület 10%-án a csapadékvíz gravitációsan át tud folyni.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Ökológiai átjáró	Minden olyan műszaki létesítmény, amelyet közutak alatt vagy felett azzal a céllal alakítanak ki, hogy az állatok az elütés veszélye nélkül jussanak át a közút túloldalára. Típusai: ökoáteresz, nagyvadátjáró, élőhelyhíd.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Ökológiai folyosó	Összefüggő, vonalas kiterjedésű, növényzettel borított sáv, mely lehetővé teszi és segíti a növényzet és állatvilág egyedeinek hosszirányú mozgását, illetve elterjedését (vízfolyások, mezsgyehatárok, nyomvonalas létesítmények kísérő növényzete).	e-UT 03.01.11:2008	UME
Ökológiai vízhasználat	A természeti rendszerek fennmaradásához, megóvásához szükséges vízmennyiség igénybevétele.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Önálló átjáró	Olyan ökológiai átjáró, mely kizárólag ökológiai célból, az élővilág védelme érdekében létesül.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Önálló parkolóterület	Nem közlekedési területbe tartozó, egy helyrajzi számon nyilvántartott telken kialakított járműtároló terület.	OTÉK	Jogszabály
Öntési hőmérséklet	A melegen beépíthető hézagkitöltő anyagok gyártója által ajánlott hőmérséklet/hőmérsékleti tartomány, amelyre az anyagot a gyártó által ajánlott időtartamig felmelegítik és amelynél az anyaggal a hézag mindenütt – a sarkok és élek mentén is – egyenletesen, üregmentesen kiönthető.	e-UT 05.02.42:2008	UME

Öntési hőmérséklet	A melegen beépíthető hézagkitöltő anyagok azon gyártó által ajánlott hőmérséklete/hőmérsékleti tartománya, amelyre az anyagot a gyártó által ajánlott időtartamig felmelegítik és amelynél az anyaggal a hézag mindenütt – a sarkok és élek mentén is – egyenletesen, üregmentesen kiönthető.	e-UT 08.02.33:2008	UME
Öntési hőmérséklet	A melegen beépíthető hézagkitöltő anyagok gyártó által ajánlott hőmérséklete/hőmérsékleti tartománya, amelyre az anyagot a gyártó által ajánlott időtartamig felmelegítik és amelynél az anyaggal a hézag mindenütt – a sarkok és élek mentén is – egyenletesen, üregmentesen kiönthető.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Öntöttaszfalt (MA)	Forró vagy mérsékelt forró eljárással, keveréssel-főzéssel gyártott, hézagmentes aszfalttípus, forró állapotában önthető és teríthető, tömörítést nem igényel.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Órvilágítás	Személy- és vagyonvédelem céljából létesített világítás.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Összeférhetetlen forgalmi mozgások	Az egymást veszélyeztető (az egymás útját keresztező vagy egymással fonódó) egyidejű forgalmi mozgások.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Összeférhetetlen zöld	Egymást veszélyeztető forgalmi mozgásokat megengedő zöld jelzések egyidejű megjelenése.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Összegezett elmozdulás	Az összegezett elmozdulás, a 100 m hosszön kiértékelt hullámmagasságok tényleges összege. Jele: Σa_i , cm.	e-UT 09.02.22:2023	UME
Összegezett sarumozgások	Gyűjtőfogalom, három különböző mozgás saruélettartam alatt összegezett értékét takarja. A sarumozgások főleg a hidat érő esetleges hatásokból (elsősorban a nehézgépjármű-forgalomból) származnak. A saruelfordulás a támaszkeresztmetszetek elfordulásával tekinthető azonosnak. A saruperemmozgás a saruelfordulás és a saru sugarának szorzatával közelíthető. A sarufutás egyrészt a híd hosszváltozásából adódik, másrészt a saruelfordulás és a saru súlyponti tengelyhez képesti külpontos elhelyezéseinek következménye.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Összehangolás	Egymással szomszédos csomópontok forgalomirányító berendezéseinek meghatározott célok elérésére szolgáló együttműködése.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Összehangolt jelzőlámpás csomópontok	Közös időalappal működő a „vezérlő-vezérelt” logikai kapcsolatban lévő forgalomirányító fényjelző készülékkel irányított útkeresztezédek (kijelölt gyalogos-átkelőhelyek).	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Összehasonlítható tapasztalat (EuroCode)	Dokumentált vagy más módon egyértelműen megállapított információ, mely a tervezés során figyelembe veendővel azonos típusú talajra vagy szilárd közetre vonatkozik, és amelytől hasonló szerkezetek esetén hasonló geotechnikai viselkedés várható.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Összekötő ág	Olyan csomóponti elem, amely kiválásnál lassítószákkal válik el, csatlakozásnál gyorsítószákkal csatlakozik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Összekötő ág	A különbszintű csomópont azon eleme, amely két út kapcsolatát biztosítja.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Összekötő pálya	Gyorsforgalmi út olyan csomóponti eleme, amely sávszámcsökkentéssel válik el és sávzámnöveléssel csatlakozik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet

Összekötő pálya	A különbszintű csomópont azon eleme, amely a csatlakozó gyorsforgalmi utak forgalmi kapcsolatát legalább egy forgalmi sáv folyamatos továbbvezetésével biztosítja.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Összes víztartalom	Az emulzióban lévő víz, az ásványi anyagok nedvességtartalma és az ásványi anyagok előnedvesítéséhez szükséges víz együttes mennyisége.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Összevont járműosztályok	•Összes személygépkocsi (OSZGK) = személygépkocsi és kisbusz (SZGK) és kistehergépkocsi (KTGK) •Összes autóbusz (OBUSZ) = összes egyes autóbusz (BUSZE) és csuklós autóbusz (BUSZCS) •Összes tehergépkocsi (OTGK) = közepesen nehéz tehergépkocsi (KNTGK), nehéz tehergépkocsi (NTGK), pótkocsis tehergépkocsi (POTKTGK), nyerges szerelvény (NYSZER) és speciális tehergépkocsi (SPEC) •Összes nehézjármű (ONGJ) = összes autóbusz (OBUSZ), nehéz tehergépkocsi (NTGK), pótkocsis teher-gépkocsi (POTKTGK), nyerges szerelvény (NYSZER) és speciális tehergépkocsi (SPEC) •Összes motoros jármű (OMOT) = az összes jármű a kerékpárok (KPF) kivételével •Összes jármű (OJ).	e-UT 02.01.31:2005	UME
Összevont tábla	Az azonos típusú információkat hordozó és azonos külső megjelenésű közúti jelzőtáblák jelképeit egyetlen táblán megjelenítő jelzőtábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Összevont útkategóriák	•Gyorsforgalmi utak = autópályák (KUTKA = 1) és autóutak (KUTKA = 2) •Főutak = I. rendű főutak (KUTKA = 3) és II. rendű főutak (KUTKA = 4) •Mellékutak = összekötő utak (KUTKA = 5), bekötőutak (KUTKA = 6) és állomáshoz vezető utak (KUTKA = 7)	e-UT 02.01.31:2005	UME
Össztömeg	A jármű saját tömegének, valamint a rajta levő személyeknek, rakományoknak és egyéb tárgyaknak az együttes tömege.	KRESZ	Jogszáály
Össztömegmérő mérleg	Olyan mérleg, amely teherfelvő felületén a mérendő jármű mindegyik kerekével egyszerre elhelyezhető.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Övárok	A bevágások részsűjén kívüli, a részsű (út) csapadékvíz elleni védelmét biztosító árok.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Padka	Az útpálya jármű közlekedés céljára szolgáló felülete mellett, annak burkolatához csatlakozó, az útburkolat oldalirányú megtámasztására, valamint a burkolatról lefolyó víz elvezetésére szolgáló keresztmetszeti elem.	KTSZ	Jogszáály-tervezet
Padka	A külső forgalmi sáv vagy a többlet forgalmi sáv, továbbá az üzemi sáv, illetve várakozási sáv külső széle és a koronaél közötti terület.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Padka	A külső forgalmi sáv vagy a többlet forgalmi sáv, továbbá a leállósáv, illetve várakozási sáv külső széle és a koronaél közötti terület.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Pajzsos alagútépítés	Az alagúttengely irányában szakaszosan mozgatható acélbiztosítás védelmében végzett alagútfejtés és falazatépítés.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Pályaátterelés	Az autópályán vagy osztott pályás (2x2 sávós) úttesten az egyik útpálya lezárása esetén a forgalom a másik pályára történő átterelése, mely utóbbin ideiglenesen kétirányú forgalmat alakítanak ki.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Pályafelügyelet	Rendszeres ellenőrzési tevékenység a pályaalapot feltárására és a talált hibák időben való megszüntetése céljára, a forgalombiztonság érdekében.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Pályakód	Az osztatlan pályák, valamint az osztottpályás utak megkülönböztetésére szolgál, ez utóbbiak esetében lehetővé téve a pozitív és negatív forgalmi irányú pályák megkülönböztetését is.	e-UT 08.01.11:1995	UME	
Pályakód	Az osztatlan pályák, valamint az osztottpályás utak megkülönböztetésére szolgál, ez utóbbiak esetében lehetővé téve a pozitív és negatív irányú pályák megkülönböztetését is.	e-UT 08.01.21:2003	UME	
Pályaszerkezet egyenértékű (felületi) modulusa	A dinamikus teherbírásméréssel a burkolat felületén meghatározott azon dinamikus modulus, amely a teljes pályaszerkezetet és a földművet együttesen jellemzi, egyenértékű vagy felületi modulusnak nevezzük. Jele: E_{eDIN} , egysége: MPa.	e-UT 09.02.33:2000	UME	
Pályaszerkezeti egyenértékű (felületi) modulus	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000	UME	
Pályaszint	Osztatlan pályás utakon az út tengelyében, osztottpályás utakon a belső forgalmi sáv, vagy burkolatszél (elválasztósáv felőli) oldalán haladó vonal pontjainak magassága.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Pályaszintemelés (menetdinamikai küszöb)	A burkolat szintjének – az út burkolatára rögzített, vagy az úttestbe épített, rámpás vagy íves felhajtószakaszok kialakításával történő hosszabb ($\geq 2,0$ m) – felmagasítása.	e-UT 03.02.12:2008	UME	
Pályaszűkítés	Két forgalmi sávós pálya legfeljebb egy sávra történő szűkítése.	e-UT 03.02.12:2008	UME	
Pályatengely	A vasúti pálya középvonala, amely egyvágányú vonalon azonos a vágánytengellyel, többvágányú pályánál a két szélső vágánytengely távolságának felező vonalával.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Pályatengely	A vasúti pálya középvonala, amely egyvágányú vonalon azonos a vágánytengellyel, többvágányú pályánál a két szélső vágánytengely távolságának felezővonalával.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Párazáró képesség	A védőbevonat azon tulajdonsága, mellyel a beton vízének párolgását akadályozza.	e-UT 09.01.31:1990	UME	
Parciális tényező (EuroCode)	Az anyagszilárdság vagy az ellenállás, illetve a hatások vagy az igénybevétel karakterisztikus értékéhez rendelt, ezek megbízhatóságától függő tényezők, melyekkel elérhető a szerkezetek biztonsága.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Parkolási létesítmény	A járművek tárolására, vagy tartós várakozására szolgáló építmény.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkolást segítő (szerviz) sáv	A szögben kialakított várakozóhelyeknél a manőver okozta forgalom zavarását csökkenteni hivatott többletsáv.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkológarázs	Parkolást szolgáló, felszín alatti vagy feletti építmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Parkolóház	A gépkocsik tárolására szolgáló, nagyobbbrészt terepszint feletti építmény.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x

Parkolóhely – várakozóhely – parkolóállás	A jármű várakozására (jelzőtáblával, útburkolati jellel, vagy kiépítéssel) kijelölt terület.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkolósáv – várakozósáv	A járművek az út szegélyével, vagy a burkolat szélével párhuzamos várakozására kijelölt terület (sáv).	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkolószint	A garázsokban az emelet fogalom szinonimája.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkolótér	A járművek várakozására szolgáló, terepszinten kialakított, legalább egy közlekedési folyosóból álló parkolási létesítmény.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Parkolóterület	A közúttól elválasztott, a parkolás céljaira kialakított közlekedő utakkal és parkolóállásokkal rendelkező összefüggő közlekedési felület, amely a közúthoz meghatározott feltételekkel csatlakozhat.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Párnabeton	Beton-, (kompozit) burkolatok és aszfaltburkolatok csatlakozási hézagjainál a burkolat alá épített vasbetonlemez, mely a teherátadó acélbetétek nélkül épített betonburkolatban a betontáblavég terhelés alatti lehajlását csökkenti.	e-UT 06.03.37:2021	Lásd e-UT 06.03.37:2021 10. ábrát.	UME
Passzív kiegészítő adalékanyagok	A köváz finomrésztartományába eső szemcseméretű és hidraulikus kötőképességgel nem rendelkező anyagok (kőlisztek, pernyék).	e-UT 06.03.26:2020	UME	
Periódus	Állandó jelzésidőterv szerinti irányítás esetén az abban rögzített jelzési képek egyszeri lefutása.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME	
Pernyék (V, W)	A pernyét a szénportüzelésű kazánok füstgázaiból a porszerű részecskék elektrosztatikus vagy mechanikus leválasztásával nyerik. Más módon nyert pernyét nem szabad alkalmazni kötőanyaggyártáshoz, vagy az MSZ EN 197-1 szabvány szerinti cementhez. A pernyék savas vagy bázikus jellegűek lehetnek. Az előbbieknél puccolános tulajdonságúak, az utóbbiak ezen kívül még hidraulikus tulajdonságokkal is rendelkezhetnek. A pernyék megengedett izzítási vesztesége legfeljebb 5,0 tömegszázalék lehet az MSZ EN 196-2 szerint meghatározva úgy, hogy az izzítás időtartama egy órára van határolva. Az 5,0–7,0 tömegszázalék izzítási veszteségű pernyék szintén alkalmazhatók, ha kielégítik a felhasználás helyszínén a betonra vagy a habarcsra vonatkozó megfelelő szabályok vagy előírások szerinti tartóssági, fagyállósági és az adalékszerekkel való összeférhetőségi követelményeket. Az 5,0 tömegszázalék feletti izzítási veszteségű pernye felső határértékét fel kell tüntetni a szállítási bizonylaton.	e-UT 05.02.41:2002	UME	
Pihenőhely	A közútnak a közlekedők pihenését, felfrissülését szolgáló és esetenként a járművek ellátását biztosító, az útkoronától elválasztott, de csatlakozó tartozéka.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Pihenőhely	Az utasok pihenését, felfrissülését és esetenként a járművek ellátását is biztosító, az útkoronától elválasztott létesítmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME	

Pihenőhely	A gyorsforgalmi úthoz közvetlenül csatlakozó olyan várakozóhely, ahol a kötelezően létesítendő illemhelyen és a megfelelően (asztalokkal, padokkal, hulladékgyűjtőkkel stb.) berendezett szabadtéri pihenőterületen kívül egyéb szolgáltató létesítményeket (üzemanyagtöltő állomás, étterem, büfé stb.) is elhelyezhetnek.	e-UT 04.02.11:2012	UME	
Pillér	A híd felszerkezetének alátámasztására szolgáló szerkezeti elem.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Pillér	A híd felszerkezetének alátámasztására szolgáló szerkezeti elem. Kialakítása a körülményektől függően lehet áttört (pl. több pilléroszlopból álló), egyoszlopos, vagy falazat jellegű.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Pillér	A pontszerű tartószerkezeti elem.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Polimercement-habarcsvagy -beton (PCC)	Kötőanyaga polimerrel (műanyaggal) erősített cement, az ásványi adalékanyag legnagyobb szemnagysága habarcs esetén: ≤ 4 mm, beton esetén: > 4 mm.	e-UT 07.04.13:2021	UME	
Polimerhabarcs vagy -beton (PC)	Kötőanyaga polimer (műanyag), a tűzszárítású ásványi adalékanyag legnagyobb szemnagysága habarcs esetén: ≤ 4 mm, beton esetén: > 4 mm.	e-UT 07.04.13:2021	UME	
PONTIS rendszerű hídállapot-értékelés	A híd előzetesen releváns hídelemekre bontott részein végzett helyszíni hídvizsgálati módszer.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Pontminta	Pontmintáknak egy adott helyről, egy adott időpontban vett mintát nevezünk.	e-UT 08.03.11:2010	UME	
Pontossági kategóriák	Az adatok pontossága alatt az adatok mért és elméleti értékének eltérését értjük. A pontosság mérőszáma feladattól függően többféle is lehet (pl. középhiba, eltérés, záróhiba, maradék ellentmondás). Milliméteres pontosság esetén a pontossági mérőszámok 5 mm-nél, centiméteres pontosság esetén a pontossági mérőszámok 5 cm-nél kisebbek kell, hogy legyenek.	e-UT 09.04.15:2018	UME	
Pontszerű munkahely	A legfeljebb 1 m x 1 m alapterületű közúti munkahely (pl. víznyelő akna, közműfedlap).	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Póruskiegyenlítés	A pálya hossz- és keresztirányú nagy deformálódásának, az előírásoknak nem megfelelő oldalesésének, a forgalombiztonságot veszélyeztető hullámosodásának megszüntetése, illetve az előírás szerinti túlemelés kialakítása arra alkalmas keverék bedolgozásával. Vastagsága változó, de az ásványi anyag legnagyobb szemnagyságának mintegy másfélszeresénél kisebb nem lehet. Kevert aszfaltmakadám (KM–60, KM–120): olyan utántömörődő aszfaltburkolat, amelyet egy vagy két rétegben hígított bitumenes keverék behengerlésével készítenek, és amelyet felületi bevonattal vagy kevert záróréteggel zárnak le.	e-UT 06.03.22:1989	UME	
Póruszárás	Olyan tevékenység, amelynek eredménye a hígított bitumennel készült aszfalt kopórétegek felületi pórusainak forgalombahelyezés előtti lezárása. Bevonatlan vagy bitumenes kötőanyaggal impregnált homokkal vagy finom szemnagyságú zúzottkővel simító hengerléssel készül.	e-UT 06.03.22:1989	UME	

Póruszárás	A nyitott kátyúzott felület permetezése emulzióval szükség szerint, beszórása 0/2, 0/4, mm méretű zúzalékkal, besepreése, a felület simítóhengerlése.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Posztamens	Olyan közúti visszatartó rendszer, amely a mellvéddel azonos vagy azzal egyenértékű anyagú és rendeltetésű rövid, zömök, négyzet vagy téglalap alaprajzú, tömbszerű építmény a korlátok vonalában.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Pótkocsi	Olyan jármű, amely gépjárművel, mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel történő vontatásra készült. A legfeljebb 750 kilogramm megengedett legnagyobb össztömegű pótkocsi: könnyű pótkocsi, az ennél nagyobb össztömegű pótkocsi: nehéz pótkocsi.	KRESZ	Jogszabály
Próbakeverés	A jelen műszaki előírás hatálya alá tartozó szerkezetekhez felhasználni kívánt beton beépítésének megkezdése előtt, az alapanyagok, a tervezett betonösszetétel és gyártási technológia ellenőrzése érdekében végzett ellenőrző vizsgálatok, amelyekkel igazolható a beton friss és szilárd állapotára előírt valamennyi követelmény.	e-UT 07.02.11:2022	UME
Próbateher	A próbaterhelés során adott elrendezés és terhelési folyamat szerint a szerkezeten működtetett teher.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Próbaterhelés	A megépült teherhordó szerkezet vagy szerkezeti rész rendeltetésszerű használatra való alkalmasságának kísérleti vizsgálata meghatározott elrendezésű és értékű teherrel.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Próbaüzem	Eljárás az alagút, vagy alagútjárat üzemi technológiai berendezései valamelyik alrendszerének, majd az alrendszerek összességének üzemi körülmények közötti terheléssel való vizsgálatára.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Program	Egy csomópont összes fényjelző készülékén megjelenő valamennyi jelzési kép időtartama (azok kezdetének és befejezésének időpontjával együtt), vagy az ennek meghatározására vonatkozó feltételek.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Programváltási időpont	A programváltás kezdeményezésére kiadott utasítás időpontja.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Projekt nyomon követés	Az állami építési beruházás előkészítése és megvalósulása előrehaladásának, ennek keretében különös tekintettel a költségek alakulásának figyelemmel kísérésére irányuló eljárás.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
PTS	A mérőberendezés nevének rövidítése (Penetration Tester)	e-UT 09.04.12:2001	UME
PTSm	A gömbsüveg végződésű kúpos mérőtüske milliméterben mért benyomódásának háromszorosa, mint mérési eredmény.	e-UT 09.04.12:2001	UME
Puccolánok	Aktív SiO ₂ -, Al ₂ O ₃ - és Fe ₂ O ₃ -tartalmú poranyagok, amelyek aktiváló (mész) anyagokkal együtt (CaOH ₂ vagy CaO) és víz jelenlétében kötnek, majd önszilárduló stabil és tartós rendszert hoznak létre. Ilyenek a vulkáni hamuk, traszok, erőművi pernyék stb.	e-UT 05.02.41:2002	UME
Puccolános anyagok	Lásd: Hidraulikus kötőanyag	e-UT 06.03.53:2018	UME
Radioizotóp	Olyan anyag, amely atomszerkezetét tekintve csupán atomtömegében különbözik valamely elemtől, és radioaktív sugárzást bocsát ki magából.	e-UT 09.02.11:2019	UME

Ragasztás (RG)	Meglévő útpályaszerkezeti rétegre építendő új réteg építése előtt a két réteg összekötése, együtt dolgoztatása céljából a fogadóréteg felületi állapotától függő mennyiségben, kationaktív bitumenemulzió kipermetezésének technológiai művelete.	e-UT 05.01.21:2018	UME	
Rakodósáv	A forgalmi sávhoz csatlakozó, rakodás céljára szolgáló különleges forgalmi sáv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Rakodósáv, rakodóhely	Rakodási célú szélső sáv vagy öböl.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Rálátási háromszög	Az utak keresztezéseinél vagy csatlakozásainál, valamint az utak közúti, közúti villamosvasúti, valamint vasúti keresztezéseinél a különböző irányokból egymáshoz közeledő járművek között szükséges látómező, azaz az egymásra szabad rálátást biztosító terület.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Rálátási terület	A közúti és vasúti pályán közlekedő járművek kölcsönös láthatósága érdekében szabadon tartandó terület.	e-UT 03.06.11:2005	UME	
Rámpa	Szintkülönbség legyőzésére akadály nélkül szolgáló, jellemzően egyenletes emelkedésű járdafelület/műtárgy.	e-UT 03.07.25:2022	UME	
Rázóburkolat	Üzemeltetési és/vagy közlekedésbiztonsági célú, az út felületétől eltérő burkolatanyagú, vagy festéssel készült megoldás, amely a járműre rázó hatást vált ki. A rázóburkolat a padka része.	e-UT 03.03.11:2022	UME	
Referenciaérték	Alapesetben a típusvizsgálat eredményével egyezik meg.	e-UT 05.01.15:2018	Amennyiben a gyártónak a gyártott termékre vonatkozóan legalább 15 vizsgálati eredmény áll rendelkezésére a követelmény meghatározását megelőző legfeljebb 12 hónap gyártási időszakából, a referenciaértéket azok átlagértéke alapján is felveheti, mely alapján a gyártói követelményt nagyobb pontossággal állíthatja be.	UME
Referenciapont	A főakadály feletti nyílás középpontja, amely koordinátákkal és az 1.3. pont szerinti helyazonosító módokkal rendelkezik.	e-UT 08.01.23:2000	UME	
Reflexiós tényező	Adott felülethez érkező hanghullámok ütközésekor a visszavert hangenergia nagyságának megítélésre szolgáló jellemző. Jelölése: DLRI	e-UT 03.07.48:2024	UME	
Regionális víziközmű	Az egymással oly módon összefüggő — műszakilag elkülönítve gazdaságosan nem üzemeltethető — víziközművek, melyek egységes rendszert alkotnak, és a rendszer több települést (megyét) átfogó, összefüggő földrajzi területen (ország rész, régió) nagyszámú, jellemzően vízbázistól távol fekvő település részére a vízkitermelést, -tisztítást, -elosztást — amelyhez a fogyasztók közműves ivóvízellátása, szennyvízelvezetés is tartozhat — látják el.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály	

Rekonstrukció	Új útszakasz vagy új forgalmi sáv létrehozásával nem járó beruházás, amely a forgalomba helyezés óta megváltozott forgalmi igények kiszolgálása érdekében jelentős burkolaterősítése vagy geometriai megváltoztatása céljából valósul meg; továbbá meglévő közúti hidak esetében szélesítéssel, átépítéssel vagy teherbírás növeléssel járó beavatkozás.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhídjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan.	Jogszabály
Rekonstrukció	Az elhasználódott közvilágítási berendezés cseréje a használhatóságának, üzembiztonságának, esztétikai megjelenésének KÖZVIL helyreállítása, illetve megőrzése érdekében.			Jogszabály-tervezet
Rekonstrukciós munka	Új útszakasz, új csomópont vagy új forgalmi sáv létrehozásával nem járó közúti beruházás, amely a forgalomba helyezés óta megváltozott forgalmi igények kiszolgálása érdekében jelentős burkolaterősítés vagy a geometriai megváltoztatása céljából valósul meg; továbbá meglévő közúti hidak esetében szélesítéssel, átépítéssel vagy teherbírás növeléssel járó beavatkozás.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Rekonstrukciós munka	Új útszakasz, új csomópont vagy új forgalmi sáv létrehozásával nem járó közúti beruházás, amely a forgalombahelyezés óta megváltozott forgalmi igények kiszolgálása érdekében jelentős burkolaterősítés vagy a geometria megváltoztatása céljából valósul meg; továbbá meglévő közúti hidak esetében szélesítéssel, átépítéssel vagy teherbírás-növeléssel járó beavatkozás.	e-UT 03.07.25:2022, e-UT 04.04.13:2020/M2:2025		UME
Rekonstrukciós munka	Új útszakasz, új csomópont vagy új forgalmi sáv létrehozásával nem járó közúti beruházás, amely a forgalomba helyezés óta megváltozott forgalmi igények kiszolgálása érdekében jelentős burkolat-erősítés vagy a geometria megváltoztatása céljából valósul meg; továbbá meglévő közúti hidak esetében szélesítéssel, átépítéssel vagy teherbírás-növeléssel járó beavatkozás.	e-UT 08.02.12:2022	A rekonstrukció az útpályaszerkezet cseréjével, azaz a teljes útpályaszerkezet vagy annak jelentős részének eltávolításával és a régi útpályaszerkezettel egyenértékű, vagy annál erősebb útpályaszerkezet építésével, esetlegesen a bontott anyagok részbeni vagy teljes újrafelhasználásával járó beavatkozás.	UME
Relatív hosszesés	A burkolatszél hosszesésének és az útpályatengely hosszesésének különbsége.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Relatív testsűrűség	Nevezetlen szám, amely azt mutatja meg, hogy a vizsgálati minta testsűrűsége hányszorosa a vizsgálati hőmérsékletű víz sűrűségének.	e-UT 05.02.31:2008		UME

Remix Plusz	Olyan helyszíni melegremix technológia, amely többfunkciós célgépe a felmelegített aszfalt kopóréteget (vagy a kopóréteg hideg lemarását követően meghagyott réteget, vagy annak felső részét) melegen marja fel, a felmárt aszfaltot (szükség szerint új bitumen hozzáadásával) a gép keverőjében megkeveri, majd a gép beépítőegységével elteríti. A remixerhez szállított új aszfaltot (kopórétegtípust) a gép a remixelt réteg fölé teríti, az egy menetben egymás fölé terített két réteget előtömöríti. Az eljárás a forró a forróhoz (hot in hot) elven alapul, ezért a (Plusz-ként épített) új kopóréteg beépítési vastagsága 30–40 százalékkal kisebb lehet, mint a kopórétegnek a típusra egyébként előírt minimális rétegvastagsága. Az eljárással készített aszfaltrétegek – azaz a két réteg – vastagsága együttesen jellemzően 6–8 cm.	e-UT 05.02.55:2008	UME	
Rendeltetésszerű üzem	Az alagút forgalmi üzemállapota, amelyben a forgalmi sávok a forgalom számára nyitva vannak, és a megengedett sebesség korlátozása nélkül biztosítható a forgalom lefolyása. Az alagút üzemi berendezései hibamentesek, azok működtetése nincs akadályoztatva.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Rendkívüli esemény	A vasút területén bekövetkezett minden olyan zavar vagy akadály, amely a vonatközlekedést kizárja, akadályozza vagy jelentős forgalmi zavart okoz.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Rendkívüli esemény	Az alagútban közlekedő jármű műszaki hibája, ütközése, tűz, az alagúthasználó személyi sérülései balesete vagy a rendeltetésszerű alagúti üzemet veszélyeztető üzemi körülmény.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	jogszabály	
Rendkívüli esemény	Az alagútban közlekedő jármű műszaki hibája, ütközése, tűz, az alagúthasználó személyi sérülései balesete, vagy a rendeltetésszerű alagúti üzemet veszélyeztető üzemi körülmény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Rendkívüli hídszemle	A híd állapota, vagy a hídnál bekövetkezett rendkívüli esemény miatt az ütemezett, rendszeres hídszemlén felüli, soron kívül elvégzendő hídszemle, amely a híd egy részére vagy egészére is kiterjedhet.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Rendkívüli hídvizsgálat	A híd állapota, vagy a hídnál bekövetkezett rendkívüli esemény miatt az ütemezett, rendszeres hídvizsgálaton felüli, soron kívül elvégzendő hídvizsgálat, amely a híd egy részére vagy egészére is kiterjedhet.	KKSZ	Jogszabály-tervezet	
Rendkívüli üzem	Az alagút forgalmi üzemállapota, amelyben az alagút forgalma a rendeltetésszerű üzemhez képest korlátozott, a rendeltetésszerű üzemet valamilyen akadály hátráltatja (pl. műszaki hiba, torlódás, látótávolság csökkenése), vagy bármely egyéb ok miatt a forgalom ugyan zavart, de a forgalmi akadály, vagy a forgalmat zavaró tényező mellett a forgalmat mindkét irányban legalább egy forgalmi sávon fenn lehet tartani.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Rendkívüli vizsgálat	A híd állapota, vagy a hídnál bekövetkezett rendkívüli esemény miatt az ütemezett, rendszeres hídvizsgálaton felüli, soron kívül elvégzendő hídvizsgálat, amely a híd egy részére vagy egészére is kiterjedhet.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x

Rendszeres közúti biztonsági felülvizsgálat (RKBF)	A közút közlekedésbiztonsági szempontú, rendszeres időközönként történő felülvizsgálata a beavatkozást igénylő jellemzők és hiányosságok feltárása érdekében.	e-UT 02.01.44:2025		UME
Rendszerfüggetlen víziközmű-elem	A víziközmű olyan nem egyedi gyártású berendezése, alkotórésze, amely a víziközműtől állagsérelem nélkül elválasztható és a víziközmű-hálózaton vagy a víziközmű-hálózatok között – alkalmazási céljára figyelemmel – szabadon áthelyezhető (így különösen fogyasztásmérő berendezés, szennyvíz átemelő szivattyú, irányítástechnikai berendezés).	2011. évi CCIX. törvény		Jogszabály
Rendszerterv	A használatához, üzemeltetéshez és fenntartáshoz szükséges eszköz, berendezés, teljesítmény, hatás, valamint a létszámkövetelményeket és alapadatokat rögzítő tervművelet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Repedés	A használat során, illetve környezeti hatásokra, valamint szerkezeti sajátosságokból eredően létrejövő függőleges, többé-kevésbé szabálytalan, vonalmenti, elágazó, vagy hálós kiterjedésű folytonossági hiány, rongálódás.	e-UT 05.02.42:2008		UME
Repedés	A használat során a burkolatban létrejövő folytonossági hiány. Megjelenési formája, kiterjedése szerint hajszál-, vagy éles repedés; iránya szerint hossz-, vagy keresztrepedés.	e-UT 08.02.33:2008		UME
Repedés	A használat során a burkolatban létrejövő folytonossági hiány.	e-UT 08.02.12:2022	Megjelenési formája, kiterjedése szerint lehet vonal menti, elágazó és hálós repedés.	UME
Repedéskitöltő anyagok	Melegen beépíthető, termoplasztikus, magas lágyuláspontú hézagkitöltő anyagok általában bitumenes kötőanyaggal, alapvetően aszfalt, meghatározott körülmények közt betonburkolatok repedéseinek kitöltésére.	e-UT 05.02.42:2008		UME
Repedéskitöltő anyagok	Melegen beépíthető, termoplasztikus, magas lágyuláspontú hézagkitöltő anyagok általában bitumenes kötőanyaggal, alapvetően aszfalt, meghatározott körülmények között betonburkolatok repedéseinek kitöltésére.	e-UT 08.02.33:2008		UME
Repedéskitöltő anyagok	Melegen beépíthető, termoplasztikus, magas lágyuláspontú kitöltő anyagok általában bitumenes kötőanyaggal, alapvetően aszfaltburkolatok repedéseinek kitöltésére.	e-UT 08.02.12:2022		UME
Repedéstágasság	A burkolatban létrejött folytonossági hiány természetes szélessége.	e-UT 08.02.12:2022		UME
Reprezentatív minta	A mintavételi és minőségigazolási terv szerint vett gyűjtőminta, amelyre nézve a mintavételi és minőségigazolási terv valószínűvé teszi, hogy a minta minősége az alaphalmaz minőségének megfelel.	e-UT 09.04.16:2023		UME
Reprezentatív minta	A mintavételi terv szerint vett egyes minták egyesítésével nyert gyűjtőminta, amelyre nézve a mintavételi terv valószínűvé teszi, hogy a minta minősége az alaphalmaz minőségének megfelel.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Reprodukálhatóság	A reprodukálhatóság a precizitás azon fajtája, amely megismételhető körülmények között elvégzett vizsgálatokra vonatkozik, vagyis azonos módszerrel, azonos anyagon, azonos típusú mérőeszközzel különböző kezelővel, különböző laboratóriumokban végzett vizsgálatok eredményei között meghatározott szórás értéke.	e-UT 05.01.15:2018		UME

Résfolyóka	Szegély melletti folyamatos, vagy szakaszos, rés alakú vízelvezető nyílásokat magában foglaló járdaszegély és csatornaelem.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Részben elszívárogató térkő szerkezet	Olyan vízáteresztő térkőszerkezet, amely felületén a mértékadónak tekintett csapadékból beszivárgott víz egy része az altalajba szivárog, de szükség van kiegészítő víztelenítésre (pl. drénezésre) az előírt leürítési időn belüli kiürítéshez.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Részben vagy teljesen pórustelítő impregnálás	A beton felületközeli kapilláris pórusainak (részlegesen vagy teljesen póruskitöltő) átitatása [esetenként víztaszító (hidrofób) vagy inhíbeáló (a korróziósebességet csökkentő) anyagokkal kombinálva], amely kikeményedése után a pórusokat részben vagy egészben kitölti, azonban nem képezhet zárt filmszerű réteget.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Részben vízáteresztő térkő pályaszerkezet	Olyan térkő pályaszerkezet, amelynek hézagkitöltő és ágyazó anyaga nem vízzáró, de nem célja a csapadékvíz jelentős részének a térkő útszerkezetbe szivárgtatása. Vízáteresztő képessége a vízáteresztő térkő pályaszerkezetekre előírt minimumnál ($5 \cdot 10^{-4}$ m/s) kisebb.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Részben zavart minta	A minták az in situ talaj összes összetevőjét eredeti arányban tartalmazzák, és a vizsgálat megkezdéséig megtartják a természetes víztartalmukat. Az ilyen minta megfelel az MSZ EN ISO 22 475-1 B típusú mintának.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Részleges keresztáramú szellőztetés	Hossz- és keresztáramú szellőztetés kombinációja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Részleges útlezárás	A közút egy részének olyan mértékű elkorlátozása, ahol a járműforgalom számára legalább egy forgalmi sáv szélességű használható útfelület marad.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszáály
Részlegesen bontható	Az az út feletti akadály, melynek egyes elemei, részei bonthatóak el.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Részlegesen védett járműmozgás	Az olyan járműmozgás, amelynél a szabad jelzésen áthaladó járművek a KRESZ általános előírásai szerint elsőbbséget kötelesek adni jobbra bekanyarodásnál a velük párhuzamosan haladó gyalogosok, a jobb oldali kerékpársávon vagy kerékpárúton haladó járművek és az oldalfekvésű villamospályán közlekedő villamosok, valamint balra bekanyarodásnál a velük párhuzamosan haladó gyalogosok, a szemből érkező és egyenesen továbbhaladó vagy jobbra bekanyarodó járművek, a bal oldali kerékpárúton érkező járművek és az oldalfekvésű villamospályán közlekedő villamosok részére.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszáály
Részminta	Mintacsökkentési eljárással, egyes mintákból, vagy gyűjtőmintából kapott minta.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Részszelvény	A kitörési szelvény fejtésének, biztosításának több lépésben való beépítése érdekében meghatározott szelvényrész (pl. két részfelület: kalott és mag; három részfelület: kalott, mag és talp, öt részfelület: oldaltárók, kalott, mag és ellenbolt).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Réteg	Építési alapanyagokból épített, nagy felületű, viszonylag kis vastagságú építményrész.	KÉSZ, e-UT 06.03.53:2018	Jogszáály-tervezet

Reziliens modulus	Az alternatív pályaszerkezet-méretezés input paramétere. A reziliens modulus általános definíciója alapján a deviátor feszültség és a rugalmas alakváltozás aránya – visszaalakuláskor, a felterhelés utáni tehermentesülés mellett.	e-UT 09.02.36:2023	Megjegyzés: A helyszíni reziliens modulus számítása a dinamikus tömörségmérés teljes sorozatából lehetséges, a 18 ejtés utolsó ötös és utolsó hármas mozgóátlagából képzett, $n = 24$ ejtéshez tartozó virtuális behajlás, a számított alakváltozásból. A helyszíni reziliens modulus számításakor a módszer azt feltételezi, hogy maradó alakváltozás már nincs, csak rugalmas alakváltozás jön létre a teljes tömörödés végén. Csak a 18 ejtésre, azaz az SP-LFWD műszerrel mért „FULL” (teljes) sorozatból számítható. Az itt megadott módszer elméleti úton került meghatározásra, amelynek ellenőrzése céljából a helyszíni reziliens modulus mérése jelenleg még adatgyűjtés jellegű. Jele: Mr Mértékegysége: MPa	UME
Rézsűhajlás	A rézsűkorona és a rézsűláb pontok közötti magasságkülönbség és a vízszintes távolságuk hányadosa százalékban kifejezve, egész értékre kerekítve. Megjegyzés: pl. 1:1,5-es rézsű esetén a rézsűhajlás 67%.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Roadmaster burkolathiba-típus	Az Roadmaster rendszerben definiált 16-féle, tipikus burkolathiba egyike, melyek közül némelyik gyűjtőfogalom, több hasonló burkolathiba-fajta közös neve. A hibatípusok helyszíni felismerését és fogalmi meghatározását alakjuk, kiterjedésük és (azok súlyossága) teszi lehetővé. A burkolathibák négy különböző hibatípuscsoportba sorolhatók: • Felületbomlások (kipergés, izzadás, kátyúsodás és foltozás), • Deformációk (az összefüggő, folytonos nyomvályúk nélkül), • Hosszirányú és burkolatszél-repedések, burkolatszél-letörések, • Ágázó repedések (hálózatos és keresztirányú). Egy burkolathiba csoportjellege már messziről felismerhető a hiba alakjáról. A burkolathibák kétféleszakaszos, vagy pontszerű kiterjedése a négyféle csoportjelleggel együtt (2×4) nyolc különböző jellegű állapotromlás vizuális megkülönböztetését szolgálja. A nyolc hiba bármelyike a súlyossági kritériuma szerint jelentős, vagy csekély burkolathibának minősülhet a vizuális állapotvizsgálatban. A súlyossági kritériumok alapján (2×8) összesen 16 különböző burkolathiba-típust kell az útvizsgáló szakembernek felismernie.	e-UT 09.02.26:2008		UME

Roadmaster-G készülék	Gépkocsiba szerelhető, GPS-technológián alapuló helyazonosító modullal ellátott készülék, amellyel az útvizsgáló szakember a repedések, deformációk és felületbomlások összesen 16-féle típusát képes GPS-koordinátákhoz hozzárendelve rögzíteni és eltávolítani irodai feldolgozás és minősítés céljára. A készülék három üzemmódban működikburkolathiba-felmérés, távolságmérés és adatkommunikáció PC-vel. A Roadmaster-G készülékkel négy billentyű-mezőben a 16 burkolathiba-típus rögzíthető az 1. táblázat szerint. (F1. függelék) A rögzített burkolathibák mennyisége és részaránya jelzi a burkolat (és a pályaszerkezet) főbb állapotátintegritás, szilárdság, rugalmasság, vízzáró képesség, fenntarthatóság stb., és mutatja a burkolat leromlási folyamatának helyzetét az új és a tönkrement állapot között, valamint elősegíti az állapotromlás javításához szükséges hatékony technológiák kiválasztását.	e-UT 09.02.26:2008	UME
RSU (Roadside Unit)	C-ITS út menti adó/vevő berendezés	e-UT 04.01.15:2019	UME
Rugalmas burkolatalap	Rugalmas kötőanyagból és szükség szerint aktív kiegészítő anyagból álló, új és/vagy újrahasznosított anyagokból, esetleg passzív pótló adalékanyagokkal kiegészített kövzből hideg eljárással gyártott útpályaszerkezeti burkolatalap-réteg (RBA- a kötőanyag megjelölésével).	e-UT 06.03.26:2020	UME
Rugalmas kötőanyag	Bitumenemulzió, habosított bitumen, vagy más, útügyi műszaki szabályozási dokumentummal rendelkező műanyag alapú kötőanyag.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Rugalmas kötőanyag	Bitumenalapú, vagy más, útügyi műszaki szabályozási dokumentummal rendelkező műanyag alapú kötőanyag (polimer, kopolimer).	e-UT 05.02.56:2019	UME
Rugalmas kötőanyag	Bitumenalapú, vagy más, útügyi műszaki szabályozási dokumentummal rendelkező műanyag alapú kötőanyag.	e-UT 06.03.26:2020	UME
Rugalmas kötőanyagú réteg	A rugalmas kötőanyaggal kezelt talajok vagy adalékanyagok keverékéből készített réteg. Az így szilárdított szemcsés talajokból az útpályaszerkezetben burkolatalap építhető.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Saját célú vasúti pályahálózat	Az a nem állami tulajdonban levő vasúti pályahálózat, amelyet kizárólag a pályahálózat tulajdonosa használ saját áruszállítási műveletekre, továbbá az a pályahálózat, amely egynél több végfelhasználót szolgál vagy szolgálhat ki és nem minősül iparvágánynak.	Vtv.	jogszabály
Saját célú vízellátási rendszer	Rendeltetésük szerint üzemeltetési, háztartási, mezőgazdasági vízellátást, valamint vízkárelhárítási, víztisztítási, vízerő hasznosítási feladatokat ellátó, továbbá a közcélú vízellátási rendszernek nem minősülő szennyvíz gyűjtését, tisztítását, hasznosítását és elhelyezését szolgáló mű, és ami a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény szerint nem minősül víziközműnek.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Saját etalon (ellenőrző mérőeszköz)	Az alkalmazott műszer üzemképességének megállapítására szolgáló próbatest.	e-UT 09.02.11:2019	UME

Sajátos építményfajták	Többnyire épületnek nem minősülő, közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási, bányászati tevékenységgel és a bányászati hulladék kezelésével kapcsolatos, atomenergia alkalmazására szolgáló, valamint a honvédelmi és katonai, továbbá a nemzetbiztonsági célú, illetve rendeltetésű, sajátos technológiájú építmények, amelyek létesítések - az építményekre, építési tevékenységekre vonatkozó általános érvényű településrendezési és építési követelményrendszeren túlmenően - eltérő, vagy sajátos, csak arra a rendeltetésű építményre jellemző, kiegészítő követelmények megállapítására és kielégítésére van szükség.	Étv. 2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Salakaszfalt	Ásványi keverékét legalább 20%-ban tört és osztályozott kohó, illetve acélmű salak alkotja.	e-UT 06.03.22:1989	UME
Sárga villogó üzemmód „SV”	A jelzőlámpának a forgalomirányítás programszerű szükségletensége vagy a rendőrség karjelzéses forgalomirányításának bevezetése, illetőleg más ok miatti kikapcsolása sárga villogó fényjelzésre.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Sárrázó	Földút szilárd burkolatú úthoz csatlakozó, legfeljebb ötven méter hosszúságú szilárd burkolattal kiépített szakasza, amelyhez ingatlan megközelítését biztosító útcsatlakozás vagy egyéb út nem csatlakozik.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály
Savas jellegű pernyék (V)	A savas jellegű pernyék puccolános tulajdonságúak, főként gömbölyű, üveges részecskékből álló finom po-rok. Alapvetően aktív szilícium-dioxidot, (SiO ₂), és alumínium-oxidot (Al ₂ O ₃) tartalmaznak és a fennmaradó részek vas-oxidot, és más vegyületeket tartalmaznak. A savas jellegű pernye aktív kalcium-oxid-tartalma legfeljebb 10,0 tömegszázalék lehet. A savas jellegű pernyét tárolhatjuk, szállíthatjuk és felhasználhatjuk mind száraz, mind nedves állapotban.	e-UT 05.02.41:2002	UME
Sávelhúzás	Az út tengelyének két egymást követő, ellentétes irányú változtatása, nagyobb sugarú íves, vagy tört vonalú átmenetekkel.	e-UT 03.02.12:2008	UME
Sáveltérítés	A forgalmi sáv(ok)ban haladó járművek - kétpályás úttest esetén ugyanazon az útpályán -, a munkaterület miatt új helyen vagy új kiosztásban kialakított forgalmi sáv(ok)ba terelése.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Sávozott kettős terelőtábla	Az elkorlátozás mindkét oldali kikerülésének lehetősége esetén az útterület szakaszos lezárásakor a kitérítő szakasz első táblájaként alkalmazott sávozott terelőtábla.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Sávozott kettős terelőtábla	Az elkorlátozás kétirányú kikerülésére való lehetőség esetén az útterület szakaszos lezárásakor a kitérítő szakasz első táblájaként alkalmazott sávozott terelőtábla.	e-UT 04.05.14:2020	UME

Sávozott terelőtábla	Külön előírásban meghatározott a munkaterület jelzésére, az útterület szakaszos elhatárolására, ideiglenes forgalmi sávok kijelölésére szolgáló forgalomterelő, illetve valamilyen veszélyre (burkolathibára, burkolatmarásra, útburkolat szennyezettségére, úttartozék hiányára, rongálódására) figyelmeztető piros-fehér színű sávozott tábla.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Sávozott terelőtábla	A munkaterület jelzésére, az útterület szakaszos elhatárolására, ideiglenes forgalmi sávok kijelölésére szolgáló forgalomterelő, illetve valamilyen veszélyre (burkolathibára, burkolatmarásra, útburkolat szennyezettségére, úttartozék hiányára, rongálódására) figyelmeztető eszköz.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Sebességcsökkentő eszközök	A lakó-pihenő, illetve korlátozott sebességű övezeti utak úttestjén az előírt sebesség betartása érdekében alkalmazott eszközök (úttorkolat-szűkítés, küszöb, borda, úttartozék, virágláda vagy más hasonló rendeltetésű eszköz).	e-UT 04.02.11:2012	UME
Sebességcsökkentő küszöb	Az úttestbe épített, vagy az út burkolatára rögzített, a haladási irányra merőleges rövidebb ($\leq 0,9$ m) pályaszintemelés.	e-UT 03.02.12:2008	UME
Sebességjelző	Olyan változtatható jelzéstartalmú jelzőtábla, amely sötét alapon világos – általában világító – számjegyekkel a járművek számára ajánlott haladási sebességet mutatja.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Sebességátolcsér	Véletlenszerű érkezési eloszlási jellemzőkkel bíró forgalmi áramlat járműveinek járműoszlopokba való tömörítése sebességjelzőkkel.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Segédmotoros kerékpár	A külön jogszabályban L1e járműkategóriába sorolt kétkerekű, L2e járműkategóriába sorolt háromkerekű jármű, továbbá az L6e járműkategóriába sorolt quad és mopedautó.	KRESZ	Jogszabály
Segélykérő állomás	A veszélyhelyzet önerőből végzett elhárítását és kétoldalú kommunikációt lehetővé tevő szóbeli segélykérésre szolgál, amely lehet az alagútfalazat oldalában kialakított, ajtóval felszerelt fülke, vagy esetleg az alagútfalazatra szerelt szekrény.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Segélykérő nyomógomb	Az alagútfalazat oldalfalára telepített nyomógomb, amely segítségigény jelzését szolgálja.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Segélykérő telefon	Az autópálya mentén elhelyezett távközlési berendezés, mely a diszpécserközponttal biztosít kapcsolatot baleset esetén vagy műszaki segélykérés céljából.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Segélykérő telefon	Az alagútban elhelyezett, az irányítóközponttal szóbeli kommunikációt lehetővé tevő telefon.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Segélyszolgálat	A területileg illetékes állami vagy önkormányzati fenntartású, vagy az alagút üzemeltetői állományába tartozó szolgálat, amely baleset esetén beavatkozik, ideértve a rendőrséget, tűzoltóságot és a mentőszolgálatot is.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	jogszabály
Segélyszolgálat	A vonatkozó jogszabályban megfogalmazottak szerint: a területileg illetékes állami vagy önkormányzati fenntartású, vagy az alagút üzemeltetői állományába tartozó szolgálat, amely baleset esetén beavatkozik, ideértve a rendőrséget, katasztrófavédelmet, tűzoltóságot és a mentőszolgálatot is.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet a transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről 2. § d) pontja UME

Semleges állapot	Üres kijelző.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Síkosságmentesítés	Olyan téli üzemeltetési feladat, amely a közút gépjármű-közlekedésre szolgáló felületének síkosság elleni védekezését és a hó eltakarítását foglalja magába.	Kkt.	Jogszabály
Sínhézagkitöltő anyagok	Többnyire bitumen kötőanyagú, melegen beépíthető, termoplasztikus anyagok a sínek és a csatlakozó beton-, aszfalt-, kőburkolatok közti hézagok kitöltésére.	e-UT 05.02.42:2008	UME
Sínkoronaszint	A vasúti pálya adott keresztmetszetében a sínfej felső vízszintes érintő egyenesének magassága, egyenes pályaszakaszon bármelyik, ívben a nem túlemelt belső sinszálon mérve.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Sor	Egy vonalban egymás után írott vagy nyomtatott szavak és/vagy számok láncolata.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Sorköz	A háttérnek a jelzési képen belüli szöveg két szomszédos sorának betűi közötti függőleges távolsága, e műszaki előírás szabályai szerint.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Sorköz	A felső sor alapvonala és az alatta levő sor tetővonala közötti üres hely.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Sormagasság	A meghatározott névleges betűmagasságú betűkből álló szót (felirati szöveget) felülről és alulról határoló vízszintes egyenesek közötti tényleges távolság.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Sorozat	A sorozat a könnyű ejtőszélyos mérőberendezés ejtőszélyának három egymást követő ejtése. A teherbírásmérésnél az első sorozat csak előterhelésre szolgál (adatrögzítés nincs), a második sorozat képezi az éles mérést, melynek eredményeit a mérőműszer egyenként és átlagolva is kijelzi. A tömörségmérés esetén nincsen előterhelés, a mérésbe minden ejtés értéke számításba vételre kerül.	e-UT 09.02.36:2023	A sorozat süllyedési amplitúdóinak átlaga: S_{ia} , mm. UME
Sortávolság (sortáv)	Két egymás alatti sor esetén a felső és az alsó sor alapvonala közötti távolság.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Soványbeton	Ezen útügyi műszaki előírás alkalmazásakor soványbeton alatt az ÚT 2-3.208 szerinti C10–C12 szilárdsági osztályú betonokat értjük.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Speciális hézagkitöltő anyag	A burkolóelemek közötti hézagokat kitöltő anyag. Lehet például hidraulikus kötésű habarcs, bitumenes kiöntőanyag, műgyantával kevert homok, baggeremulziós homok, polimerhomok, polimergél stb. vagy más, szabványnak megfelelő, vagy műszaki engedéllyel, minősítő alapidokumentummal rendelkező hézagkitöltő anyag (NMÉ – Nemzeti Műszaki Értékelés vagy ETA – Európai Műszaki Értékelés).	e-UT 06.03.43:2022	UME
Speciális kötőanyagú kátyúzókeverék	Olyan aszfaltkeverék, melyben a kötőanyag bitumenalapú, speciális adalékszett tartalmaz, ami biztosítja a keverék tárolhatóságát, hosszú ideig téli körülmények között is, hidegen történő bedolgozhatóságát, valamint a kátyúzott felület hosszú élettartamát.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Stabilizált padka	Kötőanyaggal megerősített padka.	KTSZ, e-UT 03.01.11:2008	Jogszabály-tervezet, UME
Statikus mérési mód	Nyugalmi helyzetben történő mérés.	e-UT 08.01.51:2018	UME

Statikus teherbírási modulus	Statikus teherbírási vizsgálattal meghatározott második terhelésből addódó teherbíráseérték (E_2).	KÉSZ, e-UT 06.03.53:2018, e-UT 09.02.36:2023	Jele: E_2 Mértékegysége: MPa, N/mm ² , vagy MN/mm ²	Jogszá-bály-tervezet UME
Statikus teherbírásmérés	A földmű, altalaj, vagy pályaszerkezeti rétegek MSZ 2509-3 (CEN ISO/TS 22 476-13) szerinti statikus teherbírási modulus meghatározására szolgáló helyszíni vizsgálati eljárás fokozatos és lassú terheléssel és legalább 0,3 MPa végterheléssel, mely alatt a konszolidáció jelentős része lezajlik.	e-UT 09.02.36:2023		UME
Statikus útadatok	Az útra vonatkozó olyan adatok, amelyek nem változnak gyakran vagy rendszeresen.	e-UT 08.01.22:2020		UME
Stratégiai jelentőséggel nem bíró vasúti pályahálózat	Olyan vasúti pálya vagy pályahálózat, amelynek hossza nem haladja meg a 30 kilométert, és kihasználtsági szintje, valamint a rajta folyó szállítási forgalom nem éri el az elméleti kapacitás 10%-át.	Vtv.		jogszá-bály
Strukturált burkolati jel	Olyan útburkolati jel, ahol a festékanyag rétegvastagsága nem egyenletes, nem fedi le teljes terjedelmében a festett területet, ugyanakkor összességében megjeleníti a forgalom-szabályozási funkciót.	e-UT 05.02.43:2019, e-UT 04.03.12:2022/M1:2024		UME
Sugárforrás	Radioizotópot tartalmazó, radioaktív sugárzás szabályozott kibocsátására alkalmas eszköz.	e-UT 09.02.11:2019		UME
Surrantó (rézsűsurrantó)	Folyókák, burkolt árkok rövid nagy-esű szakaszaiban helyszíni betonból vagy előregyártott elemekből kialakított nyílt burkolt árkok. A surrantó alsó végén energiatörő létesítményt kell elhelyezni.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Süllyesztékes mérőhely	A mérőtalpak süllyesztett elhelyezésére alkalmas módon kiépített mérőhely, amely lehetővé teszi, hogy a mérőtalpak felszíne az aktív mérőfelület síkjához illeszkedjen.	e-UT 08.01.51:2018		UME
Süllyesztett szegély	Az útburkolattal a szegély egyik oldalán azonos szintben, a szegély másik oldalán az útburkolattal azonos szintben vagy annál legfeljebb 2 centiméterrel magasabban kiképzett, burkolatot megtámasztó, határoló szegély.	KT SZ		Jogszá-bály-tervezet
Süllyesztett szegély	A burkolattal azonos vagy közel azonos szintben kiképzett, burkolatot határoló szegély.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Szabad belmagasság	Garázsokban az a magasság, amelyen belül a járművek akadálytalan közlekedése biztosított.	e-UT 03.02.33:2024		UME x
Szabad jelzés	A gyalogosok úttesten áthaladását, illetőleg a járművek továbbhaladását megengedő jelzés.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, 41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet, e-UT 04.05.14:2020		Jogszá-bály
Szabad oldalgyorsulás	A vasúti jármű padlósíkjában ívben való haladáskor mérhető keresztirányú gyorsulás.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszá-bály
Szabadon programozható	A LED-es mátrixjelzők közül azok, amelyek képpontjait szabadon lehet vezérelni (a felbontás adta keretek között bármilyen kiserkesztett jelzéskép megjeleníthető rajta).	e-UT 04.01.15:2019		UME
Szabadon tartandó tér	A közúti úrszelvény melletti térrész (keresztmetszeti terület), amely kialakításával segíti a környezet érzékelését.	KT SZ		Jogszá-bály-tervezet

Szabályozási keretterv	Az a fővárosi településrendezési terv, amely a főváros közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek, valamint a környezet elemeinek védelmével kapcsolatos általános követelményeket megállapító fővárosi építési keretszabályzatot térképen, rajzi formában ábrázolja. (Étv. 2. § 19. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Szabályozási szakasz	Hosszú váltakozó irányú forgalomirányítást igénylő munkaterület esetén azon részzel, mely képes a forgalom fennakadás nélküli lebonyolítására. Hosszát a forgalom nagyság, a sebességi adatok és a helyi úthálózati adottságok figyelembevételével kell meghatározni.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Szabályozási terv	Az a településrendezési terv, amely a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket megállapító építési előírásokat térképen, rajz formájában ábrázolja. (Étv. 2. § 20. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Szabályozási vonal	A közterületet és az egyéb nem közterületet elválasztó vonal.	OTÉK	Jogszabály
Szabályozott közvilágítás	Az a közvilágítás, amely üzemidejének egy részében szabályozott vagy vezérelt módon a névleges fényáramnál kisebb fényárammal működik.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Szakaszhiba	Túláramvédelmi eszközzel védett közvilágítási áramkör működésképtelensége.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Szakértő	Szakértő az a természetes személy, aki a Magyar Mérnöki Kamara által vezetett szakértői névjegyzékben szerepel és a megjelölt szakághoz tartozó jogosultsággal rendelkezik.	e-UT 07.02.11:2022	UME
Szakértői tevékenység	A közlekedéssel kapcsolatos műszaki, természettudományi jelenségek ok-okozati összefüggéseinek értékelése, az ehhez szükséges adatgyűjtési tevékenység végzése, az úszólétesítmények, légi járművek, vasúti járművek, egyéb kötöttpályás közlekedési rendszer építmények, közúti járművek műszaki vizsgálatával, üzemeltetésével, működtetésével kapcsolatos dokumentáció összeállítása, szakvélemény készítése, ideértve a műszaki infrastruktúra hálózatokat és rendszereket is, kivéve az egyes közlekedési építményekkel kapcsolatos tervezői és szakértői tevékenységet.	14/2010. (II. 5.) Korm. rendelet	Jogszabály
Szakmagyakorló	Szakmagyakorlási tevékenységet folytató, jogosultsággal rendelkező személy.	266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet	Jogszabály
Szakmai ajánlat	A beszerzés tárgyára, valamint a műszaki leírásban és a szerződéses feltételekben foglalt ajánlatkérői előírásokra tett ajánlat.	Közbesz. tv.	Jogszabály

Szakmai biztosíték	Olyan felelősségbiztosítás, egyéb garancia vagy biztosíték, amely a) valamely biztosítóval, b) hitelintézettel vagy c) egyéb szakmai biztosítást nyújtó szervezettel kötött szerződés vagy más jogviszony alapján a szolgáltatónak a szolgáltatási tevékenységével összefüggően a szolgáltatás igénybe vevőjének vagy adott esetben más személynek okozott károkért való felelősségéből eredő követelések fedezetére szolgál.	266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet	Jogszabály
Szakminiszter	Az a miniszter, akinek a feladatkörét az állami építési beruházás érinti.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Szállítmány	Folyamatos gyártás esetén, egy meghatározott időszakon belül gyártott mennyiséget egy tételként kell kezelni. Egy gyártási vagy szállítási egység (vasúti vagonnyi, teherautónyi, hajó rakatnyi), vagy egy raktározott mennyiség, melyet egyenletesnek feltételezett folyamat során gyártottak.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Szállító	A termék gyártója, forgalomba hozója.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Száloptikás tábla	A tábla belsejében elhelyezett fényforrás fénye a tábla felületére optikai szálon kerül kivezetésre a megjelenítendő jelzéseképnek megfelelően.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Számított össztömeg	A mért kerék- vagy tengelyterhelésekből képzett össztömegérték.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Számított tengelyterhelés	A mért kerékterhelésekből vagy össztömegértékekből képzett tengelyterhelés-érték.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Számozott út	Az olyan út, amelynek jogszabály[1] szerinti azonosító számát (betűjét és számát) a jelzőtáblákon számpajzsban is feltüntetik.	e-UT 04.02.11:2012	UME
Számozott út	Az olyan út, amelynek jogszabály[1] szerinti azonosítószámát (betűjét és számát) a jelzőtáblákon számpajzsban is feltüntetik.	e-UT 04.02.32:2012	UME
Szankcionáló ellenőrzés	Jogszabályban kijelölt hatóságok és felhatalmazott ellenőrző szervezetek által végzett ellenőrzés, mely során a jogszabály(oka)t megsértőkkel szembeni eljárás is megkezdődik.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Szankcionáló súly- és méretellenőrzés	Hitelesített (méreteknél kalibrált) mérőberendezésekkel végzett hatósági (hatósági jogkörű) ellenőrzés az össztömeghatárt, és/vagy a legnagyobb megengedett tengely(csoport)terhelést, és/vagy megengedett méreteket meghaladó, és/vagy a közlekedési, kísérési feltételeket be nem tartó járművek szankcionálása céljából.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Száraz bevonatvastagság (DFT)	Az acél korrózióvédelmét szolgáló festék- és/vagy fémréteg(ek) teljes kikeményedése utáni vastagsága.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Szárazpernyék	A követelmények vonatkozásában szárazpernyék körébe azokat a pernyéket soroljuk, melyeknek a víztar-talma (a száraz tömeghez viszonyítva) kisebb, mint 1%.	e-UT 05.02.41:2002	UME
Szárnnyal	A híd fő azon szerkezeti része, amely a hídfőhöz csatlakozó földmű oldalirányú megtámasztására szolgál.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Szavatossági idő biztosítékkal	Új sarudilatációra és annak beépítésére vonatkozó szerződésben meghatározott minimális szavatossági idő. A szavatossági időszak teljes időtartamára olyan mértékű pénzügyi biztosítékot kell fenntartani, ami a sarudilatáció javítása/cseréje közvetlen és járulékos költségeinek fedezésére alkalmas.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Szegély	A közúti jelzőtáblákat szegélyező, illetve a táblák felületén a táblákat a háttérből kiemelő, illetve a táblán az azonos tónusú felületeket elválasztó, a kontraszt révén a láthatóságot javító, sötét (vörös, zöld, kék, barna) színárnyalatoknál világos, világos (sárga, fehér) színárnyalatoknál sötét színű keskeny vonal.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Szegély	A közúti jelzőtáblákat szegélyező, illetve a táblák felületén a táblákat a háttérből kiemelő, illetve a táblán az azonos tónusú felületeket elválasztó, a kontraszt révén a láthatóságot javító, sötét (vörös, zöld, kék, barna) színárnyalatoknál világos, világos (sárga, fehér) színárnyalatoknál sötét színű keskeny vonal.	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012	UME
Szegély	A közúti jelzőtáblákat szegélyező, illetve a táblák felületén a táblákat a háttérből kiemelő, illetve a táblán az azonos tónusú felületeket elválasztó, a kontraszt révén a láthatóságot javító, sötét (vörös, zöld, kék, barna) színárnyalatoknál világos, világos (sárga, fehér) színárnyalatoknál sötét színű keskeny vonal.	e-UT 04.02.32:2012	UME
Szellőztetés	Az alagút építése során a bent tartózkodó személyek biztonságos munkavégzéséhez, valamint a gépek és berendezések biztonságos üzemeltetéséhez szükséges légcserét biztosító folyamat. Továbbá az alagút használata során az alagúthasználók megfelelő levegőminőségének biztosítására, rendkívüli helyzetben – tűz esetén – a keletkezett füst, és hő eltávolítására hivatott légcserétbiztosító folyamat.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Szélső elválasztósáv	Azonos irányú, de eltérő jellegű forgalmi sávok elválasztására szolgál.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Szélső sáv	A leállósáv, a várakozási sáv, a külső biztonsági sáv és a padka összefoglaló neve.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Széltámadott oldal	A hófogó növény-sáv (vagy hófogó rács) közöttal ellentétes oldala.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Széltörő tulajdonságok	Széltörő tulajdonság alatt a műanyag hálók mindazon jellemzőit értük, melyek a levegő áramlását, s ezen keresztül a szél hőszállító munkáját befolyásolják. A legfontosabb széltörő tulajdonságok: a háló áttörtsége (a hézagok és a teljes felület arány), a lyukaknak és a hálót alkotó műanyag szálaknak vagy szalagoknak a méretei. (a hézagok elosztása a teljes felületen belül)	e-UT 08.03.12:1983	UME
Szélvédett oldal	A hófogó növény-sáv (vagy hófogó rács) közút felőli oldala.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Szelvény-tábla/kő	Az út mentén elhelyezett tábla, melyen az út elejétől a mért km-távolság van felírva.	e-UT 08.01.21:2003	UME
Szelvény-tábla/kő:	Az út mentén elhelyezett tábla, melyen az út elejétől a főirányban mért km-távolság van felírva.	e-UT 08.01.11:1995	UME

Személygépkocsi	Személyszállítás céljára készült olyan gépkocsi, amelyben - a vezető ülését is beleértve - legfeljebb 9 állandó ülőhely van.	KRESZ		Jogszabály
Személy sérüléses közúti közlekedési baleset	Minden olyan közúton vagy közforgalomra megnyitott magánúton történt baleset, amelyben legalább egy mozgó jármű részt vett, és melynek következtében legalább egy személy meghalt vagy megsérült.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Szemmagasság (hsz, m)	A gépjármű vezetőjének megadott szemtengelymagassága a burkolat síkjától mérve.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Szemmegoszlás	A szemmagasság szerinti összetétel, a meghatározott méretű szitákon áthullott anyag tömegszázalékokban kifejezve.	e-UT 08.03.11:2010		UME
Szemmegoszlás	Szemmagasság szerinti összetétel, a meghatározott méretű szitákon átesett anyag tömegszázalékokban kifejezve.	e-UT 05.01.15:2018	Ebben az előírásban a következő szemmegoszlás-kategóriák használatosak: $G_n X/Y$ ($n = C, CA$, vagy $n = G$) vagy $G_n X$ ($n = F, NG$ vagy A), ahol n az alábbiak szerint: C – durva CA – durva kőanyaghalmoz, csak aszfaltkeverékekhez $G - (D \leq 4 \text{ és } d \geq 1)$ F – finom NG – természetes eloszlású A – nyújtott X – felső szítaméreten minimálisan áteső mennyiség Y – alsó szítaméreten maximálisan áteső mennyiség	UME
Szemszerkezet	A szemszerkezet az adott kőanyaghalmoz szemmegoszlásának és szemalakjának, tisztaságának összefoglaló megnevezése.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Szendvics felületi bevonat (SzFB) (Pre-Chipping Dressing)	Egy réteg zúzottkő kiszórását (előszórt zúzalékréteg), a felületi bevonat építése, mint a folyamat része, közvetlenül követi.	e-UT 06.03.63:2019	e-UT 06.03.63:2019 1.e) ábra	UME
Szennyezett levegő	Égéstermékekkel és/vagy füsttel szennyezett alagúti levegő, akár az alagútban, akár az abból kilépés/kifúvás után.	e-UT 07.06.11:2021		UME
Szennyező anyag	Szennyező anyag minden olyan alkotóanyag, ami a felhasználás szempontjából nem kívánatos, vagy jelenléte kritikus.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Szennyvíz törzshálózat	Olyan, a víziközmű-rendszer részét képező hálózat, amely a szennyvíz főgyűjtőből, az erre kapcsolt mellékgyűjtőkből és ezek berendezéseiből áll.	2011. évi CCIX. törvény		Jogszabály
Szennyvíz-bekötővezeték	A szennyvízgyűjtő-hálózat és a házi szennyvízhálózat vagy a csatlakozó szennyvízhálózat között a szolgáltatási pontig kiépített, a szennyvíz-törzshálózat részét képező vezeték a tartozékaival, amely a felhasználási helyen keletkező szennyvizeknek, továbbá egyesített rendszerű csapadékvíz-elvezetés esetében a csapadékvizeknek a szennyvíz-törzshálózatba történő bebocsátására szolgál.	2011. évi CCIX. törvény		Jogszabály
Szerkezet	Építési alapanyagokból épített, pontszerűen megvalósuló építményrész.	KÉSZ		Jogszabály-tervezet

Szerkezeti magasság (Msz)	Az út feletti akadály tartószerkezetének magassága (pl. közúti jelzőlámpát tartó konzol magassága az adott helyen), illetve valamilyen beavatkozással a korlátozó magasság növelésével elérhető magassági érték (pl. a lámpafejek leszerelése, s a tartóvezeték felemelése után előállt magasság). Az elnevezés arra is utal, hogy kis ráfordítással általában legfeljebb csak az elbonthatatlan tartószerkezeti elemig (konzol, portál stb.) történhet a magasság növelése.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Szerviz út	A fő forgalmi áramlatot levezető útpályától elkülönített, azzal jellemzően párhuzamosan vezetett olyan út, amelynek célja az elkülönülő forgalmi igények kiszolgálása.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Szervizsáv	Olyan többlépcsős, amely „b” hálózati funkciójú belterületi főutakon a forgalmi sávokkal párhuzamosan vezet, azokkal megegyező szélességű, és attól általában széles szaggatott vonallal van elválasztva. A szervizsáv megállásra, rakodásra, út menti ingatlanok kiszolgálására, a kiválások és becsatlakozások segítésére szolgál olyan, általában fejlesztendő, korszerűsítendő útszakaszokon, ahol szervízút kialakítására nincs műszaki lehetőség.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Szigetelés	A korróziógátló alapozóréteg, a szigetelőréteg és a tapadást segítő réteg együttese.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Szigetelési rendszer	A szigetelési rendszer olyan többretegű rendszer, amelynek feladata az acél pályalemez felső felületének a víztől, korróziótól való tartós védelme, részei a korróziógátló alapozórétegek, a szigetelőréteg, a hozzá tartozó tapadást segítő réteg és a védőaszfalt.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Szigetelő rendszer	Az alagút szárazon tartását célzó szerkezeti részek, intézkedések összefoglaló neve.	e-UT 07.06.11:2021	UME
Szigetelőréteg	Egy vagy két rétegben felhordott, általában rugalmasított epoxi kötőanyagú műgyanta réteg, amely a megkívánt élettartam alatt ellátja a korróziógátló alapozóréteg mechanikai és víz elleni védelmét, és a pályalemez és az aszfalt védőréteg erőátadó összekötését.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Szigetüzemű berendezés	Az együttműködő villamosenergia-rendszerhez nem csatlakozó közvilágítási berendezés.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Szilárd burkolatú út	Olyan út, amelynek úttestje szabályosan lerakott kő vagy műkő, továbbá beton vagy aszfalt burkolattal rendelkezik.	KRESZ	Jogszabály
Szilárd burkolatú út	Az olyan út, amely teljes hosszában szilárd (aszfalt, beton, kő stb.) útburkolattal rendelkezik; nem tekintendő azonban szilárd burkolatú útnak az az út, amelynek csak szilárd burkolatú úthoz való csatlakozása előtt vagy vasúti átgárá előtt van 50 m-nél nem nagyobb hosszban szilárd burkolata.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Szilárd pályaburkolatú utat átvezető híd	Olyan híd, amelyre felvezető útpálya nem csak a hídon és esetleg a hídra vezető rámpán szilárd burkolatú, hanem a folyó szakaszon is.	e-UT 07.03.11:2018	UME
Szilárdság (EuroCode)	Egy anyag (pl.: a talaj, a beton) külső hatásokkal szembeni ellenállását kifejező mechanikai jellemző, rendszerint feszültség mértékegységben.	e-UT 06.02.11:2022	UME

Szilárdsági osztály	A hidraulikus kötőanyagú keverék szilárdsági követelményét a nyomószilárdsági osztály megadásával kell előírni. A keverék tervezésekor ezt az értéket kell figyelembe venni.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Színfordítás	A fénykibocsátó mátrixtáblán a táblaelemeknek (alap, fényél, keret, jelkép, felirat) a közúti jelzőtáblákra vonatkozó jogszabályban és műszaki előírásban meghatározott színei helyett a piros szín kivételével a sötét színű (kék, zöld, barna) elemeknek világos (fehér) színben, a világos színű (fehér, sárga, narancs) háttereknek pedig sötét (fekete) színben való megjelenése. A jelzőtábla jelképének vagy keretének piros színe nem változtatható meg.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Szint	Kőanyaghalmoz alapvető jellemzői tekintetében vizsgált teljesítménye értékelésének számértékben kifejezett eredménye.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Szintbeni csomópont	Olyan csomópont – beleértve a küllőnszintű csomópontok szintbeni alcsomópontjait is –, ahol valamennyi járműmozgás azonos szinten történik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Szintkiegyenlítő (vaktalp, vaklap, illetve szőnyeg)	A teherfelvevővel azonos magasságú, mérési funkcióval nem rendelkező szerkezet. Ennek feladata a szintbeli különbségek kiegyenlítése. A nem mért kerek alá vaktalpakat kell helyezni, ha a teherfelvevő a mérési területen nem besüllyesztve helyezkedik el.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Szivárgó	Talp-, illetve mélyszivárgó és burkolatszivárgó.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Szóköz	Két egymást követő szó esetén az első szó utolsó betűjét jobb oldalról érintő függőleges egyenes és a következő szó első betűjét bal oldalról érintő függőleges egyenes közötti távolság.	e-UT 04.02.12:2012	UME
Szolgáltatási szint (színvonal)	A közút adott útszakaszán a forgalomáramlás minőségét meghatározó jellemző. Lehetséges értéke „megfelelő”, „eltűrhető”, „nem eltűrhető” az ÚT 2-1.201 Közutak tervezése (KTSZ) előírás szerint.	e-UT 02.01.23:2009	UME
Szonda	A mérőeszköz része, amely a sugárforrást, az árnyékolást, a sugárdetektort és esetenként az elektronikus részt is magában foglalja.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Szórásos/itatásos kezelés	Döntően szemcsés talajok, rétegek felületének kötőanyaggal történő beszórásos kezelését jelenti. Általában vízben oldható kötőanyagot használnak a tömörített felület teherbírásának növelésére, az utótömörödés csökkentésére (a tömörödési tényező csökkentésére), esetleg a földmű elázásos kárainak mérséklésére, a kezelt anyag vízzáróságának növelése céljából.	e-UT 06.02.13:2022	UME
Szoros hézag	A csatlakozó betonburkolatokat teljes vastagságban és szélességben elválasztó, de a beton kiterjedő mozgásait megakadályozó hézag; a korábban betonozott burkolat és a mellé betonozott új sáv vonalában alakítható ki.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Szoros hézag	A csatlakozó betonburkolatokat teljes vastagságban és szélességben elválasztó hézag. Szoros hézag a korábban betonozott burkolat és a mellé épített új betonburkolat vonalában alakítható ki.	e-UT 06.03.37:2021	UME

Szórósó	A közutak téli üzemeltetésénél használható szórósó vagy technikai nátrium-klorid, amelyet természetes ásványi sóból (kősóból) bányászással, illetve tengeri, telített sóoldatokból párologtatással (vákuumsó) nyernek. Fehér vagy szürkés-barnás színezetű kristályos anyag, mely egyéb vízben oldódó sókat, szennyeződésként vízben oldhatatlan anyagokat és a szemcsék összetapadásának megelőzésére adalékanyagot tartalmaz. Vizes oldatának kémhatása semleges. Képlete: NaCl	e-UT 08.03.11:2010		UME
Szükségállapot	Az alagúti üzem elégtelen állapota valamilyen váratlan akadályoztatás, vagy forgalmi esemény miatt.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Szükségállapotú üzem	Az alagút forgalmi üzemállapota, amelyben az alagút forgalma valamilyen váratlan akadályoztatás, vagy forgalmi esemény miatt egy forgalmi sávon sem tartható fenn.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Szükségenergia-ellátás	Az alagútban a forgalom lefolyását biztosító minimális energiaellátást biztosító rendszer.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Szükségprogram	A forgalomtól függő üzemmód vagy a központi forgalomirányítás zavara esetén alkalmazott állandó idejű jelzéstervi program.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023		UME
Szükségtározó	Vízfolyások mentén, árhullámok részleges visszatartására kijelölt, ideiglenes vízvisztartást szolgáló, be- és kivezetési helyekkel ellátott terület.	1995. évi LVII. törvény	vízkárelhárítási célú tározó, árvízi tározó	Jogszabály
Táblaelem	A jelzőtáblák jellegét és információtartalmát kialakító grafikai elem (alap, keret, szegély, felirat, jelkép, áthúzás, osztóvonal).	e-UT 04.02.12:2012		UME
Táblaelem	A jelzőtáblák jellegét és információtartalmát kialakító grafikai elem (alap, keret, szegély, felirat, jelkép, áthúzás, osztóvonal)	e-UT 04.02.21:2012 e-UT 04.02.22:2012 e-UT 04.02.23:2012 e-UT 04.02.24:2012 e-UT 04.02.25:2012 e-UT 04.02.26:2012 e-UT 04.02.31:2012		UME
Táblaelem	A jelzőtáblák jellegét és információtartalmát kialakító grafikai elem (alap, keret, szegély, felirat, jelkép, áthúzás, osztóvonal).	e-UT 04.02.32:2012		UME
Tábla-elem	A jelzőtáblák jellegét és információ-tartalmát kialakító grafikai elem (alap, keret, fényél, felirat, jelkép, áthúzás, osztóvonal)	e-UT 04.02.41:1998		UME
Táblázatos útirányjelző (útirány-előjelző) tábla	Az olyan tábla, amelyen az úti célokat egymás alatt táblázatszerűen, soronként, elérési irányukat mutató nyilakkal jelölik.	e-UT 04.02.11:2012		UME
Táblázatos útirányjelző (útirány-előjelző) tábla	Az olyan tábla, amelyen az úti célokat egymás alatt táblázatszerűen, soronként, elérési irányukat mutató nyilakkal jelölik.	e-UT 04.02.32:2012		UME
Táglási tényező	Az a szám, amely megmutatja, hogy a keletkező bitumenhab maximális térfogata milyen mértékben aránylik a kiindulási útépitésibitumen-minta térfogatához.	e-UT 06.03.26:2020		UME
Tájékoztató határérték	Az építményrész vagy az építési alapanyag valamely gyártásközi jellemzőjének minimális vagy maximális szintje.	KÉSZ, e-UT 07.02.11:2022		Jogszabály-tervezet, UME

Tájékoztató jelzőtábla	Négyszög alakjával és jelképeivel a közlekedők részére a nevében meghatározott tájékoztatást adó jelzőtábla.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszámbély
Tájfásítás	A közúti biztonság, zajvédelem, esztétika, tájvédelem stb. sokrétű szempontjait szolgáló közút menti növénytelepítés.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Takarás	Az alagút szerkezete feletti belső súrlódási képességgel bíró anyag vastagsága.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Taktilis burkolati jelzések	A gyalogosközlekedési útvonalakon, azok felületén kialakított, abból kiemelkedő, erős kontrasztú, látássérült emberek tájékozódását segítő burkolati jelzések.	e-UT 03.07.25:2022	UME
Talaj	A felszínt borító, többfázisú, reaktív mállott anyag, amely az alapkőzet fizikai, kémiai mállásából létrejött anyag. Olyan hasznos réteg, ami kőzetek mállása és a mállott anyag szállítása közbeni aprózódása révén jött létre. Településük alapján lehetnek helyükön maradt vagy üledékes talajok, valamint mesterséges, talaj anyagú feltöltések is. Jelen előírásban a mesterséges vagy újrahasznosított anyagokat, illetve ezek keverékét is a talajfogalom részének tekintjük, ha földműszerkezetbe vagy útszerkezetbe épülnek.	e-UT 06.02.13:2022	UME
Talaj teherbírási modulusa (E_{2talaj})	A tömörített talaj felső rétegének felszínén a tervezéshez felvett E_2 teherbírási modulus az MSZ 2509-3 szerint, az 5.1.5. pont szerinti értelmezésben.	e-UT 06.03.13:2005	UME
Talajjavítás	A talajkezelést talajjavításnak nevezzük, amikor az ideiglenes vagy rövid távú hatások, amelyek döntően a bedolgozhatóság és a járhatóság megkönnyítését szolgálják, nem garantálják a teljesít ményváltozás állandóságát, tartósságát. Ez a kezelés a talajok egyes tulajdonságait azonnal – akár néhány órán belül is – mérhetően javítja, anélkül, hogy a tartósság, vagy a vízzel és faggal szembeni ellenállóképesség mértékének javulásáról, a hosszú távon jelentkező tulajdonságváltozásról pontosabb mérhető információknak lenne. A talajjavítás további célja lehet a talaj szárítása, a talajszerkezet módosítása, ami biztosítja a talaj megfelelő bedolgozhatóságát, és az előírt tömörség elérését, valamint növeli a talaj teherbírását. A leírtak miatt fontos, hogy talajjavítást földműépítésre alkalmas vagy kezeléssel azzá tehető talajjal hajtsunk végre. Ez a beavatkozás különleges esetekben is lehetővé teszi hagyományos földmunkagépek alkalmazását. A kivitelezés időjárástól kevésbé függővé tehető, így a kivitelezési idő csökkenthető. Tervezéséhez végezhető laboratóriumi vizsgálatok, de elegendő lehet korábbi tapasztalatokra támaszkodni vagy helyszíni próbabeépítést végezni.	e-UT 06.02.13:2022	UME
Talajkezelés	A talajkezelés a talajjavítás és a talajstabilizálás gyűjtőneve. A talajkezeléssel a talajok tulajdonságai javíthatóak, a kezelés ideiglenes vagy tartós változásokat hozhat létre. A talajkezelés történhet keveréssel elven, amikor a talajt és a kötőanyagot összekeveréssel homogenizálják, majd betömörítik; valamint itatásos/szórásos módon, amikor a betömörített felületre kiszórással kerül a kötőanyag.	e-UT 06.02.13:2022	UME

Talajkezelés (alagútban)	Módszer a kohézió nélküli, vagy gyengén kötött talaj mechanikai tulajdonságainak megváltoztatására mesterséges anyag bejuttatásával (injektálás), vagy hozzákeverésével (jetelés).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Talajkörnyezet	Az építmény, illetve az építési tevékenység által közvetlenül vagy közvetve befolyásolt, már a beavatkozás előtt a helyszínen lévő talaj- vagy kőzetzóna (földkéregtartomány), függetlenül annak az építményhez viszonyított geometriai helyzetétől, valamint természetes vagy mesterséges eredetétől. A fogalom magába foglalja e zóna felépítését és anyagát, továbbá a talajvizet, és mindezek tulajdonságainak összességét.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Talajstabilizálás	Talajstabilizációnak nevezzük a talajkezelés azon formáját, amely a talaj tulajdonságait tartósan megváltoztatja azért, hogy a forgalom és az időjárás igénybevételeivel szemben tartósan stabilá váljon. Ez a beavatkozás a tulajdonságoknak a talajkezeléskor is tapasztalható rövid távú változása mellett olyan mechanikai és kémiai változásokat is eredményez, melyek hatására kedvezően megváltoznak a talaj egyes alkotórészei és szerkezete, tartósan növekszik a nyírószilárdsága, a vízzel és faggyal szembeni ellenállása, csökken a talaj térfogatváltozási hajlama, tehát nő a teljesítőképessége. A talajstabilizációkkal elérhető tartós változásokat célirányos laboratóriumi vizsgálatokkal kell igazolni.	e-UT 06.02.13:2022	UME
Talajvizsgálati jelentés (TVJ)	Valamely projekt geotechnikai feladataihoz az adott – tervfázisnak megfelelő részletességgel rendszerezett, a geotechnikai adatgyűjtés (1.4.2.1. pont) és – vizsgálatok (1.4.2.2. pont) adatait és eredményeit bemutató írásos összefoglaló.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Talp-, illetve mélyszivárgó	Az út ágyazati, illetve talajjavító rétegét elérő magasan fekvő talaj- vagy rétegvíz felfogására és elvezetésére szolgáló létesítmény;	e-UT 03.01.11:2008	UME
Talp/Talpszelvény	Fejtés alsó szelvénye, amely a falazat alapját, a talplemezt, vagy az ellenboltozatot fogadja magába.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Talpakok	Töltésláb melletti – a csapadékvíz elvezetésére szolgáló – árok.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Támaszköz	Az áthidaló szerkezet tényleges vagy elméleti támasztási pontjainak távolsága.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Támfal	Földművek megtámasztására szolgáló műtárgy.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Tanulmányterv	A közút építési változatainak lehetőségeit feltáró, a lehetséges változatok közül a továbbtervezésre javasolt optimális változatot meghatározó terv.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Tanulmányterv	A megvalósítandó építmény létrehozásának lehetséges alternatív műszaki-technológiai koncepcióinak összehasonlítását tartalmazó terv.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Tapadás gátló anyag	A szórósó szemcséinek a szállítás, tárolás és felhasználás közbeni összeállását megelőző adalékanyag.	e-UT 08.03.11:2010	UME

Tapadást segítő réteg	A szigetelőréteg és az aszfalt védőréteg együttdolgozását biztosító réteg, amelynek kialakításánál mindig a gyártó előírásai szerint kell eljárni.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME	
Tapintható (taktilis) jelzőelemek	Olyan burkolóelemek vagy lapok, melyek elősegítik a korlátozott képességű személyek biztonságos tájékozódását. A járda síkjából legfeljebb 5 milliméterre emelkednek ki, világos, legtöbbször fehér színűek, bordázott rávezető elemsorból és félgömb alakú, sakktábla-szerűen eltoltt, veszélyt jelző elemekből állnak.	e-UT 06.03.43:2022	UME	
Tárcsaközép-süllyedés	A dinamikus teherbírásmérésnél a teherátadást követően, a terhelőtárcsa közepén mért pillanatnyi burkolatfelület-deformációt, a függőleges, rugalmas elmozdulást tárcsaközép-süllyedésnek nevezzük. Meghatározása méréskor mm pontossággal történik. Jele: D ₀ , egysége: mm.	e-UT 09.02.33:2000	UME	
Tárcsaközép-süllyedés	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők	e-UT 09.02.34:2000	UME	
Tárolóhelyek	Az átmenetileg forgalmon kívüli, és a tartalék járművek várakozó helye.	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Tartalékenergia-ellátás	A rendeltetésszerű használathoz szükséges energiaellátás teljes hiánya esetén a vészhelyzeti üzemet biztosító energiaszolgáltatás, ami egyes jelzések, az irányfények, a vészvilágítás, valamint a telekommunikáció fenntartását szolgálja határozott ideig.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Tartóoszlop	Az útelzáró, az útelkorlátozó és a forgalomterelő elemek kihelyezését lehetővé tevő eszköz.	3/2001. (I. 31.) KöVim rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály	
Tartós beton	Az a betonösszetétel, mely teljesíti a vonatkozó szabvány előírásait, és kielégíti az elvárt tartóssági követelményeket (e-UT 07.01.14, MSZ 4798, MSZ 4798:2016/1M és MSZ 4798:2016/2M).	e-UT 07.04.13:2021	UME	
Tartós kátyúzás	A burkolaton jelentkező kátyúknak a gyártói előírásokban meghatározott időjárási körülmények közt történő, legalább egy év időtartamra szóló megszüntetése.	e-UT 08.02.12:2022	UME	
Tartószerkezet	Olyan szerkezet (pl. oszlop, konzol, portál, tartósodrony stb.), amely a fényjelző készüléknek a megfelelő helyzetben tartására, és az erőhatások felvételére szolgál.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály	
Tartószerkezet	Olyan szerkezet (oszlop, konzol, portál vagy befüggesztés), amely a közúti jelzőtáblának a megfelelő helyzetben tartására és az erőhatások felvételére szolgál.	4/2001. (I. 31.) KöVim rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály	
Távköz	A tervezési jármű eleje/vége és a várakozóhely vége közötti távolság.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Távlati „nélküle” állapot	A tervezett fejlesztés megvalósulása nélküli állapot a tervezés éve (pl. 2022) + 15 éves időtávban (pl. 2037).	e-UT 03.07.48:2024	UME	
Távlati „vele” állapot	A tervezett fejlesztés megvalósulása melletti állapot a tervezés éve (pl. 2022) + 15 éves időtávban (pl. 2037).	e-UT 03.07.48:2024	UME	
Távlati év (év2)	Az az év, amelyre a forgalmat előrebecsüljük.	e-UT 02.01.31:2005	UME	
Távlati évi átlagos napi forgalom (ÉANFév2), mértékegysége jármű/nap (j/nap) vagy egységjármű/nap (E/nap)	Az út keresztmetszetén mindkét irányban áthaladó napi forgalom, valamely távlati évre vonatkozó, hosszú távú szorzókkal becsült, éves átlaga.	e-UT 02.01.31:2005	UME	

Távolból kezelt teljes sorompó	Olyan teljes sorompó, amelynek kezelése közben a kezelőszemélyzet a vasúti átjárót, illetőleg az utat - a vasúti átjáró mindkét oldalán - legalább Lk távolságban akadálytalanul áttekinteni nem tudja.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Távolsági tényező	A cementkőben lévő 300 µm-nél kisebb légbuborékok felülete közötti átlagos távolság fele.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Távtartó az oldalfelületen	A burkolóelem oldalfelületén elhelyezett, néhány milliméteres félhenger, vagy más geometriájú kidudorodás, melynek kettős célja van: · a legkisebb megkövetelt hézagszélességet biztosítja, · szállítás, rakodás során megóvjaa az elemeket az élek letöredezésétől.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Technológiai hőtűrő képesség	A szigetelés azon tulajdonsága, hogy a külön védőréteg és aszfaltburkolati rendszer beépítése folyamán fellépő, rövid ideig tartó magas hőmérséklet hatását károsodás nélkül elviseli.	e-UT 09.03.22:1999	UME
Technológiai hőtűrő képesség	Az ÚT 2-3.704 útügyi műszaki előírás szerint	e-UT 09.03.23:2006	UME
Technológiai minimum	Olyan útpályaszerkezet, amelynek meghatározása során nem a használati terhelés a mértékadó, hanem a legkisebb megépíthető rétegvastagság.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Technológiai utasítás	Az útépitési munka egy jól elhatárolt része - jellemzően egy építményrész - építési vagy bontási folyamatának részletes leírása (TU).	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Technológiai utasítás	Az útépitési munka egy jól elhatárolt része (jellemzően egy építményrész) építési vagy bontási folyamatának részletes leírása. Ez a vállalkozó által egy projekthez a tervek, a gyártói előírások és nemzeti szabványok alapján készített és közzétett dokumentum, amely egy szerkezet készítéséhez felhasználandó anyagokat és termékeket, az alkalmazandó eszközöket és eljárásokat, továbbá a minőségügyi ellenőrzés és a minőségbiztosítás módszereit tartalmazza.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Technológiai utasítás	Az útépitési munka egy jól elhatárolt része – jellemzően egy építményrész – építési vagy bontási folyamatának részletes leírása.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Technológiai utasítás	Az útépitési munka egy jól elhatárolt része (jellemzően egy építményrész) építési vagy bontási folyamatának részletes leírása (TU). A kivitelező által, az építőanyagok, termékek beépítésére, a műtárgy sajátosságait figyelembe véve összeállított részletes utasítás. A technológiai utasítást az adott konkrét munkára aktualizálni kell, és az építetővel el kell fogadtatni.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Technológiai utasítás (TU)	Az adott munka egy jól elhatárolt része (jellemzően egy építményrész) építési vagy bontási folyamatának részletes leírása. A bevonat felhordására vonatkozó technológiai utasításban figyelembe kell venni az acélszerkezet és a kivitelezési környezet sajátosságait is.	e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Teherbírás	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000	UME

Teherbírás, teherbíró képesség	A teherbírás azt a határ-igénybevételt jelenti, amelynek túllépése esetében a rendeltetésszerű használatra alkalmatlan állapot bekövetkezik. Az útpályaszerkezetek igénybevételét a mozgó kerékterhelés jelenti. A kerékterhelés függőleges alakváltozásban (behajlásban) nyilvánul meg, ennek hatására a pályaszerkezetben hajlító feszültségek ébrednek. A pályaszerkezet teherbírása az ismételt kerékterhelések nagysága, száma és a behajlások nagysága alapján fejezhető ki, a fáradási törvény szerint.	e-UT 09.02.31:1998	UME
Teherbírás, teherbíró képesség	A teherbírás azt a határ-igénybevételt jelenti, amelynek túllépése esetében a rendeltetésszerű használatra alkalmatlan állapot bekövetkezik. Az útpályaszerkezetek igénybevételét a mozgó kerékterhelés jelenti. A kerékterhelés függőleges alakváltozásban (behajlásban) nyilvánul meg, ennek hatására a pályaszerkezetben hajlító feszültségek ébrednek. A pályaszerkezet teherbírása a fáradási törvény szerint az ismételt kerékterhelések nagysága és száma, valamint a behajlások mértéke alapján fejezhető ki.	e-UT 09.02.33:2000	UME
Teherbírási határállapot (EuroCode)	A tervezett szerkezet, a talaj vagy a környező építmények valamely részének törés jellegű tönkremenetele, mely a szerkezet rendeltetésszerű használatát lehetetlenné teszi, és általában a szerkezetet használókat, illetve a környezetben lévőket is veszélyezteti.	e-UT 06.02.11:2022	UME
Teherbírási modulus	A teherbírási modulus alatt az MSZ 2509-3 előírás szerint mért, vagy más elfogadott mérési módszerrel megállapított, de e szabvány szerint értelmezett, E_2 (N/mm ² , MPa) értékre átszámított moduluszt kell érteni.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Teherbírási osztályzat	Adott értékelési szakaszon (jellemzően 1 km), a szakasz teherbírás-állapotát jellemzi, a mértékadó (BM) és a megengedett behajlás (BE) arányából a behajlási hányadból meghatározott érték, osztályzat 1–5 között.(Az egyes érték 15 év feletti várható beavatkozást, az ötös a pályaszerkezet teherbírásának kimerülését jelenti.). Adatbanki mezőnév: OSZT	e-UT 09.02.34:2000	UME
Teherbírásmérés	A teherbíró képesség mérésének elméleti megfontolások alapján kialakított eljárási módszere, amely a réteg felszínén alkalmazott terhelés hatására bekövetkező behajlás (alakváltozás) mérésével történik. Lehet statikus vagy dinamikus.	e-UT 09.02.36:2023	UME
Teherbírásmérés	A hajlékony útpályaszerkezetek teherbíró képességének mérése a burkolat felszínén alkalmazott terhelés hatására bekövetkező függőleges alakváltozás (behajlás) méréséből áll.	e-UT 09.02.31:1998	UME
Teherbírásmérés	Az útpályaszerkezetek teherbíró képességének meghatározására kidolgozott eljárás, amely a burkolat felszínén alkalmazott terhelés hatására bekövetkező függőleges alakváltozás (behajlás) méréséből áll.	e-UT 09.02.33:2000	UME
Teherbíró képesség	A fogalmak az ÚT 2-2.117 és az ÚT 2-2.121 szerint értelmezendők.	e-UT 09.02.34:2000	UME

Teherfelvevő	Az a szerkezet, amelynek feladata a terhelés felvétele. Mérés közben a jármű kereke ezen a teherfelvevőn helyezkedik el. Más elnevezése: „mérőhíd”, „mérőtalp”, illetve „mérőlap”.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Tehergépkocsi	A személygépkocsit, az autóbust, a trolibuszt és a vonatát kivéve minden gépkocsi.	KRESZ	Jogszabály
Teherviselő szerkezet/Tartószerkezet	A nyitva tartott tér állandóságát ideiglenes, vagy végleges állapotban biztonsággal szolgáló szerkezetek.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Telek	Egy helyrajzi számon nyilvántartásba vett földterület.	Étv.	Jogszabály
Telekbejáró	lásd: Kapubehajtó	e-UT 03.02.21:2004	UME
Településfejlesztési koncepció	A település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.	Étv.	Jogszabály
Településfejlesztési koncepció	A településrendezési tervet megalapozó, az önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal jóváhagyott dokumentum. (Étv. 2. § 27. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Települési bejárat kapu	A külterületi közút településbe való bevezetésénél a megváltozott forgalmi körülményre való figyelemfelhívás.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Településkapu	A közút lakott területre történő bevezetésénél a megváltozott forgalmi körülményre való figyelemfelhívást szolgáló – a helyszínrajzi vonalvezetés és a keresztmetszeti kialakítás megváltozásával járó – intézkedések és létesítmények összessége.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Településrendezési terv	Településszerkezeti terv, a szabályozási keretterv és a szabályozási terv. (Étv. 2. § 28. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Településszerkezeti terv	A településfejlesztési koncepcióban foglalt célok megvalósítását biztosító, a település szerkezetét, a területfelhasználást és a műszaki infrastruktúra-hálózatok elrendezését meghatározó terv.	Étv.	Jogszabály
Településszerkezeti terv	Az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területszervezési módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését. (Étv. 2. § 29. pont)	e-UT 02.01.41:2003	UME
Telített forgalom nagyság	Egy adott forgalmi irányban, illetőleg forgalmi sávon a csomópontba egy zöldre (elméletileg egy óra hosszát tartó zöld jelzés) alatt behaladni képes forgalom nagyság.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Teljes élettartam	Az építmény rendeltetésszerű használata és az előírások szerinti üzemeltetése esetén elvárt – jogszabályban vagy ügyleti műszaki szabályozási dokumentumban meghatározott – élettartam.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Teljes élettartam	Az építmény rendeltetésszerű használata és az előírások szerinti üzemeltetése esetén elvárt – jogszabályban vagy ügyleti műszaki szabályozási dokumentumban meghatározott – élettartam. (Az az időtartam, ameddig az útburkolati jel a forgalom szabályozási funkcióját betölti.)	e-UT 05.02.43:2019	UME

Teljes elmozdulás (f)	A próbateher legnagyobb értékéhez tartozó elmozdulás a kezdeti állapothoz képest, a megfigyelési idő végén, a hőmérsékletből keletkező elmozdulások nélkül.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Teljes fényáramú közvilágítás	A bekapcsolástól a kikapcsolásig a világítóttest beépített fényáramával üzemelő folyamatos közvilágítás.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Teljes rálátási háromszög	Az a háromszög terület, amelyet az úttest felezővonalának és a vasúti pálya tengelyének metszéspontjától az úttesten a vasúti átjáró előtt Lk távolságban, és a vasúti pályán mindkét irányban Lv távolságban lévő pontok határoznak meg.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Az Lk távolság vízszintes úton: 30 km/óra sebességnél 20 m, 50 km/óra sebességnél 40 m, 70 km/óra sebességnél 75 m, 90 km/óra sebességnél 120 m. Az Lk távolság meghatározásánál: - lakott területen kívüli szilárd burkolatú úton 90 km/óra, - lakott területen lévő szilárd burkolatú úton a „Sebességkorlátozás” jelzőtáblával engedélyezett sebességet, annak hiányában 50 km/óra, - földúton 30 km/óra sebességet kell alapul venni. Egyéb esetekben a 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet mellékletében szereplő ábra alapján határozható meg. Az Lv távolság a vasúti pályára engedélyezett - km/órában kifejezett - sebesség számértékének ötszöröse, méterben
Teljes sorompó	Olyan sorompóberendezés, amely a keresztező utat - osztottpályás út esetén annak egyik úttestjét - teljes szélességben sorompórúddal zárja el vasúti jármű közlekedésekor és áthaladása alatt.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Teljes szerkezet	A közúti jelzőtábla a tartó- és a kapcsolószerkezetekkel együtt.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Teljes útlezárás	A közút oly mértékű elkorlátozása, amelynél a járműforgalom számára alkalmas útfelület nem marad.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Teljesen bontható	Olyan akadály, melynek minden eleme a tartószerkezettel együtt elbontható.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Teljesen elszívárogató térkő útszerkezet	Olyan vízáteresztő térkő útszerkezet, amely felületén a mértékadónak tekintett csapadékból beszivárgott víz az előírt leürítési időn belül maradéktalanul az altalajba szivárog.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Teljesen és részben tört szemek	Az MSZ EN 933-5 szabvány értelmében teljesen tört a szem, ha a felületének legalább 90%-a törésből származik és részben tört a szem, ha a szem felületének legalább 50%-a törésből származik.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Teljesítményfelvétel stabilitás	Szabványos feszültség határok között (tolerancia +/- 10% max +/- 5W) mért teljesítmény.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Teljesítménynyilatkozat	Az építési termék gyártója által kiállított olyan dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően, hitelesen igazolja.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály

Teljesítménynyilatkozat	Az építési termék gyártója által kiállított olyan dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően hitelesen igazolja.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Teljesítménynyilatkozat	Az építési termék gyártója, vagy forgalmazója által kiállított olyan dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően hitelesen igazolja.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Teljesítménynyilatkozat	Az építési termék gyártója által kiállított dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően, hitelesen igazolja.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Tematikus útvonal	Egy közös témához kapcsolódó, különböző helyszíneken található látványosságok, turisztikai szolgáltatások, programok összekapcsolása egységes megjelenésű turisztikai termékké. A tematikus útvonalak létesítésének célja, hogy az önmagukban jelentős vonzerőt nem jelentő látványosságokat összekötik, ezáltal növekszik az együttes vonzerő értéke.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Tengelyátszámitási szorzó	Adott súlyú tengely (T, kN) egyszeri áthaladásával megegyező fáradási károsodást okozó egység tengely áthaladási száma. Értéke: $(T/100)^5$	e-UT 06.03.13:2005	UME
Tengelycsoport	Azok a tengelyek, amelyeknek a távolsága a szomszédos tengelytől kisebb 1,80 méternél.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Tengelycsoport-terhelés	Egy tengelycsoportba tartozó tengelyek terhelésének összege.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Tengelyterhelés	A jármű egy-egy tengelyén levő kerekek által a vízszintes talajra átvitt súly.	KRESZ	Jogszabály
Tengelyterhelés	A jármű egy tengelyén lévő kerekein mért kerékterhelések összege. A jármű egy méteren belüli tengelyei egy tengelynek számítanak.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Tengelyterhelés (tengelyteher)	A jármű teljes tömegének egy tengelyre eső hányada.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Tengelyterhelés-mérő berendezés	A jármű egy tengelyén lévő kerekek együttes terhelését egy időben egyszerre méri meg.	e-UT 08.01.51:2018	UME
Tényleges betűmagasság	A betűt felülről és alulról érintő vízszintes egyenesek közötti távolság.	e-UT 04.02.21:2012	UME
Tényleges járműteher	Valamely valós jármű terhe, melyet vagy a gyártmányismertető szerinti tengelyterhelésekkel, vagy mért tengelyterheléssel kell figyelembe venni.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Térbeli egyenletesség	Adott területen a megvilágítás átlagos és maximális, illetve a minimális és átlagos értékének aránya (e_0 ; e_2).	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Térbeli egyenletesség	Adott területen a megvilágítás minimális és átlagos, illetve átlagos és maximális értékeinek aránya (e_1 , e_2).	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Térburkolat	Olyan burkolóelemekből épült felület, amelyiken nincs mozgásirány-kötöttség.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Terelő útvonal	A jogszabályban meghatározott „Terelőút” jelzőtáblával jelzett útvonal.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály

Terelőelem (terelősín)	A sín belső vagy külső oldalán elhelyezett sín, szögacél, T idom stb., mely a pályát esetleg elhagyó, – kisikló – vasúti jármű továbbvezetését biztosítja.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Terelőfal	Ökoáteresz építéséhez szorosan kapcsolódó kiegészítő létesítmény, mely a védett állatokat az átjáró irányába tereli.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Terelőkúp	Útterület rövid idejű szakaszos elhatárolását biztosító forgalomterelő eszköz.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
Terelővillogós utánfutó	Villogó terelőnyílal, terelés forgalmi rendjére utaló táblával, kikerülési irány táblával felszerelt utánfutó.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Térfogatsűrűség	A nedves térfogatsűrűség, száraz térfogatsűrűség, és a víztartalom fogalmát az MSZ 14 043-6 tartalmazza.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Térfogat-víztartalom	A talaj egységnyi térfogatában lévő víz tömegének és az illető térfogatnak a hányadosa.	e-UT 09.02.11:2019	UME
Terheléses vizsgálat	A forgalomban lévő híd állapotának, leromlásának, illetve teherbírásának megítélése céljából, esetleg megválasztott álló vagy mozgó teherrel végzett műszeres vizsgálat.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Terhelési osztály	A vasúti pályának a lejtviszonyok alapján homogénnek tekintett szakasza, amelyet a hozzárendelt mértékadó emelkedő jellemez.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Terjeszkedési (dilatációs) hézag	A betontáblákat teljes vastagságban és szélességben elválasztó, és a betontáblák hőmozgását lehetővé tevő hézag.	e-UT 06.03.37:2021	UME
Terjeszkedési (dilatációs) hézag	A betontáblákat teljes vastagságban és szélességben elválasztó és a táblák mozgását tönkremenetel nélkül lehetővé tevő hézag.	e-UT 06.03.36:2019	UME
Térképes gyűjtőtábla	Több turisztikai nevezetességet egy látványterképen feltüntető, a nevezetességekkel kapcsolatos információkat megjelenítő idegenforgalmi jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Térképes információs tábla	A település vagy városrész szerkezetét, úthálózatát, lakó- és zöldterületeit, köztisztviselőit, jelentősebb idegenforgalmi és szolgáltató létesítményeit, forgalomvonzó vállalkozásait, iparterületeit ábrázoló térképet feltüntető közterületi információs tábla	e-UT 04.02.41:1998	UME
Térképes útirányjelző (útirány-előjelző) tábla	Az olyan tábla, amelyen az úti célok a tábla felületén közel tényleges elhelyezkedésüknek megfelelően térképszerű elrendezésben, a hozzájuk vezető út vonalvezetését is bemutató módon jelölik.	e-UT 04.02.32:2012	UME
Térképes útirányjelző (útirány-előjelző) tábla	Az olyan tábla, amelyen az úti célok a tábla felületén közel tényleges elhelyezkedésüknek megfelelően térképszerű elrendezésben, a hozzájuk vezető út vonalvezetését is bemutató módon jelölik.	e-UT 04.02.11:2012	UME

Térkövek	Az MSZ EN 1338 Beton útburkoló elemek. Követelmények és vizsgálati módszerek, az MSZ EN 1339 Beton járdalapok. Követelmények és vizsgálati módszerek, az MSZ EN 1340 Beton útszegélyelemek. Követelmények és vizsgálati módszerek, az MSZ EN 1341 Természetes kő burkolólapok kültéri elhelyezésre. Követelmények és vizsgálati módszerek, az MSZ EN 1342 Természetes burkolókövek kültéri elhelyezésre. Követelmények és vizsgálati módszerek, az MSZ EN 1343 Természetes útszegélykövek kültéri elhelyezésre. Követelmények és vizsgálati módszerek, valamint az MSZ EN 1344 Égetett agyag útburkoló elemek. Követelmények és vizsgálati módszerek szerint értelmezett burkolókövek, útburkoló kiselemek leggyakoribb megnevezése. Típusai: beton térkövek, természetes kövek, klinkerelemek.	e-UT 06.03.43:2022	UME	
Térköz	A tervezési jármű oldala és a várakozóhely széle közötti távolság.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Termálvíz	Minden olyan felszín alatti (vízadó rétegből származó) eredetű víz, melynek kifolyó (felszínen mért) hőmérséklete a 30 °C, vagy annál magasabb.	1995. évi LVII. törvény	Jogszába	
Termékek (frakciók)	A d névleges alsó és D névleges felső szitaméretű kőanyagalmazok, szemmagysághatárait d/D jellel fejezzük ki. Ezen útgyi műszaki előírás szerint: KZ jelű különleges zúzottkő, NZ, jelű nemes zúzottkő, Z jelű zúzottkő, ZH jelű zúzotthomok, ZK jelű zúzottkavics, OH jelű osztályozott homok, OK jelű osztályozott kavics, HK jelű homokos kavics termékeket különböztetünk meg.	e-UT 05.01.15:2018	Ez a jelölés a termékosztály szerint korlátozott mértékben megengedi olyan szemek jelenlétét is, melyek fennmaradnak a felső szítán (méreten felüli szemek) vagy amelyek átesnek az alsó szítán (méreten aluli szemek), ezért nevezzük névleges szemmagyságnak.	UME
Termékfajták	Meghatározása a kémiai, a fizikai és a puccolános követelmények alapján rögzített: V – savas jellegű pernye W – bázikus pernye VN – zagytéri salakpernye VK – kezelt pernye MP – mészdonorpor MF – mészdonorfolyadék.	e-UT 05.02.41:2002	UME	
Termékosztály	A termékosztály a kőanyagalmaz szemszerkezetét (szemmagyságát és szemalakját) és tisztaságát meghatározó előírások csoportja, a termék feldolgozástechnológiai tulajdonságainak kifejezője.	e-UT 05.01.15:2018	Jele az útépitési kőanyagalmaz termékosztályának betűjeléből és a névleges szemmagyság-határok számjeléből áll. Például: NZ 11/22.	UME
Termékre vonatkozó műszaki előírás	A teljesítménynyilatkozat műszaki tartalmú alapidokumentuma, mely lehet harmonizált európai szabvány, európai műszaki értékelés, vagy ennek hiányában nem harmonizált európai szabvány, más magyar szabvány, Magyarország területén elfogadott nemzeti műszaki értékelés, vagy hatályos építőipari műszaki engedély.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszába	
Terméktartósság (Durability of the Product)	Egy termék azon képessége, hogy az előírt teljesítményét a várt hatások alatt, a gazdaságilag ész-szerű élettartam alatt megőrzi.	e-UT 06.03.63:2019	UME	
Természetes eredetű kőanyagalmaz	Természetes ásványi nyersanyag-előfordulásból származó kőanyagalmaz, amelyet a feldolgozás során kizárólag mechanikai hatás ért.	e-UT 05.01.15:2018	UME	
Természetes kő burkolat	Természetes kiselemes kő vagy kőlap felhasználásával épített út- vagy térburkolat.	e-UT 06.03.43:2022	UME	

Természetvédelmi jelentőségű területek	Magyar, nemzetközi vagy az Európai Unió által kihirdetett jogszabályok, irányelvek, egyezmények hatálya alá tartozó alábbi területek: · országos vagy helyi jelentőségű védett természeti területek [nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület vagy természeti emlék (védett fa, fasor)], · európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű élőhely, vagy ilyen faj · európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű élőhely, vagy ilyen faj élőhelye (Natura 2000 területek), · a természetvédelem honlapján megjelenített nemzetközi jelentőségű természetvédelmi egyezmények, irányelvek alapján kijelölt egyéb területek.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Térségi vasúti pályahálózat	Térségi vasúti szolgáltatás végzéséhez szükséges vasúti pályahálózat. Vtv.		jogszabály
Területi besorolás	A különböző jogszabályokban és előírásokban [ÚT 2-1.201 Közutak tervezése (KTSZ) című útügyi műszaki előírás, KRESZ, OTÉK] eltérően definiálják egy adott út területi besorolását, hálózati szerepét. Az utak, csomópontok tervezése és üzemeltetése során a műszaki, forgalombiztonsági követelményeket alapvetően az úton engedélyezett, illetve a tervezési sebesség határozza meg. Jelen előírásban három területi kategóriát különböztetünk meg: • A lakott területi (beépítésre szánt területen lévő) útszakaszt, • B lakott területen kívüli (beépítésre nem szánt területen lévő) útszakaszt, és • C átmeneti zónát. Átmeneti zónán azokat az útszakaszokat értjük, ahol az út a lakott terület határán, annak közelében, gazdasági, ipari vagy üdülőtérületen halad, és a „Lakott terület kezdete, vége” tábla helyétől függetlenül a környezeti adottságok, valamint a beépítettség miatt nem sorolható be sem lakott területen lévő, sem lakott területen kívüli útszakaszként.	e-UT 03.02.21:2004	UME
Területi forgalomcsillapítás	Azon forgalomszabályozási intézkedések és eszközök összessége, amelynek célja az adott területen belüli közutakon a korlátozott sebesség betartatása.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Területigénybevételi terv	A közút végleges területigényének meghatározásához szükséges terv, amely bemutatja a kialakuló telekkiosztást és az új területhasználatot.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Tervellenőr	Az építési beruházási tervek ellenőrzését végző, a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építésszakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvény szerinti kamarai tagsággal és alapfokozatú egyetemi végzettséggel rendelkező szakmagyakorló.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály

Tervezési állapot (EuroCode)	A tervezett építmény környezeti körülményeinek, saját méreteinek és anyagjellemzőinek az építés vagy az üzemelés közben kialakuló olyan együttese, melyben a létesítmény vagy környezetének valamely teherbírási vagy használhatósági határállapota bekövetkezhet, ezért a jellemzők ezen együttesével leírható állapotot vizsgálni kell.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Tervezési élettartam	A forgalomba helyezés időpontjától számított azon időtartam, amelynek végére a pályaszerkezet teherbírásának gyors leromlása, korlátozott használhatósága várható. Jelen előírásban javasolt pályaszerkezetek tervezési élettartama tíz év.	e-UT 06.03.12:2009	UME	
Tervezési élettartam (t, év)	A forgalomba adás időpontjától számított azon időtartam, amelynek végére a pályaszerkezet leromlása már olyan fokú, hogy megerősítését teherbírasi okokból elő kell irányozni.	e-UT 06.03.13:2005	UME	
Tervezési érték (EuroCode)	A talaj vagy a tervezett szerkezet valamely teherbírasi vagy igénybevételi (terhelési) jellemzőjének az az értéke, melyet a tervező szerint valamely tervezési állapotban számításba lehet venni, és amelyet a karakterisztikus értékből és a parciális tényezőkből kell számítani.	e-UT 06.02.11:2022	UME	
Tervezési forgalom	A forgalmi tervezés során a kapacitásstervezés céljából, a tervezési időtávra becsült forgalomnagyság egységjárműben megadva.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Tervezési forgalom	A tervezési forgalom (TF) az úton egyik irányban, a mértékadó forgalmi sávban áthaladó 100 kN súlyú egységtengelyek száma, amelyet az e-UT 06.03.13 útügyi műszaki előírás szerint kell meghatározni.	e-UT 06.03.37:2021	UME	
Tervezési forgalom	A tervezési élettartam alatt az úton egyik irányban a mértékadó forgalmi sávban áthaladó egységtengelyek (100 kN) áthaladási száma (F100).	e-UT 09.02.34:2000	UME	
Tervezési forgalom (TF)	A tervezési élettartam alatt a méretezés szempontjából mértékadó forgalmi sávban áthaladó egységtengelyek összes száma (F100), az ÚT 2-1.202 előírás szerint, vagy a nehéz járművek (autóbuszok, tehergépkocsik) napi száma alapján. Egyszerű számítási módszert a függelék tartalmaz.	e-UT 06.03.12:2009	UME	
Tervezési forgalom (TF)	A tervezési élettartam alatt a mértékadó sávban áthaladó, a jelen előírás alapján kiszámított egységtengelyek száma.	e-UT 06.03.13:2005	UME	
Tervezési főmérnök	Felhatalmazással bíró tervező, akinek a feladata a tervezés összes fázisában a szakági tervezés koordinálása.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Tervezési jármű	A meghatározott méretekkel rendelkező jármű, amelyet a létesítmények méretezésénél figyelembe kell venni.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Tervezési osztály, tervezési kategória	Közutak hálózati és úttervezési célból történő csoportosítása.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Tervezési sebesség (vt, km/h)	Az előírásban úttervezési osztályonként megadott sebességérték, amelyhez kapcsolja az előírás az adott út műszaki jellemzőinek szélső értékeit.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Tervezési sebesség (vt, km/óra)	Az a sebességérték, amelyhez az adott köztű tervezési műszaki jellemzőinek szélső értékei kapcsolódnak.	KTSZ	Jogszabály-tervezet	
Tervezett felhasználás	Az építési termék gyártója által meghatározott az építési termékre vonatkozó rendeltetés.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály	

Tervező	Az építtető – vagy az építtető megbízásából más szervezet – megbízásából a tervezési munkát végző természetes vagy jogi személy.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet
Tervezői Szolgáltatások Rendszere	Az állami építési beruházások tervezési folyamatának és résztvevőinek, azok feladatainak, egymáshoz való viszonyának, felelősségi körének, valamint a tervezési szolgáltatások fázisainak, feladatainak és ajánlott díjazásának meghatározására irányuló szabályrendszer.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály
Tervjavaslat (Design Proposal)	A meghatározott teljesítményi követelmények biztosítására előzetesen javasolt terv (például kiírásban vagy ajánlattételben az összetevők és a típus megadása).	e-UT 06.03.63:2019	UME
Tervpályázat	Olyan jogszabályban részletesen szabályozott eljárás, amely lehetővé teszi az ajánlatkérő szerv számára – főként a település- és területrendezés, építéset és építés, adatfeldolgozás területén – olyan tervnek vagy tervrajznak a megszerzését, amelyet díjazásos vagy díjazás nélküli pályázat után egy bírálóbizottság választott ki.	Közbesz. tv.	Jogszabály
Tervszintek	A tervezési folyamat különböző célú és részletezettségű tervezési szintjei.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Tervszűri	Szakmai tanácsadó testület, amely az építtető felé az adott beruházás műszaki értékét, gazdaságosságát és hatékonyságát növelő javaslatokat fogalmaz meg.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Tétel, újrahasznosított adalékanyag esetén	Az építési célra vásárolt, ill. beépítésre kerülő, adott megnevezésű (6.1. pont) és minőségű, az építéshelyre folyamatosan (öt egymást követő munkanapon belül) szállított újrahasznosított adalékanyag termék, amelynek tömege legfeljebb 5000 tonna.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Tétel, újrahasznosított beton esetén	Az adott megnevezésű (6.2. pont) és minőségű, egyazon keverőben, azonos technológiával, azonos összetétellel készült, egy adott szerkezeti elembe (vagy egy időben épülő azonos szerkezeti elemekbe), egymást követő legfeljebb öt termelési napon, folyamatosan bedolgozott újrahasznosított beton (7.2. pont).	e-UT 05.02.31:2008	UME
Tetővonal	A vízszintes felső elhatárolású ékezet nélküli nagybetűk felső határoló vonalában rajzolható elméleti vonal.	e-UT 04.02.21:2012	UME
Tilalmi jelzőtábla	A kör alakjával, jelképeivel és/vagy felirataival a járművek forgalmára vonatkozó tilalmakat (korlátozásokat) meghatározó jelzőtábla.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Tilos jelzés	A gyalogosok áthaladását (úttestre lépését), illetőleg a járművek továbbhaladását megtiltó (megállásukat előíró) jelzés.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály

Típus-jóváhagyási próbaszakasz (TAIT) [Type Approval Installation Trial]	Rokon értelmű az első típusvizsgálattal (ITT), bemutatja, hogy a felületi bevonat jellemzői megfelelnek ezen európai szabvány szerint nyilatkozott jellemzőknek. A (TAIT) egy olyan meghatározott szakasz, amely építése során a felületi bevonat üzemi gyártásellenőrzés (FCP) mellett készült, és a teljesítményvizsgálatokat egy év eltelte után végzik. A termék azonosítását, teljesítményét és tervezett alkalmazásának megadását részletes állapotfelvétel alapján végzik (lásd: MSZ EN 12 271 szabvány C mellékletét). A hidegaszfalt vékonyrétegekből készített próba (TAIT) azt mutatja meg, hogy a szabvány szerinti – utak és egyéb közlekedési területek (pl. gyalogjárda és kerékpárutak) felületi kezelésére használt hidegaszfalt vékonyrétegek – elnevezésű útépitési termék beépítése után milyen vonatkozó teljesítményi követelményeket kell betartani, és milyen ellenőrzési eljárásokat kell alkalmazni az MSZ EN 12 273 Hidegaszfalt vékonyrétegek. Követelmények tárgyú szabvány szerint.	e-UT 06.03.63:2019	1) A TAIT a szerződés szerinti (konkrét) építési szakaszon is kijelölhető; 2) A TAIT érvényességi ideje 4 év.	UME
Típus-pályaszerkezetek	Jelen műszaki előírásban meghatározott új utak építésére, a hazai klimatikus körülmények figyelembevételével méretezett pályaszerkezet-változatok alkalmazása, a tervezési forgalom meghatározásán túlmenően további számításos méretezést nem igényel. A pályaszerkezeti változatok rétegfelépítéseit alapréteg-típustól függő csoportosításban külön-külön, forgalmi terhelési osztályonként a 6.2.–6.5. ábra tartalmazza.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Típusvizsgálat	Teljes vizsgálatok vagy más eljárások sora, melyek meghatározzák a terméktípusból reprezentatívan vett minta teljesítményét.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Tisztaság	A tisztaság annak kifejezője, hogy a kőanyaghalmoz érzékszervi úton észlelhető vagy szabad szemmel látható szerves vagy egyéb eltérő ásványi szervetlen szennyeződést, agyagrögöket, kézzel szétmorzsolható szemeket, agyag-iszappal bevont szemeket nem, vagy csak – vizsgálattal igazolt – korlátozott mértékben tartalmaz.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Tisztasági követelmények	A kőanyaghalmoz szerves vagy egyéb szennyeződést nem tartalmazhat.	e-UT 05.01.15:2018	Megfelelő tisztaságú KZ, NZ, Z, ZK, OK termékosztályú termék esetén a kapott vizes eljárású szemmegoszlás-vizsgálati eredmény finomszemtartalmának meg kell felelnie a jelen előírásban meghatározott követelményeknek. Az OH, ZH homok és a HK homokos kavics termék MSZ 18 288-2 szabvány 9. szakasza szerinti térfogatos ülepítő vizsgálattal meghatározott agyag-iszap tartalma feleljen meg az MSZ 4798:2016 szabvány 5.1.3. szakasza követelményének.	UME
Tisztítás	A felületek, építmények tisztántartása, előírt gyakoriságú, illetve szükség szerinti seprése, lemosása, hulladékgyűjtés, -szállítás, a hézagokban megjelenő növényzet eltávolítása.	e-UT 06.03.43:2022		UME

Torlódás	Az érintett közúti szakaszon közlekedő gépjárművek átlagsebessége az aktuális megengedett legnagyobb sebesség kevesebb, mint 50 százalékára esik vissza.	e-UT 08.01.31:2019/M1:2025	UME
Többsáv forgalmi sáv	Olyan sáv, amely a folyópálya jellemző keresztasztervényének forgalmi sávjain felül kerül kialakításra előzési célból, illetve a csomóponti mozgások elősegítése céljából.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Többsáv forgalmi sáv	Olyan sáv, amely a folyópálya jellemző keresztasztervényének forgalmi sávjain felül kerül kialakításra előzési célból, illetve a csomóponti mozgások elősegítése céljából.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Többsáv körforgalmú csomópont	Olyan körforgalmú csomópont, amelynek van olyan szakasza, amely több mint egy forgalmi sávval rendelkezik.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Többsáv körforgalom	Kiemelt, át nem járható középszíggel, többsáv körpályával és legalább egyik ágán kanyarodósávokkal kialakított körforgalom.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet e-UT 03.03.11:2022	Jogszabály, UME
Töltésmagasság	A keresztasztervényben a koronaél, valamint a töltérszű és a terepvonal metszéspontjának szintkülönbsége, továbbá a koronaél és az árokfenék szintkülönbsége közül a nagyobbik érték, amely a terepviszonyoknak megfelelően ugyanazon keresztasztervénynek a két oldalán eltérő lehet.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Töltéstest	A földmű alsó része, mely csak töltés esetén épül.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	Jogszabály-tervezet, UME
Töltőanyag	Az aszfaltkeverék ásványi keverékének 0,09 mm alatti része, jele: T.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Töltőanyag	Az aszfaltkeverék kőanyag-keverékének 0,063 mm alatti frakciója, amelyet nagyrészt az ÚT 2-3.602 szerinti mészkőliszt, és a gyártás során a keverőgép által elszívott, porleválasztókban kinyert és legfeljebb a képződés arányában visszaadagolható – saját töltőanyag (exhaustor por) alkotja.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Töltőanyag	Ásványi anyag a 0,09 mm alatti szemcsefrakcióból (MSZ-07-3111, ill. MSZ 18 295)	e-UT 06.03.22:1989	UME
Töltőanyag-tartalom	Az aszfaltkeverék kőanyagkeverékének 0,063 mm alatti része, amely nagyrészt az e-UT 05.01.15 szerinti idegen töltőanyagból (mészkőliszt), és/vagy a tervezett kőanyagkeverékből származó, a gyártás során a keverőgép által elszívott, porleválasztóból kinyert és saját töltőanyagból (elszívott finom kőanyagból) áll.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Tömeg- és térfogatszázalék jelölése	Az ütiügyi műszaki előírásban a tömegszázalékot tömeg% vagy m%, a térfogatszázalékot térfogat% vagy V% jelöléssel különböztetjük meg, ahol az szükséges.	e-UT 06.03.53:2018	UME
Tömegközlekedési jármű	A villamos, a trolibusz és a menetrend szerint közlekedő autóbusz.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Tömegközlekedési jelző	Fényjelző készülék a tömegközlekedési járművek irányításának kizárólagos céljára a jelzőlámpával szabályozott helyeken.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Tömör burkolat	Öntöttaszfalt keverékből épült burkolat, amelynek tömörsége már nem változik.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Tömörítetlen altalaj	Az altalaj útszerkezet alatti része, melyet az útépitési munka nem érint.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet

Tömörített altalaj	Az altalaj felső része, mely feltalaj eltávolítása után tömörítési eljárással kerül kialakításra.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet	
Transzeurópai közúthálózat	A transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó iránymutatásokról és a 661/2010/EU határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1315/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében meghatározott közúthálózat.	18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet	jogszabály	
Transzeurópai közúthálózat	Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendeletében (2013. december 11.) meghatározott közúthálózat.	e-UT 07.06.11:2021	UME	
Trolibusz	Elektromos felsővezetékhez kötött gépkocsi.	KRESZ	Jogszabály	
Trolibuszfelsővezeték-rendszer	A jármű áramszedőjével közvetlen kapcsolatban álló, oszlopok, falsíkok, vagy oszlop és falsík között átfeszített sodronyra szerelt, jó elektromos vezetőképeségű, ún. kettős (két szál) munkavezeték és annak összes mechanikai tartozéka (felfüggesztő- és rögzítő-kötőelemek, az elágazást és csatlakozást biztosító váltószerkezetek, a keresztezési öntvénytestek, valamint az összes irányjelző és vezérlő áramkör).	e-UT 03.07.24:2009	UME	
Tulajdonosi, üzemeltetési és lehatárolási terv helyszínrajza	A lehatárolási terv a megvalósult út üzembe helyezését követő időszakra vonatkozóan, egyeztetéseket és adott esetben megállapodásokat követően rendelkezik az egyes ingatlanok tulajdonosi és kezelői viszonyait illetően. Munkatérképe egy olyan nagyobb léptékű helyszínrajz, mely a teljes tervezési terület kataszteri hely-színrajzában és az útépitési általános helyszínrajz célszerű kivonatának felhasználásával készült. A rajz a végleges birtokhatárok alapján bemutatja valamennyi, a tervezett út által érintett magán vagy közterületi in-gatlant, azoknak a végleges állapot szerinti lehatárolását, feltüntetve azok tulajdonosát, kezelőjét.	e-UT 03.00.21:2006	UME	
Túlemelés	Az ívben fellépő oldalgyorsulás csökkentésére a külső sín-szál emelése mellett a belső sín-szál egyidejűleg süllyeszti. Kifuttatása az átmeneti ívben történik.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Túlemelés	Az ívben fellépő oldalgyorsulás csökkentésére a külső sín-szál kiemelése. Megoldható úgy is, hogy a külső sín-szál emelése mellett a belső sín-szál egyidejűleg süllyeszti. Kifuttatása az átmeneti ívben történik.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Túlemelés-átmeneti szakasz	Az az útszakasz, amelyen az egyenes szakasz oldaleséséből az íves szakasz oldalesésébe (túlemelésbe) történő oldalesés-változás megtörténik.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Túlfejtés/Többletkitörés	A tervezett kitörési keresztmetszeten kívüli tényleges fejtés.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Túlfutásgátló	A várakozóhelyre beálló járművek kijelölt felületen túlra haladását megakadályozó, burkolatba épített, legfeljebb 60 mm magas keresztborda.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x

Túlméretes jármű	Olyan jármű, amelynek magassága, szélessége, vagy hosszúsága meghaladja a külön jogszabályban vagy – rakománnyal együtt – a külön jogszabályban meghatározott mértéket. Két fő csoportja egyrészt a közútkezelői hozzájárulással közlekedő 22,0–26,0 méter hosszúságú, 2,6–3,5 méter szélességű, 4,5 méter magasságú járművek, másrészt a közlekedő 26,0 méternél nagyobb hosszúságú, 3,5 méternél nagyobb szélességű, 4,5 méternél magasabb járművek. Ezek a járművek rendszerint irányhelyesen, valamint csomópontokban irányhelytelenül is közlekedhetnek.	e-UT 03.03.11:2022	UME	
Turisztikai célpont	A turizmus szempontjából jelentős úti cél, amely a jelen műszaki előírásban részletezett kritériumrendszernek megfelel.	e-UT 04.02.33:2023	UME	
Turisztikai célú, közúti útjelző tábla	Turisztikai szempontjából jelentős, nem település jellegű úti célok megközelítésének irányát jelölő jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME	
Turisztikai célú, tájékoztató tábla	Az út mellett, vagy annak közvetlen közelében elhelyezkedő turisztikai célpontot megjelölő jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME	
Turisztikai jelzőtábla	A területet, térséget alapvetően nem ismerő járművezetők számára az úti cél elérését szolgáló, a településeket jelző táblarendszer alapján nem egyszerűen fellelhető, KRESZ-táblákkal nem jelezhető turisztikai célpont helyéről információt adó jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME	x
Turisztikai nevezetességre utaló tábla	Kiemelt turisztikai célpontok bemutatására szolgáló – egyedi, képi ábrázolású – jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME	
Turizmus	A turizmus magában foglalja a személyek lakó- és munkahelyén kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.	e-UT 04.02.33:2023	UME	
Tűbbing	Teherviselő szerkezeti gyűrű előregyártott vasbeton, acél, vagy öntöttvas anyagú szegmenseleme.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Tűkrős elhelyezés	Az út menti azonos típusú létesítmények az út mindkét oldalán egymással szemben vagy kis mértékű eltolással való elhelyezése.	e-UT 03.01.11:2008	UME	
Tűrés	Az előírt érték és a küszöbszint közötti tartomány.	KÉSZ	Jogszabály-tervezet	
Tűszonda	A talaj sík felszínére helyezett mérőműszer, amely gamma-abszorpció módszerrel méri a talaj felső 10–30 cm-es rétegének (a sugárforrás és a műszer detektora között elhelyezkedő talajtömbnek) a térfogatsűrűségét.	e-UT 09.02.11:2019	UME	
Tűszonda alkalmazásához kialakított lyuk	A mérőhelyen a tűszonda alkalmazásához kialakított, a felületre merőleges lyuk a talajban, amely tömör acéltüske beverésével és kihúzásával készül.	e-UT 09.02.11:2019	UME	Az abszorpció, aktivitás, dózisteljesítmény, gammasugárzás, izotópok, sugáregészségügy, sugárvédelem, sugárzás (ionizáló), zárt sugárforrás fogalmakat az MSZ 14 345-1, az egyéb, méréssel kapcsolatos fogalmakat az MSZ 15 320 tartalmazza.
Tűzoltó berendezés	Száraz oltókészülék, és/vagy tűzi vízcsap, sugárcső, és tömlő, nagynyomású, vízköddel oltó berendezés, valamint a tervezés, illetve a kivitelezés időszakában elérhető korszerű egyéb telepíthető tűzoltó berendezések.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	

Tűzvédelmi célú építési termék	A tűz észlelésére, jelzésére, oltására, a beavatkozás megkönnyítésére, a tűzkár csökkentésére vagy a tűz kialakulásának, terjedésének megakadályozására szolgáló aktív beépített tűzvédelmi berendezés vagy annak részét képező építési termék készlet vagy elem, amelyre nem vonatkozik harmonizált európai szabvány vagy európai műszaki értékelés.	275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet	Jogszabály
ÚD	A megtett úttal arányos útdíjfizetési rendszer; e-útdíj.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Új építési munka	Új közúti szakasz, új forgalmi sáv, új csomópont vagy egyéb új létesítmény létrehozására irányuló közúti beruházás.	KÉSZ, e-UT 08.02.12:2022, e-UT 03.07.25:2022	Jogszabály-tervezet, UME
Új festés	Festéssel el nem látott burkolatra, vagy meglévő jelre elhelyezett jelzés, abban az esetben, ha a meglévő jel kontúrvonalai már nem láthatóak, és visszaállításuk csak kitúréssel valósítható meg. A meglévő jelek kontúrvizsgálatát a forgalomszabályozó szerepük szerint kell elbírálni.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Újrahasznosított (adalékanyagú) útbeton	Olyan MSZ 4798-1 szerinti beton, amelynek kötőanyaga MSZ EN 197-1 vagy MSZ 4737-1 szerinti cement, és adalékanyaga egészében vagy részben e célra feldolgozott bontási vagy építési betonhulladék. Az újrahasznosított adalékanyagú útbeton legfeljebb C50/60 nyomószilárdsági osztályú közönséges beton.	e-UT 05.02.31:2008	UME
Újrahasznosított (beton)adalékanyag	A betonkészítés céljára megfelelő előkészítéssel alkalmassá tett (esetleg már fel is használt) bontási és építési betonhulladék összefoglaló elnevezése. Az újrahasznosított adalékanyag a bontási vagy építési hulladékból fizikai feldolgozással, anyagszerkezeti (kémiai) átalakítás nélkül előállított, beton-adalékanyagként felhasználható (újrahasznosítható), a betonadalékanyagokra vonatkozó MSZ EN 12 620, vagy az MSZ 4798-1 betonszabvány megfelelő követelményeit kielégítő mesterséges kőanyagalmaz. A betonkészítés céljára megfelelő előkészítéssel alkalmassá tett bontási és építési hulladékot a jogszabályok és a szakirodalom esetenként „másodlagos nyersanyag”-nak („másodnyersanyag”-nak), az újrahasznosítást a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény és egyéb hulladékgazdálkodási jogszabályok a hulladékgazdálkodásban általában „hasznosítás”-nak nevezik. Az újrahasznosított adalékanyag közönséges adalékanyag, ha a testsűrűsége kiszáritott állapotban > 2000 kg/m ³ és < 3000 kg/m ³ .	e-UT 05.02.31:2008	UME
Újrahasznosított kőanyagalmazok	Előzőleg már felhasznált szervesetlen építőanyagból előállított kőanyagalmaz. Az újrahasznosított kőanyagalmazt tartalmazó termékek esetében a termék nevében alsó index U jellel (pl. Z _u 0/32) kötelező megjeleníteni. Újrahasznosított kőanyagalmaznak számít a gyártási maradvány vagy a nem megfelelő termék, pl. fel nem használt zúzott beton.	e-UT 05.01.15:2018	UME

Út	A járművek és a gyalogosok közlekedésére, vagy csak a járművek, illetve csak a gyalogosok közlekedésére szolgáló, e célra létesített vagy kijelölt közterület, vagy magánterület (közút, magánút); magánútnak kell tekinteni az állam vagy az önkormányzat tulajdonában álló területen lévő, közforgalom elől elzárt utat is.	Kkt.	Jogszabály
Út	A gyalogosok és a közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület (közút), illetőleg magánterület (közforgalom elől el nem zárt magánút).	KRESZ	Jogszabály
Út átépítése	A meglevő úttest szerkezeti vastagságának vagy szélességének megváltoztatása.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Út építése	A műszaki előírások szerint meghatározott műszaki jellemzőkkel út kialakítása, átépítése, felújítása vagy korszerűsítése.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály
Út megszüntetése	Az út elbontása és területének a táj jellegéhez igazodó rendezése.	93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet	Jogszabály
ÚT-02 mérőkészülék	Az előírt műszaki paramétereknek megfelelő mozgóbázisú egyenetlenségmérő készülék.	e-UT 09.02.22:2023	UME
Utak forgalmi terhelési osztályai	A, B, C, D, E, K és R forgalmi terhelési osztály és a forgalom lefolyásának jellege, aszfalt pályaszerkezetre gyakorolt rongáló hatása alapján normál (N) és fokozott (F) igénybevételi kategóriákat kell megkülönböztetni az ÚT 2-3.302 útgyi műszaki előírás szerint.	e-UT 05.02.55:2008	UME
Utaló jelzőtábla	A járművezetők utazás közbeni eligazítására vagy egyéb esetlegesen hasznos információkkal való ellátására hivatott olyan jelzőtábla, mely - a forgalmi sávok számáról, irányáról és megszűnéséről, általános korlátozásokról, lezárt útszakaszokról, ajánlott sebességekről és útszakaszokról, autópálya kijáratairól, valamint gyalogos alul- vagy felüljárókról - ad tájékoztatást.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Utaló jelzőtábla	A járművezetők utazás közben történő eligazítására vagy egyéb esetlegesen hasznos információkkal való ellátására szolgáló olyan jelzőtábla, mely - a forgalmi sávok számáról, irányáról és megszűnéséről, általános korlátozásokról, lezárt útszakaszokról, ajánlott sebességekről és útszakaszokról, az autópálya kijáratokról, valamint gyalogos alul- vagy felüljárókról - ad tájékoztatást.	40/2001. (XI. 23.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.13:2002	Jogszabály
Utastást adó jelzőtábla	A kék alapszínű kör alakjával (vagy kék alapszínű kör alakot tartalmazó négyszög alakjával) és jelképeivel a közlekedők részére kötelező közlekedési magatartást előíró jelzőtábla.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Útátjáró berendezések	Az útátjáróban a vasúti és közúti járművek egymásra veszélyes mozgásának elkerülése érdekében a közút felé a vonat közeledtét jelzik. Működhetnek az állomási, illetve vonali biztosítóberendezés hatáskörzetében vagy egyedileg biztosítóberendezés hatáskörzetén kívül.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Útbaigazító jelzőtábla	A járművezetők utazás közbeni eligazítására vagy egyéb hasznos tájékoztatással való ellátására szolgáló - útmutató (útirány-előjelző, útirányjelző, útvonal-megerősítő, útzonosító), helymeghatározó, utaló, rávezető és terelő - jelzőtábla.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály

Útbaigazító jelzőtábla	A járművezetők utazás közben történő eligazítására, vagy egyéb hasznos tájékoztatással való ellátására szolgáló - útmutató (útirány-előjelző, útirányjelző, útvonal-megerősítő, útzonosító), helymeghatározó, utaló, rávezető és terelő - jelzőtábla.	40/2001. (XI. 23.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.13:2002	Jogszabály
Útbaigazító táblák méretezése és alapozása	Az adott forgalomtechnikai építési terv keretében elkészített, a kihelyezendő útbaigazító táblák alkalmazott betűnagyságtól függő méretezését, valamint a kihelyezéssel összefüggő statikai és alapozási terveket tartalmazó gyártmányterv. Egyszerűbb esetben a műszaki leírásban közölhető.	e-UT 03.00.21:2006	UME
Útburkolat-felület csúszásellenállása	Az útburkolat csúszásellenállásán felületének azt a súrlódásos erőkapcsolat létesítésére szolgáló hatását értjük, melyet a burkolat anyagi felépítése, valamint felületének geometriai, tehát makro- és mikrotexturális kialakítása által fejt ki, lehetővé téve, hogy a gumibroncsról az útfelületre a hajtó-, a fékező-, a gyorsító- és az oldalirányú erők minél teljesebb mértékben legyenek áthatók.	e-UT 09.02.29:2023	UME
Útburkolati jel	Az úttest (útpálya) felületén, annak síkjában fekvő, és festék, plasztikus anyagok, útépitési és egyéb anyagok felhasználásával készített forgalomszabályozó létesítmény (úttartozék).	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszabály
Útburkolati jel	Az úttest (útpálya) felületén, annak síkjában fekvő és festék, idomdarabok, útépitési és egyéb anyagok felhasználásával készített forgalomszabályozó létesítmény.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszabály
Útburkolati jel	Az úttest (útpálya) felületén, annak síkjában fekvő és festék, plasztikus anyagok, idomdarabok, útépitési és egyéb anyagok felhasználásával készített forgalomszabályozó létesítmény (úttartozék).	e-UT 04.05.14:2020	UME
Útburkolati jel	Az úttest (útpálya) felületén, annak síkjában fekvő, és festék, plasztikus anyagok, útépitési és egyéb anyagok felhasználásával készített forgalomszabályozó létesítmény (úttartozék).	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Útburkolati jel	Az úttesten, annak síkjában fekvő és festéssel, ragasztással, vagy más hasonló módon az úttesthez rögzített forgalomszabályozási eszköz.	e-UT 05.02.43:2019	UME
Útburkolati jelzőtest	Az útburkolati jelet megerősítő vagy azt helyettesítő, az útburkolatba süllyeszthető vagy az útburkolatra ragasztható eszköz, amely fényvisszaverő elemet is tartalmazhat.	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet Lásd még "Burkolati jelzőtest"	Jogszabály
Utcanév-tábla	Az úthálózati elemek (út, utca, tér, körút, sor, fasor) megnevezését (és számozását), kerületek, városrészek, lakóegységek, illetőleg ipari és kereskedelmi létesítménycsoportok megjelölését és elhelyezkedését feltüntető tábla.	e-UT 04.02.41:1998	UME
Útcsatlakozás	Útnak, járműforgalmat szolgáló létesítmény (pl. üzemanyagtöltő-állomás) területének, vagy a járművek közút melletti ingatlanról közútra való ráhajtását szolgáló területnek a közúthoz csatlakozása.	Kkt.	Jogszabály
Útcsatlakozás	Útnak, járműforgalmat szolgáló létesítmény területének, vagy a járművek közút melletti ingatlanról közútra való ráhajtását szolgáló területnek a közúthoz csatlakozása.	KTSZ	Jogszabály-tervezet

Útcsatlakozás	A közút és a parkolótér vagy garázs be- és kijáratánál létesített csomópont.	e-UT 03.02.33:2024	UME	x
Útcsatlakozások	A különböző jellegű és forgalmú útcsatlakozások létesítési és kialakítási feltételeihez országosan egységes, részletes szempontok előírása szükséges, ezért az útcsatlakozásokat az alábbi definíció szerint kell megkülönböztetni. Kapubehajtó, telekbejáró: út menti magántulajdonú és magánhasználatú ingatlan megközelítését, közúti kapcsolatait biztosító terület, melyet közforgalom nem vesz igénybe. A kapcsolódó területen belül legfeljebb 30 várakozóhely lehet. Közforgalmú útcsatlakozás: utak, üzemi illetve közforgalmat is lebonyolító, út menti ingatlanok, létesítmények (pl. üzemek, parkolók, üzemanyag-töltő állomások, irodaházak, kereskedelmi és szolgáltató létesítmények) közúti kapcsolatát biztosító, útpályaként kialakított terület.	e-UT 03.02.21:2004	UME	
Útelzáró és veszélyt jelző lámpák	Akkumulátorról vagy elektromos hálózatról, illetve folyékony üzemanyaggal üzemeltetett folyamatos piros vagy villogó borostyánsárga fényt adó, alkalmazási hozzájárulással rendelkező berendezés, amely nem tartozik a jelzőlámpás irányítás körébe.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszá-bály	
Útelzáró és veszélyt jelző lámpák	Akkumulátorról vagy hálózatról üzemeltetett folyamatos piros vagy villogó borostyánsárga fényt adó, alkalmazási engedéllyel rendelkező berendezés.	e-UT 04.05.14:2020	UME	
Útelzáró korlát	A forgalom elől lezárandó útszakasz, illetve útterület elválasztására szolgáló forgalomterelő eszköz.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszá-bály	
Útelzáró lánc, terelőfűzér és jelzőszalag	Forgalomterelő, útelzáró, útkorlátozó elemek, amelyek az elzárt terület folyamatos elhatárolását biztosítják.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszá-bály	
Útépítési adatközlő tábla	Az úthasználók tájékoztatására szolgáló, a közúti beruházások legfontosabb adatait feltüntető tábla.	e-UT 04.02.42:2020	UME	
Útépítési közreműködő	A tervező, a lebonyolító mérnök, az építési műszaki ellenőr és a vállalkozó kivitelező.	KÉSZ	Jogszá-bály-tervezet	
Útépítési munka	Az új építési munka, a rekonstrukciós munka, a felújítási munka és a karbantartási munka együttes elnevezése.	KÉSZ, e-UT 03.07.25:2022	Jogszá-bály-tervezet, UME	
Útépítési munkaterület	Útépítési munka végzése céljából igénybevett, az építetű által biztosított építési munkaterület.	KÉSZ	Jogszá-bály-tervezet	
Útépítési tervező	A közutak tervezését felelősen végző, megfelelő mérnöki kamarai jogosultsággal rendelkező mérnök.	KTSZ	Jogszá-bály-tervezet	
Útfelület	A burkolat felső síkja.	KÉSZ	Jogszá-bály-tervezet	
Úthálózati szakasz	Az országos közúthálózaton megjelölt két szomszédos azonosító pont (AP) közötti útszakasz a Roadmaster-G eszközzel történő úthibafelmérések helyazonosítási alapja.	e-UT 09.02.26:2008	UME	
Úthálózat-védelem	Az országos út- és hídvasgion preventív védelme és megóvása, a közúti közlekedés biztonságát veszélyeztetű, a megengedett legnagyobb ösztömeget vagy tengelyterhelés-korlátozást túllépű, valamint a megengedett méretet meghaladó járművek közlekedésének szabályozásával és ellenőrzésével.	Kkt.	Jogszá-bály	

Úthálózat-védelmi rendszer	A jogszabályban meghatározott megengedett legnagyobb össztömeget, tengelyterhelést és méretet meghaladó járművek közúti közlekedésének tekintetében a közlekedési hatósági jogkörben a kijelölt országos közút kezelőjének az országos és komplex útvonal-engedélyezési (közútkezelői hozzájárulást kibocsátó), valamint járműellenőrzési szakterület zárt szoftvere és rendszere.	e-UT 08.01.53:2022	UME
Út–idő sáv	Az út–idő diagramban, az azonos irányban haladó járműoszlop számára a szabad jelzések kezdeteit, valamint azok végeit összekötő két vonal által határolt terület.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Útinform (Közúti Közlekedési Információs Központ/Traffic Information Centre)	Az országos közúthálózatra vonatkozóan gyűjti és rendszerezi a közúti közlekedés folyamatosságát, biztonságát befolyásoló körülményekről, eseményekről szóló fontosabb információkat, a közlekedés elősegítése érdekében tájékoztatja a média szereplőit, az úton lévőket és az érdeklődőket a szerződésekben és a jogszabályokban meghatározott kommunikációs csatornákon keresztül. Továbbá feladata az országos közúthálózaton a forgalmi információs és – szükség esetén – forgalomirányító tevékenység, valamint a téli tisztántartási időszak országos koordinációs munkáinak támogatása.	e-UT 08.01.22:2020	UME
Útkategóriák (KUTKA)	• Autópályák (KUTKA = 1) • Autóutak (KUTKA = 2) • Rendű főutak (KUTKA = 3) • Rendű főutak (KUTKA = 4) • Összekötő utak (KUTKA = 5) • Bekötőutak (KUTKA = 6) • Állomáshoz vezető utak (KUTKA = 7)	e-UT 02.01.31:2005	UME
Útkereszteződés	Két vagy több útnak azonos szintben való kereszteződése, egymásba torkollása, illetőleg elágazása.	KRESZ	Jogszabály
Útkereszteződés területe	Két vagy több út találkozásának azon területe, amelyen az egyes forgalmi irányok szétválasztása és csatlakozása lebonyolódik.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Útkorona	A koronaélek vagy koronaélek hiányában a szegélyeken kívül vagy szegélyek hiányában a közúti közlekedés céljára más jól látható módon létesített terület szélétől mért 0,50 méter, vagy az előzőek hiányában a határoló építmények közötti terület.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Útkorona	A keresztszelvénynek része, a forgalmi sávokból, a többlet forgalmi sávokból, a szélső sávokból, az elválasztósávokból áll és ezeken kívül csak a jelen előírás alapján megengedett egyéb építményeket tartalmazhatja.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Útkorszerűsítés	A jelen előírás előírásai szerint az osztályba sorolásának nem megfelelő műszaki jellemzőkkel rendelkező közút műszaki jellemzőinek megfelelővé fejlesztése, vagy az osztályba sorolásának megfelelő közút teljesítőképességének növelése a tervezési időtáv forgalmi igényeinek kielégítésére.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Útmérés	Az út fizikai méreteinek (hossz, szélesség, vastagság, lehajlás, hőmérséklet stb.) számszerű meg-határozása mérőeszközökkel. Pl. burkolathibák hosszának és helyének felmérése mérőszalaggal, lézeres távolságmérővel vagy egyéb mérőkészülékkel.	e-UT 09.02.26:2008	UME
Útmutató jelzőtábla	Az útbaigazító táblák közül az útírány-előjelző, az útírányjelző, az útagonosító és az útvonal-megerősítő jelzőtábla.	40/2001. (XI. 23.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.13:2002	Jogszabály
Útótömörödő burkolat	Hígított bitumen vagy bitumenemulzió kötőanyagú keverékből épített aszfaltmakadám burkolat, amelynek teljes elaszfaltozódása, tömörödése a forgalom hatására fokozatosan megy végbe.	e-UT 08.02.12:2022	UME
Útpadka	Az útnak az úttest mellett levő, útburkolattal el nem látott része.	KRESZ	Jogszabály
Útpálya	Az útkorona teherbíró burkolattal ellátott, a járműforgalom lebonyolítására szolgáló része.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Útpálya	Az útkorona burkolt része.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Útpályaszerkezet	A burkolat és a burkolatalap együttes elnevezése.	KÉSZ, e-UT 06.03.21:2018/M1:2021 e-UT 06.02.11:2022	Az útpályaszerkezet útszerkezeten belüli elhelyezkedését és az útszerkezeti részek elnevezését az e-UT 06.03.21:2018 1. ábrája mutatja be. Megjegyzés: 1) A burkolatalap rétegei lehetnek: kötőanyag nélküli, hidraulikus kötőanyaggal stabili-zált továbbá rugalmas kötőanyaggal stabilizált rétegek. (AC jelű aszfaltkeveréket burkolatalapként nem szabad építeni.); 2) A földműalap legalább egy rétegből áll; 3) Amennyiben egyfajta rétegből (pl. aszfalt kötőréteg, burkolatalap-réteg) több épül, úgy a második rétegtől meg kell jeleníteni a sorszámnevet (pl. második aszfalt kötőréteg). Az útpályaszerkezet típusának elnevezése a burkolati rétegek anyagától függ. Ennek megfelelően beszélünk aszfalt-, beton-, kő- illetve makadámburkolatú útpályaszerkezetekről. Jogszabály-tervezet, UME
Útpályaszerkezet	A burkolat és a burkolatalap együttes megnevezése.	e-UT 06.03.53:2018, e-UT 06.03.26:2020, e-UT 09.04.16:2023	UME
Útszegélykő	Olyan előregyártott betontermék vagy természetes kőből kialakított elem, amelyet más elemekkel együtt azonos vagy különböző magasságú felületek elválasztására használnak abból a célból, hogy fizikai vagy vizuális lehatárolás vagy szegélyezés valósuljon meg, vagy különböző közlekedési használatú felületeket egymástól lehatároljanak.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Útszegélyprofil	Az útszegélykő alternatívája a talajba szegezhető, műanyag vagy könnyűfém, általában L profilú szegélyelem, a térköszélek megtámasztására, az oldalfelület lehatárolására.	e-UT 06.03.43:2022	UME

Útszerkezet	Az útpályaszerkezet és a földműszerkezet együttes elnevezése.	KÉSZ, e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023	Az útpályaszerkezet útszerkezeten belüli elhelyezkedését és az útszerkezeti részek elnevezését az e-UT 09.04.15:2018 sz. UME 1. ábrája mutatja be.	Jogszabály-tervezet, UME
Útszerkezeti geodéziai minősítési pont	A kiviteli terv keresztszelvényeiben (de legfeljebb 25 méterenként) az útszerkezeti réteg felszínén található, a réteg geometriáját egyértelműen meghatározó pont. Célszerű, ha az egymásra épülő rétegek útszerkezeti geodéziai minősítési pontjai egymás fölött helyezkednek el. Azon rétegek esetén, ahol a réteg széle a tervezett burkolat szélétől oldalirányban több mint 2,5 méterrel szélesebb, ott a magasság minősítése céljából legalább egy többlet útszerkezeti geodéziai minősítési pontot fel kell venni. Megjegyzés: különböző keresztmetszeti kialakítások útszerkezeti geodéziai minősítési pontjainak elhelyezkedésére az M1. mellékletben találhatók példák.	e-UT 09.04.15:2018		UME
Útszűkületi jelző	Forgalomirányító jelzőlámpa az olyan útszűkület forgalmának irányítására, ahol a járművek irányonként csak felváltva haladhatnak át.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Úttengely	A hídhoz csatlakozó útkorona keresztszelvényének geometriai tengelye.	e-UT 08.01.23:2000		UME
Úttest	Az útnak a közúti járművek közlekedésére szolgáló része.	KRESZ		Jogszabály
Úttest (útpálya)	Az útkorona teherbíró burkolattal ellátott, a járműforgalom lebonyolítására szolgáló része.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024		UME
Úttükrő	Az a felület, melyre az útpályaszerkezet épül, a földműszerkezet felső síkja.	KÉSZ, e-UT 09.04.15:2018 e-UT 06.02.11:2022, e-UT 09.04.16:2023		Jogszabály-tervezet, UME
Úttükrő	A földmű megfelelő oldaleséssel kiképzett tömörített és teherbíróvá tett sík felülete, amelyre a pályaszerkezet legalsó rétegét építik.	e-UT 06.03.13:2005		UME
Útügyi műszaki szabályozási dokumentum	Olyan dokumentumok neve, amelyeket a 305/2011/EU rendelet és a 275/2013. (VII. 16.) kormányrendelet előírásaival összhangban adtak ki.	e-UT 06.02.13:2022		UME
Útügyi műszaki szabályozási dokumentum	Olyan útügyi szabályozási dokumentum, amely speciális anyagok vagy technológiák alkalmazásának feltételeit, követelményeit határozza meg.	e-UT 06.03.36:2019		UME
Útügyi műszaki szabályozási dokumentum	Azon dokumentumok összefoglaló neve, amelyeket a 305/2011/EU rendelet és a 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet előírásaival összhangban adtak ki: európai szabvány (EN), magyar szabvány (MSZ), útügyi műszaki előírás (ÚME), európai értékelési dokumentum (EAD), európai műszaki értékelés (ETA), nemzeti műszaki értékelés (NMÉ).	e-UT 05.02.56:2019, e-UT 08.02.12:2022		UME
Útügyi műszaki szabályozási dokumentumok	Az európai szabvány (EN), a Magyar Szabvány (MSZ), az Útügyi Műszaki Előírás (ÚME), az európai értékelési dokumentum (EAD), az európai műszaki értékelés (ETA), a Nemzeti Műszaki Értékelés (NMÉ).	KÉSZ		Jogszabály-tervezet
Útvizsgálat	Az út egyes részeinek, tulajdonságainak megfigyelése, mérése, leírása különböző módszerekkel.	e-UT 09.02.26:2008		UME

Útzár	A közútnak, rendőrségi ellenőrzés céljából, a járművek továbbhaladását akadályozó eszközökkel történő lezárása.	KRESZ	Jogszába
Üdvözlő-elköszönő tábla	A települések kezdeténél/végénél üdvözlő, valamint elköszönő feliratot tartalmazó turisztikai jelzőtábla.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Üldözőgö	A kanyarodáskor a járművek által igénybe vett terület.	e-UT 03.02.33:2024	UME x
Ütököz	Az a termőréteg, amely a gyökérzet számára biztosít elegendő helyet és maradéktalanul gondoskodik a növényzet megfelelő növekedésének feltételeiről.	e-UT 08.03.21:2024	UME
Ürtési szakasz	Az útkereszteződést elhagyó járművek folyamatos haladásának elérésére szolgáló útszakasz (hossza általában azonos az ellenkező forgalmi irány járműosztályozójának hosszával).	11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.14:2007	Jogszába
Úrszelvény	A közúti forgalom által közlekedés során igénybe vehető térrész (keresztmetszeti felület).	KTSZ	Jogszába-tervezet
Úrszelvény	Az úttestet és környezetét, valamint a gyalogjárdát és környezetét lehatároló - ME 07-3713:1994 nemzeti szabványban külön értelmezett - terület, melyet a jármű- és gyalogosforgalom számára szabadon kell hagyni.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszába
Úrszelvény	Az úttestet és környezetét, valamint a gyalogjárdát és környezetét lehatároló – e-UT 03.01.11 előírásban külön értelmezett – terület, amelyet a jármű- és gyalogosforgalom számára szabadon kell hagyni.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Úrszelvény	A közúti forgalom és tartozékai számára szabadon hagyandó tér.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Úrszelvény	A vágány mentén a vasúti járművek és a rajtuk levő rakományok akadálytalan áthaladásához általában szükséges tér vágánytengelyre merőleges keresztmetszete.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszába
Úrszelvény	A vágány mentén a vasúti járművek és a rajtuk levő rakományok akadálytalan áthaladásához szükséges tér vágánytengelyre merőleges keresztmetszete.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Úrszelvény	Közúti forgalom számára szabadon hagyandó keresztmetszet.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Úrszelvény bővítés	A körív előtt és után kifuttatott, az ív külső ill. belső oldalán figyelembe veendő távolság, amellyel az alapúrszelvényt meg kell növelni.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszába
Úrszelvénybővítés	A körív előtt és után kifuttatott, az ív külső illetve belső oldalán figyelembe veendő távolság, amellyel az alapúrszelvényt meg kell növelni.	e-UT 03.07.24:2009	UME
Ütközéscsillapító berendezés	Az ütköző közúti jármű energiájának felvételére és az ütközés súlyosságának csökkentésére szolgáló, speciális kialakítású közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Ütközési (kollíziós) diagram	A csomópontban bekövetkezett személysérüléses baleseteket megközelítőleg pontos elhelyezkedésük szerint egyezményes jelekkel feltüntető helyszínrajz.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszába
Ütközési energiaelnyelő szerkezet	Közüton emberek, gépek, úttartozékok és egyéb szilárd tárgyak (pl. hídpillér) védelme érdekében alkalmazott, külön műszaki utasításokban meghatározott szerkezet.	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet	Jogszába
Ütközési energiát elnyelő szerkezet	Közüton emberek, gépek, úttartozékok és egyéb szilárd tárgyak (pl. hídpillér) védelme érdekében burkolatra, illetve gépjárműre erősített szerkezet.	e-UT 04.05.14:2020	UME

Ütközési kísérlet	A biztonsági korláton a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozatban meghatározott módon végrehajtott vizsgálati eljárás.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Ütközési pont	A korlátelem forgalom felőli oldalának az a pontja, ahol az elméleti ütközés megtörténik.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Ütközési sík	A korláttengellyel párhuzamos függőleges sík, amely mentén az ütközés elvben bekövetkezik.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Ütközéssúlyossági szint	A járműben ülők szempontjából az ütközés hevésségének igazolására az ASI-index (gyorsulássúlyossági mutató) és a THIV (a fej elméleti ütközési sebessége) mutatókra meghatározott követelmények (A, B, C, a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat részletes meghatározásai szerint).	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Üzembe helyezés	A forgalomirányító jelzőlámpa tervezett állapot szerinti bekapcsolása, illetőleg a megkívánt állapot ismételt helyreállítását célzó intézkedések összessége.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Üzemeltetés	A közúti forgalom biztonságos és kulturált lebonyolítását elősegítő szolgáltatások összessége.	6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet	Az országos közutakra, azok tartozékaira és műtárgyaira, az országos közúthálózat folyam- és folyóhidjain lévő gyalog- és kerékpárutakra, azok fel- és lehajtó rámpáira, az országos közutak területén lévő és a közútkezelő kezelésében álló gyalog- és kerékpárutakra azok fel- és lehajtó rámpáira vonatkozóan. Jogszabály
Üzemeltetés	A közúti forgalom biztonságos és kulturált lebonyolítását, a közutak biztonságos használatát elősegítő rendszeres, illetve eseti közútkezelői beavatkozások összessége.	5/2004. (I. 28.) GKM rendelet	Jogszabály
Üzemeltetés	A rendeltetésszerű közúti forgalom biztonságos és kulturált lebonyolítását elősegítő szolgáltatások összessége.	KKSZ	Jogszabály-tervezet
Üzemeltetés	Azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyekkel a közútkezelő (vagy megbízottja) a biztonságos közlekedés feltételeiről, illetőleg a forgalomirányító berendezések kifogástalan műszaki állapotáról, valamint hiba esetén annak haladéktalan elhárításáról gondoskodik.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Üzemeltetés	A közvilágítási berendezés folyamatos, zavartalan és biztonságos működtetése, továbbá a működtetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a káresemények és üzemzavarok elhárítását, a tervszerű megelőző karbantartást, a jogszabályokban meghatározott ciklikus érintésvédelmi, szabványossági felülvizsgálatokat, az üzemeltetéshez szükséges nyilvántartások vezetését, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében kell elvégezni, illetve amely a folyamatos elhasználódás helyreállítását szolgálja.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet

Üzemeltetés	A közúti forgalom biztonságos, rendeltetésszerű és kulturált lebonyolítását elősegítő szolgáltatások összessége. Az útburkolatok, a műtárgyak, a kiszolgáló létesítmények, az úttartozékok tisztítása, a vonatkozó rendeletekben rögzített kivételekkel; valamint a közút melletti növényzet gondozása, a téli útüzemeltetés, hóeltakarítás, síkosságmentesítés.	e-UT 06.03.43:2022	UME	
Üzemeltetési adatbázis	A megvalósítási adatbázisból továbbfejlesztéssel kialakított adatbázis, amely a működési, ellenőrzési, hiba-előfordulási, fenntartási cselekményeket, a változtatásokat, javításokat, és cseréket rögzíti.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME	
Üzemeltetési és karbantartási utasítás (ÜKU)	Az a részletező leírás, amely összhangban a vonatkozó jogszabályokban és műszaki előírásokban foglaltakkal, a híd egyedi műszaki vonatkozásainak megfelelően tartalmazza mindazon ismereteket, melyeket az üzemeltetés, karbantartás és felújítás során figyelembe kell venni.	e-UT 08.01.25:2019/M1:2024	UME	x
Üzemeltető	Az a természetes vagy jogi személy, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely az állami építési beruházás eredményeként megvalósuló építmény vagy annak részei működtetését végzi és felelős annak működéséért.	2023. évi LXIX. törvény	Jogszabály	
Üzemi (ellenőrzési) hibahatár	Az üzemben lévő mérőeszköze (két hitelesítés között) vonatkozó ún. „üzemi” vagy „ellenőrzési” hibahatár a hitelesítési érték kétszerese. Ezen üzemi hibahatárt kell alkalmazni egy hitelesített berendezés ellenőrzésekor. Ha a mérőeszköze vonatkozó hitelesítési előírás által megszabott módon megvizsgált mérőeszköz hibája az üzemi hibahatárt túllépi, akkor a berendezést hibásnak kell minősíteni.	e-UT 08.01.51:2018	UME	
Üzemi gyalogjárda	A kezelőpályának a szabadon tartandó téren kívül legalább 0,75 m széles sávja a vasúti személyzet részére.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály	
Üzemi gyártásellenőrzés	A termék előállításának folyamatos felülvizsgálata és dokumentálása az első típusvizsgálat során meghatározott teljesítményjellemzők betartása és az esetlegesen szükséges módosító intézkedések foganatosítása céljából.	e-UT 05.02.42:2008	UME	
Üzemi gyártásellenőrzés	A termék előállításának folyamatos felülvizsgálata és dokumentálása az első típusvizsgálat során meghatározott teljesítményjellemzők betartása és az esetlegesen szükséges módosító intézkedések foganatosítása céljából.	e-UT 08.02.33:2008	UME	
Üzemi gyártásellenőrzés	A 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. fejezet 2. cikk 26. pontja szerinti üzemi gyártásellenőrzés: az üzemi gyártás folyamatos, dokumentált, a vonatkozó harmonizált műszaki előírásoknak megfelelően történő belső ellenőrzése.	e-UT 08.02.12:2022	A termék előállításának folyamatos felülvizsgálata és dokumentálása az első típusvizsgálat során meghatározott teljesítményjellemzők betartása és az esetlegesen szükséges módosító intézkedések foganatosítása céljából.	UME

Üzemi gyártásellenőrzés	A gyártó általi, harmonizált műszaki előírásoknak megfelelő, folyamatos, állandó belső vizsgálata, amikor a gyártó a működési folyamatainak elemeit, követelményeit és intézkedéseit szisztematikusan dokumentálja, írott elvek és eljárások formájában. Az üzemi gyártásellenőrzési rendszer ezen dokumentumai írják le a minőségbiztosítás általános feltételeit, és lehetővé teszik a kívánt jellemzők állandóságának és az üzemi gyártásellenőrzési rendszer hatékony működésének vizsgálatát, ellenőrzését.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Üzemi gyártásellenőrzés (FCP) [Factory Production Control]	A termelés gyártó általi folyamatos belső ellenőrzése, melynek során a gyártó által alkalmazott minden alapelemet, követelményt és rendelkezést írott szabályok és eljárások formájában módszeresen dokumentálnak. Az üzemi gyártás-ellenőrzési rendszer e dokumentációja biztosítja a minőségbiztosítás általános megértését, és lehetővé teszi a megkövetelt termékjellemzők megvalósítását és a termelésirányítási rendszer hatékony működésének ellenőrzését.	e-UT 06.03.63:2019	UME
Üzemi hídjárda	Üzemi gyalogos vagy targonca közlekedésére szolgáló pályaszintben kiképzett burkolt járófelület.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Üzemi Hírközlő Rendszer (ÜHK)	Az üzemeltetést támogató elektronikai eszközöket, az aktív és passzív alépítményi elemeket, védőcsöveket, aknákat, és egyéb műtárgyakat is magában foglaló, nagy sávzsélességű (alapvetően optikai kábelhálózatra épülő), üzemi célú kommunikációs hálózat.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Üzemi korlát	A közútkezelő személyzete leesésének megakadályozását szolgáló úttartozék, közúti visszatartó rendszer.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Üzemi monitoring rendszer	A használat időszakában az alagúthoz kapcsolódó fizikai, kémiai és geometriai változásokat észlelő és rögzítő rendszer.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Üzemi sáv	A gyorsforgalmi út közlekedésbiztonságot és üzemeltetést szolgáló, a külső forgalmi sáv melletti, ahhoz azonos szintben csatlakozó, burkolt, különleges forgalmi sávja, amelyet a külső forgalmi sávtól útburkolati jel választ el.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Üzemi sáv	A műszaki sáv a műszaki, vagy egyéb okokból megállni kényszerülő gépjárművek részére szolgál. A külső forgalmi sáv mellett, ahhoz azonos szintben csatlakozó burkolt sáv, amelyet a külső forgalmi sávtól burkolati jel választ el.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Üzemi sáv (korábbi neve: leállósáv)	A műszaki vagy egyéb okokból megállni kényszerülő gépjárművek részére szolgál. A külső forgalmi sáv mellett, ahhoz azonos szintben csatlakozó burkolt sáv, amelyet a külső forgalmi sávtól útburkolati jel választ el.	e-UT 04.05.14:2020	UME
Üzemi út	Az autópálya-alagúton kívüli, az alagútbejáratot felül vagy alul külön szintben keresztező, legalább egysávos forgalmat biztosító út az üzemi vagy segélyszolgálati járművek kizárólagos használatára.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Üzemi világítás	Az a mesterséges világítás, amelynek célja, hogy elégtelen természetes világítás esetén a névleges megvilágítás értékét biztosítsa.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály	
Üzemkésztség	Az ellenőrzött és a hibás fényforrások számából számított mutató.	KÖZVIL	üzemkésztség=(ellenőrzött fényforrások - hibás fényforrások)/ellenőrzött források×100 [%]	Jogszabály-tervezet
Üzemmérnökség (mérnökség)	Az utak üzemeltetésével és fenntartásával kapcsolatos tevékenység területi központja.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Üzemmód	A közúti forgalomnak kijelzett jelzések vezérlésére használt közúti fényjelző vezérlőberendezés bizonyos állapota (pl. készenléti üzemmód, kézi üzemmód, szabályos üzemmód, hibamód).	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet		Jogszabály
Üzempróba	Az üzemi technológiai berendezések valamelyik egységének vagy csoportjának terheléssel való vizsgálata.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024		UME
Üzemszerű kapcsolat	Az asztronómiai közvilágítási naptár vagy az üzemeltetési szerződésben meghatározottak szerinti kapcsolat.	KÖZVIL		Jogszabály-tervezet
Vadátjáró	Az utat keresztező vadállatok átjárását szolgáló külső szintű műtárgy.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Vágányátszelés	Olyan szerkezet, amellyel a vágányok szintben történő keresztezése megvalósítható.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Vágánykapcsolás	Két vágány kitérőkkel való összekötése.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet		jogszabály
Vágánykapcsolás	Két – általában párhuzamos – vágány kitérővel, kitérőkkel történő összekapcsolása.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Vágánykapcsolás	Két vágány kitérőkkel történő összekötése. Két kitérő és a köztük lévő egyenes vágányszakasza. Négy kitérő és köztük egy kettős keresztezés (átszelés).	e-UT 03.07.24:2009		UME
Vágánykereszteзések, vágányfonódások fedező berendezései	Pályaszintű vágánykereszteзések, vágányfonódások, közúti, vasúti forgalomban közösen használt hidak, alagutak fedező berendezéseinél a fedező jelzők között, illetve a vasúti jelzők és a közút felé adott jelzés között, olyan szerkezeti függés van, hogy továbbhaladást engedélyező jelzés egyidejűleg csak az egymást nem veszélyeztető meneteket, illetve közlekedők részére jelenhet meg.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Vágánytengely	Általában a nyomtávolság felezővonala a sínek felső érintősíkjában. Nyombóvított íves vágányban a külső sín szál vezetőfelületétől a nyomvátolság felére van.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet		jogszabály
Vágánytengely	Általában a nyomtávolság felezővonala a sínek felső érintősíkjában. Íves vágányban nyombóvítás esetén a külső sín szál vezetőfelületétől mérve az alapnyomtávolság értékének felénél húzódik.	e-UT 03.07.24:2009		UME
Vakhézag	A betonburkolatban kereszt- vagy hosszirányban képzett hézagrések a keresztmetszet gyengítésére és a repedések helyének kijelölésére.	e-UT 06.03.36:2019		UME
Vakhézag	A betonréteg felső részén, rendszerint géppel kialakított hézag.	e-UT 06.03.37:2021	Lásd e-UT 06.03.37:2021 1. ábrát.	UME
Vakításgátló berendezés	Id. fényvédő berendezés.	e-UT 03.01.11:2008		UME

Validálás	Érvényesítés (jóváhagyás), vizsgálattal igazolt hiteles dokumentáció annak megerősítésére, hogy a szándék szerinti használathoz a jelen előírásban szereplő követelmények teljesültek.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	e-UT 06.03.21:2018-ban: Validálás, érvényesítés (véglegesítés)	UME
Vállalkozó kivitelező	Az az építőipari kivitelezési tevékenységet üzletszerű gazdasági tevékenységként végző vállalkozó, amely vagy aki a kivitelezői láncolatban elfoglalt helye és szerződés szerinti pozíciója alapján fővállalkozó kivitelező, megrendelő vállalkozó kivitelező vagy alvállalkozó kivitelező lehet.	191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet		Jogszabály
Valódi hosszirányú útprofil	Az útpályafelület és az úttengellyel párhuzamos függőleges sík metszészvonala.	e-UT 09.02.28:2020		UME
Valóságos anyagjellemzők	A szerkezeti anyagok mérésekkel megállapított anyagjellemzőinek értéke, amely lehet átlagérték, vagy a vonatkozó szabályzatban előírt módon számított – alsó vagy felső – küszöbérték.	e-UT 08.01.61:2002		UME
Változáskövetés	A közúthálózat jogi, műszaki, minőségi és mennyiségi adatai változásának nyilvántartásban történő átvezetése ésszerű időn belül.	KKSZ		Jogszabály-tervezet
Változáskövetési adatszolgáltatás	A változáskövetés megvalósítása érdekében a változást előidéző szervezet, kötelező jellegű, tényeken és beméréseken alapuló adatszolgáltatása a közútkezelő részére, melynek tartalmi és formai követelményeit a közúti nyilvántartást vezető közútkezelő határozza meg.	KKSZ		Jogszabály-tervezet
Változtatható jelzéstartalmú (jelző)tábla (VJT)	Több jelzéstartalom közül egynek a kijelzésére szolgáló, igény szerint változtatható, illetőleg be- vagy kikapcsolható (jelző)tábla.	e-UT 04.01.15:2019		UME
Változtatható jelzéstartalmú jelzőtábla (VJJ)	Több jelzési kép közül egynek a kijelzésére szolgáló, igény szerint változtatható vagy kikapcsolható jelzőtábla.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001		Jogszabály
Változtatható jelzéstartalmú kisoroló tábla (VJRT)	Változtatható jelzéstartalmú, rendszámkiírásra is alkalmas, utasítást adó tábla.	e-UT 04.01.15:2019		UME
Várakozás	Járművel a megállásnál hosszabb ideig történő egyhelyben tartózkodás.	KRESZ		Jogszabály
Várakozási terület	A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény	Kkt.		Jogszabály
Várakozósáv	A forgalmi sávhoz csatlakozó, várakozásra szolgáló különleges forgalmi sáv.	KTSZ		Jogszabály-tervezet
Várakozósáv	A szélső forgalmi sávhoz kívülről csatlakozó, várakozásra szolgáló sáv.	e-UT 03.01.11:2008		UME
Várható járműsebesség	Az út geometriájából adódó azon sebesség, amellyel az átlagos személygépjármű ideális járóvonalán halad, és amely nem lehet több mint az útkategóriára vagy az adott útszakaszra érvényes megengedett sebesség értéke.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025		UME
Várható szemmegoszlás	Egy tetszőleges időpontban vett reprezentatív minta szemmegoszlás-vizsgálati eredményei, amelyek legnagyobb valószínűséggel a szemmegoszlás gyártási tartományába esnek.	e-UT 05.01.15:2018		UME
Városi vasúti pályahálózat	Városi vasúti szolgáltatás végzéséhez szükséges pályahálózat.	Vtv.		jogszabály

Vasbeton-korrózió	A vasbeton szerkezetek károsodása fizikai, kémiai vagy biológiai hatásokra végbemenő folyamat következménye. Leggyakrabban kiváltó okai: pl. a beton pH-értékének csökkenése, az acélbetét elektrokémiai korróziója és/vagy a beton cementkőmátrixának tönkremenetele. Leggyakoribb formája az acélbetétek korróziója során a betonfedés lerepedése, leválása a rozsdás térfogat-növekedése miatt.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Vastagbevonat	Legtöbbször a 2,0 milliméteres vastagságot meghaladó, az alkalmassá tett betonfelületre általában több réteg felhordásával felvitt bevonat. A bevonat anyaga lehet kis viszkozitású műgyanta-alapozás műgyanta rétegekkel vagy PC-habarccsal, illetve lehet vizes diszperziós kötőanyagú töltött, gyakran cement kötőanyagot is tartalmazó bevonóanyag.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Vasútgépészeti berendezés	Azok a vasúti pálya tartozékok, amelyek helyhez kötött gépészeti berendezéssel biztosítják a vasútüzem működését, a rakodó-, mérlegelő-, valamint járműmozgató berendezések, vágányfék, siklás érzékelő, továbbá a vasúti járművek javításához, karbantartásához szükséges helyhez kötött, a vágányra, vágányba vagy a vágány alá vagy fölé épített emelő-, mozgató- és egyéb technológiai berendezések.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet	jogszabály
Vasúti alépítmény	A vasúti felépítmény terhelését elviselő és a talaj felé közvetítő mérnöki létesítmény. Az alépítmény része minden olyan szerkezet, amely a vasúti terhelés viselésében részt vesz, így különösen: töltések, bevágások, nyílásokat áthidaló mérnöki szerkezetek (hidak, átereszek, közúti vagy gyalogos aluljárók), a vasút pálya védelmére épített mérnöki szerkezetek (alagutak, támfalak, béliszfalak, köomlás ellen védő műtárgyak), vízelvezetést szolgáló szerkezetek (árkok, szivárgók), valamint a pálya és a környezet védelmét szolgáló szerkezetek (kerítések, tűzvédelmi sávok, hófogó rácsok, zajárnyékoló falak, védelmi céllal telepített növényzet).	Vtv.	jogszabály
Vasúti átvjáró	Útnak vasúti pályával való szintbeni kereszteződése. Része a vasúti átvjárónak az úthoz tartozó járda vasúti pályával való kereszteződése. Nem minősül azonban vasúti átvjárónak az útnak közúti vasúti (villamos-) pályával való kereszteződése.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet, e-UT 03.07.25:2022	Jogszabály, UME
Vasúti átvjáró	Útnak – ide értve a kerékpárutat is – vasúti pályával való szintbeni kereszteződése. A vasúti átvjárónak része az úthoz tartozó járda vasúti pályával való kereszteződése is. Nem minősül azonban vasúti átvjárónak az útnak közúti-vasúti (villamos-) pályával való kereszteződése.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Vasúti átvjáró áthelyezése	A vasúti pálya vagy az út nyomvonalának módosítása miatt meglévő vasúti átvjáró megszüntetése és az eredeti forgalmi funkció ellátására új helyen történő létesítése.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály

Vasúti átvjárók veszélyességi sorrendje	A vasúti átvjáróknak a környezeti jellemzőit, a baleseti és forgalmi adatait, a biztosítási módját illetve forgalomszabályozását figyelembe vevő egységes szempontrendszer alapján készült számszerű értékelés alapján felállított rangsora, amely az egyes vasúti átvjárók egymáshoz viszonyított közlekedésbiztonsági kockázati fokát mutatja meg.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Vasúti felépítmény	A vasúti vágány, amely magában foglalja valamennyi, a vasúti jármű kereke által közvetített terhelést viselő, illetve a jármű kerekének vezetését végző, azt elősegítő mérnöki szerkezetet, (beleértve a váltófűtő, sínkenő berendezéseket), valamint a vasúti ágyazat.	Vtv.	jogszabály
Vasúti gyalogos-átkelőhely	A gyalogosforgalom részére kiépített - vasúti átvjáróként nem jelölt - szilárd burkolatú átvezetés a vasúti pályán, amely ha vasúti átvjárónál van, annak részét képezi.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet, e-UT 03.07.25:2022	Jogszabály, UME
Vasúti gyalogos-átkelőhely	A gyalogosforgalom részére kiépített – vasúti átvjáróként nem jelölt – szilárd burkolatú átvezetés a vasúti pályán, amely ha vasúti átvjárónál van, annak részét képezi.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Vasúti gyalogos-átkelőhelynél szükséges szabad rálátás	Vasúti gyalogos-átkelőhelynél a rálátás akkor szabad, ha az elsodrési határtól a vasúti pálya mindkét irányban Lv távolságra belátható. Lv távolság (méterben) a vasúti pályára engedélyezett sebesség km/órában megadott számértékének háromszorosa egy- és kétvágányú, ötszöröse kettőnél több vágányú pálya esetén.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Vasúti híd	Olyan vasúti pályatartozék, amely vasúti terhet visel, vasúti pálya alatti szabad nyílást hidal át, és amelynek belső átmérője, vagy a hídfőkre vagy hídfalazatokra merőlegesen mért nyílása két méternél nagyobb, a vasúti pályát természetes és mesterséges akadályok felett vezeti át.	289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet	jogszabály
Vasúti infrastruktúra	Vasúti pálya mély- és magasépítményei, létesítményei, a jelző- és biztosítóberendezéssel, valamint a műtárgyakkal, távközlő berendezéssel és felsővezetékekkel együtt.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Vasúti pálya	A vasúti pályahálózat elem, valamint a vasúti alépítmény és felépítmény, az utasforgalom és áruszállítás részére rendelkezésre álló útvonalak, beleértve az utasperonokat, rakodóterületeket, beleértve az útvonalba eső az utasok mozgását biztosító szállító, mozgató berendezéseket, mozgólépcsőket, mozgójárdákat, lifteket, gyalogos alul- és felüljárókat, a mozgáskorlátozottak emelésére szolgáló speciális berendezéseket, továbbá a vasúti kocsik rakodását, mozgását, javítását célzó, a vágányra, vágányba vagy a vágány alá- vagy fölé épített különleges berendezések, különösen rakodó- és ürítőberendezések, ürítőhidak, ürítőgaratok, töltő- és lefejtő berendezések, fordítókorongok, tolópadok, a vasúti járművek javításához, karbantartásához szükséges és egyéb járműmozgató berendezések, vágányfék, daruk, darupályák, emelőberendezések, járműmérlegek, kocsibuktatók, szállítógépek és berendezések, diagnosztikai és egyéb berendezések, és a mindezek elhelyezésére szolgáló földterületek	Vtv.	A vasúti pályahálózat elemei a Vtv. 1. mellékletében kerülnek felsorolásra. jogszabály

Vasúti szabadon tartandó tér	A vasúti pálya melletti építmények elhelyezésénél figyelembe veendő, a vágánytengelyre merőleges, ívben fekvő vágányoknál sugárirányú keresztmetszet, amelyen belül építmény és egyéb tárgy nem helyezhető el.	e-UT 03.06.11:2005	UME
Vasúti tesztpálya	Vasúti gördülőállomány, vasúti pálya és tartozékai, valamint a vasúti berendezések műszaki vizsgálatára, tesztelésére létesített különálló vasúti pályahálózat.	Vtv.	jogszabály
Vasúti védősáv (biztonsági sáv)	A vasút mellett kijelölt olyan terület, melyen nem a vasúthoz tartozó építmény csak eseti előírás szerint helyezhető el.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Vasút-villamos pályahálózat	Az országos vasúti pályahálózat, a helyi, a városi és az elővárosi vasúti pályahálózat azon részeinek összessége, amelyen a vasút-villamos közlekedik, vagy vasút-villamossal szolgáltatást kívánnak végezni.	Vtv.	jogszabály
Védendő útszakasz	Védendő szakasznak nevezzük az utnak vagy analóg elnevezéssel bármely létesítménynek azt a szakaszát, ahol a mikrólkimikus viszonyok és a terepadottságok folytán rendszeresen keletkeznek olyan mérvű hófúvások, melyek ellen indokolt védekezést alkalmazni.	e-UT 08.03.12:1983	UME
Védett épületegyüttes	Az épített örökség elemeinek együttesként megőrzendő (és jogszabályi védelmet élvező) – történelmileg kialakult jellegzetes szerkezetű, a beépítés módja, utcaképei, összképe, a tájjal való kapcsolata révén egyes elemeinek összesített értékét meghaladó kulturális örökségi értéket képviselő, helyrajzilag is lehatárolható – csoportja.	e-UT 04.02.33:2023	UME
Védett járműmozgás	az olyan járműmozgás, amelynél a járművek a szabad jelzés megjelenése után úgy haladhatnak át a csomóponton, hogy sem más járművel, sem gyalogossal nem kerülhetnek konfliktusba.	41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet	Jogszabály
Védmű	A vizek kártételei elleni védekezéshez szükséges vízelétesítmény.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Védőaszfalt réteg	A védőaszfalt réteg a szigetelési rendszer részeként a szigetelőrétegre épített öntöttaszfalt réteg, amely egyben az aszfaltburkolati rendszer alsó rétege is. Röviden: védőaszfalt. Aszfaltburkolati rendszer esetén a védőaszfalt réteg számít alaprétegnek.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME
Védőcső	A vasutat keresztező különféle rendeltetésű vezeték (cső, kábel) vasút alatti átvezetését biztosító, nem járható műtárgy, mely egyrészt a vezeték és egyben a vasúti pályatest védelmét, valamint a vasúti forgalom biztonságos fenntartását szolgálja, másrészt a vasúti pálya jelentékeny megbolygatása és a vasúti forgalom korlátozása nélkül lehetővé teszi a kábelcserét, valamint a belsőnyomású csővezeték meghibásodásának észlelését és helyreállítását.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Védőhíd	A közutat és a közúton közlekedőket védő műtárgy, amely hulló anyagok felfogására alkalmas.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Védőhíd vagy védőműtárgy	A vasutat keresztező vagy azt veszélyesen megközelítő létesítménnyel szembeni védelmet biztosító fa, vasbeton, vagy acél anyagú hídszerkezet.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály

Védőidom	Az üzemelő, illetve tervezett vízkivételi műveket körülvevő felszín alatti térrész, amelyet a vízkivétel — mennyiségi, minőségi — védelme érdekében a környezeténél fokozottabb biztonságban kell tartani.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Védőkapu	A műtárgyak védelmére felállított, merev és/vagy elmozduló felső résszel készített, a járművek túlméreteit jelző úttartozék.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Védőkerítés	Az út mellett vezetett kerítés, mely jellemzően védőhálóból, oszlopból és kiegészítő elemekből (huzalok, kapuk, árokrácsok stb.) képez folyamatos egységet.	e-UT 03.07.53:2019	UME
Védősáv	A vasút mellett kijelölt olyan terület, melyen nem a vasúthoz tartozó építmény csak eseti előírás szerint helyezhető el.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Védősziget	A közút közepén létesített forgalomterelő sziget, amely a gyalogosoknak (és kerékpárosoknak) lehetőséget biztosít az útpálya biztonságos, szakaszos keresztezésére.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Védőtávolság	A védősávnak a vasút vágánytengelyétől, arra merőlegesen megállapított vízszintes vetülete, melynek mérete a vasút és a védősávba telepítendő vasúti, illetőleg nem a vasúthoz tartozó építmények közötti kölcsönös biztonsági előírásoktól függ.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Védőtávolság (mv)	Műszaki előírásokban, vagy szakmai megítélés alapján betartandó távolság, melynél jobban – biztonsági okokból – az akadály nem közelíthető meg.	e-UT 08.01.24:1999	UME
Védőterület (ideértve a védősávot)	Az üzemelő, illetve a tervezett vízkivételi műveket körülvevő terület, amelyet a vízkivétel — mennyiségi, minőségi — védelme érdekében a környezeténél fokozottabb biztonságban kell tartani.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Védtelen közlekedő	A közlekedés azon résztvevője, akit nem véd a jármű karosszériája és az abba beépített járműbiztonsági rendszer, ezért baleset esetén sérülékenyebb.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Végelem	A közúti visszatartó rendszer kezdetének és végződésének lehorgonyzást nem biztosító, nyitott, zárt, vagy földbe vezetett lezárása, ide nem értve az ütközéscsillapító berendezéseket.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Végleges állapot	A rendeltetésszerű üzem idején fennálló állapot.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vegyes forgalmú út	Kerékpározás céljára igénybe vehető vegyes forgalmú útfelület	e-UT 03.04.13:2019	UME
Vegyes sáv	Olyan forgalmi sáv, amelyből a csomópontban több irányban lehetséges a továbbhaladás.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Vékony aszfaltréteg (aszfaltszőnyeg)	30-120 kgf/m ³ -es aszfalt kopóréteg	e-UT 06.03.22:1989	UME
Vékony védőbevonat	Általában kb. 1,0 milliméterig terjedő vastagságú, egy (csak átfestés esetén) vagy több rétegnek a felhordásával kialakuló bevonat, amelyet az alkalmassá tett betonfelületre hordanak fel. A bevonat kötőanyaga általában polimer diszperzió vagy reaktív műgyanta.	e-UT 07.04.13:2021	UME

Veszélyt jelző tábla	Az olyan háromszög alakú jelzőtábla, valamint az út és a vasút kereszteződésének jelzésére és előjelzésére szolgáló négyszög vagy sokszög alakú jelzőtábla, amely alakjával, piros szegélyével és jelképeivel az úton közlekedőket a veszélyes helyhez való közeledésre figyelmezteti.	83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet, e-UT 04.00.12:2004	Jogszabály
Vészhelyzet	A forgalom váratlan leállítását eredményező rendkívüli, jellemzően az irányítóközpont rendszereivel észlelt helyzet, gyakran az alagúthasználók menekülési pánikjával társulva (súlyos üzemzavar, vagy más körülmény – füst, robbanás, vízelöntés, omlás, fullasztó anyag terjedése, terrortámadás – válthatja ki.)	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vészhelyzeti intézkedési terv	Konkrét lehetséges veszélyek vizsgálata és az egyes vészhelyzetekben az alagútkezelő által megteendő intézkedések leírása, amely nem ismerteti a segélyszolgálatok intézkedéseit, de meghatározza, hogy az alagútkezelő mely esetekben, mely segélyszolgálatokat vonja be, és azokat miként értesíti.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vészhelyzeti üzem	Vészhelyzet következtében, álló forgalom mellett az alagútjáratban a műszaki berendezések szabályozott módon történő üzemelése a mentés, menekülés ideje alatt.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vészkijárat	Vészhelyzetben az alagútjárat gyalogos elhagyására szolgáló kijárat, és/vagy ajtó, amely menedékhelyébe, menekülőfolyosóba, másik alagútjáratba, vagy szabadba vezet.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vésztározó	Vízfolyások mentén, az árhullámok részleges visszatartására és a nagyobb károk megelőzésére töltésmegbontással – rendkívüli védekezési készség vagy veszélyhelyzet esetén – igénybe vehető terület.	1995. évi LVII. törvény	vízkárelhárítási célú tározó, árvízi tározó Jogszabály
Vészvilágítás	Szűnetmentes áramforrásról táplált jelzések, irányfények, a vészkijáratok, a menedékek, a menekülő- és a mentőfolyosókat megvilágító berendezések rendszere, amely az alagútnak gyalogosan való elhagyásához szükséges. A vészvilágítási rendszernek a rendeltetésszerű üzemtől eltérő üzemmódokban, helyzetekben minden esetben automatikusan működésbe kell lépnie.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vevő	A kőanyagfalmazt megvásárló természetes vagy jogi személy.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Vezérlőberendezés	Lásd „Közüti fényjelző vezérlőberendezés (vezérlőberendezés)” címszó alatt.	e-UT 03.03.32:2022/M1:2023	UME
Vezérlőberendezés	A fényjelző készülékeket működtető berendezés.	e-UT 04.01.12:2007	UME
Vezetés nélküli szakasz	Megszakításos egyszerű vagy kettős keresztezésekben az a térség, ahol a vezetőél megszakítása miatt a járműkerék sem a belső, sem a hátsó oldalon nem kap vezetést.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet, 103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Vezetőkorlát	Az útburkolatról letérő, lesodródó gépjárművek, illetve a gyalogosok és kerékpárosok védelmére szolgáló úttartozék, amely egyben fokozott optikai vezetést is biztosít.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Vezetőoszlop	A közút vonalvezetését jelző, optikai vezetést biztosító úttartozék.	KTSZ	Jogszabály-tervezet
Vezetőoszlop	Az út szélét jelző, optikai vezetést biztosító úttartozék.	e-UT 03.01.11:2008	UME

Világító jelzőtábla	A kijelző felületben fényt kibocsátó eszközöket tartalmazó jelzőtábla.	4/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.00.11:2001	Jogszabály
Világítótest	A lámpatest és fényforrás együttes megnevezése.	KÖZVIL	Jogszabály-tervezet
Villamos	Olyan jármű, amely az úttestbe épített, vasúti pályaként meg nem jelölt sínpályán való közlekedésre szolgál.	KRESZ	Jogszabály
Villamosvasúti térvilágítás	Az üzem különleges követelményeit kielégítő olyan megvilágítást biztosít, amely kápráztatás, zavaró árnyék képződés mentes, vasútiüzemi fény- és alakjelzők és egyéb üzemi szempontból fontos létesítmények megfigyelhetőségét segíti, azok jelzéseit nem zavarja. Ide tartozik a pályamenti megállóvilágítás, valamint a közúti általános világítás is.	18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet	jogszabály
Virtuális benyomódás, PTS _{virt}	A felület érdességét is tartalmazó, mért benyomódás.	e-UT 09.04.12:2001	UME
Visszamaradó kötőanyag-tartalom	A kationaktív bitumenemulzió kötőanyagú aszfaltkeverékek keverékben lévő bitumen és esetleges hígítószer együttes mennyisége.	e-UT 05.02.16:2004	UME
Visszanyert aszfalt	Útpályaszerkezeti aszfaltrétegek lemarásából, az aszfalt pályákból feltört táblákból illetve azok töréséből, valamint át nem vett vagy megmaradt aszfaltból származó aszfalt. A megfelelő minőségű visszanyert aszfalt az új aszfaltkeverék gyártásához az előírás szerinti mennyiségben hozzáadagolható.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Visszanyert aszfalt (reclaimed asphalt)	Út-pályaszerkezeti aszfaltrétegek lemarásából, az aszfalt pályákból feltört táblák, vagy az aszfalt tábladarabok töréséből, illetve át nem vett vagy megmaradt aszfaltból származó aszfalt.	e-UT 05.02.15:2008	UME
Visszatartási szint	A biztonsági korlát ütközési vizsgálattal meghatározott feltartóztatási képessége a közúti visszatartó rendszerekről szóló honosított európai szabványsorozat részletes meghatározásai szerinti besorolásokban.	e-UT 04.04.13:2020/M2:2025	UME
Vízáteresztő térkő pályaszerkezet	Ezen előírás tekintetében olyan térkő pályaszerkezet, amelynek célja, hogy a burkolatra hulló és kapcsolt vízgyűjtőről ráfolyó csapadékvizek jelentős részét, vagy egészét a térkőszerkezetbe szivárogtassa. Az altalajba szivárogtatás módját tekintve lehet teljesen elszivárogtató, részben elszivárogtató és nem elszivárogtató (tározóréteggel egybekötött vízelvezetési megoldással).	e-UT 06.03.43:2022	UME
Vízbázis	Víz kivételi művek által igénybe vett vagy arra kijelölt terület, illetőleg felszín alatti térrész és az onnan emberi fogyasztásra, illetve hasznosításra kitermelhető vízkészlet a meglévő vagy a tervezett vízbeszerző létesítménnyel együtt.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízben oldhatatlan rész	A szórósómintának a desztillált vízben nem oldódó része tömegszázalékban.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Víz-cement tényező (alap víz-cement tényező)	Az „alap keverővíz” és a cementadagolás (cementtartalom) hányadosa. Ez „tervezett érték”, szemben a friss keverékből megállapítható tényleges víz-cement tényezővel (MSZ CR 13 902).	e-UT 05.02.31:2008	UME

Vizek kártételei elleni védelem és védekezés (vízkárelhárítás)	A károsan sok vagy károsan kevés víz elleni szervezett tevékenység, ideértve a kártételek megelőzését szolgáló védőművek építését, rekonstrukcióját, fejlesztését, üzemeltetését és fenntartását, valamint a védekezést követő helyreállítást is.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízgazdálkodás	A vizek hasznosítása, hasznosítási lehetőségeinek megőrzése, a vizek kártételei elleni védelem és védekezés (vízkárelhárítás).	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízhasználat	Az a tevékenység, amelynek következménye a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének, minőségének, továbbá a medrének, partjának a víz hasznosítása érdekében való befolyásolása.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízhasználó	Az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki (amely) vizet szolgáltatás teljesítésére vagy saját céljaira vesz igénybe.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízikönyv	A vízmunkákkal, a vízellétesítményekkel és a vízhasználatokkal kapcsolatos jogok és kötelezettségek közhitelű nyilvántartása.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Víziközmű	Olyan közcélú vízellétesítmény, amely a) település vagy települések közműves ivóvízellátását, ezen belül az ivóvíztermelést, az ehhez kapcsolódó ivóvízbázis-védelmet, az ivóvízkezelést, -tárolást, -szállítást és -elosztást, felhasználási helyekre történő eljuttatást, mindezekhez kapcsolódóan a tűzivíz biztosítását vagy b) a közműves szennyvízelvezetés során (egyesített rendszer esetén a csapadékvíz-elvezetést is ideértve) a szennyvíz felhasználási helyekről történő összegyűjtését, elvezetését, tisztítását, a keletkező szennyvíziszap kezelését és a tisztított szennyvíz hasznosítását, elhelyezését szolgálja.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Víziközmű-fejlesztés	Víziközműre irányuló olyan beruházási vagy felújítási tevékenység, mely célja szerint új víziközmű létesítését, a meglévő víziközmű bővítését, rekonstrukcióját és pótlását is magába foglalhatja.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály
Víziközmű-rendszer	A víziközművek olyan egybefüggő struktúrája, amely: a) önállóan, kizárólag egy település ellátását biztosítja (szigetüzem), b) önállóan, több település ellátását is szolgálja, c) átadási pontokkal egyértelműen körülhatárolt, a kapcsolódó szolgáltatás nyújtását is, vagy kizárólagosan azt biztosítja, d) átadási pontokkal egyértelműen körülhatárolt, kapcsolódó szolgáltatással kiegészülve vagy kapcsolódó szolgáltatás nélkül egy vagy több településre nézve képes biztosítani a víziközmű-szolgáltatás műszaki feltételeit.	2011. évi CCIX. törvény	Jogszabály

Vízilésítmeny	Az a mő (víziközmő), mőtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása — ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást —, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízimunka	Az a tevékenység, amelynek az a rendeltetése, hogy a víz lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrét, partját a vizek kártételeinek elhárítása, a víz hasznosítása, minőségének és mennyiségének megfigyelése, ásványi és földtani kutatások végzése, ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízkar	A vizek többletéből vagy hiányából származó kár.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Vízkeszlet-gazdálkodás	Azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyeknek célja a vizek használatára irányuló igények kielégítése oly módon, hogy ennek következtében a vizek állapotában visszafordíthatatlan változás ne következék be és a vízkészlethez való hozzáférés lehetősége ne csökkenjen.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Víztaasztító impregnálás (Hidrofobizálás)	Bevonati filmet nem képező, a nyitott pórusokat csak kis részben kitöltő víztaasztító hatású kezelés. A hidrofobizáló kezelés a pórusok belső felületét látja el víztaasztító réteggel a beton és az azt érő folyadék közötti nedvesítési szög befolyásolásával.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Víztaelenítési állapotosztályzat	A Roadmaster-es felméréssel egyidejűleg, becsléssel meghatározott szám, melynek jelentése.	e-UT 09.02.26:2008	UME
Vizuális (helyszíni szemlével megalapozott) szakértői becslés vagy minősítés	Nem mérhető tulajdonságokra vonatkozó információszerzés, vagy mérést pótló adatszerzés.	e-UT 09.02.26:2008	UME
Vízvezető szegély	Az útburkolat melletti 0,06 m magas ferde szegély, amely a víz elvezetésére szolgál.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Vízáró térkő pályaszerkezet	Olyan térkő pályaszerkezet, amelynek legalább az ágyazó és a hézagkitöltő anyaga vízáró.	e-UT 06.03.43:2022	UME

Vizsgálat	Jelen műszaki előírásban azok a laboratóriumi és helyszíni vizsgálatok, mérések, amelyek felhasználási céljukat tekintve lehetnek: - Megfelelőséget igazoló vizsgálatok: a beépített aszfaltrétegek megfelelőségének igazolásához szükséges azon vizsgálatok, amelyeket a vállalkozó végez, vagy végeztet. Ezek eredményeit a vállalkozónak a műszaki átadás-átvételi eljárás lefolytatásához kell benyújtania. - Ellenőrző vizsgálatok: az aszfaltrétegek megfelelőségének igazolásához szükséges azon vizsgálatok, amelyeket a megrendelő végez, vagy végeztet. - Egyeztető vizsgálatok: harmadik (független) közúti vizsgálólaboratórium által végzett vizsgálatok, amelyek akkor szükségesek, ha bármelyik fél valamely megfelelőséget igazoló vagy ellenőrző vizsgálat eredményét kétségbe vonja.	e-UT 05.02.55:2008	UME	
Vizsgálat	Jelen műszaki előírásban azok a helyszíni és laboratóriumi vizsgálatok, amelyek felhasználási céljukat tekintve lehetnek: – igazoló ellenőrző vizsgálatok: a beépített rétegek megfelelőségének igazolásához szükséges azon vizsgálatok, amelyeket a vállalkozó végez vagy végeztet akkreditált laboratóriummal. Az igazoló ellenőrzéseket a mintavételi és minőségigazolási terv szerint a vállalkozó kivitelező köteles elvégezni vagy elvégeztetni; – építetői ellenőrző vizsgálatok: azon vizsgálatok, amelyeket az építető végez vagy végeztet akkreditált laboratóriummal; – eseti ellenőrző vizsgálatok: a közlekedési hatóság, a közúti beruházáshoz szükséges forrást biztosító szervezet, az építető, vagy más – erre jogszabályban felhatalmazott – szerv végezheti vagy végeztetheti el; – megerősítő ellenőrző vizsgálatok: akkor lehetnek szükségesek, ha a vállalkozó kivitelező vitatja az építetői vagy eseti ellenőrzés eredményét. Megerősítő ellenőrzés esetén a közreműködőnek olyan, az építetőtől és a vállalkozó kivitelezőtől független szervezetnek kell lennie, amelyet az építető, a vállalkozó kivitelező és – amennyiben eseti ellenőrzés megerősítéséről van szó –, az eseti ellenőrzést végző szervezet elfogad. Ebben az esetben a megerősítő ellenőrzés eredménye lesz az irányadó; – behatároló ellenőrző vizsgálatok: a javítani szükséges építményrészek vagy építési alapanyagok mennyiségének csökkentése érdekében elvégzett vizsgálatok.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022	UME	
Vizsgálat	Megfelelőséget igazoló vizsgálat	A szórósó megfelelőségének igazolásához szükséges azon vizsgálatok, melyeket a vállalkozó végez vagy végeztet el.	e-UT 08.03.11:2010	UME
Vizsgálati adag		A vizsgálati mintából vett adag, amelyet egyetlen vizsgálat során teljes egészében felhasználtnak.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Vizsgálati minta		Újrahasznosított adalékanyag esetén, a laboratóriumi mintából a vizsgálat feltételeinek megfelelően a vizsgálat céljára előkészített minta, amelyből a vizsgálathoz szükséges adagokat veszik.	e-UT 05.02.31:2008	UME

Vizsgálati minta	A laboratóriumi mintából a vizsgálat feltételeinek megfelelően a vizsgálat céljára előkészített minta, amelyből a vizsgálatához szükséges adagokat veszik.	e-UT 05.01.15:2018	UME
Vizsgálati teher	A vizsgálatnál figyelembe vett, a hatályos tervezési előírás szerint számításba veendő, vagy egy bizonyos járműnek megfelelő állandó és esetleges teher.	e-UT 08.01.61:2002	UME
Vizsgálólaboratórium	Az a laboratórium, amely az építési munka során felhasznált vagy épített alapanyagok, félkész- és késztermékek, szerkezetek és végtermék (anyag, építmény, műtárgy, szerkezet, szerkezeti elem) vizsgálatára felkészült, a jelen ütügyi műszaki előírás szerint vizsgálandó minősítési és adatgyűjtési jellemzők ellenőrzésére a Nemzeti Akkreditáló Hatóság által akkreditált. El kell fogadni azon vizsgálólaboratóriumokat is, melyeket más EU-ország akkreditáló hatósága akkreditált.	e-UT 07.03.23:2018/M1:2022, e-UT 07.02.11:2022, e-UT 07.04.11:2021/M1:2023	UME
Vizsgálólaboratórium	Az a laboratórium, amely az országos közúthálózat építési, építés jellegű fenntartási munkáihoz felhasznált alapanyagok, félkész- és késztermékek, szerkezetek és a végtermék (anyag, építmény, műtárgy, szerkezet, szerkezeti elem) vizsgálatára felkészült, a Nemzeti Akkreditáló Hatóság által akkreditált vizsgálólaboratórium.	e-UT 06.03.21:2018/M1:2021	UME
Vizsgálólaboratórium	Az a laboratórium, amely az országos közúthálózat építési, építés jellegű fenntartási munkáihoz felhasznált alapanyagok, félkész- és késztermékek, szerkezetek és a végtermék (anyag, építmény, műtárgy, szerkezet, szerkezeti elem) vizsgálatára felkészült, a jelen ütügyi előírás szerint vizsgálandó paraméterek ellenőrzésére a Nemzeti Akkreditáló Hatóság által akkreditált vizsgálólaboratórium.	e-UT 07.04.13:2021	UME
Vízszolgáltatások	Az állam, illetve a helyi önkormányzatok közfeladataival összefüggő, különösen a vízigények kielégítésére, a szennyvizek elvezetésére, illetőleg a használt vizek ártalommentes elhelyezésére, a vízkészletek védelmére irányuló közfeladatok, különösen a) a felszíni vagy felszín alatti víz kitermelése, duzzasztása, tárolása, kezelése és elosztása, b) a szennyvíz összegyűjtése és kezelése, amelyet ezt követően a felszíni vizekbe juttatnak.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
VJT	Több jelzéstartalom közül egynek a kijelzésére szolgáló, igény szerint változtatható, illetőleg be-, vagy kikapcsolható (jelző)tábla (lásd e-UT 04.01.15).	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Vonal:köz hossz	A szaggatott burkolati jelek modulhosszon belüli festett és festetlen szakaszainak hossza.	e-UT 04.03.12:2022/M1:2024	UME
Vonalvastagság	A karakter, vagy a jelkép vonalát alkotó aktív elemek szélessége; fényt kibocsátó elemek vagy fényvisszaverő elemek esetében a vonalvastagság ezek egyenértékű területének felel meg.	e-UT 04.01.15:2019	UME
Vonalvastagság	A nyomtatott „I” (nagy i) betűt jobbról és balról érintő függőleges egyenesek közötti távolság (jele: a).	e-UT 04.02.21:2012	UME

Vonat által vezérelt sorompó	Az a fény, ill. fény- és félsorompó, amelynek zárását és nyitását minden irányból - vagy állomások területén levő, illetőleg ahhoz közeli vasúti átjáróknál legalább egyik irányból (pl. a nyíltvonal felől) - a vasúti jármű a pályába beépített vonatérzékelő elemeken áthaladva vezérli.	20/1984. (XII. 21.) KM rendelet	Jogszabály
Vonat által vezérelt sorompó	Az a fény-, illetve fény- és félsorompó, amelynek zárását és nyitását minden irányból – vagy állomások területén lévő, vagy ahhoz közeli vasúti átjáróknál legalább egyik irányból (pl. a nyílt vonal felől) – a vasúti jármű a pályába beépített vonatérzékelő elemeken áthaladva vezérli.	103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet	jogszabály
Vontató	Pótkocsi vontatására készült, rakfelület nélküli gépkocsi.	KRESZ	Jogszabály
Vzfolyás	Minden olyan természetes vagy mesterséges terepalakulat, amelyben állandóan vagy időszakosan víz áramlik.	1995. évi LVII. törvény	Jogszabály
Zagytéri salakpernyék	A szénporok szilárd égési maradékai, a mesterséges puccolánoktól annyiban különböznek, hogy maximális méretük 2–2,5 mm és nedvesen ülepítettek, továbbá magasabb a szén- és nedvességtartalmuk.	e-UT 05.02.41:2002	UME
Zajárnyékoló építmény	Minden olyan létesítmény, ami akusztikailag méretezett és a közlekedési zaj csökkentésére alkalmas (keskeny zajárnyékoló fal és egyéb nagyobb helyigényű szerkezetek, befedések).	e-UT 03.07.48:2024	UME
Zajárnyékoló fal	A fal hosszához és magasságához képest jellemzően vékony (<0,30 m), cserélhető, oszlopok közé elhelyezett zajárnyékoló falelemekből álló, általában 2,50–6,00 m magas, akusztikai szempontból minősített szerkezet, mely hatékonyan képes csökkenteni a közlekedésből származó zaj terjedését.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Zajárnyékoló fal és töltés	Zajárnyékolás céljából tervezett és méretezett műszaki létesítmény.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Zajárnyékoló falelem	Két oszlop közé helyezett, elsősorban akusztikai funkciót betöltő, teljes akusztikai zárást biztosító, önállóan mozgatható, előre gyártott szerkezeti elem.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Zajemisszió (zajkibocsátás)	A zajforrás működése nyomán keltett hangsugárzás.	e-UT 03.01.11:2008	UME
Zajimmisszió (zajterhelés)	A zajforrások által okozott, meghatározott helyre vonatkozó fizikai hatás	e-UT 03.01.11:2008	UME
Zajtérkép	A zaj valamely jellemző mennyiségének (zajszintnek, hangintenzitásszintnek) térképes ábrázolása.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Zajvédő ernyő	A közút úrszelvényét követő, a zajárnyékoló falelem tetejére épített, íves, hajlított stb. szerkezet, mely képes a közút forgalmából származó zaj terjedésének hatékony csökkentésére.	e-UT 03.07.48:2024	UME
Záportározó	Vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, kizárólag az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló, időszakosan vizet tartó tározó.	1995. évi LVII. törvény	vízkárelhárítási célú tározó, árvízi tározó Jogszabály
Zárt építésű alagút	Közfedés, vagy épített fedőszerkezet alatti fejtéssel, hagyományos vagy mozgó biztosítás (pajzs) védelmében épített alagút.	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME

Zárt felület (Mosaic)	A zúzott kőanyagszemek olyan elrendeződését jelenti, amikor azok szorosan illeszkednek egymáshoz, és oldalról támaszkodnak. A felületi bevonat kezdeti stabilitása függ a zárt felület kialakításától, a kötőanyag kohéziójától és tapadóképeségétől. Többlet tartósság érhető el, ha a zúzalékszemek a forgalom által történő átrendeződésével egy zárt mozaikos felület alakul ki, és a zúzalékszemek tapadását a meglévő útfelületre elégséges kötőanyag biztosítja még a beágyazódás kezdete előtt.	e-UT 06.03.63:2019	UME
Zárt vágány	A közúti közlekedésre alkalmas burkolattal ellátott – a közúttól kiemelt szegéllyel el nem választott – vasúti pálya. (A füvesített vágány nem minősül zárt vágánynak.)	e-UT 03.07.24:2009	UME
Zavart minta	A mintavétel során a különböző talajrétegek vagy összetevők eredeti elrendeződése annyira megváltozik, hogy az in situ rétegek pontosan nem azonosíthatóak, összekeverednek, a minta víztartalma nem felel meg azon talajréteg természetes víztartalmának, amelyből vették. Az ilyen minta megfelel az MSZ EN ISO 22 475-1 C típusú mintának.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Zavartalan minta	A mintavétel során a talajszerkezet semmilyen, vagy csak nagyon csekély zavarást szenved el. Az ilyen minta megfelel az MSZ EN ISO 22 475-1 A típusú mintának.	e-UT 09.04.16:2023	UME
Zökkenőmentes (sima) járófelületű térkőelem	Ez a sajátos kisélemgyártmány olyan- oldal és élképzésű, hogy egyetlen felületén sincsenek kidudorodások, lesarkítások. Zavartalan gördülést segítő, zökkenőmentes közlekedési felületet lehet az ilyen speciális elemekből megépíteni.	e-UT 06.03.43:2022	UME
Zöldidő	A szabad jelzés idejének hossza	3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet, e-UT 04.05.14:2020	Jogszabály
ZTV	Zárt láncú televízió (angolul is használt megnevezése: <i>CCTV – Closed Circuit Television</i>)	e-UT 07.06.11:2021/M1:2024	UME
Zúzalékvázaz masztixaszfalt (SMA)	Szakaszos szemmegoszlású hengereltaszfalt aszfalttípus, amelyben a durva zúzottkővázat aszfalthabarc (masztix) köti össze.	e-UT 05.02.11:2018/M1:2021	UME
Zúzott kőanyag (Chippings)	Finomanyagtól gyakorlatilag mentes, szűk szemmegoszlási tartományú zúzottkő és zúzottkavics termékek gyűjtőneve.	e-UT 06.03.63:2019	UME
Zúzottthomok	Kavicsból töréssel előállított, a vonatkozó termékszabvány D szemnagysága alatti kőanyaghalmoz utépítési célra előállított, meghatározott fizikai, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242 illetve az MSZ EN 12 620 szerinti követelményeknek ezen üzemi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: ZH. UME

Zúzottkavics	Kavicsból természetesen aprózódott, legömbölyödött, a vonatkozó termékszabvány D szemnagysága feletti kőanyaghalmoz útépítési célra töréssel vagy és osztályozással előállított szemekből álló vagy ilyen szemeket tartalmazó, meghatározott fizikai, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242 illetve az MSZ EN 12 620 szerinti követelményeknek ezen útügyi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: ZK.	UME
Zúzottkő	Magmás kőzetből, vegyi/biogén üledékes kőzetből útépítési célra töréssel vagy töréssel és osztályozással előállított, meghatározott fizikai, szemszerkezeti, tisztasági jellemzőjű termék, amelynek tulajdonságai az MSZ EN 13 043, az MSZ EN 13 242, MSZ EN 13 139, illetve az MSZ EN 12 620 szerinti követelményeknek ezen útügyi műszaki előírás értelmezésében megfelelnek.	e-UT 05.01.15:2018	Jele: KZ, NZ, Z.	UME